

KÄLLOR TILL JÄMTLANDS OCH HÄRJEDALENS HISTORIA
utgivna digitalt av Landsarkivet i Östersund och Jämtlands läns fornskiftsällskap

---

UNDERSÅKERS TINGSLAGS DOMBOKSPROTOKOLL

1691–1700

Redigerade av Karin Bark

KÄLLOR TILL JÄMTLANDS OCH HÄRJEDALENS HISTORIA
UTGIVNA DIGITALT AV LANDSARKIVET I ÖSTERSUND
OCH JÄMTLANDS LÄNS FORNSKRIFTSÄLLSKAP

Undersåkers tingslags
domboksprotokoll
1691–1700

Redigerade av Karin Bark

Serien *Källor till Jämtlands och Härjedalens historia* består av fritt tillgängliga digitala utgåvor i pdf-format. De nås via Jämtlands läns fornskriftsällskaps hemsida, www.fornskrift.se, samt genom DiVA, www.diva-portal.org.

Serieredaktörer: Olof Holm, Georg Hansson och Mats Göransson.

En förteckning över tidigare utgåvor finns i slutet av denna publikation.

© 2018 Karin Bark

Omslagsbild: Undersåkers tingslags sigill. Efter avbildning i Svante Höglins arkiv, Landsarkivet i Östersund.

ISBN 978-91-984728-9-9

Innehållsförteckning

Förord	7
Inledning	9
Domboksprotokoll 1691–1700	11
Bilaga: Kontrollmärke på ett besman, vårtinget 1699	180
Förteckning över återgivna protokoll	181
Utgåvor i serien Källor till Jämtlands och Härjedalens historia.....	183

Förord

Denna utgåva innehåller domboksprotokoll 1691–1700 från Undersåkers tingslag i Jämtland, noggrant transkriberade och redigerade av Karin Bark. Bark har tidigare svarat för en utgåva av motsvarande protokoll från åren 1649–1690 (publicerad 2013). Vi vill härmed framföra ett stort tack till Karin Bark för hennes framgångsrika arbete med utgivningen av dessa protokoll.

Undertecknad Georg Hansson har bistått med kontrolläsning av vissa protokoll i denna utgåva.

I serien *Källor till Jämtlands och Härjedalens historia* finns nu domboksprotokoll utgivna för följande tingslag, utöver Undersåker: Alsen 1649–1679 (red. av Curt Malting), Hammerdal 1649–1700 (red. av Georg Hansson), Lit 1649–1690 (red. av Sonja Olausson Hestner och Monica Kämpe), Offerdal 1649–1700 (red. av Malting), Ragunda 1649–1690 (red. av Tobias Sundin), Revsund 1649–1700 (red. av Ingegerd Richardsson) och Sveg 1649–1690 (red. av Marianne Andersson). Det betyder att ungefär hälften av Jämtlands och Härjedalens alla domböcker nu är utgivna för åren 1649–1690 och nästan en tredjedel av dem för åren 1691–1700.

Stockholm och Östersund den 16 december 2018

Olof Holm och *Georg Hansson*
Riksarkivet/Landsarkivet i Östersund
Jämtlands läns fornskriftsällskap

Inledning

Den här utgåvan är en fortsättning på den tidigare utgivna, *Undersåkers tingslags domboksprotokoll 1649–1690*, och omfattar åren 1691–1700. Avskrifterna är i första hand gjorda efter originalprotokollen i Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, Landsarkivet i Östersund (ÖLA). När originalprotokollen saknats eller varit skadade har i stället de renoverade (renskrivna) protokollen i Svea Hovrätts arkiv i Riksarkivet (RA) använts.

Undersåkers tingslag omfattade socknarna Undersåker, Kall, Åre och Mörsil. Två ting hölls varje år med undantag av 1695 och 1697, då inga vårting hölls.

Förutom de ordinarie tingsprotokollen ingår i domböckerna även några andra protokoll:

- Husesyn i Hårsta år 1693.
- Rannsaktionsprotokoll från 1694 i samband med Jon Aronssons död. Han hade några månader tidigare mördat fångvaktaren vid Järpens fånghus Mattes Qwist.
- Edsavläggelse för tullnären Petter Frestadius 1697.
- Rannsaking 1698 när två för stöld dömda fångar brutit sig ut ur fängelset vid Järpens fånghus.

Avskrifterna återges med originalets språk. Viss reservation måste göras för eventuella läsfel. Stora och små bokstäver har i huvudsak använts enligt nutida praxis, punkt och kommatering har ibland justerats för att underlätta läsningen. Text som har lagts till mellan rader eller i marginalen är insatt på sin rätta plats mellan tecknen \och/. Om förkortningar har upplösts anges detta med kursiv stil. Svårtydda ord har markerats [?]. Egna kommentarer anges med kursiv inom hakparantes [xxx].

Varmt tack till Åre kommun och Rahms stiftelse för bidrag till resekostnader.

Nordhallen i augusti 2018

Karin Bark

Domboksprotokoll 1691–1700

Ting 21 och 23 februari 1691

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:14, fol. 59v–67v, ÖLA.

Anno 1691 d. 21 och 23 februarij medh allmogen af Undersåkers tingelagh närwarande befallningzman Jacob Graan och desse såto i nämnden.

Jon Östenson i Tegom	Bengdt Ersson i Äggen
Erich Månson i Lijen	Nills Carllson i Swänstadh
Abraham Jonson i Konäs	Jöns Anderson i Grötom
Peder Pålson i Wijk	Nills Jonson i Edzåsen
Gunnar Peerson i Jerpen	Oloff Anderson i Nygård
Jon Pederson i Dufwedh	-

1. Dato publicerades förr specificerede Kongl. Majj:ttz placater.

2. Märit Pedersdotter ifrå Åcke, anklagade dragon Oluf Jonson Grefwe, för deth han till sikh icke allenast frijadt, utan och medh handsträchningh låfwadt ächtenskap och under des låfwen sikh besåfwidt många och åthskillige gånger hoos sin huusbonde Jon Jonson i Högen men där af intet hafwande blefwen, lembnandes hans ächtenskapslåfwen i sitt wärde, och håller lijka kärt, om han den hålla eller ryggia will, men will plichta för sin bedrefne syndh i deth målet, och han må theslijkes plichta för sin?

Responderades, at han till henne friat och tillsagdt ächtenskap, och efftersom hon sedermeera låtit see sitt sinne wara styfware och såsom rådande meera än som tillförenne, will han intet byggia medh henne ächtenskap, utan wara skyldigh till sådan näfst som där på kan föllia, nekandes [fol. 60r] aldeles sikh henne häfdat hafwa. Märit påstår honom dhet giordt, icke å ett rum, utan mäst i alla huus uti gården. Dragons wärth och Märitz husbonde Jon Jonson berättar Märit om wintheren 1689 effter Gregori sedan gårdzfolcket lagt sikh, och ellden war uthsläckt lagt sikh hoos dragon i hans sängh, men om hon dijt gått först eller dee folgdz åth till sängz, weeth han intet, men beggie wore uppe enär gårdzfolcket lade sikh, och hörde dem i sängen tagas, och at Märit wellat därifrån, och Jon altså giordt sikh ährende uth, och des medelst såsom dem warse blifwit, och sagt at Märit skulle gå därifrån till sin sängh, deth hon och giorde. Sedan hafwa dee strax effter wåranden legat tillsammans uthi kornladan allena ena natt, och Jöran Pederson i Oplandh dijth kommit om morgonen och dem opwäckt.

Oluff, at han hade sin sängh i kornladan, och Märet tillijka med pillten Lars Jacobson om sina tålfv år, sedhan dee wore kombne ifrå nathdrächten, i sängen hoos honom lagt sikh, och han där af icke wettat, förr än Jöran Pederson, om morgonen dijth kommit och dem opwäckt. Märit, at han med sikh den gången ingen beblandelse hade, och intet så noga kommer [ihåg?] om ett nattläger, utan han som sagdt är, sikh besåfuit merendels i alla huus som i gården äre, och sidste gången 9 weckor för sidstledne Mickaelis uti wäster stugun om een lögerdagz-morgon, där till han nekar, och berättar sikh icke den gången warit i wästerstufwan, och hon

påstår honom dijth komma med byxorne allena, och sedan han [fol. 60v] hafft sin willia, lagdt sigh och sombnat, och hon drijfwit boskapen till skogz, och wid deth samma bedit honom stå upp, wettandes eij enär han stodh upp. Oloff, at hon för sin mathmoder hustru Margeta Jönsdotter och des swära hustru Marin Mårtensdotter sagt sigh hafwande wara, och nämbdt sielfwa tijden, och om så wore så haar han den tijden eij wardt hemma, som han dessutom håller sigh däruti oskyldigh.

Oloff tilspordes för huad ordsak skuldh i synnerheet han will ryggia sin ächtenskaps låfwen? Resp. att drängen Marcus Gunnarson i Bye hafwer berättadt, strax effter Michaelis 1690, sigh sedt förrymbde dragon Peder Lindbergh, henne Märit besofwidt, hwartill Märit nekar, och dåch honom känner, som hon tient i hans qwarteer i Åcke. Lindbergh haar rymbdt till Närje 1688 Johannis tijdh. Märit förbrådde honom, Michaelis tijdh heller fiorton dagar effter, bedit sigh taga igen sina för kyrckioherden sagde ordh om lägersmålet, så wille han hålla sin låfwen, deth hon säger sigh icke göra kunnat, hwar till han nekar. Märit berättar, sigh några dagar wara qwaar, sedan hon kom ifrå tiensten, och föddes aff Oloff, hwar till han och så nekar.

Hustru Margeta, Jon Jonsons, berättar sigh allenast een gångh see dem liggia tillsammans i Olofs säng een stund om qwällen, warandes beggie uppe enär dee andra af gårdzfolcket lagdt sigh, och förr än dee sombnat, bleff Märit wijst derifrån, och måst altså gå uth och därifrån till sin säng i fähuset, dee refwes fuller i sängen men kunde då intet hafua någon beblandhellse. Hustru Margeta berättar thesliques, sig intet wara [fol. 61r] hemma, enär dee skolla warit tillsammans i wästre stugan, och aldrih sedt dem hafft sammanlag mera än dee i hwardagzstugan, som sagt är, een lithen stundh legat tillsammans, seendes Oloff allenast een gångh gifwa Marit math om hösten 1689, då hon war löösgifwen uthur tiensten, och war qwar likkawell mäst hela weckan, och sedan gå till sin dienst i Altzen hoos Anders Anderson i Nohlbyen, och där warit in emoth juhl, och trettondedagztijden åther kommit till Högom och Jon Jonson, där hon ännu tienar.

Bengt Erson i Äggen och Mörsill berättar, at i gränden talltes, dhet Oloff och Märit dee dagar hon war gången uhr tiensten, hwar natt sammanlegadt, och at kringhom hela sochnen gick rychte derom, så at Märitz moderbroder Nills Gunnarson i Åcke blef förordsakadt at afhålla henne dess medelst icke taga dienst ånyo hoos Joon Jonson, dhet hon likkawell gjorde. Hustru Margeta, det hon lågh stundom på ungnen och stundom på sätet, och aldrih blef warse hoos Oloff. Bengt Erson, at Oloff köpt slacht till bröllopet och slachtadt een oxe och ett fåår och efftersom där i kom slagh, lefwererade han ena fåret tilbaka åth Jöran i Högom, och widh deth samma haf:r Anders i Nohlbyen kommit och frågat Oloff, om han icke skulle få Märit i sin dienst, och fått till swaar at hon hafwer sigh hulpit slachta, och skall hielpa sigh deth upäta, och at hon hörer sigh till, där medh måste Anders wara nöijd, och gått heem. Hustru Margeta bekänner, Anders dijt ware, under slachtetijden, och beggie folgdt honom in i stugun, men huru dee taltz medh [fol. 61v] weth hon intet, dåch kom Märit åther igen till slachtet, och sade så afftallat wara, deth hon skulle blifwa hoos Oluff men Oluff intet taltt därom, utan gått tyst, och Märit dhet misstyckt, och sagdt sigh hellre willia gå sinn färde, dhet hon 3:die eller 4:de dagen effter gjorde. Imedlertijdh hafwer Anders legdt sigh een annan pijga, och dy intet längre än emoth juhl hoos honom warit.

Hustru Marin Mårtensdotter, at hon wäll sedt dem ena natt eller affton een stundh legat tillhopa, och Märit dädan wijst, och enär dee kommit ifrå siön, lågh Oloff på sätet i hwardagzstugan enär denne kommit utur fähuset, och Märit gått i wästre stugan, där Oloff hade sin säng om sommaren, och hon ropat på henne och en stundh där effter kommit till fähuset, och kommande in, war Oloff utgången.

Märit påstår sin bekännelse sig wara häfdat af Oloff Greffwe och at han hotadt henne till at säija nej och drijfwit hennes tahl, berättandes sig warit af honom hafwande, och missgått

åtta dagar effter S. Johannis i fäboderne, der hon allena war, och blifwit hafwande af sammanlaget, som skedde fähuset, nattan emoth Långfredagen, där han och hela Långfredagen war.

Hustru Margeta bekänner, dhet Oloff den natten war ute, och sagt sikh warit hoos granen Jöran och spelt korth. Märit, at Oloff warit i fähuset hela tredie dagz påsk affton, dhet hustru Margeta wäl weeth om hon will säijat? R:s att han war där och een gångh, och med ena foten på stegan, och med den andra å hillan, och sagdt sikh skolla see på sitt läder [fol. 62r] han där hade, och Märit war och på hillan. Märit, at missfödzlan ingen skapnad hade, utan som blodhslarfwa, och sikh wara hela sommaren siuk, och omsider Olssmesstijden dhet bekänt för mathmodren hustru Margeta, och för Oloffs skuldh deth förr ej wellat uppenbara, tänckiandes honom willia hålla sin läfwen. Hustru Margeta, at hon Olai tijdh dhet för sikh sagdt, och widh tillfrågan, hwij hon deth icke förr giordt, swaradt, för Oloffs skuldh, och sedan warit sorgsn öfwer deth han icke wellat hålla sitt löffte, hwilcket Oloff förehöltz, och han nekar så till deth ena som deth andra, och säger sikh willia och skohla hålla sitt löffte, om hon är frij för Lindbergh som för sikh berättadt är.

Marcus Gunnarson ifrå Suhlwijken i Kall sochn, tilstår sikh berättat för Oloff Grefwe, sikh sedt dragon Peder Lindbergh beesåfwa Märet Pedersdätter, och at det skedde widh een badstugu uti Myckelsgårdh, då Swän Erichson hölt bröllop, som skedde a:o 1685 midsommarstijden, warandes Marcus nu om sina siutton åhr, och ingen deth sedt mehra än han. Hwartill Märit nekar och säger sikh ej meera wetta däråff, än den dagh hon skall döo. Marcus, at Lindbergh gifwit sikh sin myssa i pant för deth han icke skulle honom röija, och effter fiorton dagars förlåpp, den igenlost med två öre s.m:t men Märit nekar som förr, och der hoos at Lindbergh war och så i bröllopet.

Jöran Pederson i Oplandh, föregifwer sikh ej kunna minnas om dragon Oluff war hoos sikh natten emoth långfredagen, och mycket mindre om han spelat korth med honom, wettandes intet om dheres sammanlagh meera. [fol. 62v]

3. Larss Oluffsons i Hållund anhängige saak öfwer Åke Oloffson ib:m om Bleckiärnsmyran företogz, och examinerades actoris påberopade wittnen å sidsta tingh, Tyris Pederson i Sölfswedh, som ehrkändes af Åke utan edhgångh i sakena wittna, hwartill rätten beiakade, och han berättade sig för några och 40 åhr sedan slagit åth Lars Oloffsons fader uti een kijhl på Ladakiärnängiet, och weeth intet hwarest Bleckiärnsmyran är belägen, och fast mindre hwem hon tillhör. Actor, at samma myra war ifrå gården a:o 1647 då hans fader Oloff Larson tillträdde, och 1645 dödde broderen Jon Larson, och innom dee två åhren intogz myran af Åke, och Oloff Larson medelst hafde halfwa gård i Rödh och half i Sölfswedh, intet hafft tijdh där på klandra, beropandes sig slutel. på förra wittnen i sakena. Synemännen betyga dhet Bleckiärnsmyran är belägen för Lars Oloffsons fäbowall och ägor, men inga märcken finnes där, och altså votera, at den behåller myran som i handom hafuer.

Ehuruwell Anders Jonson i Wästgård och Oloff Andersson willia intyga, deth Bleckiärnsmyran skall höra till Lars Oloffsons fäbowaldh i Hallundh, och synemännen berätta deth hon för hans wall och ägor är belägen, och skiär sikh nordanann ifrå Oloff Håkonsons till Wästgårdh skogen. Men såsom Anders och Oloff äre Oloff Åkesons vederdelomän, så kan dem intet witzordh gifwas, och ändå Bleckiärnsmyran är belägen för Lars Oloffsons fäbowald så kan rätten likawell icke mindre göra, än bijbehålla Oloff Åkeson wid bemelte myra som henne i handom haf:r och häfdar, och icke med skähl öfwerlygadt dhen med wäldh wara intagen, och deth i anledning af 43 cap. Byggninga balcken Landzlagen.

Emot denne doom hafwer Lars Oloffson i rätten tijdh under wellåfl. lagmans rätten appellerat. [fol. 63r]

4. Erich Jönson i Rijstadh tilltaltes af styckjunckaren Engelbregt Schröder som brukar Oloff Håkonsons änckias hemman ib:m af 2 tunl. och halfparten där af skall wara chrono (men i

1685 åhrs indehlningh är Oloff Håkonsons hemman af 2 t.l:d för chrono opfördt) för deth han innehafwer een dehl af västre gårdztomptan som icke hörer hans östre part af gårdztomptan till, warandes ett låfft, hwars västre dehl, warit tildelt västre gården, enär hemmannet för gamalt warit skiptadt som nu är merndels förfallit, och hafwer så intet rum, at sättia upp ett i stället, och den östra hafwer den östra dehlen der af, oachtadt, at hela låfftet står på västre gårdz tomptan. R:s at han intet mehr därtill kan swara, än at han hafwer deth hans fader och förfäder haft, hwar med han förmodar blifwa handhafd.

Sedan, at Erichz herberge är satt på hans åker och icke på sin egen. Resp. at hans fader deth sigh tillbytt af Jacob Olofsson, och gifwit honom een kåhlsängh wäster om gården, som är igenlagdh. Hwar emoth inwändes, at han weeth intet af någon kåhlsängh, och undrar at hans gård hafwer sin åker rundt kringh om gården, och niuter frödan af hans häst och fåhuusdyngkaas, och at han opprydiat ängheen och annanstantz, och intet tillfelle och uthrymme är till meera eller så mycket rydiande, och där hoos, at han uthuggit all gerdzlefångh hemmannen tillhörigt, at han nödgas hugga gerdzell på Nylandh skogen. Item, at hans laduängh är först, och sedan är actoris rydningh, och der ofwanförr är hans röningh, och sedan tager skogen widh. In summa, han innehafwer dät hälsta och bästa? Swaar, at han intet meera hafwer än hans förmän haft, och hwar den tiden äfwen wäll sedt och [fol. 63v] achtadt sin dehl, beklagandes Skröder, at han förledne sommar och rödt neder widh älfwen, som wäll behöfdes wara orördt till gärdzell, och begärt blifua äthminstone dehlachtig däruti, men intet hörder ehuruwell det är belägit nedanförr begges ägor. Resp. at dee hwar om annan altijdh huggit.

För 30 åhr sedan, skall Hållandzman wunnit med syhn ett stycke änggh ifrå Rijstad som är tagit af actoris halfwa och will gärna wetta huad derföre af den andra halfwa till wedergäldning är niuttit? Swaar, at dhet måtte wara skiedt för än hemmannet deelt, och lærer finnas skähl der till.

Sidst, at han påbördat sigh byggia 56 fambnar gerdzlegårdh nedan för sin åker och änggh, och des utan måst hålla för sin åker. R:s att hagan war förfallen, och Jacob Olson den nedernött, och styckjunkaren intet meera antagit och oprättadt, än hans förman Jacob Olofsson innehafft. Actor, at han då kunde få slätten der effter och swaras at han hafwer sin afdeelte slått, och at hagan är mäst giordh för åkeren? Swaar, at hagan är för hans åker och änggh, och swarar deth icke meere ware för sitt än för hans.

Item, at han intagit bästa tracten och hwad nyttigast är på Hambrewallen, och förhindrar honom och därutinnan, jembwäll och gör förfångh i näfwerskogh och icke eens säger honom der om till, utan effter wanan præiudicerer, och Erich föregifwer sig intet meera inkrächtat än före warit, och at han sagdt honom till om näfwerlop, och han sin drängh då icke haft hemma. [fol. 64r]

Enhälligt votum till fölliande doom

Emedan som styckjunkarens Engelbrecht Schröders præntioner för Oloff Håkonsons änckias hafde halfwa hemman i Rijstadh, bestående 1:mo, uti een dehl af dhes tomt som af Erich Jönson på den andra halfwe deelen af hemmannet skall innehafwa. 2:do, at hans härberge är satt på Oloff Håkonsons tilldelte åker. 3:io, at han skall af oskiptade ägor, änggh opprydiat, och derigenom uthuggit och förderfwadt alt gierdzlegångh, och sigh tillängnadt alt nyttigt uthrymme. 4:to, at ingen refusion och wedergällningh är niuten för den slått som är ifrå Rijstadh för 30 åhr sedan kommen till Hålland, och tagen af Oloff Håkonsons halfpart, där dåch beggie bordt det umgälla. 5:to, at han måst oprätta 56 fambnar gerdzlegårdh för hans åker och änggh, och liten slått der inom hafwer och måst des utan hålla hängn för sin åker, iembwell och 6:to, hafwer Erich Jönson deth bästa af Hambre fäbowall intagit, och sig till nytta brukar; disputeres af Erich Jönson, föregifwandes så af ålder uti sin faders och förfäders tijd wara skiptadt, som nu är, och at dee hwarom annan rydiat, och intet meera skall possidera än honom medh rätta tillkommer. Iembwell och gifwit een kåhlsängh för härbergetz tomt, och at Hållandz bekombne lått måtte wara afdelt förr än Rijsta gårdarne skiptades i tu. Så som och at actor håller icke längre och fleere gerdzlegårder än för gamalt warit uthsedt, och hans

antecessor Jacob Oloffson hafft och förfalla låtit, hafwandes icke heller mera af Hambre fåbowaldh inkrächtadt, än g:le hagastoer [fol. 64v] gifwit anledningh till, altså kan rätten för denne gången icke dem emellan något däruti definiera, utan lembna till laga syn effter 26 cap. Byggningabalcken L.L. näst kommande sommar i parternes närwaru rådandes halfwa syhn hwardera.

5. Effterskrefne sexmän aflade sin edh å book. Oloff Ersson i Myckelsgårdh, Nills Larson i Hambre och Hanss Issraelson i Brattäggen.

6. Fendrich Chrestopher Reit på chronehemmannetz weggar i Backe, kärade till Wijkeman om Skutwallen, då Jon Pederson å deras wenggar påminte, dom däruti wara för några åhr sedan afsagd, och gått dem tilhanda men den icke uthfodrat, och nu opwijser een förlijkningh giordh dem emellan 1672. Actor, at saken handterades wäll 1688, då han siuuk warit, och intet hördt hurudant uthslagh blef giordt, och förmenar wallen bör lyda till Backe-gårderne, och fendrickens nu åboende chronehemman, war 1672 då förlijkningen giordes skatte, och sedan genom ödesmåhl heemfallit Kongl. Majjt och chronan. Rätten påminner sig, saken iudicialiter ware handtert, och protocollet icke wid handan, altså kan saken intet effter 21 cap. Tingmåhlabalcken vidare handteras, förr än omtalde doom blifwer opwijst.

7. Peder Jonson i Wijk stembt swentienaren Hanss i Kingsta för åhrwörligh beskyldning i meningh at kunna hinna ifrå Närre heem till tinget [fol. 65r] och icke kommit, som förmenas medelst tijden, icke wara utan af förfall skiedt, altså saakfelles han intet, utan beror medh action till nästa tingh.

8. Peder Jonson i Hwasnäas beswäradе sikh öfwer sin granne ib:m Jon Oluffson, i deth han sikh af honom tillhandlat ett halfft tunlandh åker för 15 dahl. s.m:t, och effter tree åhrs förlåpp, han deth igentagit? Resp. att han så giort 1687, (efftersom deth är belägit honom läg-ligar tilhanda) at bekomma halfwa penningarne om wåren 1687, och om hösten däreffter andre halfparten, och bekom första halfparten i wårde och penningar, men deth andra intet, och altså sin åker förleden wår igentagit, och actor för sina tree åhr skattadt derförr, emedan som han intet höllt sin låfwaan, och budit honom 4 d:r 16 öre s.m:t. Men nu så många penningar och så mycket wårde han bekommit och han niutit jorden och icke meera än halfwa penningar lefwereradt. Actor [kärande], om han, förr än hann stembd blef, fulla penningar uthbudit, hade han wäll tagit, och icke behöfwer hans jordlapp, williandhes hafwa sitt i penningar; och reus [svarande] will intet, utan som han upburit.

Såsom Peder Jonson intet hållit sitt köp, och icke lefuereradt meera än halfwa penningar, som ej heller tillåtelligit är at abalienera ågor, och Jon Olson effter tree åhrs förlåpp, sielff tagit jorden igen, och utbiuder så mycket som han handfångit. Så finns skälligt, att huar behålla sitt, och Jon Olson måste utan drögzmåhl låta [fol. 65v] Peder Jonson igen få af honom opburne medell, så i penningar som i wårde, effter deth prijs som deth då war.

9. Daniel Carlson i Hambre fodrade aff Jöns Larson i Gråsiön och Oloff Larson i Nohlhallen, till dem länte penningar, nembl. till Jöns 15 r.d:r à 6 m:k som är 22 r.d:r 16 öre s.m:t. och till Oloff 28 ½ r.d:r som är 42 d:r 24 öre s.m:t. Respondebant [=Svarar], sig wara så mycket skyldige, och willia att dheres broder Nills Larson, som besitter faders hemmanet i Hambre, skall dem betalla för deres arfpart i hemmanet. Nills Larson hafwer inbördat halfft af Jöns Larsons, och å sidsta tingh dömbd forderligast effter handen uthlösa Oloff Larson, hwilcket han görligast uthlåter sikh willia göra.

Resolwerades [=Beslöts]. Aldenstundh Jöns Larson tillstår sig wara skyldigh Daniell Carlson 15 r.d:r som är 22 d:r 16 öre s.m:t och Oloff Larson i lijka måtto 28½ r.d:r som är 42

dahl. 24 öre s.m:t, altså dömmas dee, så som rätta fångzmän forderligast betalla sin skuldh till Daniel Carlson, och effter afsagd doom den 1 octobris a:o 1690 effter han den bekomma sina jordepennningar för och uti fadershemmanet Hambre af sin broder Nills Larson, som fadershemmanet skall besittia.

10. Hustru Brita Pedersdåtter, Oloff Jacobsons änckia i Böle, fordrade aff sin styffson Chrestier Oloffson i Böhle, effterfölliande penningar och pertzedlar som hon hafft enär hon trädde i ächtenskap medh hans [fol. 66r] fader Oloff Jacobson, nembl. 14 r.d:r som hon fått till lösn för sin jordepart i fadershemmanet, nembl. twänne unga hästar, wärderade för 10 r.d:r, en sängh för 4 r.d:r och een bössa för 1¼ r.d:r; berättandes, at penningarne gofwes uth till chronones uthlagor, och mannen läfwadt till sexton åhr, och warit mäst siuuk i 4 åhr.

Resp. At hon fått effter faderens ytersta willia dijth förde boskap och at under deras ächtenskap consumerades icke allenast dhet ringa hon förde i bo, utan och hans goda förådth i een och annan måtto, förordsakadt merndels af hans långsamme siukdom, och war inga löösören qwaar som räknas kunde, och een åklädzfelldh hon dijth hafft, fått medh sigh där ifrån. Hustru Brita bekänner sigh igenfått sin boskap och feldh, och at der intet meera war, än folcket lågo uti, och wille sedan intet där blifwa.

Nembdens enhällige votum. Alldenstundh hustru Brita Pedersdåtters med sigh hafde ägendom, befinnes wara under hennes ächtenskap medh Oloff Jacobson merndels förtärde, och hon effter sin mans yttersta willia, med sigh förde boskap igenfått, tillijka med åklädzfellden, och icke wijster därifrån, hwar till kommer, at hennes dijthafde penningar som hon skall för sin jordepart fått, icke äre lagde i deth fasta, uthan effter hennes bekännelse till andra uthgifter använder. Altså kan rätten intet finna henne hafwa fogh dem at fordra i jorden, utan wara nögd medh mannens ytersta willia och förordningh.

11. Chergeantz tilldehningzhemman under capiten Gerhardt [fol. 66v] Lilliekrantz compagnie, Lars Pederson i Berge och Åhre sochen, hafwer 1690 hwarken warit sådt eller i någon måtto häfdat.

12. Henrich Michellson och Nills Bengtson i Ottsiö, opwijste fendrickarnes, manhaftig Chrestopher Reitz och Lars Holmers attest af den 20 aug. 1690, at dee 1689 i julij månadh, fasttagit en förrymbd dragon af capiten welb. Gerhardt Lilliekrantz compagnie, mitt ifrå Ottsiö by som tenckt sig till Närke, hwilken sedan blef förder till Marstrandh. Mårten Pederson i Stamgiehl berättar sigh den tiden war i Ottsiö at draga noth, då en ropat effter bådth midnattestijdh, och dee rodt till landz effter honom, och han tackat Gudh, som sigh hulptit till Närke efftersom han längie gått wildse, och blef styrckter i sin meningh och brachter till Undersåkers kyrckia, wettandes ändå eij annat än deth war i Närke, som några af nembden betygade.

13. Corporal Jöns Kållingh och Anders Oloffson i Edzåsen ingåfwo een attest, gifwen af Jon Östenson i Tegom, Peder Anderson i Fårssa, Erich Peerson i Stad, hurusom dee een förrymbd dragon af welb. h. öfwersteleutnantens compagnie, Mattz Nyman, hafwa fasttagit, och till des befrämjande af dem legdt hästar, och sedan med återkomsten hafft den förrymbde medh sigh, som effter fendrich Chrestopher Reitz intygade af regementzrätten är dömbd till lijffwet. Anders Oloffson i Åcke som samma tijdh warit på sin reesa till Närke, betygar sigh komma i sällskap med dem widh [fol. 67r] Nygården, och see hurusom Nyman angreps och togz tillbaka på rymmande foth med sin häst han hade med sigh.

14. Jöns Åkeson i Ängie och Kall sochn, angaf sigh förledne junij månadh 1690, hafwa fasttagit en förrymbd dragon af capiten welb. Gerhardt Lilliekrantz compag. Oloff Anderson

Åbergh wid namn, hemma hoos sigh, som är den öfwerste byen näst under fiället till Närke å den tracten, och effter som han icke allena fann sig dertill mechtigh haar han om natten sändt effter hielp till näste by Kåhlåsen en half mijhl ifrå Ängie, och om morgonen packat honom om, och bracht uthføre, som han och blef derföre dömbd till lijfwet, och sedan af Kongl. Majj:tt pardonerat, och skickat uhr landet på wägen till Marstrandh, hwilcket alt, fendrich Chrestopher Reit betyger sant wara.

15. Jon Erichson i Stamgielth opbödh förste gången hemmanet Äggen köpt af rätta odells-männen Jon Östenson i Teghom, Lars i Tångböle, Olof Östenson i Edzåsen och flere, etz; för 60 dahl. s.m:t, som skrifften daterat Edzåsen och Vndersåker d. 11 november a:o 1684 ut-wijser warandhes köpet skedt utom börden, och dy reserveres Kongl. Majj:tt och chronan dhes lösn, om börden dhett icke klandrar och löser.

16. Anders Pederson i Handöhl opbödh förste gången Bengt Larsons odellshemman i Swedie à 2¼ tunl:d och består hela hemmanet af tre t.l:d som dee a:o 1682 accorderat och köpgiordt om 180 d:r s.m:t, warandes köpet giordt utom börden, och förbehålles Kongl. Majj:tt och chronan till lösn och 3/4 tunland där af är chrone. [fol. 67v]

17. Befallningzman Jacob Graan gaf wid handan, huru som huusfolcks mantahslängden pro a:o 1689 oprättades på tinget den 5 martij 1689, hwar ibland opfördes Daniel Carlson i Handöl med sin hustru, två drängiar och een pijga, och samma wår hafwer han antagit half-wa Nills Larsons hemman i Hambre, hwar till hans hustru icke allenast war bördigh, utan och sin odellsrätt där innehade, och där hoos uthlöst sin broder Oloff Larson, och därför som een bonde inalles skattadt, och contribution för legofolcket 1689 betallt. Oloff Enarson med sin hustru och två pijgor war i lijka måtto opfördh på Kalls kyrckiebordh, och pastor kyrckiebordet samma år sielf brukat, och Oloff brukat halfft hemman i Röör, omyndige barn tilhörigt och derföre skattadt. Uti hwilcket anseende dee medh sitt folck på höstetinget d. 27 september 1689 af huusmans längden uthslutne blefwo som då iusterades och huusfolk mantalslengden uthwijser, och befalningzman altså inga huusfolck mantallspenningar för berörde persohner 1689 niuttit.

Ting 21 och 22 oktober 1691

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv. vol. A I:14, fol. 195v–203v, ÖLA.

Anno 1691 d. 21 och 22 october höltz laga tingh med allmogen af Undersåkers tinglagh.

Jon Östenson i Tegom	Erich Månson i By
Nills Carlson i Svensta	Carl Nillsson i Så
Abraham Jonson i Konäs	Jöns Anderson i Grötom
Peer Pålson i Wijk	Nills Jonson i Edzåsen
Gunnar Person i Jerpen	Oloff Anderson i Nygård

1. Dato uplästes Kongl. Majj:ts tobaakz placat de anno 1687. [fol. 196r]

2. Om förmedlade hemman.

Nylandh. Herr Adam trenne hemman till en röök 1656, hwar af 2 tunl. är capplans stohm. Lucas Ingemarsson 1½ t.l:d. Jöran Erson 5/6 t.l:d särskildte gårdar, hafva bårtsåldt

muhlbete till fäbodan under prästebordet som allmogen köpt. Hafwa väl utrymme till åker och något när till ängies landh, om dee wore mechtige deth at opbruka.

Stamgierd. Sven Anderson 2½ tunl:d, ena gården opbrunnen 1660, och betygas vara svagh åkerjordh och intet kunna svara för två rökar.

Moo berättas vara af svag åkermåhn, och elacka och vidlyfftige ängiar, och ingallunda kan svara för tvenne rökar.

Krook. Peder Goutesson. Deth ena består af temmelig åkermåhl, men deth andra rätt svagh och ofruchtsamma ängiar, efftersom på en rötningh allenast växer några åhr till gangns.

Tre st skattlappar. Nills Tohmsson i Krohnrijse, Mårten Jonson i Täfveldahlen äre fattige. Jonas Tärkellson i Flathrun är behållen eller förmögen.

3. Brattland. Olof Oloffson lefvereradt för halfva hemmannet resterande utlagor pro annis 1677, 1678 och 1679; 24 d:r 3: 18 s.m:t, till befallningzman Jonas Flodin effter quittens d. 22 october 1680.

4. Dragon Oloff Jonson Grefve tilspordes om han effter rättens sluth å sidsta tingh haar skaffat sig laghgerdzmän, icke hafva häfdat Märit Pedersdåtter? [fol. 196v]

Resp. att han inga kan skaffa, utan begärer dhet Marcus Gunnarson kunde ytherligare förhöras. Till öfwerflödth tillfrågades Märit om hon är ständig i sin förra bekännelse, at Oloff henne besåfvit? Hon svarar, at dhet Gudh bättre är sandt och der iempte förledne vår var illa si[uk], och sändt effter prästen, då han frågat, om hon medh Lindbergh, som Oloff Grefve sagdt, haftt beblendellse, och därtill nekat, efftersom deth aldrig var skiedt, och där på annammat Herrans helige nattvardh; hvartill comminister herr Nills Sundell beiakade, och sade sig på ämbetz vengnar henne deth förhållit, och hon svarat, det aldrih skedt vara, och där på anammat Herrans helige nattvardh. Nembden samtalte om någon ändringh skulle kunna göras uthj des förre doom och resolution i deth målet, och eenhälleligen svarade, sigh måst förblifva vidh deth som effter lagh och laga stadgar är giort gifvandes honom tijdh till morgondagen sig om huru och betänckia.

Dato framkallades Oloff Jonson Greffwe, och tillspordes huru han sig betänckt, och om han sina edhgärdzmän hafver? Hvartill han nekade, uthlåtandes sig villia henne ächta, om han icke skulle blifva derföre förwitter. Märit tillfrågades om hon vill träda medh honom i ächten-skap, hvartill hon beiakade och han henne altså gaff sin hand der på, hwilcket rätten togh i betänckiande, och på höga öffuerhetenes nådige behagh lät saken der med bero och ophöra. [fol. 197r]

5. Erich Jönsson i Rijstadh och Peder Jonsson i Romo utj Undersåkers sochn och tingelagh, angåfvo sigh förledne sommar uti sitt afradzland Öman ben:d, under fiällen en mijhl ifrå rätta vägen, råkat een förrymbd dragon af capiten velb. Jochum von Dades compagnie vidh nambn Peder Larson Långh, och honom fast tagit och effter afftahl i sochnan ledsagat till Frössön och hans man Alexander Pålach, som hans quittens af d. 24 junij sidstleden uthwijser, begärandes niuta effter Kongl. Majj:tts allernådigste resolution derföre betallningh. Läns och tolffmän betyga, at dee honom Peder Larson sålledes ehrtappat och gripit, hwilcket ad notam togz och inprotocolleredes.

6. Peder Ersson i Flathmon uti Offerdahl, besvärade sigh öfwer Anders Jonsson i Nylandh, om ett hästebythe han giordt för några åhr sedan med sin son Lars Pederson, hvar uti han blifvit fixerat, och dy vellat återkalla bytet, och afstillt medh en r.d:rs låfven, och der på allenast fått 12 öre s.m:t. Resp. at han bytte stod på fiällen med honom, och sagdt sitt stodh vara litet sprängdt, och någon tijdh dereffter kom Larss Peerson till Nylandh och vellat byta igen

sitt stoo, och efftersom han det i bröstet illa opbruttit, och denne sitt becombne vähl opstillt låfvat honom gifva å nyo 24 öre s.m:t som han finner sig ännu skyldig vara, men innehållit för annan sin förmente fodran.

Sedan klagar Peder Erson, at sin son Larss förledne åhr omkommit, och igen funnen vidh Ottöhn af denne Anders Jonson, och han ochristelligen honom [fol. 197v] avklädt, och lagt för hund och rahm, lämbnandes Gudj huru der medh må vara. Svaar, at där öfver åhr ransakat förledne åhr. Hvar effer sågz, och befans vara som nogast giort, och Anders Jonson tillijka med afledne Anders Slaghöök fundne oskyldige, som protocollet 1 october 1690 uthvijser, begärandes Anders Jonson betalningh för deth han 1½ mihl bårt, effter lensmans befallningh tillijka medh Jöran Erson i Nyland måst reesa effter lijket, där dee giordt kijstan, lijket till kyrckian fördt, och legdt den som grafven opkastadt, och låtit komma till jorden.

Resol. Att Anders Jonson och Jöran Erson böre hafva för sitt omack effter lijket, och kistans görande och grafvans opkastande 24 öre s.m:t, som göres betallte af dee 24 öre Anders Jonson finner sigh skyldigh på hästebytet med sahl. Larss Pederson, och des fadher Peer Erson emottager kläderne han på sig hafft, som lensman i förwahr hafwer och lefwererer.

7. Nillss Pederssons änckia i Hårdlandh, besvärade sig öf:r Jon Erson i så måtto, at han intet hållit sitt giorde contract öfver halfva chronogården i Haarbysta, daterat d. 1 april 1688: lydandes, at Nills som var i löffte för bemelte halfva gårdh, skulle betalla midsommars termin och på 1689 åhrs uthlagor hielpa honom en dahl. 16 öre s.m:t, och dertill medh hielpa honom opresta all åkeren som 1689 skulle såes. Jemwäll och hielpa henne sättia upp een stuga, och sålledes vara frij för samma hemmans bruk och sin caution, och Jon Erson skulle [fol. 198r] deth sedan bebyggia och häfda, som beggies contracter innehålla, och lijka väll förledne vår gått der ifrån. Resp. at han så giordt, effter som Nills Peerson intet hölt contractet, fördt timber och hulptit opsättia stugun. Änckian föregifwer sin sal. man sagt, sig ej låfvat skaffa timber, utan hielpa honom ophugga stugun. Carll Pederson ib:m betygar Nills Peerson 1689 om hösten komma till Harbysta, at hielpa Jon Erson opsättia stugun hafvandes tingat een timber karl, och sin gässe och häst medh, at framföra måssa och slijkt, och widh deth gl. stugun skulle uthrifvas, sågz effter timbret och efftersom han befan, deth där till intet förslå begaff han sigh där ifrån. Men Jon säger honom bordt skaffa 1/2 timber. Styckjunkaren Engelbrecht Schröder som contractet dem emellan skrifvit, kan intet annat påminna sigh, än Nillss skulle skaffa halfft timber. Jon Erson säger sigh ej fått utj accordet stående 1 dahl. 16 öre s.m:t, men styckjunkaren Schröder och feltväbell Henrich Örn, berättar, honom dhet tillstått i Nillsses lijfstijdh. Hustru Brita fodrade och så betallningh för två hästar Nills Peerson länt honom i fyre dagar at plöija medh, och gifwidt höö dertill, hwartill han beiakade. Jon Ersson brukat halfwa gården i tree åhr, och allenast een stall af nyo bygd och flydt een bodh. Carll Pederson som beggie halfva delar brukar, berättar hagarne liggia nedre, och husen äre förderfvade, och at hemmannet intet kan föda 2:ne åboer, och svårt för en bruka medelst stora utlagor efftersom dhet är högt skrifvit. [fol. 198v]

Nembdens betänckiande till föliande doom. Såsom Jon Erson icke hafwer hållit ingångne contract den 1 aprilis a:o 1688 om halfwa Harbysta hemmannet medh Nillss Pederson i Hårdlandh, utan effter hans död olåfvandes flyttiadt der ifrån, helst och emedan som af contractet intet finns, Nillss uthlåfvat skaffa halfft timber till een stugu, utan låfvat hielpa en stugu opsättia, och när han fått budh af Jon dhet fullgöra, förfogat sigh dijth medh en tingat timber karl, pojke och häst, dhet effterkomma och huru skulle han elliest gå dijth at timbra, när han wiste sigh intet timber huggit, och emedan som Jon Erson intet hade fyllest timber, förfogadt sigh derifrån. Altså finner rätten skälligt, i anledning och krafft af 23 cap. Jordabalcken L.L. at Jon Erson skall effter contractetz lydellse, skaffa halfwa Harbysta hemmannet i fult bruk så till åker som huusbyggnadh och allan hängnadh, och dertill medh för Nills Pedersons hafde twenne hästar i fyra dagar för plogen om våren, med hans där till

skaffat höö skall han betalla i ett för allt 1 d. 10: 16 p:r s.m:t. Hwaremoth Nills Peerssons änckia skall hielpa Jon Erson ophugga een stugu, vellförståendes halfparten hvardera.

8. Hustru Emfre Persdotter i Fosse, hafwer låtit citera Peder Anderson ib:m för någon arff effter sin sahl. mans moder. Item om een stall som på hennes tomt af honom var satt. Tolfman Jon Östenson i Tegom, betyger dem vara förljckte, och öfwereens [fol. 199r] kombne, och Peder Anderson citerat Emphre för een fäbodwaldz afbetande, som i ofvan bemelte anseende tillgifwit är. Test:n[?] son Oloff Peerson.

9. Peder Jonsson i Äggen besvärde sikh öfwer Jon Erson i Resta, för dhet han skall i förledne våår sagt, een half span korn som wårfrudagen omäthat insattes och förtroddes hans hustru, skulle wara bårtkommit, och widh dhet han resten af samma inlagde korn skulle dädan före, dhet begärt? Resp. at han sacknat en halff span korn, och frågat der effter, och han nekat och frågat om iag tillägger sig dhet stullit, hwar till nekades, dhet Jöns Persson i Hållandh åhörde, som betygar Jon säija, sig sättia in korn, och en half span ringare igenfått, dhet han krafde, men intet kalladt Peder eller hans folck tyff, och Jon intet derom sedan tallat.

Resol. Emedan som Jon Erson intet kallat Peder Jonson tyff, utan allenast frågat effter sitt sacknade korn af det han hoos hans hustru insatt; altså ophäfwes hans käromåhl där uti.

10. Mårten Peersson i Uplandh angaff Peder Erson i Hallen hafva förledne sommar sikh tillängnat och bärgat Juthmyran, som honom ej tillhör, utan sitt hemman i Uplandh? Resp. at den ligger närmare sin gårdh uti obyttan skogh, och för någon tijdh sedan, den och slagit, hvaremoth protesterades, at dhet kan vara som nu skedt är, olåfl:n, men myran hörer sin gård [fol. 199v] till, och både den bårt skeppat och sielf bärgat. Gunnar i Jerpen, at broders bythe dem emillan varit, och myran varit ömse af dem brukat, och skall vara såsom i skogzskildnaden. Mårten söker dhet som hans fader hafft, och at Peder under tingztijman den godwillel. afstått, och nu föregifwer sig den äga, och om ej annat gäller, begärer han ägande syhn, hwar medh Peder Erson var nögdh, och dy blifver deth effter 26 cap. Byggingabalcken L.L. tillåtit.

11. Peder Erson i Hallen prätenderade af Mårten Peerson i Uplandh en half budha, som effter broders byte och dess stadfästelse på Undersåkers tingh d. 14 julij a:o 1626 är tillhörigt tillijka med des andra halfva sitt eget hemman, och Mårtens faderfader Erich Olson dhet till prästen h:r Larss bårtsatt för likstohl och andra tarfver, och sedan är dhet kommit till Nills Carllson i Svänsta, och skatten står qvaar på gården. Resp. at han först i lögerdagz blef därom stembdt, och förmenar dhet höra sin gårdh till, och vill sökia Nills Carlsson der om. Nills säger sikh ej vara stembdh, och hafva bewijs hema huru han deth fått.

Resol. Emedan som Mårten Peerson icke j rättan tijd är stembdh, och altså icke kunnat begära citation på Nills i Svänsta som halfva buden hafver, alltså kan där till denne gängen intet göras.

12. Peder Anderson i Fåssa fodrade af Peder Jonson i Romo dhet som rester på hans obligation af d. 5 aprilis 1689 [fol. 200r] för hustru Kerstin Påhlsdotter, som han till sythningh tagit. R:s at han tillstår sikh påtagit betalla för hustru Kerstin, och där på lefvererat till sonen Anders 4 r.d:r eller 6 dahl. s.m:t, och en r.d:r till Svän i Stamgiehl, och till Anders 1¼ tunna korn och ett paar skoor. Sonen Oloff tillstår hans lefwereringh, men der hoos, at kornet lefverertes för fyra wågar miöhl och 1/4 tun:a malt som hustru Kerstin och var skyldig, och intet jnfördes i obligation, emedan som Peder låfvat dhet strax betalla, hvilket Pedher säger sig ej vähl kunna minnas, och tenckt det vara i skriffthen infattadt. Gunnar i Jerpen som öfwer

deras förlikningh varit, betyger, deth Peder Jonson låfvadt effter handen betalla obligations jnehåldh tillijka medh bemelte miöl och mallt.

Såsom Peder Jonson i Romo sigh påtagit och förskrif:r at villia betalla för hustru Kerstin Pålsdotter till Peder Anderson i Fåsse 38 d:r 4: 4 *p:r* s.m:t, tillijka med en halff tunna sill och 1/2 mark sallt, 1/2 *pund* fläsk och een fåårsijda. Ett par skoor, en blaggars skiorta, 2 par strumpor, 3 *par* handskar, en hamplärffts skiorta och ett par vantar, effter obligation d. 5 aprilis a:o 1689, och han derpå lefvereradt 5 r:d. courant, som är 7 d. 16 öre s.m:t, och ett par skoor, så vijda lefvererte 1¼ tunna korn beräcknas emoth deth miöhl och mallt, som han utom obligation skyldig var, och låfvadt å part betalla, altså finner rätten skälligt [*fol. 200v*] att Peder Jonson skall effter handan som för ordat var betalla deth som på handskrifften återstår och obetalt är nembl. 30: 20: 4 *p:r* s.m:t och ofvannembde pertzedler förutan ett paar skoor.

13. Leutnant Vallentin Wirck angaf, sig wara anslagen Oloff Olssons hemman i Wijk och Åhre sochn af 3 tunl:d och hans änckia Brita Pålsdotter, icke allenast låtit alla husen förfalla, utan och åkeren merndels igenlagt, så at förledne vårasse intet meera såddes än een halff tunna korn. Hafver och på innevarande åhrs uthlagor, intet bekommit, och hade fuller tillförne söcht assistance derom, där han vettat hvilcka varit löfftesmän för samma chronohemman, dhet honom nu omsider är af befallningzman Jacob Graan kungiort genom breff till länsman Hanss Månson daterat in augusto sidstleden, nembl. Peder Pålson och Jon Pederson i Wijk. Peder Pålson uhrsechtade sig intet vara bedin därom, utan Nills Larson i Biörnängie som å tinget intet kommit tillstädes, och derföre han som hustru broder var, blifvit infördt, och kan ej där till neka. Jon Pedersons son Peder undrager sigh icke, och förmodar sina syskon och medarfva blifva där utj lijka dehlachtige.

Enhälligt votum till fölliande doom. Alldenstundh chronohemmanet i Wijk som framledne Oloff Olson på friheet optagit, befinnes vara illa häfdat till huus och jordh, åkern merndels [*fol. 201r*] i fast lin och lägde, och husen nederrötte och förfaldne, till des oprättelse hans änckia hustru Brita Pålson icke kan vara mechtigh. Altså är skälligt funnit, at löfftesmännen Peder Pålson i Wijk och Jon Pederson ib:m blifva i anledningh af det 12 cap. Köpmålabalcken L.L. obligerede och skyldige hemmanet opbruka, och gården med all hängnad effter Kongl. Maj:ts husesyhns ordningh byggia och reparera, och för därpå gående uthlagor så för innevarande som föliande åhren till des dee hemmanet så häfdat och bracht i bruuk at dee kunna medh syhn bewijsa sigh sin skyldigheet derutinnan fullgjordt, effter förordningh clarera och betalla; hafvandes alt för den skuldh macht och frij disposition, at hafva till landbonde därpå, hwem dee hälst behaga.

14. Leutnant Vallentin Wirck beklagade, at feltwäbell Erich i Borgen rester på 1690 åhrs uthlagor 5 d:r 13 öre s.m:t och hela räntan för 1691 hoos Peder Olson Kuhse i Östlijen, hwar till han ej vidare nekade, än at förrymbde socknskrif:e Grehls Olson emottagit två dahl. s.m:t på 1690 åhrs och låfvar villia betalla resten, och innan en månad clarera för 1691. Leutnanten begärte löffte emedan som han tredsk och fattig är. Resol. Där han icke clarerar för 1690 och gör försächringh om 1691 åhrs, Thomæ tijdh at betalla, så gör lensman sigh om hans kornladu försäkrat helst effter som han intet annat äger. [*fol. 201v*]

15. Erich Anderson i Rennbergh prætenderade Nygård ängesslått af Oloff Michellson i Dufwe färiesundh. R:s, at han det köpt af Jon Peerson i Dufwed och Oloff Carllson ib:m, som intet stämbde eller till städes äre, och betyges vara siuuk. Resol. Såsom Jon Pederson och Oloff Carllson äre Erich Andersons svars- och fångmän, så bör han dem lagligen sökia.

16. Larss Oloffson i Hållundh är stembd af Oloff Åkeson i Mo, för dhet han slagit Blektiärnmyren förledne sommar, oachtadt at han den lagligen vunnit, och betyges honom utan förfall varit, och derföre plichtar han effter 33 cap. Tingmålabalcken med sina 3 mark.

17. Anders Jonsson i Västgåhl citerat af Oloff Åkeson för dhet han låtit utbeta hans slått, och icke comparerat, dy saker till sina 3 mark.

18. Anders Jonsson är och citerat af dragon Svän Jönson Ruth för tree dahl. s.m:t flythande af socknjembna och icke sigh inställt, dy saker till tree mark.

19. Fendrich Chrestopher Reit besvärade sigh öfver sin nästa granne Johan Bertillson Gers i Backen, för dhet han skall förledne vårasse kallat sigh tyff, af tillfelle han bedit honom taga sina kalffvar utur åkeren, hvar öfwer han i sitt fyllerije sticknades, och samma ordh uthsade, och enär han tilltalltes och frågades der om, svarat mig varit på hans roftegh? Resp. at han intet kallat [*fol. 202r*] fendricken tyff, och ingen ordsagak der till hafwer, beklagandes, at fendrichen låter sina hästar hela sommaren gå i ängiarne, och sina svijn oringade uti ängiarne, som dem opråta, hafver och der till medh förbudit sig taga skaf vidh Åhrskutan, där han äfwen med honom är rådande. Item, graffvit en ränna och dijke ofvan begges åkrar, så at vatn om våren löper på dennes åker, och dertill medh skält för skelm och tyff, samt finnebarn, hvartill fendricken nekar, och intet af honom stembder vara hafvandes inga vittnen, at Johan kallat sig tyff, utan hans folck som han sigh icke betoor.

Resol. Så wida Johan Bertillson Gerss alldeles nekar sigh kallat fendrich Chrestopher Reit tyff och ingen ordsagak der till hafft, och ingen det hördt som fendricken kan tilltro vittna derom. Altså blifwer fendricken vidh sin förra honeur, och huad Johan Bertillson uti sin inlaga emoth fendricken moverat, skulle effter föregångne laga citation optagas och afdömmas.

20. Befallningzman Jonas Vargh besvärade sigh öfwer corporalen Jöns Kållingh, i så måtto, at han effter Kållingens begäran caverat hoos handelsman i Närke Oloff Chrestierson för 12 d:r s.m:t som Kållingen till Chrestierson var skyldig och hårdt krafdes förr, hvilcka han betallt samma år 1687 som vijses medh underskrifvin räkningh af den 10 huius, nembl. effter h. regementz qvartermestaren [*fol. 202v*] Hammarskiöldz invissningh skulle Oloff Chrestierson betalla till befallningzman Jonas Vargh 7 d:r 24: 16 s.m:t, och i lijka måtto af h. Hammarskiöldh inwist Oloff Chrestierson att betalla till capitän leut. Curi (Treffenberg) som på befallningzman transporterades 12 d:r dito, och dito a:o 1687 der oppå af Chrestierson fått edh dahn för 7 d:r 24: 16 och medelst ingångne caution för Jöns Kållingh godt giordt 12 d:r dito, och der med dhet riktigt slutit.

Resp. at han bedit befallningzman Vargh för sigh till Oloff Chrestierson betalla 12 d:r s.m:t och gifvit honom address på sin arfs prætion i Hallen, at göra sig der aff betallt, men såsom Oloff Chrestierson åhret effter 1688, hafver uti Närke, icke allenast begärt besagde 12 d:r s.m:t utan och bårt arresterat enn hans häst för 7 d:r s.m:t, dhet han skall sagt för Vargh, och han tagit relation derom, låfvandes sökia Chrestierson derom, och dy söker förhålla befallningzman sin betallningh, hwilcket allt befallningzman uti ett sitt breeff till leutnanten Gabriel Falck af d. 11 huius förklarar vara af intet värde, såsom at han 1688 förbudit sig något till Oloff Chrestierson betalla vettandes, at dhet var åhret före effter hans tragne begäran betallt, och kan ej taga sig något aff Chrestiersons procedere, utan effter låfven honom betallt, lefvererandes handfångne skriffter om hans arff i Hallen tillbaka. [*fol. 203r*]

Emedan som befallningsman Jonas Vargh hafver effter corporalens Jöns Kållingz begäran på Kindermessmarcknan här i landet a:o 1687 låfvat betalla till handelsman i Närke Oloff Chrestierson på hans wengnar 12 d:r s.m:t, dhet han, medelst h. regements qvartermestarens h. Carl Hammarskiöldz inwijsningh till Oloff Chrestierson bewijser sigh, där på

fölliande Gregori marknadt hafva betallt. Och ehuru vell corporalen åhret effter i Nârie af honom derfor icke allenast skall blifwit krefder, utan och en häst för 7 d:r s.m:t arresterat och tagen, hvilcket befallningzman som bona fide caverat och betallt, icke råder förr, fast än Colling gifwit honom deth vid handen skrifftel. och som han föregifwer sig intet annat förstått, än befallningzman vellat honom kräfia och hålla för sin man. Men så som där till intet bewijs är, och befallningzman i sitt breff därtill nekar, hwartill kommer och om så varit, så hade befallningzman ifrån sigh lefwererat af corporalen tagne address och försäckringh till sin betallningh af hans arfs præention i Hallen, som intet är giordt förr än nu.

Altså finner rätten skälligt, at corporal Jöns Kållingh bör och skall utan oppehåld betalla till befallningzman Jonas Vargh 12 d:r s.m:t hvilcka han allareda 1687 af godh villia för honom betallt, och han söke Oloff Chrestierson som han bäst kan och gitter.

21. Anders Person i Handöl opbödh andra gången ena [fol. 203v] jordh i Åhre sochn Swedie ben:d, af 3 tunland hvaraf 2¼ tunl. är skatte och 3/4 t:l. chrone, och han skattjorden sigh tillhandlat aff Bengt Larson för 180 d:r s.m:t men accorderat med Bengt at igenbetala för chronodelen 35 d:r s.m:t som till caduc var dömbdt och sedan heem fallit krohnan, hvilcket köp är skedt utom bördens förståendes skatte tunl:d och derfore förbehålles K. Maij:t och chronan till lösn.

22. Dato insinuerades Jon Ersons i Äggen gjorde contract med Erich Oloffson i Edzåsen de dato Undersåker d. 18 october a:o 1691, om ett hemman i Äggen som han a:o 1684 in novembri sig tillhandlat, och finner sig medellöös betalla des summa af 60 d:r s.m:t och derfore transporterat dhet till bemelte Erich Oloffson som dertill bordeman är, och nu protocollerades förste gången.

23. Nills och Jöns Pedersöner inlewererade en lagbuden och lagstånden sythningzskriffit af trooverdige män underskrifne de dato d. 8 octobris a:o 1688 innehållandes, at Jöns Nillson testamenterat dem sin arfwelått i Hårdlandz gården, som är berächnadt i penningar för 19 d:r 28 öre s.m:t hvar medh är lagligen tillgångit, och sidsta opbudet skedt d. 4 martij 1690 oklandrat, dy bewilliades doombreeff der å, dåch bör framskaffas gamble breff, hvar med bewijses dhet vara odell.

Ting 26 och 27 januari 1692

Källa: Kopior i Avskriftsamlingen, vol. 34, s. 40–52, ÖLA.

Original i Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborg), vol. E XI e:3176, fol. 380v, RA.

Anno 1692 den 26 och 27 januarij höltz laga tingh medh allmogen i Undersåkers tinglagh, närwarande befallningzman Jacob Graan och desse såtho i nämnden:

Jon Östenson i Tegom
Nills Carlsson i Swänstadh
Abraham Jonson i Konäs
Nills Jonson i Edzåsen
Oloff Anderson i Nygård
Jon Oloffson i Dufwedh

Carll Nillson i Så
Erich Månson i Byom
Jöns Anderson i Grötom
Gunnar Peerson i Järpen
Nills Henrichson i Byom
-

1. Dato aflade Nills Henrichson i Byom sin nembdemans edh tillijka medh Joon Oloffson i Dufwe.

2. Samma dagh uplästes Kongl. Maj:ts förr specificerade placater, tillijka medh Kongl. Maj:ts ordningh om skogzellden.

3. Mårten Pederson i Stamgiähl beeswärade sigh öfwer sin broder Hemmingh Pederson ib:m, först för deth han i otijdh trängt sigh ifrå gården, hwilcket han ej stort omtallar, och kan blifwa där medh. Men 2:do, för deth han gifwit swäntienaren Jacob Pederson en half pajräck, et halfft halsdukbandh, och några dagars kåst på 1691, och intet bruk däth året där hafft. Resp. att han ej weeth om beklädnat bör rächnas för 1691, och efftersom intygat bleff, deth den skulle göras färdigh till Kindersmäska 1691, undandrager han sig icke bestå så halfparten i råcken som bandet och kåsthället, allenast han får afrächna dhet han à part på swentienaren kåstادت, hwilcket allt antehnades, och fans [sid.41] actoris fodran bestå in alles af två dahl. s.m:t hwar af kårtas een half månadz lähningh som Hemming gifwit dragon Oloff Åhrdahl 19 öre, och tree dagars kåst på heem möten till Jacob, som är 9 öre, facit 28 öre. Blif:r altså Hemmingh skylldigh Mårten en dahl. 4 öre s.m:t som han dömmes at betalla utan drögzmähl.

4. Mårten Pederson ifrån Stamgiehl kärade till Nills Bengtson i Ottsjö, för deth han 1690 warit medh, at fast taga een förrymbdh dragon af capiten Gerhardt Lilliestans compagnie, och han tillijka medh Henrich i Ottsjö niutit af Kongl. Maj:tt och chronan derföre 20 dahl. s.m:t och vill intet låta sigh blifwa där af dehlachtigh, begärandes een trediepart af des 1/2 part.

Resp. att Mårten blef legder till at draga noth, och widh dhet tillfälle fått een wilse gående dragon, som täncht sig wara kommen till Närke, och bekänner Nills sin mathmoder hustru Gunnilla Erssdotter fått af chronan tijo dahl. s.m:t, och tilbudit Mårten där af gifwa två dahl. s.m:t emedhan som han intet omak med honom hafft, ej heller i någon fahra warit, emedhan som den förrymbde wiste ej annat, än han war i Närke, och dy intet häffttadt eller bunden utan folgt dem effter fri williogt.

Enhälligt votum till fölliande domb. Ehuruwell Mårten Pedersons præten-sion mycket ringa är, emedhan som han för hafd omaak för hustru Gunnilla, medh noth dragande, fått sin betallningh, och icke i den ringaste fahra af, och för den förrymbde dragonen varit, efftersom han ej annat wettat, än sig wara [sid.42] kommen till Närke, och dy dem friwilliogt utan twångh effterfolgt. Så hafwer rätten lijkawell stadnat där med att han må wara berättigat till anbudne två dahl. s.m:t.

5. Jon Oloffson i Dufwe är tillsagd och kallat at blifwa nembdeman, och sigh på tingz-platzen instält, och widh påropandet sigh af wägen stuckit och hållit sig undan, och effter middagen framkommit, och nu ingen annan uhrsächt hafwer, än at han finner sig icke där till beqwäm, och hafwa för sitt stoor hemman skull, intet där till tijdh, hwilcket togz i be-tenckiande, och kunde intet uhrsächta honom för olydno, altså blifwer han effter 33 cap:t Tingmålabalcken saker till sina tree m:r till treskiptes.

6. Tålfman Peder Pålson i Wijk, förrest in emoth tingztijman till Närke, och ingen ed-sworen man i sitt ställe tingat och skaffat, alltså plichtar han effter 33 cap. tingmålabalcken med tree mark till treeskiptes, efftersom han effter 14:de cap. tingmålabalcken intet laga för-fall hafft.

7. Oluff Åkeson i Mohn kärade till Larss Oloffson i Hårdlundh, för deth han förledne sommar hafwer sig tillängnadt Bleckkiärnmyran, och den bärgat, oachtadt deth han på wintertinget 1691, den icke kunde lagligen winna. Sammalledes hafwer han tilgripit på Hässiömyran tree gålflätt staar, som förledne sommar, effter landzsens bruuk, bordt trädas och liggia oslagit, wettandes intet, huru mycket han där bärgat, efftersom han den heemfördt. Larss Oloffson bekänner sig slagit Bleckkiärnmyran, och där bärgat till 1½ lass staar, [sid.43]

men förmenar deth hördt sin gårdh och sitt heman till, som dhet och sträcker sigh in till sin slått. Actor, att sina förmän af ålder brukat på Hässiömyran dhet Lars Oloffson olåfwandes tillgripit, hwar till Lars icke heller kunde neka.

Saken heemskötz nembden at votera til dombs, som effter samtahl eenhälligen beslöto, att Larss måtte effter lagh för bäggie sloar, som han olåfwandes tilgripit, bötha.

Alldenstundh Lars Oloffson i Hårdlundh hafwer förledne sommar 1691 sig tillängnat och bärgat Bleckkiärnmyran, dhen han af Oloff Åkeson i Mohn icke kunnat lagligen winna. Altså finner rätten skälligt, dhet han effter 28 cap. Kongabalcken LL. böör derföre plichta medh sina fyrattijo marck, och där på bärgade höö wara förlustigh. Och emedan som Lars Olson i lijka måtto olåfwandes tilgripit Oloff Åkesons staarslått på Hässiömyran, hwarföre kan rätten icke mindre göra, än dömma Lars Olson effter besagde 28 cap. såsom för annan wäldzwärkan, wara saker till 40 m:k och wedergälla skadhan med 1½ wintherlass staar.

8. Oloff Åkeson i Mohn beswärade sigh öfwer Anders Jonson i Wästgårdh, för deth han förledhne sommar låtit utbeta Blecktiärnsängiet, där han åhrligen plägar bärga tijo lass höö, men i sommars intet fick bära där lijn neder, som gode män besedt? Resp. att han det uprödt på sin fäbowalls löth, och icke allena deth afbett, utan grannen Oloff Anderson. Actor, att Anders å den sijdan sin wall hafwer, och dy honom söker, och icke [sid.44] Oluff som boor något därifrån. Oloff Anderson föregifwer sin boskap förledne sommars intet där betatt, och at Olufs äng (som han kallar) är Wästgårdz lötegång, och enär boskapen dhet icke alldelles afbett, hafwer Oluff dhet slagit. Resp. att så är somblige åhr skett, det han tåldt, men borde wara på sitt fredigh. Anders Jonson berättar Oluf medh sin broder Jöns i sin faders tijdh begynt rödia på twistige orthen, då Gunnar Jonson åbodt Anders hemman och war fattigh och eij offta, hade sin boskap på och widh dhen wallen.

Actor, att bowallen är icke gammall? Resp. Förr än han war född, war han bygdh, och flyttiadt den gamble litet stycke sig til behag. Nembdeman Oluf Anderson i Nygård betygar sig tillijka medh Abraham Jonson i Konäs folgt Oloff Åkeson dijth, som kunde wara ifrå Anders Jonsons wall till 1/8 mijhl, och kunde wäl achtas, och sedt boskapen giort skada och slåttens dels afbett, och sompt kunde wähl släes, och intet kunde något synas å nyo wara uprödt, än något här och där i ängiet afhuggit, och wore där några hässiöstänger och ett hässiögålf, och blifwit eij ombedne skadhan wärdera, eij heller wore Anders Jonson och Oloff Anderson tillstädes. Anders Jonson begärer blifwa hand hafder med dhet hans förmän brukadt. Actor sägher sigh eij annat begära, än dhet hans förmän haftt, och icke heller tillijka medh sin broder Jöns (som Anders omilt angifwit) först i Gunnars tijdh begynt dhet uprödia och intaga. Men under Mohn hafwer dhet legat af ålder äfwen som sielfwa Bleckkiärnmyran, och at Grels Oloffson i Nedergård skall wetta, ängiet wara gammalt. [sid.45] Grelss om sina 50 åhr, berättar sigh intet hördt Bleckkiärnsängiet wara i sin tijdh eller näst förr uprödiadt, och ingen annan i sitt minne, än Oluff dhet brukadt. Jöns Nilson i Mohn om sina 50 åhr, betygar sig aldrih annat hördt, än Oloff Åkesons fader egt Bleckkiärnsängiet, och icke af sin fader, som war siuttijo åhr, annorledes heller hördt. Oluff Anderson berättar sigh eij stort lägga om samma äng, och medh sin boskap kommer ihoop medh Anders Jonsons, enär han behagar.

Emådan som Anders Jonson i Wästgårdh, hafwer förledhne sommar dels utbeta låtit Bleckkiärns ängiet, och Oloff Åkeson des medelst medh dhet öfriga, sigh intet befattat och slagit, och Anders Jonson nu intet kunnat bewijsa dhet wara sigh tillhörigt, fast än dhet är belägit icke långt ifrå hans fäbowall, och hardt widh dhes lötegång och Oluff Åkesons fader Åke Oluffson i sin tijdh deth inne haftt och possiderat, och Oloff i sin tijdh äfwen wäl uthi tiugu åhr häfdat. Så hafwer rätten kunnat hafwa fogh honom belägga medh sådant straff, som den där eenom betagit sin laghäfdade ägendom. Men lijkawell funnit skälligt, att göra dhen moderation, och applicera hans brått och förseendhe dherutinnan till 9 cap. Byggingabalcken L.L, och i krafft där af, dömmar honom derföre wara fallen till tree marck, och där hoos

wedergälla skadan med två lass höö, som pröfvas kåsta och wara wärdt 28 öre s.m:t. Men skulle Anders Jonson fullleligen sig tillängna samma äng, under skehn och prætext, at han dhet äger, stånde saken öppen till lagligit uthförande. [sid.46]

9. Erich Anderson i Rembergh, gjorde påminnelssse om sin præntention på Nygårdz ängie, hwar till Jon Pederson i Dufwe och Oloff Carllson böre swara, som deth såldt till sin broders son, Peder Pederson, warandes Oluff Carlsons hustru Jon Pedersons syster, och nu är Jon siuuk blefwen, och intet kunnat komma till tingz, som actor och bekänner. Oluf Carlsons son, Peder är tillstädes, och föregifwer, sig eij stort wetta där aff, utan moderbrodren, som är som en principal, altderefore måste saken till nästa tingh beroo.

10. Oluff Larsson i Rö och Chrestier Olufsson i Böhle, stembde af Hanss Jonsons änckia i Rö, för barnens jordepenningar i Rö, och ingendera comparerat, heller haftt laga förfall, dy hwardera effter 33 cap. Tingm.balcken, saker till sina tree marck.

11. Jacob Olufsons systrar i Ristadh, Brita och Luci Olufsdöttrar, begära till bruukz sin faders hemman i Ristad som består af ett tunland skatte och ett tunland chrono som deras broder Jacob Olofson updragit styckjunckaren Engelbrecht Schröder på fyra eller fem åhr, som contractet af den 18 martij a:o 1688 medh meera utwijsar, hwilcket kungiordes Schröder, och han den medh war nögder, allenast han får syn, och wedergällningh för sitt nederlagde melioration på hemmannet, och försäkrades, att syhn näst kommande somar skall däröfwer skee, och där medh sadhes han därifrån, och för chrontunlandetz rätta häfd och bruuk caverade Jöns Anderson i Grötom och Erich Jönson i Restadh, och strächte befallningzman hand derpå. [sid.47]

12. Nårske lappen Nills Mårtensons och Anders Jonsons pijga Gertrudh Nillsdotter, beswärade sigh öfwer Jöns Larson i Gråsiön, för deth han trettijo åtta st:n rehnar, för sine huusbönder Karinmesstijdhen i novembri 1691 ihählskuttit, hwaraf Nills egte aderton stycken, hwilcka kommit tillhopa med Anders Jonsons, som brukar sin svärfaders Tårkell Oloffsons skattefieldh [lucka] ben:d?

Resp. att han Karinmesstijden tillijka medh Bengt Grehlson och Sallomon Olson genom sin drängh Anders Simonson i Kåhlåsen och Jon Grehlson i Gondahlen inom nårske gräntzen, ett litet stycke ifrå sin gårdh, skuttit 34 stycken rehnar, som wäll kan synas: föregifwandes, ordsaken där till warit att dee altifrå wåhren uthbett hans sloar och ängghiar och enär owäder warit, sitt tilhåldh i hans badstugu haftt, och råkat midsommarstijden, Kåfft Tohmases drängh Frelich medh sine rehnar, som gietadt på afradzlandetz ängghiar. Jacobi tijdh hafwer Tohmas tillijka medh sin brodher Jon, som kallas Bred Jon, till honom kommit, och slagit hans hustru och barn illa, och sielff fått ett slagh öfwer hufwudet, och likawell sedan dem öfwer wunnit och bårdtdrifwit. Bred Jon berättar, sigh föllia sin broder Tohmas, Jacobsmässtijdhen till Gråsiön, då Tohmas af Jöns köpt en kanna brännwijn, och den updruckit, och kommit till slåess, och Tohmas fått ett såår i hufwudet, och strax där effter blifwit siuuk, och än är, men icke af bekomne slagh. Jöns Larson berättar honom köpe en kanna brännwijn, och ett stoop där af opdruckit, men Jon säger dem alt opdruckit, och intet minnas kan, at Tohmas slagit Jönss Larssons hustru.

Jöns Larson, att [sid.48] träthan begynthes där af, at Tohmas begärte leija häst, och han wille intet gå till skogz effter hästen, förr än han skulle lägga penningar på bordet, och bekom altså ingen häst. Gertrudh föregaf Tohmas wara siuk, och enär han blifwer godh, kommer han wäll till tingz medh Jöns att klaga öfwer dee trettijo st:n rehnar han samma gångh mistadt. Item hans mågh Hemming Mårtenson som och mistadt tijo stycken. Oloff Tårkellson 4 st:n, dito Cassper Clemetson åtta st:n dito, Bredh Jon sex stycken dito, Mårten Erassmuson två stycken dito. Lars Johanson en stycke dito, hwar till Jöns Larson nekar, och bekänner om dee trettijo

fyra renar varit alla fyra i råd, och dem deelt sin emillan lijka, men icke flera tagit heller dödat, och förr än dee flåddes, kom Casspar och Hemming till platzen där renarne blefwe skutne och lågo och skuttit ett skått på skorsstehn, och afskurit öorne af dem alla, och begifwit sigh där ifrån. Tree dygn där effter kommo ellofwa stycken lappar dijth, nembl. Nills Mårtenson, Casper Clemmetson, Hemmingh Mårtenson, Clemet Johanson, Nills Anderson, Anders Nillson, Oloff Mårtenson, Tohmas Månson, och tre st:n qwinfolck, och kommande in emoth gården, sändt twenne af sine qwinfolck, nembl. Karin, Casspers hustru Gunnilla, Clemetz hustru, in i Jönsses stugu då han intet war hemma, och tagit bössan af wäggen, och den burit till manfolcken i skogen, och widh hans heem kombst kommit alla till gårdz med spante byssor, och undsagt honom willia dödha, om dee icke [sid.49] få sina rehnar igen, då han dem wijst till badstugun, och dee tagit siu stycken kråppar och skin, och därmedh dragit sina färde. Nills Mårtenson bekänner sigh och sina cammerather hoos Jöns få igen siu stycken rehnkråppar och två stycken skin, som Heming togh, och två kalfskin togh Tohmas drängh Frelich. Item Anders Jonson een annan gångh tagit två stycken skin, hwar till Nills Mårtenson nekar, och föregifwer honom tagit till prob allenast ett sommarskin. Nills Mårtenson berättar att däribland wore två stycken köör-rehnar och sexstun stycken sumblor, i. e. [det är] rehns-koor, och dee öfrige årskalfvar. Nills Mårtenson berättar sigh tillijka medh Hemingh och Frelich och Tobias Andersons drängh wara till Kåhlåsen, och af Bengt, och Sallomon, och Åke Jönson i Ängie fått tijo stycken rehnskråppar, sompt tårckat och sompt intet, och tillhopa fått tijo stycken skin, hwar af Heming sålt till Sallomon två stycken dito.

Jöns Larson bekänner sig trättonde dagh juhl, fått igen sin bössa, genom Jeppe i Gondahlen, som sagt sigh den fått af Hemmingh. Nills Mårtenson berättar, sigh och dee andra intet varit till Jon i Gondahlen, och altså inga rehnkråppar eller skin där bekommit. Ofwan benembde lappar, äre icke Sweries skattlappar, utan fördrefne ifrån Närje, och strycka af och an uti fiällen, och som föregifwes, tillfoga bönderne stoor åwerckan på dheras afradzlandh, så på slätten som på dheras wåhnskogor och fiskerijen.

Saken considererades interlocutorie till föliande dohm, att ingen definitiv doom därutinnan kan falla, förrän Bengt Grehlson och Sallomon Olofson medh [sid.50] sin drängh Anders Simonson och Åke Jönson i Ängie, komma tillstädes å näste tingh at confronteras medh åklagarena och sin lagzman Jöns Larson, då Kåfft Tohmas och flera, som renar mistat, och Jöns icke tillstått, bör wara tillstädes.

13. Bengt Grehlson och Sallomon Olofson i Kåhlåsen, stembde at swara lapperne, om theras rehnar, och ingen aff dem comparerat, dy saker effter 33 cap. Tg.B. till hwar sine tree mark.

14. Dato upwijste Anders Pederson, Daniel Carllson och Lars Oluffson i Handöhl, een attest gifwen af feltwäbell Henrich Örn och corporal Jöns Kållingh, gårdagen som war den 25 januarij af innehåldh, hur som dee hafwa a:o 1687, uthi Handöhl fasttagit twenne förrymbde dragoner af capitän Gerhardt Lilliekrantz compagnie, nembl. Casper Pomerus och Carll Wändman, och dem till wederböranderne lefwereradt, dhet feltwäbel Örn och corporal Kållingh nu in förrätten betyga sant wara, och at dee ledsagades neder till Frössön, deth lensman Hanss Månson besannar, hwilcket ad notum togz och inprotocollerades.

15. En siö wäst nårom Nordhallen som kallas Äggsjön, betyges folgt i förra tijder [text saknas] afradzlandh, och i afradzboken a:o 1666 intet nämbdt eller där under brukadt. Altså hafwer Carll Nillson i Såd, bemelte Äggsjö och där breder widh warande skogh å södersijden begärt, och effter nogast betingande ej welat och kunnat mehra åhrl. derföre utgifwa än tålf öre s.m:t. [sid.51]

16. Eric Oloffson upbödth andre gången Jon Erichsons hemman i Äggen för 60 dahl. s.m:t som där till bördigh är oklandradt.

17. Hanss Pederson i Berie opbödth förste gången comministri herr Nills Sundels hemman eller gårdh i Mo bestående af $3\frac{2}{3}$ tunlandh för 116 dahl. s.m:t, som köpeskrifften daterat Undersåker den 26 januarij 1691 utwijser, warandes hemmannet utom börden försåldt, och derföre effter Kongl. Majj:ts resolution heembiudes Kongel. Majj:tt och chronan till lössn etc.

18. Lars Pedersons hemman i Bärjie och Åhre sockn af två tunlandh, hafwer legat öde och obrukat 1688, 1689 och 1690, och sålledes Kongl. Majj:tt och cronan, medelst blifwit skattwrak, hemfallit, som 1691 uptogz på friheet af Oloff Enarson, och effter däröfwer hållen syn och besichtningh den 13 october a:o 1691, befins därwarande stugu och cammar wara oduglige, och intet där af brukelligit. Kornladan är merndels till wäggjar odugelligh, och kan fuller några ståckar där i brukas. Fähuset är alldeles odugelligit. Ett stålpherberge som kan brukas till wisterhuus, är skattadt dugelligit till wäggjar, men taket odugelligit. Ett dito som rächnas för sädes och miöhlbodh, är merndels till wäggjar och taak odugelligh och kan allenast några åhr brukas. Stallen söder om gården är till wäggjar dugligh. Ingen badstuggu, utan hafft $\frac{1}{3}$ med 2:ne grannar i byhn, som är förfallen och odugelligh. Höladurne hema widh gården och höladurne utom gårdz alldeles förfallne, hwar till ingen timberskogh finns på bydzsens ägor, utan måtte köpas [sid.52] af näst omliggjande. Åkeren legat alla tree åhren i fast lin och lägde för fäfoth, och af ingen i någon måtto brukadt wordhen, och ängierne mycket skoghwuxne. Elack wedebrandh, och äfwen gerdzlegångh. Intet fiskie hemma widh eller under gårdhen, utan widh afradzlandet Härsiön $1\frac{1}{2}$ mijhl bårt. Ödhesmählet förordsakadt af misswexst och fattigdomb, och betyges intet kunna bringas till fult bruuck, bygnadh och häfd, under tree åhrs friheet, hwarom Oloff Enarson är förtröstadt, som effter resolution a:o 1687 heemställes han excellens general maiorens och gouverneurens högwelborne herr Otto Vellinges vidare omdömme och determinerande.

Ting 29, 31 oktober, 2 november 1692

Källa: Kopia i Avskriftsamlingen, vol. 34, s. 525–550, ÖLA.

Original i Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborg), vol. E XI e:3176, fol. 633, RA.

Anno 1692 den 29 och 31 october och d. 2 november höltz laga tingh medh allmogen af Undersåkers Tinglagh, wedervarande befallningzman Lorens Backman och desse såto i nämnden.

Jon Östensson i Tegom
Erich Månsson i Byom
Nills Jonsson i Edsåsen
Nills Henrichsson i Byom
Peder Pålsson i Vijk
Oloff Larsson i Brattäggen

Carll Nillsson i Så
Jöns Andersson i Grötom
Gunnar Peersson i Hierpen
Jon Olufsson i Dufwe
Hemmingh Jönsson i Stamgiehl

1. Dato aflade Oloff Larsson i Brattäggen och Hemmingh Jönson i Stamgiähl sin nembdemans edh.

2. Dato uplästes Kongl. Majj:ts förr specificerade placater.

3. Anders Pedersson i Swedie hafver citerat Knuth Nilson i Mörwijken för skälsordh, hvilcka kommo för rätten och Anders Pedersson berättade, honom skäلت sig för tyff och efftersom dhet skedt i dryckenskap, hafwer han bedit om förlåtellsse, och vill där medh vare nögd. Knuth Nillsson föregifver, sigh intet skäلت honom för någhot oährligt, och omsijder säger sigh kallat honom skogztyff wettandes dåch intet oährligt med honom.

Länsman Hanss Månsson berättar, dhet lensman i Röden Oloff Jonsson, icke längie sedan sagt, sig höra Knuth Nillsson missfirmadt Anders Peersson, och gifvit honom sin attest der på, som opwijstes, och är skrifven den 11 septembris sidstleden, af innehåldh, at Knuth Nillsson d. 17 februarij 1692 hoos Oloff Michellsson i Färiesundet, sagdt sigh [sid.526] kunna göra Anders Pedersson i Swedie och Åhre sochn till tyff, hvad dagh han vill. Resp. att han intet kan wetta sigh honom så skäلت. Han påmintes på stundhen säija, sig kallat honom skogztyf.

Resp. att han väll hördt honom skuttit mårdar, och misstencht dhet vara skiedt på annans skogh, och kommit icke bättre fram, än dhe orden sagdt, och vill nu gärna vara derifrån. Actor sade sig honom stembdt, och han sedan återkallat sina ordh. Lensman berättar dhet icke vare begynt af någon mårdh som han kan förstå, och dy framkallades feriemann Oloff Michellsson, hoos hwilcken dee varit, och tillspordes derom, som berättar at stugun var den gången full medh folck, och suttit medh lensman och flera på een sijda, och intet hördt hvad dee sin emellan tallt. Lensman, att han samma affton reest der ifrån, och intet vettat der af, där icke lensman Oloff Jonsson där om tallt och sagdt där Anders Pedersson vill vare een ährlich karl, måtte han sökia Knuth Nillsson derom, och på ämbetz vengnar dhet ej förtijga kunnat, och begärer laga uthslag.

Enhälligt votum. Ehuruvell Knuth Nillsson hafver återkallat sitt skälsordh till Anders Pedersson i Svedie, i dhet han kallat honom skogztyf, så hafwer dåch lensman på ämbetes vengnar dhet ej neder tysta kunnat, helst och emedhan som saken genom laga citation är kommen för rätten och såsom Knuth sielf bekänt sig kallat Anders Pedersson skogztyff, och han låtit honom (som sagt är) derföre till tingz stembna och sedan vändt åter, [sid.527] altså finner rätten skälligt, at Knuth för samma ähr-rörligh beskyllningh blifwer saker effter 20 cap. Tingmålabalcken till 40 mark till treeskiffes, förståendes att länsman niuter effter 18 cap. Tingmålabalcken, målsägande rätten där aff.

4. Dragon Jonas Olufsson Åman angafs hafva belägradt Sebår Olufsdottr ifrå Kall sochn, och afladt barn tilsammans som än läfwer, hvilcka tilstå lägersmählet, och ingendera sigh i dhet målet tilförenne försyndat, altså dömmes Jonas Åman effter 3:e cap. Giffmålabalcken L.L. at böta för mökränckningh 40 mark, och Sebår effter praxin saker till sine 20 mark.

5. Jöran Pedersson i Möhrvijken besvärade sigh öfver Nills Olufsson i Lijen, för deth han 1691 och 1692 hafwer tillägnadt sigh 1/4 uti afradslanz fiskie i Häggesjön, som honom effter afradzbriefvet a:o 1666 intet tilkommer, utan Erich Andersson i Lijen, läth sigh antechna, och lijkavell som till förenne behållit sina lagzbröder der uthi. Nembl. Jöran Pedersson i Mörvijken, Elias Olsson och Pedher Person i Berge, som i briefvet nämnde äre, förr dhet böxlat, och sagt sigh därifrån. Men Nillss Olsson icke desto mindre trängdt sigh derifrån, som sagt är. Nills Olson föregifver Oloff Andersson i Så, om sina 70 åhr för sigh berättadt dhet hans förman tillijka medh Erich Anderssons hemman hafwer fiskiadt i Häggssjön, och derföre dith gått och dhet sigh tillägnadt. På nuvarande chronehemman som Nills Olsson åboer, befins Erich Jonsson i Hallen bodt effter honom Carll Michellsson. Effter honom son Michell [sid.528] Carllsson. Nu föregifves at Erich Jonsson i sin tijdh skall brukadt fiskie i Häggesjön, och hans son Peder Erson som boor i Hallen, förmenes der om hafva kundskap. Peder Ersson berättar sin fader boo i Lijen uti tiugu åhrs tijdh, och alla åhren brukadt 1/4 i Häggssjö afradslanz land. Tohmas Jacobson i Lijen och 1/4. Peder Jöranson i Mörvijken 1/4, och Oloff Olofsson i Bärge 1/4, och enär Erich Jonson begaf sig derifrån, skall Erich Henrichson i Bärge, dhet af

chronan böxladt, hvars heman Peder Pedersson åbodt, och nu ähr chrone och brukas af Oluf Enarsson som innehafver 1/4 i Häggsjön. Nills Olson föregifver, sig intet annat vettat än dhet hördt och bör vara under sitt hafvande heman i Lijen och derföre dhet tillgrijpit. Häggsjön varit delat i två parther. Två fierdedelar fiskiadt ifrån Bartholomei till Michaelis, och två dito derifrån till allhelgona och så längie siön går yppen, och hvart åhr skifftes han. Jöran i Mörvijken hafver haft i lagh med sigh Tomas Jacobssons hemman, som Jacob Olofson nu åboer. Erich Hindrichson, Peder Persson och Oloff Enarsson hafver i lagh med sigh Hanss Pedersson, som Oloff Olofssons hemman åboer.

Samptel. votum. Såsom af föregångne ransakningh befinns, att Jöran Pedersons hemman i Mörvijken för gammalt possiderat och haft 1/4 uti Häggsjö afrazzlandh och fiskie, och Nills Olofson i Lijen, af orätt berättelse samma hans 1/4 1691 och 1692 betagit, och brukadt under sitt åboende cronehemman i Lijen, altså conserveres Jöran Pedersson effter 1 cap. Jordabalcken L.L. och Kongl. Maj:ts jordeplacat 1677 [sid.529] såsom annan uhrminnes rättigheet, vidh sin 1/4 i bem:te afrazzlandh och fiskie, och ehuruvell intygadt är, att 1/4 uti Häggsjö afrazzlandh och fiskie och så hört och varit brukadt under Nils Olssons cronehemman i Lijen och sedermeera derifrån böxladt af Erich Henrichsson i Berge under nuvarande cronehemman i Berge som Oloff Enarsson åboer, och i 1666 åhrs afrazzbook, fins des förra åbo Peder Pedersson vara nambngifven och dhet innehafft, och alldenstundh Oloff Enarson icke tillstädes är, heller till tinget kallader, så är skälligt funnit intet emellan beggie cronehemman därom döma förr än Oloff Enarsson å nästa laga tingh kan derutinnan förhöras.

6. Nills Oloffsson och Jacob Oloffson i Lijen angåfvo dhet Jöran Pedersson och Knuth Nilsson i Mörvijken innehafva ett äng som kallas Lijdhängie, och skall i forna tijdher lydt under Lijen, begärandes dhet under förre bohlostadh igen. Resp. att samma ängie heter Lijeängie, och af uhrminnes tijdher lydt under Mörvijken och är belägit up widh Dufwe älf, derest Mörvijken, Berge etc. hafva sina sloar, men intet Lijdens by. Actores föregifva dhet Peder Andersson i Fåsse berättadt Lijdängie hördt under Lijen, och han för ålder skuldh intet förmått komma till tinget, utan dhet sonen Oloff Pedersson skall wetta säija och berätta dhet han derutinnan weeth. Oloff Pedersson förhördes, och säger sin fader sagdt, sigh intet meera där af wetta, än [sid. 530] dhet han sagt för Jon Östensson i Tegom, och at han intet kan minnas, dhet twistige ängiet hördt till Lijen. Jon Östensson i Tegom berättar, honom förledne söndag säija sig hördt af sin broder Peder Andersson i Romo, at Lijdängie fordom lydt under twenne gårdar i Lijden, men enär heller på hwad sätt dhet skulle vara skiedt, ingen härmelse hördt. Peder Ersson i Hallen sägz vara född på cronohemmennet i Lijden, och förmenes hafva någon kundskap derom. Peder Ersson berättar sin sahl. fader för 40 åhr sedan boo i Lijen, och var Lijeängie intet under Lijens by, och intet hördt dhet nånsin där till lydt, utan at een lada skulle vara tagen på Lijängiet och förder till Teghom men hvem hon tillhördt, weeth han intet. Actores föregifwer och förmena sig få i Närke någon kundskap af Jacob Tommessons barn som i Lijen bodt, och skolla sagt, sigh gamble breff om Lije ängie hafva, och dy begära dilation och opskåf med sakens afdömande.

Resol. Emedan som Nills Olofsson och Jacob Oloffson i Lijen förmena sigh kunna i Närke af Jacob Tommessons barn ifrå Lijen bekomma närmare underrättelsse och säkerheet af gamble breff, at Lijängiet hördt till Lijens by och ingen skadelligit och præiudicerligit kan vara hvem dhet tilkommer till nästa laga tingh, innom hvilcken tijd Lijmännen åligger vigillera och inhempta förmente gamble breff, om Lijängiet.

7. Oluff Jacobson i Tåtten kärade till Nills Larsson om Båssiö afrazzlandh, som han skall böxladt [sid.531] ifrå Tåtten. Rs. att Båssiön af ålder lydt under Hambre, och enär commissarierne wore här i landet och ransakade om afrazzlanden, togz gamble böxlebreffven bårt

beropandes sigh på 1666 åhrs afrazzbreeff af den 16 maj lydandes, at Båssiö afradzlandh och fiskie tillförene varit böxladt till Larss Nillsson i Hambre och hans grannar, och Larss Nillsson omsijder förklarar sig villia allena åhrl. derfor gifva afradzpenningar 1 d:r 16 öre s.m:t. Actor, at Erich Andersson i Rennbergh lærer wetta Båssiön hört till Tåtten. Erich Anderson om sina 80 åhr, berättar dhet Tåtten för gammalt hafft halfva Båssiö afradzlandh och halfva Hambreman och enär commissionen höltz om afradzlanden, böxlade Larss Nillson i Hambre hela Båsiön, påminnandes sigh att Hemmingh i Tåtten läfde och Oloff Jonsson var den tijdhen dödh blefven, och Hemmingh intet tillstädes heller Oloff Jonsons änckia som han kan minnas. Jöran Aronsson i Stallkiänstugan om sina 65 åhr gammal, berättar sig vara född i Tåtten på Oluf Jacobssons gårdh, och då han var een månad gammal kom hans fader derifrån till Stallkiänstugan, som sedan längie läfde, och berättade sigh under Tåtthemmannet bruka 1/4 i Bådsjön, och medelst den rätt han genom sytningh till halfva gården fått, iblandh annat vidh afträdh, behållit bem:te 1/4 i Bådsjön, som Jöran framgeent brukadt och gifwer 1/3 af afraden än uti dagh. Erich Pedersson i Stad hafwer och 1/3 deruthi som Larss Nillson i Hambre honom effterlåtut, vettandes Jöran intet, at den andre grannen Tåtten, någon dehl i Båsiön hafft. Erich [sid.532] Peersson i Sta om sina 67 åhr gammal, berättar sig hördt för gammalt, dhet halfva Bådsjön hördt under beggie hemmannen i Tåtten, dhet Larss i Hambre för honom sagt, och enär afradzskatten skulle påkomma, halfva Tåtten för fattigdom skuldh sagt sin 1/2:t till Hambre, och han dy låtit hela Bådsjön på sig anskrifwa.

Enhälligt votum. Ähndåch Båssiö afradzlandh är på commission a:o 1666 opdragit Larss Nillsson i Hamre, efftersom hans grannar skolla sagdt sig där ifrå. Så är lijkavell först intygadt, at Tåtten by af ålder possiderat halfva Båssiö afradzlandh, och sedan af fattigdom och annan olägenheet intet kunnat komma till commissionen a:o 1666 och såsom inga ägor och rättigheete böör på något sätt abalieneras ifrå hemmannen, altså till under dåinigste föllie af Kongl. Maj:ts jordeplacater de annis 1673 och 1677 tillerklaras halfva Båssiö afradzland under beggie cronogårdarne i Tåtten som för gammalt varit för vahnlig taxa, och des andre halfpart under Hambre emoth andre halfparten af afradz taxan.

8. Chrestier Oluffsson i Böhle tilltaltes för sin sisters Angnes Olofsdotters jorde och arfspart i fadrens Oloff Jacobsons heman i Böle, emedan som Agnes blef belägradt af sin svåger och sisters man Larss Påhlson och beggie rymbdt 1682 bårt till Nârie. Resp. at fadren Oloff Jacobson 1682 läfde, och blef först dödh 1689, som ägde hemmannet, och altså intet arff fallit Angnes [sid.533] till då hon rymbde, varandes frågan om Agnes barn som äre tree stycken, böre komma at arfva sin moderfader. Men modren Kerstin Jönsdotter var dödh, förrän Angnes blef belägradt, och under ächtenskapet, köptes een dehl af hemmannet, och een dehl genom sythningzrätt.

Såsom Oluff Jacobson hafwer läfvadt någon tijdh, sedan dåtten Angnäs blef af sin svåger och sisters man belägradt och förrymbdt till Nârie, och altså intet meera arff fallit än den dehl som effter modren hustru Kerstin Jönsdotter som förr var dödh blifwen. Kunde vara medelst dhet hemmanet var dels köpt och dels genom sythningzrätt under ächtenskapet förwärfvadt, och Angnes lijkavell icke kunnat förvärka sin barns rätt, altså finner rätten skälligt at barnen böre niuta sin moders tillfaldne arfsrätt, så effter modren som fadren.

9. Nills Henrichsson i Byom fodrade aff Oluf Anderson i Västgårdh för een skiutzferdh ifrå Mörsell till Sunsbacken 12 öre s.m:t och 6 öre till arbetzlöön för een trediemans råck under sidst förflutne feijgde, vijsandhes med då varande lensmans Larss Olofsons zedell, att tvenne hästar toges af Elias Mattzson i Byom till Sunsbacken för adels rytterne, hwilcka Henrich och Jöns i Ottesiö och Oluff i Västgårdh skulle betalla. Henrich och Jöns hafva betallt för den ena hästen, och Oluff intet som nu fodres. R:s at han hade tvenne ryttere, så vähl som andre, och måtte dem skiutza ifrå sigh, och dhen [sid.534] som nu omtallas, blef i arrest satt för tyfwerije

och förder utföre, och han fått een annan i stället. Oluf Andersson föregifwer sig betallt arbetslönen till Oluf Åkeson i Mo med salt. Actor, at han borde dhen intet hafva, och at han kan saltet elliest länt.

R:s at han var skyldigh 6 m:r salt som han der på kårtat och behölt. Nembdhen påminner sigh hvad skiutzen vidkommer, at sochnjämbnan är giordh, och då uthsedt Oluf Andersson den betalla skulle. Oluff Åkesson föregifwer sigh intet minnas något salt af honom länt, och där gårdzfolcket dhet vetta, vill han dhet betalla, och at Nills Henrichsson skulle få skraddarelönen af Oluff Andersson.

Resol. Såsom intygadt är, at Oluf Anderson i sochnjämbnan, som för den tijdhen är giordh, är lagd at betalla prætenderade skiutz till Nills Henrichson medh 12 öre s.m:t. Altså bör han och bemelte 12 öre s.m:t utan drögzmähl betalla. Jemvähl och 6 öre s.m:t till skraddarelönn för en half trediemans råck effter Oluf Åkessons intygande.

10. Jon Henrichson i Edsåsen hafver låtit citera sin granne Anders Olofson, för dhet hans boskap förledne höst giordt skada på hans korn i åkeren, och berättar actor sig vara med honom förlijckt uti Larss Olsons närvaru i Fåsse, och skall bekomma 6 dahl. s.m:t, dhet Larss säger sig åhördt, hvar med dhet och förblifver.

11. Chrestiern Oloffson i Böle fodrade sin hustru Karin Jonsdotters jordepenningar i Konäs hemmanet [*sid.535*] af hennes broders Abraham Jonssons änckia hustru Kerstin Andersdotter, som byttes ifrå Mo till Konäs varandes Moo af 1 5/6 tunlandh, och Konäs af 2 tunl:d och brodren och systren tillfalldne. Svaar, att hon sitter medh många barn, och hafwer inga medell där till. Hustru Karin Jonsdotter begärer sina jordepenningar at inläggia i sin mans hemman, som nu behöfves att utlösa hans syskon och medhafva, och skall hennes 1/3 vara 24 d:r 16 öre s.m:t, hvartill hustru Kerstin beiakar, och blef så afftallat, at hustru Kerstin skall hvart år betalla därpå tree dahl s.m:t, i penningar, till des bemelte summa blifwer curerat, hvar på hon strächte honom sin handh.

12. Peder Pedersson i Biörnängie, kärade till Jon Östenson i Tegom, Larss Olofsson i Fåsse och Anders Persson i Svedie för dhet dee hafva tillängnadt sigh köttet af een älgh som lapparne skuttit på allas deras afradzlandh, närre Reensiölandet, villiandes niuta sin 1/4 der af.

Resp. Att lapparne hafva opätit dhet mästa och bästa, och dhet öfrige grafvit neder i jordhen, och Jöns Larsson ifrå Hambre dhet först blifvit varse, och kan något där af tagit, och räfvar och odiur dhet öfverkommit och dhet bästa förtärdt, och dhet som på behnen var qvarl. heemburit, och enär dee dijt gått sagt hans hustru till och hon ingen haftt at skicka medh, och dee legdt en häst och utgifvit sex m:r kopp.m:t lego och hon des 1/4 intet vellat betalla. Parterne förlijchtes sålledes at Pedher Pedersson skall få af hvardere 4 öre silf:r m:t. [*sid.536*]

13. Chrestiern Henrichson i Byom fodrade af Nills Jeppessons änckia hustru Gunnilla Pedersdotter, betallningh för een koo som Nillss Jeppesson varit skyldigh till Jöns Chrestophersson, och hans brödher Peder och Jon skullden öfwerdragit Henrich Mårtensson i Byom, som sonen Chrestiern nu söker och begärer.

Resp. Genom styfsonen Hanss Nillsson Brant, at fadren taltt om all sin gälldh men intet nämbdt denne, och intet är den i hans lijfstijdh kraf, och at han tagit sex skylar korn, och hvij togh han icke då betallningh för kohn? Svaar, at han bemelte sex skylar korn bekommit för een half tunna länt sädeskorn, sedan Nills var rymbdt till Närke, och Peder Goutson i Krook togh wahra på två qvijgor, som där vore och han sagt sig dhem äga. Hanss föregifwer sin styfmoder budit Chrestiern een gamal häst i betallningh för kohn, och han intet vellat antagan, där till han beiakar, och berättar sig intet kunna den taga för een koo eller 2 r.d:r som icke annat var än hud värde, och sålldes sedhan för een halff r.d:r. Hanss Brandt berättar sin

styfmoder effter fadrens dödh betallt till 20 r.d:rs skuldh. Actor, at Nills Jeppesson skurit i lego een åkermällingh. Hanss Brandt säger, henne villia gärna betalla skulden om hon rådher till hade. Actor, at hon sedan såldt een ko i Optandh och een hafft med sigh till Frössön.

Samptel. votum. Emedhan som hustru Gunnilla Pedersdotter hafwer sin mans Nills Jeppessons quarlåthenskap till gälldens betallningh behållit, och till 20 r.d:r betallt, och Henrich Mårtenson för een ko, som han [sid.537] hafwer at fodra, tilbudit een gammall häst, som han ej kunnat i betallningh taga, och hon den samma sedhan försåldt, och widh dhet hon begifvit sigh till Frössöön hafft i behåld een koo, och näst tillförenne såldt een i Optandh, hvarföre pröfwat skälligt at hustru Gunnilla Pedersdotter bör uthan längre drögzmåhl betalla återstående koo med tree d:r s.m:t.

14. Chrestiern Henrichson i Byom kärade till Bengt Grehlsson i Kåhlåsen för 1 d:r 28 öre s.m:t som han är skyldigh till sahl. Jöns Chrestopherson, och på Henrich i Byom transporterade äre. Resp. at han var honom skyldigh en half r.d:r som han fått hoos sahl. Hanss Larsson i Röu. Actor, at han tillstått skulden, som sahl. Abraham i Konäs åhörtdt. Hustru Angnes Hanss Larssons berättar, sahl Jöns Chrestopherson begära, at een halff r.d:r skulle betallas å sine wengnar som Bengt var skyldigh till Spiäll Månsens hustru Märit, dhet han säger sigh giordt, och en half r.d:r fått igen af Bengt Grehlson. Bengt Grehlson säger sigh kunna medh edh hålla sig icke vara Jöns skyldigh enär han uthcommenderades 1674, meera än ofvannämde 1/2 r.d:r och efftersom han tilbiuder edhen och summan så ringa är, ophörde actor med sin fodran, och läth medh hans tilbudne edh sigh nöija.

15. Marcus Gunnarsson fodrade sin faders arff af Chrestiern Olufson i Böhle, som hans fader Oluff Jacobson emottagit, nembl. en ko och en gieth, en fårskinsfälldh, en kalfskins dito, et hufvudbålster en vallmarsjacka [sid.538] och en tröija dito, ett paar skoor och strumpor, en lijten handqvarn, en vatuvqvarn, ett öhlträ, en så, en bytta och några trågh, 4 st. fiskenäth och tree st:n refwor.

R:s, att hans fader emothtagit, mädan han i Närke var, een koo, och i des ställe lefvereradt till Jon Olofson i Hvasnäas en kalfrunnen qwijga: vettandes intet huru långt effter dhet skedde, hvar till Marcus beiakar, och een gieth nu i höst lefwereradt effter begäran till Jon i Hvasnäs. Item fårskinsfellden, och två fårskin för kalfskinsfällan af fadren till Jon lefvereradt. Chrestier berättar, at lilla handqvarnen lemnades i Suhlwijken där hon än wara skall hoos änckian Lucia Jonsdotter hvar af actor säger sigh intet vetta. Vatuqvarnen sammalledes test:r Jöns Anderson i Gröthom. Träkärillen äre kombne till Jon i Hvasnäs. Chrestier föregifver sigh intet hörtdt at hufvudbålstret, vallmars råcken och tröijan, ett paar skoor och strumpor, samt näten och refvorne, vara af sin fadher emottagen. Actor, at hans hustru Karin som dhen tiden tiente hoos Chrestiers fadher, hafwer dhet för sig berättadt, men Chrestier föregifwer henne intet där om för sigh berättadt, och icke meera än som sagt är.

Enhälligt votum. Alldenstundh bewijssligt är, at sahl. Oluff Jacobson i Böhle hafwer emoth tagit een koo och een gieth, en fårskinsfeldh och een dito af kalfskin. En så, een bytta och några trågh, som Marcus Gunnarson effter [sid.539] sin fader i arff tillfallit var, och i sin lijfstijdh lefvereradt till Jon Olufson i Hvasnäs, een qwijga för kohn, fårskinsfällden och två stycken fårskin för kalfskinsfälden, item een så, byttan och några trågh, så kommer sonen Chrestiern Olufson intet till wijdare derföre svara, och giethan hafwer Chrestiern denne höst lefwereradt. Vatuqvarnan är intygadt intet blifva tagen ifrå Suhlwijken, och ännu qvaar är hoos änckian hustru Lucia Jonsdotter, dijt hän Marcus vijses, at igen tagan, heller och betallningh som hon den tijdhen kan pröfwat varit wärdh. Att lilla handqvarnan där och lemnades, åligger Chrestiern till nästa ting bevijsa dhet sant vara. Sidst hvad Marcus Gunnarssons fodran, om een vallmars råck och tröija, ett hufvudbålster, ett par skoor och strumpor ett öhlträ och 4 st. fiskenäth och tree st:n refvor vidhkommer, hvaraf Crestier säger

sigh intet vetta, och Marcus föregifwer hans egen hustru Karin som den tijdhen tiente hoos Oluff Jacobson, dhet för sigh berättadt. Så fins skälligt, at hustru Karin skall derom, å nästa laga tingh förhöras, där dee där om imedlertijdh icke komma öfwereens.

16. Oloff Andersson i Västgårdh fordrade af Åke Jönsson i Ängh, een sölfwer skedh, som hans svärmoder sahl:e hustru Råggiehl Törisdotter hafver fått af sin son Carll Henrichson, enär han reest till Lijflandh, den han henne sändt med sin broder Törris, som folgt henne [sid. 540] till wäg, och Jöns Åkeson föregifvit sigh skeden honom länt, och kändt till sigh och bekommit? Resp. at han intet den tijden var födt, och weeth intet där aff, ej heller af sin fader där af hördt. Actor beropade sigh på Oluf Larson i Rödudh, at han hördt Åke låfvadt skeden betalla, hvar till han svarade, at han hörde Jöns förlijkas med honom därom, men huru mycket han skulle gifva honom gaf han ingen acht på. Partherne förlijchtes sålledes at Åke Jönsson låfvade gifva Oluff Anderson 1 dahl. 16 öre s.m:t för hans prætion och fodran i dhet måhl.

17. Larss Olufsson i Hårdlundh, är opfördh på stembningzlistan hafva på kyrckiovallen slagit Sallomon Olufson i Moran, och ingendera tillstädes. Actor betyges vara siuk och Larss Olsson föregifvit sigh intet vara stembd af lensman, men af tålfman Jöns Anderson i Grötom tillsagdh, och widh gående till tinget, där om åther påmint, och han svaradt sigh intet gå till tinget och så vida actor är siuk, och intet kunnat sig infinna så beroor saken till nästa laga tingh, då Larss Olufson skall om stembningen förhöras.

18. Erich Andersson i Reenbergh itererade sin prætion om södre dehlen af Nygårdzvallen som Jon Pederson i Dufwe honom förhåller, medelst där på gifne penningar oachtadt, at dhet är belägit på Reenbergz skattäghor och hela Nygården opfördh för 1 1/6 tunland, anhållandes at få igen samma ängies slätt, iempte [sid.541] skadeståndh för dhes bårtovarande, uthi een så långan tijd hvar om fins ransakadt 1690 på våartinget. Resp. att godzet hörer väll Reenbergh till, men oprödiat medh därpå länte 26 r.d:r, och enär han dhem bekommer, vill han dhet afstå. Actor förmente honom så stoor nytta uthi een så långan tijdh där af hafft, at han kan sina penningar igenfått.

Resp. att Oluf Michellson ferieman hafwer dhet brukadt ifrå 1681 inclusive, och effter afftahl åhrligen gifvit 1 d:r 16 öre s.m:t, hvar till Erich Andersson beiackar och säger sig dhet honom på een tijdh uplåtit, men nu intet längre, och tycker honom fleera penningar där inlagdt än godzet var värdt, och medan Nills Pedersson innehade närre ängiet, oprödiade han dhet södra, som nu ageres om, och medh dhet nårras fodher och där af falldne giödingh, frödde up dhet södre, och Reenbergzhemmanet gjorde icke des mindre full skatt och ränta, fast än han Nygårdzängh, som der under lågh, der ifrån hade och brukadhe. Jon Pederson bekänner sig i lego för ängiet åhrligen fått en r.d:r:s värde, till dhes Oluff Michelson begynte gifva Erich Anderson ofvan nembde laga.

Parterne förlijktes sållunda, emedan som dhet twistigtsse[?] ängiet af Nygårdz södre deel, var af rå skogh på Reenbergz skatteskogh oprödiat, och icke dy skattlagdt, att Erich Andersson i Reenbergh skall effter handan betalla 13 r.d:r à 6 m:k s.m:t till Jon Pedersson i Dufwe för hans derpå försträckte 26 r.d:r och tilträda strax södre dehlen af Nygårdz äng och under Reenbergz hemman framgent bruka. [sid.542]

19. Dragon Nills Hallfast förekom och berättade sig vara förlijcht medh Oluff Larsson widh Åhn utj Hallens sochn om dhet slagzmåhl som dem emellan uti Stamgiehl under een Naries reesa 1690 skall vara händt, emedhan som många kunna hulpit till, och han allena tagen där vidh och inga skålsordh skolla där widh förlupne vara, hvar till Oluf Larsson beiackar, hvar med dhet och beroor.

20. Till hörsampt föllie af hans excellens herr generalmaiores och gouverneurens högwelborne h. Otto Vellingkz commission och ordres af den 25 julij sidstleden, at lagligen undersökia om sahl. constapellens Johan Bråddes änckia hustru Sara Olufsdåtter, hafwer giordt styckjunckaren Engelbrecht Skrödher fullmechtig, sin mans resterande löön uthfodra, och der öfwer Kongl. liquidations räkningen honom förtrodd, och om styckjunkaren Schröder samma liquidations räkningh sahl. Oluff Alstedt om händer lefwereradt, och förtrodt at uthfodre. Hvar till hustru Sara Olufsdotter, Johan Bråddes, svarar sikh intet bekommit någon liquidations räkningh och intet wettat där aff, förr än två åhr sedhan, och då giordt artellerije smeden Johan Hammar fullmechtig der effter sökia sin sahl. mans rest, men aldrigh styckjunckaren Engelbrecht Schröder der om vidare anmodat, än at han skrifvit fullmachten 1691 för Johan Hammar, och låtit kyrckioherden vyrdige h. Pedher Sundius, såsom wittne dhen underskrifva. Styckjunckaren Engelbrecht Schröder berättar sig intet wettat dhet constapelen sahl. Johan Brådde hade någon [sid.543] rest at fodra, förr än hustru Sara 1691 in aprili till sikh kommit, och begärt, dhet han wille skrifva een fullmacht för Johan Hammar, sin sahl mans resterande löner hoos höga öfwerheeten at fodra, och intet vidare der medh hafft beställa, och fast mindre kunnat förtro sahl. Oluff Ahlstedt dess liquidations räkningh, som han alldrigh sedt och om händer hafft. Dhet till styrckio beropar han sikh på cammereraren h. Sallomon Otter, som skall kunna betyga sig ingen uträkningh på Bråddes fordring har begärt eller fått.

21. Alla illa bygde hemmans åboer effter een särdeles specification, åtvarnades at byggia och häfda sine hemman som sig böör, och där dhet innom tredie åthvarningen icke blifwer fulgiordt, vara förtenkte at vijka där ifrån och andra åboer blifva dijth satte. Nembl.

Nyland	Hustru Sara änckia	Nordhallen	Jon Andersson
	Jöran Ersons änckia		Jon Jönsson
Resta	Påhl Olufson		Oluf Jonson
Romo	Mårten Hinderson	Handöhl	Daniell Carllson
Stamgiehl	Hemming Person		Peer Carllson
Edzåsen	Jon Hinderson	Lundh	Sven Oluffson
	Åhre sochn	Berie	Mattz Oluffson
Brattland	Oluf Olufson		Kall s:n
	Karin Ersdotter	Mo	Jöns Nills änckia
Vijk	Nills Olufson	Backen	Jon Person
Tåtten	Jon Olufson	Kåhlåss	Bengt Grehlson
	Olof Jacobson		Sallomon Olssons änckia
Nordhallen	Oluf Larsson	Konäs	Oluff Oluffsson

22. Lapparnas action med Jöns Larsson i Gråsiön om [sid.544] deras rehnar, som han medh sina lagzmän för dem ihåhlskutitt, företogz ånyo effter upskåfs domens lydellse på sidsta tinget, och tillfrågade Bengdt Grehlson i Kåhlåsen huru der medh tillgick och mån vara?

Resp. att intet rådslagh där om medh grannarne varit, och intet var han medh, när dhet skedde, utan hans son Grehlss om sina fiorton åhr, som offta hade hört säijas till lapparne, at dee vände icke igen at hafva sina reenar på dheras marck och angh, förrän dee blifua nederskuttne, och Grehlss hoos Jöns Larsson varit at hugga wedh, och af honom öfwertallt, och tillijka medh dem skuttit lapprenarne, men intet där af bekommit, utan lapparne tagit igen rehnkråpparne.

Sallomon Olufson är genom döden afgången, och drängen Anders Simonsson berättar, sikh och Åke Jönson komma om een söndagz affton till Gråsiön, som var tre dagar effter reenarne vore skuttne, då Jöns Larsson bedit dem blifva qvaar sig till hielp för lapparne, som då låtit sikh see, och skurit örone af dee skuttne rehnar, och två dagar effter kommo fiorton

st:n lappar medh spänte byssor, och begärte sina reenar igen, och wore reenarne lagde i fem hopar och parter. nembl. Jöns Larson första, Bengt Grehlson dhen andra, Sallomon Olufson den 3:de, Åke Jönson den 4:de och Jon Grehlson i Gondahlen den 5:e. Enär denne dijth kom, var Jon Grehlsson där, och Bengdt varit där, enär reenarne opgiordes och flåddes, och om måndagz morghonen [sid.545] dith kommit, men bårtgått igen, enär lapparne kommit, och dhet som på hans huussbondes dehl kom, fördes heem sunderskurit, och fem st. skinn som lades i een serdelles bodh, och intet rördes, förr än lapparne kommo, och togo dhet tillbaka. Men Sallomon skall sagdt, sigh intet villia där af wetta, men dhet lijkavell tagit i förvaar, för dhet reenarne förtrampadt en hans bovall.

Åke Jönsson berättar som Anders, sig komma till Gråsiön om söndagz affton, och at han skulle få 1/5 deraf, för dhet han skulle blifva qvaar, och göra bijståndh om lapparne skulle komma, och om måndagzmorgonen kommo dee med spänte byssor, och ett skått skötz, och dee togo reenarne bårt, och Åke bekom allenast ett skinn, som han baar heem, och måst lefwerera till Hemmingh, och des tildelte part lågh i en bodh uti Gråsiön.

Jon Grehlsson förhördes, och berättade sigh komma till Gråsiön ett ährende till Jöns Larsson, och då gingo reenarne kring om husen, och Jöns Larsson gifvit förslagh at skiuta dem nedher för den skada dee giordt på hans ängiar och landh, och Jon som och af lapparne på Gondhals ägor inom nårske gräntzen lijdit skada, samtyckt dertill, och 40 st med dhem som deras hundar samma gång ihähl refvo dödat, närvarande Bengt Grehlsons son Grellss, som och sköth, och sompt strax flått, och två eller tree dagar där effter kommo 14 st. lappar, och först insändt två st. af sine hustrur, som tagit Jöns Larssons bössa, in i hans stugu och burit till skogz till manfolcken, och dee sedan skuttit [sid.546] twenne skått, och tagit dee döde reenkråppar igen, huar till Jöns Larsson beiakade.

Nills Mårtenson, nårsk lapp, påstår sigh den gången mistat 18 st. reenar, nembl. två köresreenar och 16 sumblor, och fått tree st. reenkråppar och tio skin igen, men Jöns Larsson berättar dem ransakat hvar huus, och alt köttet igen tagit.

Anders Jonsson påstår sigh 1692 brukadt sin svärfaders Tärkell Olssons skattfielddh som han kallar Skieckerfiället, och mistadt 20 st. reenar, nembl. tree köhrreenar, tree brunor och 14 sumblor, men ingen skatt giordt, uthan säger Tärkell den giordt till Offerdahl tillijka med Sösiöfiället och skattar sålledes för twenne fiälldh.

Kåfft Tohmas som skall mistadt 30 st reenar, Hemmingh Mårtenson 10 st, Oloff Tärkellson 4 st, Bredh Joon 6 stycken, Mårten Erassmuson 2 st, Larss Johansson een st., äre nårske lappar, och icke heller denne gången tillstädes. Casspar Clemetsons änckia Karin Johansdotter påstår sin man mistadt 8 st. reenar, och sägher sin man icke fått meera än twenne låår. Jöns Larson att alt köttet togz der ifrån, vettandes intet huru dee deth sin emellan kunnat deelt.

Nembdens betenckiande och eenhällelige sluth är, at dee hålla gärningen för tyfnadt, efftersom ingen af ägarne var tillstädes och intet kan appliceras till 44 cap. Byggningabalcken L.L. emedan som dee tiufften delat sin emellan, utan till 53 cap. ib:m. Värderingh på reenarne: 5 stycken köörrehn à 6 ort[?], 11 d. 8 öre, 3 brunoxar [sid.547] à 1½ d. 4: 16, och 30 st sumblor, i. e. rehnkoor, à 1: 4 öre, 22 d. 16 öre. Facit tillsammans 49: 16 öre s.m:t.

Alldenstundh Jöns Larsson i Gråsiön tillijka medh Jon Grehlson i Gondahl och pojiken Grehls Bengtson ifrå Kåhlåsen hafwa, effter egen bekännelse, Karinsmesstijdhen 1690 widh Gråsiön ihählskuttit 40 st reenar, som nårska lappar egdt, och dhem sigh tillängnadt och i fem parter delat, och lapparne några dagar effter kommit medh spänte bössor till Gråsiön, och rehnkråpparne tillijka med dee sönderhuggna igentagit, som dee och för dem, efftersom dee manstarka varit, uplåtitt och öpnadt husen i gården och sålledes hämnat sielf sin tagne skada af reharnes giorda åwerkan och afättande på deras afradsländ och sloar hwilcket icke til-låtelligit är, utan deras plicht och skyldigheet varit, sådan oförrätt och intrångh gifva vederbörligen ann, at låta lagligen rättas och hemnas, altså är deras förseende derutinnan applicerat och lämpadt till 53 cap. Byggningabalcken L.L. at bötha derfor såsom för annan

tiufnadh som är värderat för 49 d. 16 öre s.m:t och bör efter Kongl. Maj:ts straffordningh tredubblas och blifwer tilsammans 148 d. 16 öre s.m:t, som Jöns Larsson i Gråsiön, Jon Grehlson i Gohndalen, Bengt Grehlson i Kåhlåsen, Sallomon Olsson i Kåhlåsen och Åke Jönsson i Ängh dömmes at betalla, efftersom alla fem hvar sin dehl där af sigh tillängnadt och giordt sig där af dehlachtigh, förståendes, at olåfligen tillgrepne renar räknas wara igenfådde, och där däråf något skulle wara förtärdt. Så kunna renarne dem fast större skada på deras afradzlandh tillfogadt. [sid.548]

23. Lappen Anders Jonsson tilltaltes för dhet han skall 1691 om hösten, hafwa skuttit ett älgzdiur på Rehnsjö afradzland tillijka medh lappen Hemming Mårtenson. Resp. att Hemming en älgzko skuttit och huden bracht medh sig till Närke, och föregifwer sigh intet vara deruti dehlachtig och icke heller medh köttet sig befattat, som der i neijgden blef nedergrafwit, och af räfwen dels opgrafwit, och sedan af böndren som skatta för afradzlandet funnitz, och dädan fördt som af ringa värde varit. Skattlappen Nills Tommesson berättar sig wetta, att Anders Jonson och Hemming Mårtenson hade fiohl höst skoglagh och fölgdz åth, och Hemming skuttit een älg på Rehnsjö afradzlandh och tagit huden medh sig till Närke som skall vara i behåld och dem emellan odelt. Jon Tommeson berättar äfven som Nills Tommeson. Närke lappen Nills Mårtson berättar sig hört Hemming skuttit älgen, och Anders Jonson kommit sedan till honom, och intet hört dem haft skog lagh förwisso. Anders Jonsson säger sigh väll folgd Hemmingh i skogen, men intet haft lag medh dhet som kunde fångas, som doch intet rimar sig och kan wara. Anders Jonson låfvar göra sin flijth at kunna skaffa Hemmingh hijth till nästa laga tingh och Nills Tommesson gick godh för Anders Jonsson, at comparera å tillstundande laga tingh her i Undersåker.

24. Jon Jonsson i Högen och Mörsill sockn tillijka med dragon Oluff Jonsson Grefwe, betyges hafva in maio sidstleden i Högen fasttagit een förrymbd dragon af capiten welb. Joackim von Dades compagnie, [sid.549] widh namn Jonas Hake, den dee ledsagadt till Altzen sochn och herr öfwerste leut:n welborne h. Bengt Ribbing som och strax effter, som fendrich Larss Holmer berättar, blef på regementzrätten examinerader och dömbder, hvilcket togz ad notam och protocollerades.

25. Dato angafs huru som twenne dragoner af capiten welb. Gerhardt Lilliecrans compagnie Larss Våhl och Hanss Böös wore under sin rymbningh kombne till öfwersta byen Handöhl uti Åhre sochn, näst till fiällen den 14 sidstledne septembris, och tagit huus hoos Peder Carllson, som siukligh är, och den andre grannen Daniel Carllson var icke hema stadder, och då kom befallningzman welbet:d. Lorens Backman, tillijka medh lensman Hanss Månson och 4 st. nembdemän, Carll Nilsson i Så, Peder Pålsson i Vijk, Jon Olofson i Dufwe och Oluff Olufson i Brattlandh, som bemelte 2:e st. förrymbde dragoner fasttogo, och ledsagade under sin vacht och bewakande till Undersåkers lensmans gårdh, och sedan genom allmogens till hielp skickade till Frössön hwilcket betyges sant wara, och derföre ad notam togz och protocollerades.

26. Pastor loci, wyrdig herr Peder Sundius, läth upwijsa och i retten gifva hans högwyrdigheet h. superintendentis höglärde mag. Matthiæ Steucki resolution in visitatione classica i Undersåkers pastorat in martio a:o 1691 öf:r en hans begäran, at få tillåtelsse at lägga igen prestebordet i Åhre, emedhan dhet ligger under fiället och merndels fryser, och dhet kan ingen lända till skada, effter som pastor så mycken åker tager up i Vndersåker igen som beviliades skee, enär tingz attest tages om sådan beskaffenheet [sid.550] hwilcket nembden tilijka medh närvarande allmoghe betyga så i sanningh vara som herr kyrckioherden angifvit.

27. Anders Pedersson i Handöhl upbödh tredie gången Bengt Larsons hemman i Swedie, som är $2\frac{1}{4}$ tunland skatte och $3\frac{1}{4}$ tunland crone för 180 dahl. s.m:t, varandes bem:e $3\frac{1}{4}$ tunlandh crone caduc, och af bemelte Anders Pederson inlöst medh 35 dahl. s.m:t, och såsom skatte tunlandet är utom börden såldt förbehålles cronan till lösn, etc.

28. Erich Oluffson i Edzåsen opbödh tredie gången Jon Ersons hemman i Äggen som han sigh tilhandlat a:o 1684 in novembri för 60 dahl. s.m:t och nu sedermeera inlöst af Erich Olufson som dertill bördigh är, för dito penningar.

29. Sahl. Abraham Jons änckia Kerstin Andersdotter upbödh förste gången Peer Ersons hemman i Ytterkonäs, hvar på hon till Jon Olsson i Hvasnäs skall betalla 16 dahl. 26 öre s.m:t, och hvad Peer Ersons och Peer Steenssons arfvingar böre hafua skall medh första liquideras, förståendes at bem:t Jon Olson tillförenne haar bekommit för samma hemman 74 d. 16 öre s.m:t, doch Kongl. Maj:tt och cronan lössn förbehållen.

30. Nillss Carlssons änckia i Svensta opbiuder förste gången sin mans börda lössn på Svensta af sine syskon, bestående à 4 tunland för 260 d. s.m:t utan klander.

31. Peder Jonson i Edsåsen insinuerade Kerstin Påfveldotters gifne testamentz och sythningz skriff, dat. 5 aprilis 1689 på des heman i Romo, som är $2\frac{1}{3}$ tunland at få effter des dödedagar tillijka med des lösa ägendom till sytningzlöön behålla, förståendhes, at hennes dotter Elin Pedersdotter niuter och sin sythningh till dödedagen.

Ting 3, 4 och 5 april 1693

Källa: Kopia i Avskriftsamlingen, vol. 35, s. 141–162, ÖLA.

Original i Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborg), vol. E XI e:3178, fol. 309, RA.

Anno 1693 den 3, 4 och 5 aprilis, höltz laga tingh med allmogen af Undersåkers tinglagh, wendervarande befallningzman welbet:d Lorens Backman och nämbden.

Jon Östenson i Tegom

Carl Nillson i Så

Jöns Anderson i Grötom

Nillss Jonson i Edzåsen

Gunnar Peerson i Jerpen

Nillss Henrichson i Byom

Jon Olufson i Dufwed

Peder Påhlson i Vijke

Hemming Jönson i Stamgiähl

Olof Larson i Brattäggen

Anders Olufson i Åcke

Chrestiern Olufson i Böhle

1. Dato aflade Anders Olufson och Chrestiern Olufson i Böle sin nämbdemans edh.
2. Kongl. Maj:ts förr specificerade placater uplästes, och dertill medh ordre at ingen eximeres ifrå vägabyggingh.
3. Effterskrefne hemmans åboer äre opförde hafva sine [sid.142] gårdar illa bygde, och 1692 på höstetinget tillsagde och anmanthe förste gången, och nu itereres, nembl:n:
Nyhlandh, hustru Sara och hustru Karin. **Romo**, Mårten Henrichson. **Stamgiähl**, Hemmingh Pederson. **Edzåsen**, Joon Henrichson. **Brattlandh**, Oloff Jonson och Karin. **Vijke**, Nils Olufson. **Tåtten**, Jon Olufson och Oluff Olufson. **Nordhallen**, Oloff Larson är dödh, och cautionisterne tilsades. Jon Anderson, Jon Jönson och Oloff Jonson crono.

Handöhl, Daniel Carlson och Peder Carlson. **Lundh**, Swän Olufson. **Bergie**, Mattz Olufson. **Mo**, Jöns Nilsons änckia crono. **Backe**, Jon Pederson. **Kåhlåsen**, Bengt Grehlson och Sallomons änckia. **Konäs**, Oluf Olufson. **Lijen**, Erich Anderson skatte, berättas vara något väl bebygdd och åtvarnades förste gången. Michell Carlson crono, tilsades förste gången och Peder Kuse. **Suhlwijken**, Jon Pålson förste gången. **Västgårdh**, Anders Jonson förste gången. **Svänstadh** Nills Carlsons änckia skatte och lensmans hemman tilsades förste gången.

4. Dato förestältes Daniel Anderson, barnfödder i Kopparbergz lähn och Biusåhs sochn, och Kalckberga by, utlegder till båtman i Norrahlå sochn och Ringa by uti Hellsingellandh, och anklagades af kyrckiovärden i Åhre sochn Knuth Nillson, Möhrwijken, hafva stulit i Åhre kyrckia och dess kista, förledne sommar, strax effter S. Johannis: 27 dahl. silf.m:t i dubbla, hehla och halfva caroliner, och een mäss-särk af ett stycke slessingh, köpt för 2½ r.d:r uti Närke, som är 4: 22: 16 p:r s.m:t, brukader till fem år, et halfft stoop spanskt wijn och något oblat, och af mässhakan till tree alnar oächt sölfwerspetzar. Penningarne hafwer han genom ett ophuggit håhl, uthtagit, och ett huggit i det rummet [sid.143] koppardenningarne lågo, huar af han intet sacknadt. Och efftersom i Skahlstugan på fiällwägen till Närke, samma tijdh stahls, kunde märkias, at dhen samme begifwit sigh till Närke, och Oloff Pederson i Skahlsstugun i Närke sökt kunskap der om, och fått höra i Stoormohn by, at een svänsk nyligen där varit, och begifwit sigh in i landhet, och kommande till Indahlen, hördt honom där hwijlat, och såldt bort en tehnflaska och köpt något öhl, och sedhan till Stene och der åtta dagar varit och druckit, och i Trundheem omsijder funnit honom, där han gifwit sig under guarnizon. Uti Skahlstugun angifwes han hafva stullit af Oloff Pedersons pijga Angnes Nillsdotter 3 dahl. s.m:t och af Oloff Pedersons hustru 3 d:r s.m:t, och upp i Edzåsen en gammal ost om ett lispund, och en säck af läder, och huad af gl:e osten var behållit, lembnat i Skahlsstugun, och af Jöns Nilsons änckia stullit een färsk ost. Aff Peder Pålson i Wijke haf:r han stullit tähnflaskan af ett stoop, full medh bränwijn. Oloff Olufson i Brattlandh hafwer och mistadt samma wecka som i Åhre kyrckia stahls, en ost om 12 eller 13 m:r, och något af een smörbytta, och mera intet sackna kunnat.

Huilcket allt, Daniel Anderson tilstår sigh hafva giordt, och der till medh stulit mathsaker i fäbodarne uti Hellsingellandh sig till uppehälle under rymmandet, som han gått skogzledes alt till Bärg här i Jemptellandh, och derifrån till fiälls, och sedt många fäbodas, och hördt folck där vara och dy icke sigh see låtit, utan widh den öfversta, math tagit, där intet folck var, och intet folck råkadt förr än lappar vidh Ottesiöfiällen, som honom ransakat, och tagit hans hafde en dahl k.m:t, huars namn han intet kan minnas, och där varit två dagar, och dee vijst honom vägen till Ottsiö, där han blef varse folck och hundar, och altså gått till Edzåsen, och där stullit een gamal ost om ett *lispund* [sid.144] som förtärdes, och sedan till Brattlandh där han ost och smöör stahl därifrån till Wijke, där han tehnflaskan full medh bränwijn stahl. Sedan till Åhre kyrckia, och uthtagit fönstret för sakerstigan och inkrupit, efftersom inga gallror voro före, och med een kijhlhacka huggit håhl på kyrckijstan, och råkadt på dhet rum, där koppardenningarne lågo, både plåtar och run mynt, och allenast tagit där af till 8 öre koppm:t och ett annat håhl uphuggit och tagit till 27 dahl. silf.m:t i dubbla, hela och halfva caroliner. Derifrån till Nordhallen, Medstugan och Skahlstugan, och i Skahlsstugun stullit tree dahl. sm:t och någon ost och brödh. Derifrån till Suhl i Närke, där han intet varit inne. Sedan till Stormohn där han sållde tehnflaskan. Derifrån till Indahlen, och där varit litet, medan han druckit ett stoop öhl, och fölgdt chergeanten i Stene skantz, till Stene by, och där varit i några dyngn, och kommande till Trundheem, haft i behåld af tyfnaden 7 el. 8 dubbla caroliner, och där blifwit antagen under guarnizon som består af ett compaignie, och effter tree weckors tijdh och förlåpp, kommo Olof Pederson i Skahlsstugan och Nillss Olufson i Lijen, utskickade på Åhre kyrckias wengnar, som fått kundskap, at han var på Chrestians Stehns skantz, där han hölt wacht, och säger sig af posten blifva tagen och förder till hufvudwachten i staden.

Nillss Olufson som var fullmechtig, berättar sig hafva ett breff till nårske öfwerheeten af kyrckiones sexmän, om adsistence, dhet han lefwereradt till general maioren h. Wijbe, som låtit hempta honom till högvachten, och lembnadt till förhör af leutnant Reder och leut. Abildegard, som höltz den 12 aug. 1692, och generalmaioren svaradt, sig ej kunna honom löös gifva, för än han, af sin Konungh der till tilståndh får, och lembnadt utskicka, dem förhöret, n:o 1, och ded till medh ett breff skrifvit [sid. 145] och enär där effter frågades, upwijstes een copia af Åhre kyrkias sexmans breff till nårske öfwerheethen om bemelte stöld, n:o 2, och herr general maioren Wijbe resolverat der på af den 12 augusti, no 3. Sedermera blef wiss tijdh föresatt på ort och ställe widh Kåkstehn, dith Daniel af dee nårske fördes, och af een förare och två gemene här ifrån emothtogz. Effter bårgmester och rådz breff i Söderhambn af den 13 martij sidstleden, tilfrågades Daniel Anderson, om han någon stöldh bedrifvit och giordt i Söderhambns kyrckia? Huar till han alldeles nekar, och enär han ytherligare där om påminthes, och så nekade, säijandhes, om så vore skiedt, skulle han dhet bekänna, förståendes dhet vara lijka mycket, nekandes thess lijkes sig wetta dhet hans brodher Erich Anderson stöllden där giordt hafva.

Daniel Andersons ante acta vita, fins sålledes, at han 1687 eller 1688 för begången tyfnadt i Åhre sochn, bestående af smöör och ost, och at han i skogen dijd och sugat bodskapen, med annat smått som då angafs, och han räknades för öfvermaga, som han och icke till dragon kändes dugligh, fått rijss wijdh tingzdören. 1691 hafwer han rymbdt ifrå Hellsingellandh, och kommande till Altzen sochn här i landet och Röu by, stuhlit ost, kårff och öhl werderadt för 2 d. 20 öre s.m:t och derföre lagligen plichtadt, och skickader till Norrahla, och som han nu bekänner plichtadt med gatulåpp två gånger genom 100:de man för rymmandet och i båtmanstiensten sedan varit till tree weckor effter pingest 1692, då han rymbdt, och fiorton dagar effter påska 1692 wijgder medh Märith Pedersdotter ifrå Medelpadh och Selånger sochn, nekandes sigh mera stullit en heller annanstandtz, väntandes sig intet slippa dödzstraffet, och dy skulle väl säija om han mehra stulit.

Sakens sammanhangh upropades utförligen för nembden och eenhällel. beslötz till fölliande doom.

Såsom båtzman Daniel Anderson bekänner och tilstår [sid. 146] sigh hafva stullit under rymmandet förledne sommar uthi Åhre kyrckia 27 d. s.m:t och 8 öre kopp.m:t, en mäss särk, iemväll och skurit galoner af mässhakan, och opdruckit och opätit stående wijn och oblater på altaret. Item i Skahlstugan 6 d:r sölf.m:t, ost och brödh. Uti Vijke en tähnflaska om ett stoop fylldh medh brännewijn. Uti Brattlandh ost och smöör, och i Edzåsen ost, för utan dhet han stullit i fäbodarne ifrå Hellsingellandh hijth åth, altså dömer häradzrätten honom effter Kongl. Maj:ts straffordningh som een kyrcktyf ifrån lijfwet, och under höglofl:e Kongl. Svea Håf-rättz äntellige omdöme och resolution ödmiukelligast heemsteller.

5. Dragon Hanss Brant fordrar betallningh för tårpet vidh Jerpe skantz som kallas Edhe, som hans fader Nillss Jeppeson af Erich Rafvaldson på sin hustrus vengnar som var hans syster, för dess jordepenningar i Jerpe gården 6 r.d. antogh, och der till medh gifva 4 r.d, och då var tårpet ringa och igenlagdt huilcket han opbrukadt, och Erich Rafvaldson sigh till-ängnadt, och will huarken gifva lösn eller cederat, oachtadt, at han på sitt yttersta sagt dhet Erich Ravaldson skulle derföre utgifva 20 r.d.

Resp. at han skulle hafua 6 r.d. i jordepenningar, och dem fått förr än han tilträdde tårpet, der till actor nekar, men Erich säger sig dhet kunna med breff och skiähl bewijsa, som widh handen icke äre, och at hans svåger Simon Jonson i Röö fått derpå 12 dahl. s:m:t af Gunnar Pederson i Jerpen på sina wengnar, dhet Gunnar betygar, och Hanss Brandt tilståår och will dhem betalla. Erich Rafvaldson bekänner Nillss Jeppeson gifva sigh för tårpet 5 r.d, och berättar sigh gifvit honom tillbaka tree r.d. och 12 dahl. s:m:t.

Parterne förljichtes sålledes, at Erich Rafvalson skall gifva [sid.147] Hanss Brandt för all hans præntion i en och annan måtto 14 r.d. à 6 m:k s:m:t som är 21 dahl. s.m:t effter handen, huar om dee inför rätten handsloges.

6. Hustru Karin Olufsdåtter i Edzåsen hafver stembdt dragon Hanss Elgman, för dhet hon födt hans barn Agnes i fem åhrs tijdh utan betallningh, som han aflat med hennes dåtter Anna Olufsdotter i lönskeläger, som fylte sina 5 åhr Allhålgone tijdh 1692. Resp. at han will taga barnet hoos sigh och dhet försörja, williandes intet något därföre betalla till Annas modher, utan leija derföre hoos sin värddh i Bleckåsen uti Altzen sochn. Modren Anna begärte dhet behålla och skiötha för skiälligh betallningh, som bättre låter sigh göra, än af een fremmande, men han wille intet där till bejaka, utan derföre läija, honom remonstrerades och förehöltz, huad skiötzell sådana behöfva och huad fahra dermedh är af elldh och vatn, men han wille sigh icke där till förstå, och sade sigh icke något gifva för barnet åth hennes moder, och at han, enär dhet varit tree åhr gammalt begärt under sin vårdnad och underhåld, och intet fått, och därföre intet något der till vill förskiutha, huar till Anna nekar och föregifver honom aldrih begärt barnet, Älgman säger, sigh sändt budh derom, med een dragon. Tålfman Nillss Jonson i Edzåsen berättar sig intet hört honom begära barnet, och om han skulle sändt budh medh dragon så gjorde dhet intet fyllest, altså voterades som föllier.

Emedan som Hanss Elgmans oächta barn medh Anna Olufsdåtter i Edzåsen, Agnes ben:d är af modran heller dess moder hustru Karin Olufsdotter skiött och födt uti 5 åhr och fem månader, och 18 cap. Erfdabalcken L.L. henne allenast förbinder till tree åhr, altså dömmes han till hust. Karin betalla dess födha, skiötzeell och beklädnad för två åhr à 3 d. s.m:t [sid.148] (ehuruwell ingen kan för så ringa ett sådant barn föda, skötha och bekläda). Men i betrachtande, at han är een fattigh dragon och barnet varit hoos modermödrer, är så för skälligt funnit aldenstundh han ogifft är, och barnet bör icke allenast hafva sitt nödtorfflige underhåld, utan tilbörlich skiötzell och vårdnat för elld och watn och annan händelse. Altså prøfves skiälligt, at dhet icke kan honom förtroos, helst emedan som 18 cap. Erfdabalcken L.L. obliogerer honom allenast dhet sina åhr föda som är två åhr som förr är sagt.

7. Effterskrefne sexmän aflade sin edh å book, nembl. Anders Svånson i Stamgierd, Oloff Pederson i Hallen, Nillss Gunnarson i Åcke och Bengt Månson i Bergom.

8. Mårten Pederson i Stamgiehl kärade till Jacob Nillson i Sölfsjö genom sin broder Hemming Pederson, om gamble landziembnan uti sidstledne feijgde 3 dahl. s.m:t, som ländz- och tålfmän på allmän sochnstembna giordt. Resp. sonen Larss Jacobson föregaf at varit sagt, dhet han skulle görat till Mörsill sochn, huar till intet bewijs är. Han upwijste constapellens Israel Svaans zedell af den 16 septemb. 1679, at han hållit honom kåst een månadt, emedan han fiskiat åth h. generalen, och der til med två st knechtar uti tree weckor, till dess dee skulle få proviant huilcket öfverlades och beslötz, at Jacob Nillson bör äfwen väll effter dhen uth-räckning som läns- och tålfmän på allmän sochnstembna giordt, som andra i tingelaget betalla tree dahl. s.m:t, och där han för kåsthållet hade hafft något at fordra skulle han på liquidation dhet angifvit.

9. Oloff Michelson i Sundet stämbdt Jon Peerson i Dufwed at få något af Nygårdz lösn. Actor är intet tilstüdes, utan föregifves vara opassligh, och sagt för tålfman Jon Olufson, [sid. 149] Dufwe, sig vara medh Jon Peerson förljicht, at Jon skall få en r.d:r à 6 m:k, och der medh præntion om arfwet vara ophäfven, huar till Jon bejakadhe.

10. Munsterskrifvaren Anders Salin fodrade af Jacob Olufson i Lijen 5 dahl. sölf:rmynt som skolle restera på 1689 åhrs hemmans ränta som chergeanten under capiten Carl Rutencrantz är

tildelt och dhet åhret var bespard? Resp. at han skickadt med Salin 1690 een häst till Peder Pederson i Klåckarebacken uti Owijkens sochn, at han skulle låta honom bekomma 5 dahl s.m:t, och icke annat weeth än dhet skall vara effterkommit, huartill Salin nekar, och befallningzman berättar Peder Pederson på Owijkens tingzplatz sagt sikh dhess utan betallt hästen till Jacob Olufson, hvarföre dömmes Jacob Olufson at betalla bemelte 5 dahl s.m:t, till munsterskrifvaren, och söke han Peder Pederson, som han bäst kan och gitter.

11. Anders Olufson, Sölfsvedh och dess östra gård, bestående af tree tunlandh, halfft skatte och halfft crone, begärthe få tillträdha cronedelen, efftersom dhet varit förlengst ett heman, och kan illa föda tvenne åboer, huartill Jon Pederson som chroneparthen på friheet optagit, icke samtycker, anhållandes den få framgeent bruka, emedhan som han jorden bracht i godt bruk, och upsatt nödige huus, och at Anders Olufson lærer intet meera rå medh, än sin halfua skatte. Men Anders föregifwer sig dhet tilhopa willia och kunna bruka. Honom frågades om han kunde för cronodehlen skaffa caution om dhet tillåtas skulle, dhet han förmente sig kunna förmå. Hemmannet betyges vara klufwit, och bebodt af tvenne öfver 50 år sedhan och dess halfpart 1680 af Jon Pederson på friheet optagit och sedan bebodt.

Saken öfverlades till fölliande doom. Såsom Jon Markusons halfva hemman i Sölfswedh och dess östra [sid.150] gårdh hafver öfver 50 år varit af särskilt bonde bebodt, och 1673 eller 1674 öde blifwit och Kongl. Maij:t och cronan tillfallit huilket Jon Pederson på friheet uptagit a:o 1680, och sedhan dhet försvahligen häfdat och cultiverat, och söker dhet framgeent effter frijheetzbrefvetz lydellse at behålla, så längie han förmår dhet rätteligen förestå och dess uthskyllder betalla, huarföre kan rätten honom dhet intet betaga, helst emedhan som Kongl. Maij:ts reglemente a:o 1684 sådant i nåder tillåther. Uti huilcket anseende Jon Paderon försäkres där widh blifva conserverat och bijbehållen., så längie han och hans barn förmå och fulgiöra sin skyldigheet, så medh byggnad och bruuk som cronones uthlagors richtige betallandhe, ehvad namn dee hafva kunna, och Anders Olufson benöije sikh med dhen andra halfva som skatte är, som fadren och faderfaderen giordt hafua.

12. Lenssman Hanss Månson kärade till kyrckiovärden i Åhre Knuth Nillson i så måtto, at på 1691 åhrs cronotijonde rester 1 tunna 1 f:d 4½ kan:a korn, och Knuth haftt nyckellen.

Resp. att lensman uthtagit större dehlen, och resten opmättes uti feltväbells Henrich Örn och tålf-mans Carl Nillsons i Så närvaru, och då var behållet 4 tun. 7 fierd:r, och at Daniel Carlson i Handöhl bekommit där af 2½ t:a, men Hanss Månson föregifwer honom ej mera böra på landzskrifvarens Lars Sundbergz vengnar än 1½ t:a. Daniel tilspordes därom, och sade sikh wist fått 2 tunnor, om icke 2½ tun:a, och enär Hanss Månson sade dhet vara icke mera än 1½ tunna, svarade dhet vist vara 2 tunnor, men sedan sikh meera icke måtte tagit än förordnat var, och Hanss Månson opskrifvit. Daniel berättar sig få zedell af landzskrif:n på så många pen-ningar han skulle få för lefvererte tälliestehns pannor huartill lensman beiakar, och föregifwer landzskrifvaren sin zedell igentagit, enär han med befallingzman Grahn [sid.151] giordt räk-ningh, och sikh påtagit så många penningar han af tingelaget upburit och niuttit, som giordes goda. Daniel Carlson föregifwer sikh intet kunna minnas egentelligen om han bekom 1½ tunna heller meera, utan effter Sundbergz zedell. Länsman, at Knuth betallt 6 fierd:r. Daniel Carlson fått 1½ tun:a Peer Olufson, i Lijen 2 fj:r och tagit en tunna. Facit 3 t:r 4 f:r och mera var där intet, och det är skiedt sedan intygade omkastningh är skiedt.

Så vijda tvisten förnembligast består derutinnan, om Daniel Carlson hafver på häradzskrifvarens Lars Sundbergz vengnar och zedell bekommit 2½ t:r eller 1½ t:a korn, huar om ingen säker underrättelse kan ehnrås, förr än Sundberg kunskap därom gifver, efftersom hans zedell för Daniel Carlson icke vijd handen är, utan effter sluten räkning med lensman tillbaka lefvererader, för den skuldh är säkrast låta der medh bero, till dess häradzskrif:n opgifver, huru mycket Daniel Carlson af honom den gången borde hafva.

13. Nills Carlsons änckia i Svänsstad hustru Elin Hemmingzdotter hafver stembdt dragon Oloff Carlson för 1692 åhrs drängh contribution, emedan han skall fått sin dränglön, och han derföre varder kräfd, och han medelst laga förfall sig absenterat.

14. Oloff Siuhlsons änckia i Suhlwijken hustru Lucia Jonsdotter, anhölt genom Chrestiern Olufson i Böhle, at få under cronehemmannet där under af ålder liggiande afradzlandh Jufwellsboten cronones afradzlandh, huilcket Bengt Månson och Anders Jonson i Bergom innehafva tillijka medh Hamarsöhn, men för gamalt hafver Suhlwijken haftt Juwelsbotn.

Resp. att dheras förmän på commission 1666 dhet antagit, och hustru Lucis förman Gunnar Markuson sagt [sid.152] sig där ifrån, som afradzbrefwet af d. 16 majj 1666 uthwijser, huarwidh ihågkommes, at Gunnar var fattigh, och intet förmådde där fiskia, men sedermera är dhet crone blifvit. Bemelte afradzbreef gör ingen skilnadh emellan ber:de tvenne afradzlandh, utan at bäggie byarne dhem böxladt. Bergoms åboer effter påminnelse, uthleto sig villia låtha Suhlwijken interessera uti besagde twenne afradzlandh, men intet tillåtha at bruka Juwelsbotn allena, emedhan som intet löner mödan at hålla folck för Hamarsöhn allena, efftersom samma persohner kunna fiskia å beggie ställen.

Såsom afradzbrefwet af den 16 majj 1666 förmäller, at Suhlwijken och Bergom af ålder haftt afradzlanden Juwelsbotn och Hamarsöhn tilhopa, och Suhlwijken medelst fattigdom sagt sigh därifrån a:o 1666, och hemmannet sedermera genom ödesmåhl är heemfallit Kongl. Majj:t och cronan, och inga ägor och tillhörigheeter böra abalieneras ifrå hemmannen, som 1673 och 1677 åhrs Kongl. Majj:ts jordeplacater biuda, och Bergoms åboer Bengt Månson och Anders Jonson sig sielfva rättat derutinnan. Altför den skuldh blifver cronehemanet i Suhlwijken uti beggie afradzlanden Juwelsbotn och Hamarsöhn dehlachtigh och rådandhe, som enthera af dee andra i Bergom, och fiskia altså alla tree bäggie städz tillsammans och hielpas åth i lijka måtto at utgöra och betalla där af åhrl. utgående afradh och taxa.

15. Anders Simonson i Kåhlåsen är angifwen, förledne juhledagh i Kallz kyrkia, enär församlingen siungit frelserman, hafver han siungit semslerman och varit drucken, huarom probsten mag. Salomon Hofverbergh nylligen på probstetinget hafver ransakat, och examinerat kyrckiovärden Oloff Anderson i Västgårdh, och drängiarne Nills Pederson [sid. 153] i Krook och Oloff Chrestierson i Böle, och Oloff Larson i Nygård och pastor loci herr Peder Sundius berättar, sig intet fått extract af visitations acterne.

Aldenstundh kyrckvärden Oloff Anderson i Västgård och Oloff Larson i Nygårdh icke tillstädes äre, intet heller dee som medh Anders Simonson stått den gången i bänck, huar till och herr probstens förhöör pröfves nödigt, altså föranlåtes rätten der medh låta bero till nästa tingh, då icke allenast alla angifne wittnen skola vara tilstädes, uthan och Anders Simonsons då hafde bänckelagare, och Anders Simonson som utan laga förfall sig absenterat, saker effter 33 cap. Tingmålabalcken, till sina tree marck.

16. Effterföllandhe husesyner iembfördes medh Kongl. Majj:ts 1681 åhrs husesyns ordningh, och afdömbdes som föllier, nembl.

Undersåkers sochn, **Romo**. Oloff Helliesons hemman beboor Mårten Hinderson à 3 tunl. crone, anslagit till dragoneqvarter.

Västre stugun $8\frac{3}{4}$ ahl. bredh 9 ahl. långh medh förstugu och cammare till taak och väggjar å nyo upbygdt, felar innanbyggningen, som gålff spijsell med tvenne spioldh, ståndare och stänger, bordh, benckiar, säthe och sängh med 2 st fönster, för 9. 24. -

Östre stugan $9\frac{1}{4}$ aln lång $8\frac{3}{4}$ aln bredh. Skorsteen af två röökgångar och baakungn odugligh. Cammaren aldeles förlorat och gålffen oduglige. I väggen på norre sijdhan tree stäckar oduglige, och på den västra dito syllet och 4 näste stäckarne, och halfva taket med taakweden

odugligh. Stugun skattas till väggiar odugligh, och måste een ny opsättias, som æstimeras medh gamla innanrede kuna skeep medh 15. -. -

Herberget öster i gården 6¾ ahl. långt, 5 ahl. bredt, är till [sid.154] stålparne odugl.

Väggiarne medh låås och dörrar dugellighe, repareras medh 2. -. -

Miöhlboden väster i gården 5¾ ahl. i quadrat odugligh. En ny opsättes medh 4. -. -

Ingen badstuga. En ny opsättes för 4. -. -

Gamle kornladun rächnas för redskapshuus En källare norran till med muhr och källarebodh alt dugl. Locus privatus dito. Kornladan söder på gården 11½ aln i quadrat aldeles med tillbehör dugligh. Stallen väster i gården 6½ aln i quadrat a 2 hästerum et dugellig inalles.

En dito 5½ aln långh 5¼ aln bredh, är till väggiar och tilbehör dugeligh, enär täckian och rafterne på östre sijdan som fördärfvade äre, göres ferdige. 1. -. -

Fähuset väster i gården 12 ahl. långt 10 ahl. bredt med 16 båsar dugel. 1. -. -

Intet svijnhuus, som opsättes medh 1. -. -

Foderbodh hafver han öfver källaren som är färdigh. Åkrarne öppna, dåch mindre än uthsäde, vähl giödde och i godt bruk. Ingen humlegård, och berättas vara myrlänt och bärgutt och pröfvat, men ingen humbla blifvit, dy moste försökias på något annat stelle.

110 famnar halfduglig gärdzlegård repareras à 12 p:r. Facit 1: 23: -

Ängesladurne till 2 st oduglige och en sedan synen höltz opsatt, dy felar en som bygges medh 1: 16: -
39: 31: -

Ofvanskrefne feelachtigheet dömmes Mårten Henrichson, innevarande åhr fulgöra heller närskrefne summa betalla och ersättias.

17. Rijstadh. Oloff Håkansons 1/2 skatte, 1/2 crone, à 2 tunlandh.

Östre stugun 10½ aln långh, 9½ aln bredh. Skorsteen medh två röökgångar, och bakungns hvalfvet nederfallit. [sid.155] Södre knuten mäst ruttin, syllorne förderfvade. Närre väggen af jorden som står under, raffterne äre förderfvad, taket till halfs odugl. Skattas för odugligh, och een opsättes tillijka medh gamla innanredet för 15: -: -

Västre stugun 9 ahl. i quadrat. Skorssteen utan jernredskap. Förstugu med cammar, gålfvet till halfs odugl. Syllorne och närre väggband ståcken odugel. och halfva taket och 1/4 af taakveden odugl. Syllorne astimeres kunna med näfver och mullbenck bevaras, väggbandståcken insätties, gålfvet repareras tillijka med taket och taakweden, item spieldh murstänger och ståndare, in alles för 6. -. -

Stålpherberge väster i gården 8 ahl. långt 7 ahl. bredt med öfver skulla, underbyggningen förloradt. 3 ståckar i västre och väggbandståcken samt raffterne i närre väggen förderfvade och halfva näfvertaket, pröfves intet kunna repareras och göres ferdigt, med mindre dhet nederhafves och nya ståckar insättias tillijka med raffterne och näfvertaket förnyas, som intet ringare kan skeep, än medh och för 5. -. -

Ett gammalt låfft utan gålff 7 ahl. långt 8 ahl. bredt med skulla. Svahla och öfverskått till portlijder, ihoopknytt medh grannens Erichs. Tree syllor ruttnade, 6 ståckar i västre långväggen utanpå förderfvade. Taket odugligit. Två dörrar utan jern och låås. Nembden pröfvar dhet kunna längie brukas till wisterhuus, enär taket giöres ferdigt, och syllorne bevaras med näfver och ståckar och västre långväggen fodres, som kan kåsta in alles 5. -. -

Halfva badstugan väster om gården 6 ahl. långh, 4 ahl. bredh med grannen, med bark och tårf utan dråpp, som kan dhenne gången passera. Källaren under västre stugun med dugl. muhr, tälning. Taket med svahlan odugligh, som bör lagas. Locus privatus dugel. [sid.156.]

Kornladan söder i gården 13 ahl. långh, 10 ahl. bredh. Östre och västre syllan förderfvade, och taket odugligit, repareras och göres ferdigt med 5. -. -

Foderboden under samma taak. Närre syllan och syllståcken samt väggband-ståcken. Item 5 ståckar i södra och 6 i västre väggen odugl. Dy måste een ny opsättias medh 4. -. -

Stall 5¼ aln långh 6 ahl. bredh, duglig till väggjar och taak. En stall väster till 7 ahl. långh 10 ahl. bredh, ett häste- och hörum, oferdig dör. Södre syllan odugligh och taket dito, gåes förbij emedan een dessutan fins dugligh.

Fähuset norr om gården 12 ahl. långt 9¾ ahl. bredt. 4 oduglige båsar à 2 öre, väggjarne duglige, halfva taket odugligt som repareras à 1 d:r facit 1: 8: -

Källareboden nordan gården aldeles förfallen. Svijnhuset felas, och ett upsättes för 1. - . -

Åkeren öppen effter uthsäde, väl giödd. Humblegård till 30 stänger illa häfdat, och betyges tillförene varit godh, och godh humbla vuxit där, och dy måste dhen repareras och utvidgas à 40 stenger om åhret till dess der blifva 200 stenger, som kan kåsta 15. - . -

120 famn. 1/2 duglig gerdslegård repareras à 12 p:r 1.28. -

Fähuset i Rijstadvallen odugligt taak och badstugan dito på närre vällen, som bör effter handan opbyggias

45: 28: -

Detta är af åtskillige brukadt några åhr bårtåth, och böra dee ersättia feelachtigheeten proportionaliter utan längre drögzmåhl, vid laga botum.

18. Åhre sochn. **Vijke** Oloff Olofsons hemman crone 3 tunlandh. Cautionisterne äre Peer Pählson och Peer Jonson i Vijk.

Västre stugun 9 ahl. långh 9¾ ahl. bredh, skorssteen med 2:ne röökgånger och bakungn förloradt, ingen säng och fönster. [sid.157] Förstugan och camaren odugl. och gålfven dito, och odugl. taak. Skattas odugligh, en opsättes med gl:a innanrede för 15. - . -

Östre stugun förfallen, der af nyttias intet, en ny opsättes 20. - . -

Stålpherberget västan i gården 7 ahl. långt 6½ aln bredt, underbyggningen och syllan på västre sijdan med väggbandståcken tillijka medh taket aldeles oduglige.

Ett nytt opsättes med 9. - . -

Miöhlbodh 4¾ ahl långh 5¾ ahl bredh med 2 små låfft öfver södre syllan och den västra dito och een stäck förderfvade, taket utan näfver, kan opvägas och syllorne insättias, och taket betäckias med näfver, inalles för 5. - . -

Ingen badstugu, en ny upsätties för 5. - . -

Locus privatus fins intet. Ett nytt upsatt sedhan synen höltz. Ingen källare.

Kornladan södher i gården 13½ aln långh 20 ahl bredh. Uthi österste väggen 6 stäckar. I närre syllet med 3 stäckar, västre syllet med 2 dito alt odugl. 2 gålf och en loa halft odugl. med taket moste neder rifvas och med nytt timber och tehningar iempte näfvertaket repareras och göras ferdigh för 9. - . -

Stallen södher i gården 14½ aln lång 11 ahl bredh af timbrat i 2:ne rum, een stäck i södre väggen och den närre syllet, syllståcken och väggband ståcken med taket aldeles odugl., och tillhafs odugl. gålf i dhet eena rummet. En stall är upsatt sedan synen höltz, med bark, och bör teckias med näf:r för 2. - . -

Fähuset opsättes å nyo för och medh 14. - . -

Svijnhuset bygges medh 1. - . -

Redskapshuset kan göras af gl. stallen med brädaak för 2. - . -

Foderbod sammaledes 2. - . -

Åkeren till 12¼ målingar i lin och lägde, som uprestes och bringas i bruk à 24 mäl. löper 9. 24

Humblegård hafver der aldrig varit, och skall vara sumpig ort och måtte opsökias något beqwembligare stelle.

400 fam:r oduglig gerdzlegård opsättes à 1 öre 12. 16. -

Ofvanskrefne feelachtigheet böre cautionisterne med all [sid.158] flijth sökia at blifva utan långt drögzmåhl ersatt, eller befara uthmätning på närstående summa aff 96: 8: -

19. Totten. Hemming Stehnssons hemman åbor Oloff Jacobson, 2 tunlandh crone. Cautionisterne äre Knuth Nilson i Mörwijken och Elias Olufson i Berge.

Västre stugun $8\frac{1}{2}$ aln i quadrat, är medh fult innanrede, spijsell och baakungn utan jernredskap, dess utan färdigh. 2:ne spiell ståndare och murstängar köpes för 2.16. -

Östre stugun af lijka längd och bredd, är till väggjar och taak odugligh.

En ny opsättes medh 16. - . -

Stålpherberget $5\frac{1}{2}$ aln i quadrat. I närre väggen två ståckar oduglige, och halfva taket dito. Rifves nedher och repareras till väggjar och taak medh 2.16. -

Miöhlbodh upsättes för 5. - . -

Källaren odugligh som repareras effter handan i synnerheet om den färdig var widh tilträdet.

Halfva badstugun östan gården 5 aln långh 6 ahl bred, medh Oloff Jonsons hemman.

Intet hembligitt huus, dy bygges ett medh 1. - . -

Kornladan $11\frac{1}{2}$ ahln långh $7\frac{1}{2}$ aln bredh. Närre syllan och två ståckar, Västre syllet rutnade kan opvägas och insättitas för 2. - . -

Stallen väster i gården 5 ahl i quadrat är till innanbyggning ferdig, dören utan jern och halfva näwertaket odugliget, görs färdig medh 1. - . -

En dito à 6 ahl lång $5\frac{1}{2}$ aln bredh utan innanbyggning och dör, röstedt och taket aldeles odugl. Gåes förbij, efftersom gårdzstall fins.

Fähuset närrom i gården 10 ahl i quadrat, oduglige väggjar och taak. Ett bygges af nyo för 14. - . -

Intet svijnhuus, ett af nyo för [sid.159] 1. - . -

Foderboden väster i gården, oduglige väggjar och taaken bygges 3. - . -

Åkeren i lägde 3 mällingar à 24 öre 2. 8. -

Humblegård berätttes intet kunna beqwembl. göras, men måste försökias.

160 famnar odugellig gerdzlegård à 1 öre 5. - . -
55: 8: -

Närskrefne feelachtigheet åligger åboen och löfftesmännen innevarande åhr fulgöra eller befara execution på hoos stående summa aff 55 d:r 8 öre s.m:t.

20. Oloff Jonsons hemman 2 tunland utsåde, crone. Cautionister äre Peer i Biörnänge och Jon Steenson.

Västre stugun 9 ahl i quadrat medh förstugu och cammare under samma taak, utan sängh. Skorsteen med bakungn färdig, halfva gålfwet oferdigt, väggiarne nya, och felas näfwer öfver förstugan och cammaren. Kan med sängh, halfva gålfwet och näwertaket öfver förstugan och cammaren, göras medh 2. 4. -

Herberget östan gården $5\frac{1}{2}$ aln långt 5 ahl. bredt, å taket felas näfwer som dijt lägges för 1. - . -

Miöhlbodh upsättes medh 5. - . -

En liten gäststugu emoth huardagzstugun för 12. - . -

En källare nordan till med muhr och tellningztaak dugl; och foderboden dito, dåch felar näfver å taket som repareras medh 1. - . -

Halfva förskrefne badstugu med Hemmingh Stensons hemman.

Intet hembligitt huus som göres medh 1. - . -

Fähuset östvid till $9\frac{1}{2}$ aln långh 10 ahl bredh. Närre syllan och den östra dito och 2 ståckar vidh dyngstahn något rutnade och halfva taket dito. Syllorne bevaras med näfver, dyngstahn fodras och halfva taket med näfver, æstim:s skee för 3. - . -

Stallen öster i gården 6 ahl långh 5 ahl bredh ferdig innanbyggning, å taket felar näf:r som dijtägges medh och för [sid.160] 1. - . -

Intet svijnhuus, dy göres ett för 1. - . -

Kornladan söder i gården 19¼ aln långh 7½ ahln bredh, dör utan jern. I närre väggen syllan och syllståcken odugeligh, å barktaket felar näfver, kan opvägas och insättias som med näfret kan kåsta	4. - . -
Foderboden bredevidh fähuset. I södre väggen två stäckar något ruttnade och taket dito.	
Taket och väggen repareras och giöres ferdigt medh	2. - . -
Redskapshuus bygges medh	4. - . -
Åkeren ligger 3 mål:r i lägdè à 24 öre	2. 8. -
230 famnar odugeligh gerdzlegård à 1 öre	<u>7. 6. -</u>
Ängies ladurne berättas vara färdige.	46:18: -
Åboen och löfftesmännenne åligger innevarande åhr byggia och ersättia feelachtigheeten, heller vänta laga uthmätningh på närstående summa.	

21. Sallomon Olufson i Mohn besvärade sig öfver Lars Olofson i Hårdlundh, för dhet han förledne sommar om een söndagh effter predijkkan, uti sochnstufvan, hafver utan ordsak tagit sig i håret och näsan, och at af näsan gått een lithen hudlapp, och actor intet tagit emoth, enär som räfstetingzpenningarne upböres, och dee kommit till talls om een grijs, som Larss skulle hafva, och intet wellat, utan låtit försällia af Sallomon och han skulle få penningarne, och köparen låfvat gifva 4 öre s.m:t och Larss sagt sikh skolla hafva 5 öre, och fått till svars om han vill så mycket gifva, som många sedt, och der ibland Anders Jonson i Bergom, som berättar sig vara den gången i sochnstufvan, och hörde dem tallas medh, men intet huad deth var, efftersom stugan var full med folck, och mycket sårlades. Actor beropade sig och på tålfman Jöns Anderson i Grötom som tilstådes var, och svarade sikh väll vara i stugan, men wid fönstret at clarera för sin rota, och hörde väll dem uth på [sid.161] gålfwet tagas om några skillingar för een grijs, men intet sågh Larss taga Sallomon i håret och näsan. Actor, at han gifwit sikh in till tålfman, och wijst sig blodig vara, huad till han nekar, då Sallomon sade, sig vill vittnen hafva, men icke här widh tingzplatzen, utan hemma.

Så wijda Sallomon Olufson intet medh producerade vittnen kan bewijsa Larss Olufson i Hårdlundh sikh om een söndag effter predijkkan i sochnstugun, harrifvit och tagit i näsan, så at huden afgått, och föregifver sig vittnen der till hemma i sochnan hafwa, som han intet hijth kallat, i mening at Anders Jonson och Jöns Anderson skole kunnat hans klagan besanna, dy opskiutes saken till näste tingh, och Larss Olufson för stemnings försittande, plichtar medh sina tree marck.

22. Hustru Karin Carlsdotter, Jöran Erichsons i Nyland, besvärade sikh öfver sin granne Anders Jonson ib:m, i så måtto, at han igenlöst Nulldahls afradzlandh som Joon Joenson i Nylandh i underpant satt till maioren Peder Sabell för 5 r.d. d. 30 martij a:o 1674: lydandes, at han skulle niuta hans anpart med hans lagzmän effter quotan, huilcka 5 r.d. Jöran betallt effter befallningzmans Jonas Flodins quittens den 4 maj 1682. Utaf bemelte afradzlandh innehade tvenne böndher i Nylandh huar sin 1/3 och Hårstad 1/3, och sedan bekom caplans stomen i Nyland 1/3, effter tunlanden, och beggie bönderne 1/3?

Resp. Anders Jonson föregifver henne heller hennes man intet mera med utgifne 5 r.d. inlöst, än Jon Jonsons deel, huars hemman han åboor, och för dee 20 r.d. hans fader Jon Månsson Dufva och h. Sabel länt, brukade han des andeh i Nulldahlen, huilcke äre betallte och quitterade af herr öfwerste lieutenanten Bengt Ribbing, sine dato, och fendrick Lars Holmer berättar sikh penningarne opbära [sid.162] af Jöran Erson i Nylandh, och till herr öfverste lieutenanten lefwerera, huar till Anders Jonson bejakar, och sägher hustru Karin derföre innehafva et halfft tunlandh. Resp. at hon intet mera hafver derföre än 1/2 tunland, och 10 r.d. derföre gifvit till Jon Jonson.

Aldenstundh Jöran Erichson befins intet meera utgifvet och betallt på Nulldahls afradzlandz lösn än 5 r.d. eller 7 d. 16 öre s.m:t för Jon Jonsons anpart der uti, som sielfva panteför-

skrifningen d. 30 martij 1674 klarligen utwijser, altså kan dhet icke extenderas och dragas till Anders Jonsons hemmans andehl där uti, som icke där uti är nämnd; men huad dee 20 r.d. vidkommer, som Jöran Ersons änckia hustru Karin hafver betallt för Anders Jonsons fader, och dess obligation inlöst, så föregifver vähl Anders Jonson, att hon ett halfft tunlandh derföre innehafver, huar med hon intet vill vara nögd. Och efftersom ingen laga stembningh där om är skedd och gifven, så kan därtill denne gången intet mehra göras.

23. Peder Jonson upbödh andre gången Kerstin Påhlsdotters hemman i Romo à $1\frac{2}{3}$ tunland tillijka med dess löse ägendom till sytningzlöön, oklandradt.

Husesyn 1 augusti 1693

Källa: Kopia i Avskriftsamlingen, vol. 35, s. 334–338, ÖLA.

Original i Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborg), vol. E XI e:3178, fol. 406, RA.

Anno 1693 den 1 augusti företogz håldne husesyhn på fendrickz bostelle Hårdsta i Undersåkers sochn af 4 tunland *gammalt* crone, som fendricken Lars Holmer bebodt ifrå 1687 inclusive till och med 1693, och iemfördes med Kongl. Maj:ts 1681 åhrs husesyns ordningh, och beslötz uti nembdens närwaru som föllier,

Nembl.

Uti den förre och gamla huardagz stugans ställe hafwer fendricken upsatt 1690 een ny – $9\frac{1}{2}$ aln i quadrat innom knutar, som är ferdigh med alt innanrede, men södre långsyllan måtte med näfwer bewaras för $2\frac{1}{3}$ öre. Den närre dito med varpa och näfwer, för 5 öre. Näfret räcker intet öfwer taaksijdone som bör och kan skee med 8 öre. Facit - :15:16

En stugu västanföre 7 ahl långh, 11 ahl bredh, huar å fehlar, nembl – 12 st. fönsterrutor à 1 öre. Begge långsyhlorne och wästre twärsyllan måtte med näfwer bewaras. Iemwäll och den närre och wästra med varpa för 8 öre. Skorssteen kalck släes på östra sijdan för 5 öre.

Förstugugålfwet repareras med 8 öre. Facit 1: 9: -

En stugu öster uth $11\frac{1}{2}$ aln långh och $11\frac{1}{4}$ aln bredh som tingelaget upsatt, då hemmanet war lensmans bostelle, och 1690 af tingelaget skänckt och gifwit till fendrickz bostelle: undantagandes dhet lensman Hans Månson på des innanrede kåstat, som är 2 st. fönster à 18 öre. Panehningen 6 öre. Vägffaste bänkiar å begge långväggarne och å ena twärväggen 8 öre. Dören med gångiernen för 20 öre. Smellåset för 26 öre. I södre framkammaren en wägffast sängh 16 öre. 2 fönster à 16 öre och panelningen för 6 öre. Twå st. wägffaste bänkiar $2\frac{1}{3}$ öre. Dören med gångierne 20 öre. I den närre dito 2 st. små fönster à 12 öre. Dör och gångiern 20 öre. Arbetzlöön till balcken emellan beggie camrarne rächnas för 20 öre.

Som in alles pröfwes kostat – 6: 2: 16 *p:r s.m:t.*

På stugu spijselln felas, som intet heller före warit, en jernståndare 16 öre. Ett skåttspield med form[?] 1 d. [*sid.335*] I södre cammaren murstänger, stålpe och spieldh för 1 d. 16 öre. Uti den närre dito sammaledes 1 d. 16 öre. Facit 3 d. s.m:t.

Södra långsyllan måtte å nyo med hög fastgård och näfwer bewaras. Item närre och östra twärsyllan med näfwer conserveras för 24 öre. Södra taaksijdan utskridin som botas med 4 öre. Taket warit dråppigt, och dy några bräder å huardera sijdan skadde och rutnade, som måtte dädan tagas och nya insättias, och med een lista å beggie sijdone och långväggierne fästas, som kan kåsta 24 öre. Fyra gåftillior wid camnardörarne förlorade, af det wattnet ifrå backan rinner in på, inlägges för $10\frac{2}{3}$ öre. Summa 2: 9: 8

Kiöket emellan stugurne afplanckat ifrå förstugan är färdigt. Bryggstugan närrom gården $8\frac{3}{4}$ ahl långh och $10\frac{1}{2}$ aln bredh behöfwer fölliande reparation, nembl: Närre långsyllan con-

serveras med varpa och näfwer 8 öre. Västre syllan dito 9 öre. En gålfthilla wid dören lagas, 1 öre. Taakweden å norre sijdan odugelligh och på den södre till 1/4, 20 öre. Skorssteen bör högre upmuras för 10 $\frac{2}{3}$ öre. 1: 15: 16

På källaren nårr om gården hafwer fendrichen opsatt een ny foderbodh 10 $\frac{1}{2}$ aln långh 8 $\frac{1}{2}$ aln bredh med dugl. bark och taakwedh, och der till med inlagt ny tråss och källar botn.

På låfftbyggningen måtte västre långsyllan och nårre twärsyllan och östre långsyllan å nårre ändan bewaras med syllor och näfwer, heller muras under med steen för 1: 4: -
Näfwerskijdorne å begge sijdor och södre windskijdan för 1 d. s.m:t. Facit 2: 4: -

Förståendes, at fendrichen häfftar för deth senare efftersom det feelet icke fans wid hans tilträde.

Miöhlboden öster wid porten är odugeligh till wäggjar och dels till taket, och bör en å nyo upsättias, som æstimeres kunna skee med den nyttingh som af den gamble kan hafwas, såsom låås, dörjern, tellningsbotn och merndels gålfwet och något af näfwertaket, för

[sid.336]

6: - : -

Ett wedlijder af fendrichen nederhafft och med nytt förbättrat, som i consideration nu intet tages, så wida dhet i förordningen intet nämbnes.

Hembl. huset i knytning med g:le stallet fins dugelligit men barktaket förlorat och göres af näfwer för - : 16: -

Redskapshuus blifwer bodan af två knutar in emoth g:le miöhlboden som fendricken med nytt timber och bark taak reparerat för 1 d. 16 öre s.m:t.

Badstugan är på förra synen 1686 funnen merndels odugl. och nu icke meer till gangns, och måtte een å nyo upsättias för 8 d. heller en åhrs byggnad.

En stall östsöder i gården 8 $\frac{3}{4}$ ahl. långh 8 $\frac{1}{4}$ aln bredh huar utj felas twärgålfwet i spiltorne 8 öre. Nårre långsyllen bewares med näfwer för 2 $\frac{2}{3}$ öre. Dyngstahn fodras 4 öre. Näfwertaket göres, och det som felas på taakweden för 1 d. 16 öre. Facit 1: 30: 16

Ett nytt fåhuus 1693 opsatt 14 $\frac{1}{2}$ aln långh 11 ahl. bredt. Och emedan som näfwer till taket fins i förråd, och dhet gamla kan ej längre brukas, så måtte fendricken detta nöwendigt i höst ferdigt göra, som han och låfwar, och der före räknas dhet nu för ferdigt och 3 åhrs byggnad.

En foderbodh wid kornladan å nyo upsatt och een halmbodh i samma knytningh. Den förre 9 $\frac{1}{2}$ aln långh, 10 ahl. bredh och den andre 3 ahl. långh, huar å taakweden å södre sijdan är gammal och odugligh, och ny dijthlägges medh och för - : 16: -

Swijnhuset är odugelligit och ett opbygges för

1 d. 10 $\frac{2}{3}$ öre

Kornladan 14 ahl. långh 12 ahl. bred med ferdig loa och gålfwet, förutan näfwer till halfwa södre sijdan och ny taakwed på södre sijdan som ej kan göras nytt och dugligit under 2 d. s.m:t.

Med nembden öfwerlades och beslötz, at en åhrsbyggnad kan icke i proportion af 5 § i 1681 åhrs husesyns ordning uti Hårsta göras under 8 d. s.m:t.

Utaf g:le hwardagzstugun hafwer fendricken niuttit spillet som kunnat kåsta 20 öre. Murstängren 12 öre. [sid.337] Item 2 st. små fönster för 16 öre. Facit 28 öre som i liquidations räkningen observeres.

Anno 1688 in maio, är 1686 åhrs husesyn å tinget öfwersedt och afgjordt, huar iblandh annat fins, att för detta och framledne lensman Larss Olufson blifwit skyldigh för sina 20 år 35: 18: 2 s.m:t, och intet haft dem återsättia medh, som han och sedan i hela lijfztijden mäst af allmosa sigh uppehållit. Nu warande lensamn Hanss Månson som honom succederat blifwit å samma tingh dömbd at betalla 7: 19: 22

och ingen byggnad derföre giordt, utan afkortar dhet han på östre stugubyggningen giordt, som effter föregående werderingh belöper 6: 2: 16, emedan som han dessutan måst swara till byggnadh för sina år.

Dato. Discurerades huru som Larss Olufsons efftersatte byggnadh skall kunna ehrsättias, emedan som han inga medell hade, och stadnade äntelligen i dee öfwergripellige tanckar, att såsom Kongl. Maj:tt i nåder will hafwa sina officerares bostellen bebygde, och sielfwe debitor Larss Olufson intet mächtig warit sin skyldigheet at fulgiöra, och sålledes vant penningar taga, där inge äre, at feelachtigheeten till fendrickz bostelle, bestående af 11: 14: 16 s.m:t sökes i underdånigheet hoos Kongl. Maj:tt, huar med tre st. spioldh, jernståndare och murstänger uti östre byggningen köpes för 3 d. Miöhlboden opsättes för 6 d. Ett swijnhuus för 1 d. 10: 16 och låfftsbyggnings reparation som felades 1686 1: 4. Åthskillnaden emellan Larss Olufsons 1688 åhrs debet och detta, är 24: 3:10. Huilcka sedermera af fendrick Holmers åhrs byggnades äre ersatte, däch kårtas på ofwan bemelte 11:14:16, som Hanss Månson är blifwen skyldig för sine åhr 1: 17: 6; blifwandes altså underdånigste fodran 9: 29: 10 s.m:t. [sid.338]

Liquidations räkning om boställe Hårsta med fendrich Lars Holmer.

Debet.		Credit.	
Fendrich Larss Holmer bebodt Hårsta ifrån 1687 inclusive till och medh 1693 och upføres 6 åhr à 8 d.	48: - : -	En ny stuga 1690 upsatt som rächnas för tree åhrs byggnad, men där af kårtas den nyttning han af den gamla hafft,	
Effter Kongl. husesyns ordningh bör husen hållas wid macht som icke in alles skedt är, huar å felas som specificie fins och ersättias bör medh	11:16: 8	1:28: - . Dy göres gått	22: 4: -
Pro saldo hafwer fendrichen effter dhenne räkning förutan 1693 åhrs, öfwerbyggdt, som honom framdelles reserveres, men icke desto mindre åligger honom ersättia dhet som på widmachthållande återstår	<u>4: 3:16</u> 63:20: -	En foderbodh wid kornladan upsatt för ett åhrs byggnad	8: - : -
		En dito öfwer källaren	8: - : -
		Ett nytt fåhuus för tree åhrs	24: - : -
		Reparerat redskapshuset wid gamble miöhlboden för	1:16: -
			<u>63:20: -</u>

Ting 26–30 oktober 1693

Källa: Kopia i Avskriftsamlingen, vol. 35, s. 511–531, ÖLA.

Original i Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborg), vol. E XI e:3178, fol. 497, RA.

Anno 1693 den 26, 27 och 30 october höltz laga tingh med allmogen af Undersåkers tinglagh närvarande befallningzman velbet:d Lorens Bachman och desse såtho uti nembden

Carll Nilson i Så	Jöns Anderson i Grötom
Nillss Jonson i Edsåsen	Gunnar Peerson i Hierpen
Nillss Henrichson i Byom	Jon Olufson i Dufve
Peder Påhlson i Vijke	Hemmingh Jönson i Stamgiähl
Oloff Larson i Brattäggen	Anders Olufson i Åcke
Chrestiern Olufson i Böhle	...

1. Dato uplästes förr specificerade förordninghar.

2. Effterskrefne hemmans åboer som hafve illa bebygda [sid.512] gårdar, och finnes vara på höstetinget 1692 förste gången anmante och på sidstledne våhrlingh clererat, och nu äfvenväll. Nyhland, hustru Sara. Romo, Mårten Henrichson. Stamgiähl, Hemmingh Pederson. Edz-

åsen, Jon Henrichson. Brattlandh, Oloff Jonson, Karin ib:m. Vijke, Nillss Olufson. Tåtten, Jon Olufson och Oloff Olufson. Nordhallen, Pål Olufson, Jon Anderson, Jon Jönson och Oloff Jonson crone. Handöhl, Daniel Carlson och Peder Carlsons änckia. Lundh, Svän Olufson. Bergie, Mattz Olson, crone. Mo, Jöns Nilson (Oloff Jonson). Backe, Jon Pederson. Kåhlåsen, Bengdt Grehlson, Sallomons änckia ib:m. Konäs, Oloff Olufson. Lijen, Erich Anderson 2:e gången. Michell Carllson (Nills Olson), andre gången. Peder Kuse dito. Suhlviiken, Jon Påhls. (hustru Luci Jonsdotter) andre gången. Västgård, Anders Jonson 2:dre gången. Svänstadh, Nillss Carlsons änckia förste gången.

3. Comminister loci herr Päder Skogh besvärade sig öfver sin granhustru Karin Carlsdotter i Nyland, för det hon capplans-bordet der sammastädz betagit Quarnsvedängiet, och sigh tillängnat, som intet tåhlas kan och bör. Swar, at hon sitt skattehemman af 5/6 tunland köpt för tiugu år sedan, och bemelte äng innehafft ej annat vettandes, än dhet till sitt hemman hördt och lydt. Däremoth upvijste herr Päder lensmans Larss Olufsons och tålfmäns Peder Nilsons i Hårdland och Peder Andersons i Romo giorde dehlning emellan grannarne i Nyland den 3 aprillis a:o 1671 effter då varande underlagmans Johan Larssons Nerbelij [sid.513] befallningar af den 18 majj och 27 junj 1670, och uti samma dehlning och des 3:e § förmåles, at ängiarne deltes in junio a:o 1670 och där effter hörer Qvarnsveden caplansstohmen till, dhet hans antecessor h. Nills Sundel intet hafver observerat, och at hon nyligen i länsmans Hanss Månsons närvaru utlåfvat halfva höet detta år 1693 av Qvarnängiet, men dhet sedan uphäfvit. Huar till hustru Karin svarade, sigh villia cedera och afstå halfva höet. H. Päder berättade ingen skillnadh vara i skogen emellan grannarne giordh och dess medelst hafva skattehemannen inkrächtadt och tillvallat sigh bästa och flästa lägligheeter, och capp-lansbordhet allenast dhet dee hafva lembnat, begärandes lagligh skilnad så i skogh som i åker och äng.

Sedhan angaf herr Päder, at hustru Karin förledne sommar tilgripit och slagit Quarnmyran, som ej annorlunda deelt är, än huar den brukar effter sina tunlandh. Nembl. Jon Månsons 1½ tunland, caplans stomen 2 tunl., Jöran Ersons 5/6 tunland, och Jon Månsons änckia hustru Sara slagit 1690, prästen 1691 och hustru Sara 1692, och 1693 bordt prästen. 1694 hustru Sara, 1695 prästen, och hustru Karin 1696 och 1697, och der med kommer på hustru Karin huar 8:e och 9:e år, dhet hustru Saras son dragon Anders Jonson betygar sant vara, och at så af ålder varit. Hustru Karin svarade, at myran är ingen för godh, och att hon mångå år står oslagen, och hon icke på fem år där slagit. Actor at hon så der i som mycket annat giör effter sitt behagh effter förra wahn, och icke een gång tallar och frågar een till där om, dåch söker han icke hennes värsta, allenast han får dhet som capplans stomen tilhör.

Enhälligt votum. Aldenstundh Qvarnsvedängiet befinnes vara effter gode [sid.514] mäns omdöme den 27 junj a:o 1670 caplans stomen i Nyland tilhörigt, och hustru Karin Carlsdotter, Jöran Erichsons, dhet lijkaväll till tiugu års tijdh häfdat och brukadt under sitt skattehemman af 5/6 tunlandh, härkommit där af, at comminister vällärde herr Nils Sundel intet derutinnan vigillerat, och nu varande comminister vällärde herr Peder Skogh intet mera prätenderer, än niuta ängiet under capplansbordet, och för innevarandhe år däraf faldne halfue höö och såsom hustru Karin dhet såsom ovettandes innehafft som sin förman, och cederer för 1693 halfva höet. Så finner rätten skäligt at Qvarnsvedängiet bör framgeent höra och lyda under capplans stomen i Nyland, och för 1693 bekomma däraf halfva höet. Äfven så finns Quarnmyran vara af missförståndh 1693 af hustru Karin tillgripen, som byhn effter tunlanden och jordeboks räntan och skatten bör till skifftes bruka, och henne effter jntygandet, intet bör bruka för än 1696, altså gåes hennes förseende där utinnan förbij, och tillerklares capplans bordet, det höö som hon 1693 där bärgat, huad begärte ägoskildnat i åker äng och skogh med grannarne, vidkommer. Så tillåtes dhet effter lagh och Kongl. Majj:ts

skogsordningh a:o 1664 och des 16 §, effter öre och ortugh, som 4 cap. Bygningabalcken L.L. tallar, som vederbörligen sökas kan.

4. Emellan Erich Anderson och Carll Peerson och Jon Erson i Harbösta hafver varit een tvist, huem som med rätta Rehnfiäls myran tilhörer, och intygades at den hörer till Södre gården som Carll och Jon åbo och Erich låfvadt gifva dem för 1693 ett lass höö [sid.515] huardera, och mera medh myran icke hafva beställa som är förordsakadt där af, at myren intet varit upsatt på dee ägor, som skulle hört till södre gården, huar med de nögde äre.

5. Uplandzman besvårade sigh öfver Nillss Grehlson i Kluk, Erich Olufson i Tåssbergh, Måns Kiehlson i Håhlbaken och Jon Olufson i Ofne, alla 4 uti Mattmar sochn boende för deth deras boskap hafva uthbett deres fåbovallar den öfre och mindre Bräckvallen, och sin boskap öfver deras myren neder till Simellen drifvit, så at dee blifvit förordsakade begära syhn därpå, som tvenne tålfmän ifrå Mattmar sochn och tvenne ifrå Mörsell sochn förrättat den 9 huius, och betygat, at på Öfverbräckvallen är hagan upkastat, och boskapen in och uth drifvit, och deras hästar aldeles afbett vallen. Uti den mindre Bräckvallen hafva äganderne slagit till en skrinda höö och i bodan lagt, men dören var vid synen af folck up hafft, och sompt höö var upätit och dhet öfrige förtrampat, och med oreenlighet af boskap förderfvat, tilläggandes Nills Henrichson i Byom, at boskapen där inne legat, rächnandes åklagarena å beggie vallarne åhrligen bekomma tålf lass goda vinterskrinder, och uti een rödningh neder vid Simellen 4 vinterlass höö påminnandes at dee dem inpass giordt för 4 el. 5 åhr sedan som lagligen blef afgjordt, men dee ingen doom begärte. Huaremoth exciperedes och invändes, att dee intet vetta där af och förmoda at deras vallfolck dhet intet giordt, och at för några åhr sedan då dee här på tinget i sådan måtto tingfördes, skall vara dömbdt, dhet [sid. 516] Uplandzborna skulle laghgill haga kringh om sina bovallar hafva, som dee intet effterkommit, besynnerligen på den eena, och at deras ljdne skada bordt strax besees och icke så långt effter, och at råningen väster vid Simelen nyligen är uprödt på fälöten. Actores svarade, at rädningen är inom deras rå och röör effter brevvetz lydelse de a:o 1624, och at wederparterne äga intet mera än Klugzbodernes ödesböhle inom hanck och stör, och ingen skogh eller muhlbete därtill, som deras afradzbreef utwijser, som framwijstes daterat den 14 maj a:o 1666 af innehåldh, at för Klugzbodernes ödesböhle gifves åhrligh afradh sex m:k s.m:t och intet mera nämbnes där uti. Synemännen ifrå Mörsill betyga, at öfre Bräckvallen ligger något högt, och var dels skadd af skehn och tårka, men den nedra intet, æstimerandes den öfre för tuå och den nedre för fyra vinterlass detta åhr, och rädningen för 4 lass dito. Svaranderne berättta sigh leijia muhlbete af Peder Erson i Hallen, och i den tracten hafva åklagarena rödiat till at betaga dem vägen dijth hänn, huartill nekas, och föregifves sigh rödt å sin skogh. Synemännen i Mörsell betyga dem kunna komma till Hallskogen väster om rädningen öfver Simmelen i [lucka].

Effter synedomen och föreeningen den 8 juni 1624 skulle emellan Blekåzman och Uplandzman sättias skogskiffte hart needan Bräcke vallen, så Uplandzman niuter vallen med deras huse och ängies slätter och ingen af wederparterne at sättia sätebodas in på hinanden, etc. Klugzboderne liggia längre nårr än Bräckvallarne. [sid.517]

Såsom Nillss Grehlsons i Kluk, Erich Olufsons i Tåssberg, Måns Kiehlsons i Hohlbaken och Jon Olufsons i Ofne uti Mattmar sochn, boskap, befinnes effter hållen besichtningh och syhn den 9 octobris innevarande af Mattmars och Mörsills nämbedmän, hafva å Bräcke vallerne förledne sommar, iemväll och en rädning neder vidh Simellen, afbett, utan och inbärgadt höö å nedre vallen dels förtärdt och dels förtrampat och skiämbdt, efftersom boskapen i ladan legat och hafft sitt tillhåld, och är skadan på öfre Bräckvallen astimerat för tuå vinterlass, å den nedre för 4 dito lass, och i rädningen 4 dito, görandes tilsammans 10 vinterlass, som bönderne i Upland och Mörsell sochn hafva mistadt, som ransakningen widlyftelligen utwijser, altförden skuld finner rätten skälligt at ofvan nembde Mattmars boer

till föllie af 16 cap. B.b. L.L. böre medh iemngodt bovalshöö ofvan bem:te 10 lass ersättia och lefwerera till Uplandzbönderne och för dhet hagan är upkastat, böta dee effter 9 cap. B.b. L.L. tree mark, och åthvarnas dee, icke vidare och här effter göra Uplandzman intrångh och åvärkan så på Bräckevallarne, som å deras skogh och ångiar innom des skogzskillnad och ågor effter synedomen den 8 junj a:o 1624, vid laga botum, och Uplandzboerne i lijka måtto obliogerat hålla laga hängn om sina vallar, dermed afböija och förekomma all åvärkan.

6. Skogzeldh hafver gått söder om Simmelåhn på en högd och på närre sijdan äfven väll, men mindre, varandes Uplandzmans fäboder å den tracten och Klugzåsboderne och där i neijgden, villiandes ingendera kännas [sid.518] vidh samma eldh hafva uthsläpt. Länsman Hanss Månson berättar, sig blifva näst för Olai varse röök opstijga dijhåth, och dy sändt budh till Upland at see och ransaka där effter, som dee och strax giordt, och som Jöran Peerson berättar funnit elden gå ifrå Simmellen väster söderuth, där dee honom mött, och enär dee åtta dagar till förenne boförde ifrå Uplandzfäboderne, bekänner Mårten Pederson allenast see eldh och litet ryka västnord i Simmeldahlen, deth Mårten Pederson och sedt enär dee bofördt heem. Klugzbodernes possessores tilfrågades därom, och aldeles där till nekade, förefvandes sig intet å den tracten varit, men Uplandzman berättade, dem uthbett sin rödning vid Simmellen, som synomännen sedt och betygadt, och måtte elden utsläpt, huar emoth invändes at Upplandzman där i neijgden hafver sin slått? Resp. att dee i sommars intet där varit, som synen besannade Klugzåserne berätta sigh boföra heem, tree veckor effter S. Johannis, och då sedt rök väst nord om Uplandzboderne på högden vid Simmellen, och täncht någon som varit på slätten den upgiordt, hafvandes inga andra å den tracten boställen än ofvan skrefne bolagare.

Enhälligt votum. Angående skogzelliden som hafver gått söder och närr om Simmelåen, så befinns, at Mattmarsboerne som bruka Klugzboderne och Uplandzböndren hafva der i neijgden och å den tracten sin lötegångh och muhlbete, och ingen annan, och ingendera vill viderkänna ellden hafva uthsläpt, som lærer vara af någonderes vallfolck uptänd. Och såsom ingenderas vallfolck äre tilstädes eller kallade, så är skälligt funnit, at låta saken [sid.519] beroo till nästa laga tingh, då vallbarnen skolle vara till förhöör därom. Imedlertijdh åligger vederböranden framskaffa och vijsa dee som ellden utsläpt, heller befara at sochnan eller tinglaget effter Kongl. Maj:ts skogzellidz placat a:o 1690 blifwer saakfelt såsom för annat dulgadråp at böta. Men såsom Mårten Jonson och Mårten Peerson i Upplandh bekänna sigh sedt eldrök väst nord i Simmeldahlen, enär dee bofördt pass åtta dagar för Olufsmess ifrå Upplandz fäboderne, och böndren som Klugzboderne bruka dhet äfven väl sedt rök väst nord om Upplandz fäbodas på högden vid Simmellen enär dee tree veckor effter Johannis bofördt heem ifrå Klugzboderne, och ingendera det gifvit til känna heller kallat släckningzhielp tilhopa, huilcket pröfver emoth Kongl. Maj:ts skogseldhz placat 1690, som biuder, at dhen som först blifver varsse någon elldh i skogen vara itänd skall strax ihoopkalla näste grannarne till släckningzhielp huilcket det icke hafva giordt.

Altför den skuldh, till underdånigst föllie af högstbem:te Kongl Maj:ts placat finner rätten skiälligt, at besagde Upplandzåboer skola böta tiugu dahl. s.m:t och i lijka måtto Mattmars böndren saker till sina tiugu dahl s.m:t till treeskiptes.

7. Ländzman Hanss Månson angaf, at skogzellid gått östan ifrå Svartboderne som brukas under Offerdalls prästegårdh, och 4:de storböndagen kommande till Kall sochn kundskap därom fått, och förordnade män at see däreffter, som intet kunde dämpes, efftersom dhen tagit öfverhanden, men strax effter kom rengen och dhen uthsläkt. Tålfman Oloff Larson i Brattäggen berättar sig med Oloff Anderson i Nygårdh ransakat der effter [sid.520] och emedan som dhen tijden var sunnanväder, intet annat kunnat förstå än ellden kommit ifrå Rångkiernan som lyder till Svartboderne, och om tijssdagen för fierde storböndagen bofört ifrå sina boder

Tårffinvalen pass een half mijhl ifrå Rångkiernan, och då syntes ingen röök eller elldh. Samma eldh hafver giordt skada på åtskillige staargålff, och för Olof Larson till tijo lass.

Resol. Såsom ingen förvisso veeth huadan elldhen är kommen ifrån och först begynt, och fast mindre af huem, altså är intet annat till råda, än lensmännen i Undersåkers och Offerdahls tinglagh, måste nästkommande våhr i laga tijdh tillijka med några gode män af huardera tingellaget noga undersökia, huarifrån och af huem ellden kan vara uthkommen.

8. Anders Simonson, Sallomons änckias, hustru Anna Simonsdåtters dräng i Kåhlåsen, anklagades hafva förledne juhledagh kommit drucken i Kalls kyrckia, och enär församlingen siungit frälserman hafver han siungit semslerman, och sålledes giordt förargellse. Resp. att han hela dagen in till middagen arbetadt, och sedhan om afftonen, och hela nattan kördt tillijka med Kåhlåsen och Gråsiömän, och varit i Rödh hoos Oloff Larson een stundh, och där ätit och druckit, och sedan hoos Oluff Anderson i Västgård, in emoth morgonen och juhlotan som är vid kyrckian, och där ifrån till kyrckian, bekännandes sikh vara litet drucken. Nills Pederson i Krok berättar Anders Simonson stå i bänken fram om sikh och kunde see och förstå honom vara något drucken och enär församlingen siungo frälsserman sång han semslerman, och at fleera dhet hörde. Oloff Chrestiernson [sid.521] i Böhle betyges hafva sig illa huggit, och dy intet kunnat komma hijth till tinget, och allenast bedit sin fader Chrestiern Olufson i Böle berätta honom hördt Anders Simonson siunga sämslerman. Tålfman Gunnar Peerson i Jerpen, betyger sig hördt af sahl. kyrckvärden Oloff Anderson i Västgård, Anders Simonson vara drucken. Oloff Larson i Rödh berättar Anders Simonson om juhlnatt komma till sikh och få math och något dricka, och kunde få litet i hufvudet, och intet hörde hans sångh. Anders Simonson bekänner drängen Hällie Anderson stå på eena sijdan och Åke Jönson i Ängh på den andra sijdan uti bänken, och ingendera till städes, och bäggie sagt, sikh intet höra honom säija semslerman, deth han föregifver sikh intet hafva sagt heller siungit, men Nillss Peerson tillstår sin giorde relation, och at Oloff Larson i Nygård lærer göra dhet samma tillijka medh Oloff Chrestiernson i Böle. Pastor loci berättadt sig intet af præposito fått visitations acterne, huaruti om denne sak skall vara mentionerat och infattat. Saken kan intet afdömmas denne gången, emedan som Anders Simonsons bänckielagare Hällie Anderson och Åke Jönson icke äre tilstädes, iemvåhl och Oloff Larson i Nygårdh och Oloff Chrestiernson i Böle, utan måste bero till näste tingh, då förskrefne persohner måste vara till städes lagligen at afhöras.

9. Nyland. Hustru Karin Carlsdotter 5/6 tunland skatte.

Östre stugun 10 ahl långh $9\frac{1}{4}$ aln bredh, huard till felas 2:ne spieldh à 1 d:r. Jernmurstångh och ståndare för 1 d:r 8 öre. 3 st fönster 3 rutor sunder à 2 öre. Halfva taket är skattat odugel och giörs dugl. med 1 d:r 16 öre. Facit 4: 27: - [sid.522]

Västre stugun, 7 ahl. långh 10 ahl bred, med een cammar och förstugu, är aldeles odugelligh. Medelst hemmannetz ringheet behöfves allenast een sängcammar, som med gl:e stuguns innanrede upbygges medh 8. - . -

Miöhlbodan väster i gården 7 ahl långh 6 ahl bred medh lofft ofvan på, som blifver visterhuus. I narra väggen åtta ståckar gamble, och taket är sedan synen höltz belagt med näfver, och narra väggen brädslåes medh och för - :24. -

Redskapshuset blifver vedlijdret som något stoort är och taket göres ferdigt för - .24. -
Hembl. huus taket dråppachtigt som botas medh - . 8. -

En stall söder i gården $6\frac{1}{4}$ aln 6 ahl. bred, dugligh innanbygging och väggjar, å dören felas jern och kasthaka som tages af den andre stallen. Östre och västre syllstäckarne något ruttnade under, som med näf:r och ståckar bevaras för - 8. -

En dito à $5\frac{1}{2}$ aln långh 5 ahl bredh. Tre st. syllor förruttnade och taket af barck odugelligit, som gåes förbij och lembnes till åboens behagh.

Fähuset närr om gården 12 ahl. långt 10 ahl bredt. 14 båsar odugelligit, är sedan synen höltz af nyo upsatt och färdigt giordt.

En foderbodh närr om gården. 3 st väggståckar gl:e och taakveden dito. Väggjarne brädslåes eller insätties och taakveden pålægges för - .24. -

Kornladan är aldeles odugl. och en opsättes af nyo med 8. - . -

Åkeren yppen effter utsåde och illa giödd men väll kiörder. 140 famnar halfdugligh gerdzle-gård à 1/2 öre, och 25 fam. aldeles odugellig à 1 öre, facit 2.31. -

Humblegård fins intet, och betyges ingen lägenheet därtill vara.

Summa 26:18: --

Ofvanskrefne feelachtigheet dömmes näst kommande åhr ersättias.

Befallningzman läth opbiuda skatträttigheten förste gången. [sid.523]

10. Sallomon Olufson i Mo citerade å wårtinghet Larss Olufson i Hårdlundh för dhet han honom om een söndagh uthi sochnstugun håårrifvit och klöst så at blodh af näsan runnit, och Larss icke comparerat, men saken lijkaväl undersöcht, och Sallomon intet kunde bevijsa sitt angifvande, och ville å detta tingh producera fulla vittnen där till, som effterlätz, och Larss dömbdes för olydno, varnades dee beggie till tinget af tålfmännen tilsagde at komma, och Larss svaradt sikh intet där hafva beställa, emedan som prästen frågadt dem vid duken om dee vore vänner, och Salomons fader Åke därtill samtyckt. Sallomon sagt sikh intet vetta huru han skall bära sig åth, och om han sikh infinier kommer Larss lijkaväl intet, varandes alltså ingen-dera tilstådes, huarföre dömmes dee effter 33 cap. Tingmålabalcken at böta huar sina tree mark till treeskiffes.

11. Undersåkers sochn. **Nyland.** Lukas Ingemarsons 1½ tunland skatte, dragone quarteer. Mangården. Västre stugun 10½ aln långh 11¼ ahl bredh inom knutar huar till felas tvenne skåttspield à 1 d:r. En dubbel murstångh för 24 öre. En ståndare för 16 öre. En fönsterruta sönder 1 öre. Södre knuten fodres med 5 öre. Taket åhr skattat till 3/4 odugel och pröfves icke kunna med ny näfver och ny taakved göres ferdigt under 3 d:r Facit 6.13. -

Östre stugan 7½ aln långh 11¼ aln bredh ihoopknytt med capplans stomens stugu, huars närre vägg är fördärfvadt, och måtte altså nederrifvas, och medelst hemmanetz ringheet behöfves allenast een giäst cammare som astimere, kunna med innan rede och befintelligh nyttning af gamble stugun skee för och medh -: 8. -

Miöhlboden söder på gården 6½ aln långh 7 alnar bredh [sid.524] med båtn öfver, huar å finnes fem st. ståckar i östre väggen odugellige, och altså måtte bodan hafvas neder, och medh nytt timber förbättras, som pröfves kåsta medh barck och näfver som där till behöfves 3 d:r s.m:t och ett ståcklås för 16 öre och efftersom hemmannet består allenast af 1/4 mantahl, så berächnes öfre rummet på miöhlbodan för visterhuus, lijkämtigt 1681 åhrs husesyns bedring 3.16. -

Redskap huus hålles gamble stallen. Hemblogit huus opsättes medh och för 1.16. -

En liten badstugu opsättes för 5. - . -

Stallen väster i gården 6 ahl. långh 6½ aln bred, duglig för uthan raffterne som tillijka med några taakvedträ å nyo bör göras för 1. - . -

Fähuset 12 ahl långt 10 ahl bredt dugel. enår 1/3 af taket göres ferdigt med 2 d:r och jorden tages ifrå närre långhväggen och med näfver och nyth värke för 1 d:r s.m:t.

Facit 3. - . -

Trenne förlorade höbodas och en ny opsättes för 4. - . -

Kornladan 10 alnar lång 9½ aln bredh, en tällning i loan insätties för 5½ öre. 2 st ståckar på västre tuårväggen brädslåes för 8 öre. Taket belägges med näfver och barck för och medh 2 d:r 16 öre. Facit 2.29. 8

Ett svijnhuus opsättes för 1. - . -

Ingen lägenheet skall finnas till humblegård medelst myrland och elack bergsijga.

Åkeren är illa körder och brukader, och der igenom rotiger och bör bringas i fult bruk med rätt plöiande och rotans uthackande, som pröfves intet skeep under	5. - . -
En liten hölada opsättees å nyo för	1. - . -
180 famnar odugellig haga och 30 d:o aldeles öppen som bör å nyo opsättias å 1 öre, 6.18. -	
Taket felas på een lada för	<u>- .16. -</u>
	50: 2: 8

Befallningzman læth opbiuda skatterättigheten för feelachtigheeten förste gången, där löösören icke finnas at tillgå. [sid.525]

12. Stamgierdh. Peder Mårtensons hemman $2\frac{1}{2}$ tunlandh skatte dragone qwarehr. Östre stugun 9 ahl i quadrat innom knutar är till väggiar och taak dugellig, skorssteen mures meer på som skeer med 16 öre. En säng felas som skaffes för 16 öre. Spielden felas som köpes å 1 d. Jernståndare och murstång för 1: 8. 2:ne fönster, tree rutor sunder å 1 öre, facit 4:11: -

Västre stugun 9 ahl i quadrat odugelig in alles och en ny istället opsättes, som är skedt sedan synen höltz men intet täkt, dåch bark och näfver där till skaffat och ingen spijsell, göres ferdigh medh

	8. - . -
--	----------

Miöhlbodan på gården 4 ahl lång och bredh, är merndeles till väggiar odugelig och taket dito, pröfves böra nedertagas och med nytt förbättras och göras ferdigh för

	2. - . -
--	----------

En bodh väster i gården $5\frac{1}{2}$ aln lång och dito bredh som brukas till foderbodh med öfverbotn till visterhuus. Å fyra väggiarne äre 12 ståckar odugellige tillijka med syllan under östre väggen, kan eij göras dugligh med mindre den nederhafves och med nytt repareres som kan skeep medh

	4. - . -
--	----------

$\frac{1}{4}$ i badstugan 6 ahl i quadrat är med duglige väggiar men taket odugeligit, ingen lava och inga jern å dören, och bör effter husesyns ordningen een opsättias för

	5. - . -
--	----------

Hemblige huset är dugelligit

Stallen väster i gården 6 ahl i quadrat å 2 hästerum och hörum är till väggiar dugellig men taket odugel. som repareras medh

	1. - . -
--	----------

Redskapshuus blifver källareboden och des taak repareras medh

	1. - . -
--	----------

Fähuset $11\frac{1}{4}$ aln långt 10 alnar bredt, är dugelligit. Svijnhuset opsättes å nyo för

	1. - . -
--	----------

Gamble kornladan nyttias till foderbodh enär taket å nyo görs, men som foderbodh des uthan fins, så gåes denne förbij. En kornlada söder i gården 12 ahl långh 9 ahl bredh, [sid.526] tuå gälff och een loa. Trenne st. syllor och 6 st. ståckar i väggiarne mäst oduglige, och kan göras dugligh, antingen at opvägas eller brädslåes medh

	2. - . -
--	----------

Åkrarne effter uthsäde ypna, men eij vähl häfdade medelst ringa arbetzfolck at bärga höö
Ingen humblegård och varit frostätt och intet tagit lagh.

160 famnar odugligh gerdzlegård å 1 öre

	5. - . -
--	----------

3 st. oduglige höladur som göres å nyo å 2 d.

	<u>6: - . -</u>
--	-----------------

38:11: -

Åboen åligger nästkommande åhr feelachtigheeten medh byggnad eller penningar ersättia, och lijkaväl fulgöra byggnaden

13. Brattlandh. Nilss Ersons $2\frac{2}{3}$ tunland skatte beboos af Olof Jonson och Segrid och Karin Ersdöttrar halfft huardera.

Västre stugun som Oloff innehafver 9 ahl långh 10 ahl bredh. Skorssteen medh två röökgångar och bakungns hvalfvet oferdigt som är botat. Sielfva innanredet ferdigt, tree stycken fönster 2 rutor sunder å 1 öre.

	-: 2. -
--	---------

Västre cammaren är under samma knytning och taak med stugun. Spijselln utan jernredskap som där intet behöfves, förutan spieldet för 24 öre. Taket något dråppigt vijdh skorssteen som botas medh 4 öre

	- .28. -
--	----------

Östre stugun $9\frac{1}{2}$ aln långh 10 ahl bredh af nyo upsatt Spijselln medh bakungn ferdigh, 2:ne spioldh köpes à 1 d. och iernståndaren för 16 öre. 3 st fönster 4 ruther sundher à 1 öre, men näfvertaakvedh och gålfvet göres ferdigt medh 3 d. Facit 5: 20. -

Stålpherberget väster i gården 6 ahl långt 5 ahl bredt dugelligit, för utan $\frac{1}{4}$ af taket som repareras medh - :16: -

Sädes och miöhlbodh blifver bodan öster i gården medh skulla och utskått öfver portlijdret, enär gålfvet inlägges och taket medh näfver belägges för 3. - . -

Ingen badstugu, som opsättes medh [sid.527] 5. - . -
Odugelligit hembligit huus som görs ferdigt medh - :16: -

Stallen är 5 ahl långh 6 ahl bred, à 2 hästerum och hörum i huardera, odugelligit gålff som inlägges å nyo medh 16 öre. Dörrar utan jern som köpas för 22 öre. Taket belägges med något näfver och göres ferdigt medh 12 öre 1: 8.-

Redskapshuus hålles nya stallen \före/ som han upsatt för fählfolck och kan där till stoor nogh vara.

Fähuset öster i gården 12 ahl långt 10 ahl bredt ferdigh innan byggningh. Östre och närre syllorne och en stäck rutnade under som bevaras med näfver för 12 öre. Taket är sedan synen höltz lagat och ferdigt giordt 12. - . -

Intet svijnhuus som opsättes för 1. - . -
En ny foderbodh 7 ahl lång 6 ahl bredh å huars tak felar näfver och taakvedh för 1:16.-

En foderbodh emellan miöhlbodan och fähuset dugelligh
Kornladan 14 ahl långh 10 ahl bredh. Närre syllan och den västra och östre dito och 8 st. stäcker j väggiarne gamla och rutnadt utanpå. Å hela taket felas näfver och halfva taakveden, som göres färdig och dugelligh medh 4. - . -

Åkeren som Oloff brukar intet synnerl. giödd, varandes tree mällingar i träde okörde som sedhan är skedt.

Näch dito 4 mällingar i lin och lägde huar af tree mäl:r äre upkiörde, felar altså een mäling som kan skee medh 1.16. -

140 famnar halfdugligh gerdzlegård à $\frac{1}{2}$ öre 2. 6. -
50 dito odugligh och 30 dito öppen à 1 öre 2.16. -

Humblegårdh betyges ej kunna där hafvas. Ängies ladurne
berättar Carll i Så vara svars goda 29:28: -

Åboerne dömmes nästkommande åhr fulgiöra sin skyldigheet.

14. Åhre sochn. Östlijen. Äfwert Jonssons hemman, 2 tunland skatte som Peder Olufson Kuse åboer.

Västre stugun $8\frac{1}{2}$ aln långh $9\frac{1}{4}$ aln bred. Spijsell medh [sid.528] bakungn, felas tvenne spioldh som köpes för 2 dahl. Jernståndare och murstänger för 1. 8.-. Ett fönster tree rutor sunder à 1 öre. Cammaren i förstugan är under samma taak, å ena dören är smellåse ofärdigt, som lagas för 8 öre. Stugutaket odugelliget och görs dugligh med 3 d. Facit 6.19. -

Östre stugun är $10\frac{1}{4}$ aln långh $9\frac{1}{4}$ aln bredh, är aldeles odugelligh, gåes förbij i anseende till hemmannetz ringheet så frempt cammaren kan conserveras.

Miöhlbodh och visterhuus blifver medelst hemmannetz ringheet. Stålpherberget $5\frac{1}{2}$ aln långt $5\frac{1}{4}$ aln bredt medh öfverbåtn. Östre syllan och tvenne stäcker och i den södra väggen een dito odugellige, gammalt låås utan nyckell. Till taket felar näfver, kan ej göras dugligh med mindre dhet nederrifves och med nytt förbättras, och med godt näf:r taak täckies och pröfves kunna skee medh 4. - . -

Redskapshuus blifver vedlijder som betyges där till tienl. vara.
Locus privatus utan taak och innanbyggning repareras medh - .16. -

Stallen öster i gården $6\frac{1}{4}$ ahl långh 5 ahl bred är dugligh med innanbyggning för utan dör som göres för 12 öre å taket felas näfver för 1 d. 1.12. -

Fähuset väster i gården 10¼ aln långt 10 ahl bredt à 12 båsar dugelig in alles, enär taket belägges medh näfver och någon taakvedh för	2. - . -
Intet svijnhuus, som bygges för	1. - . -
En foderbodh är öfver källaren norr om stugurne är odugeligh, och een ny opsätties för	4. - . -
Kornladan söder i gården förderfvadt, och sedan synen höltz kullhafft och reparerat, så att hon är dugelligh.	
Åkeren effter utsädes yppen och i fult bruuk. Humblegård ingen, och ingen lägenheet skall där till vara.	
300 famnar 1/2 dugellig gerdzlegård, à 1/2 öre.	4:22: -
230 famnar ingen gärdzlegård, à 1 öre	<u>7: 6. -</u>
	31:11: -

Närskrefne fehlachtigheet dömmes näst kommande åhr fulgiöras. [sid.529]

15. Nordhallen. Chrestier Andersons hemman 1 tunlandh crone, beboos af Oloff Larsson.

Stugun 8½ aln långh 9½ aln bredh. Spijsell medh bakungn i en röökgångh medh jernståndare och murstång, och felas jernspieldh som köpes för 1 d. Een sängh göres för 16 öre. Gålfvet till 1/4 odugelighet som inlägges för 24 öre. Fönstret tuå rutor sunder à 2 öre.

Facit 2.10. -

Cammaren i förstugan är dugellig med gålf och dör.

Miöhlbodh och visterhuus i een knytning à 8 ahl lång och 4 ahl bredh. Syllorne oduglige och 2 st. stäckar västan i väggen dito, måtte opvägas och syllor undersättias med 1 d. då stäckerne å västre väggen fodras in alles	1. - . -
---	----------

Öfver källaren är een foderbodh. 2 st. stäckar i västre väggen oduglige, och å taket felar taakved, förbätres medh	1. - . -
--	----------

En bodh sunnan i gården med skulla öfver. Östre och närre syllorne oduglige sampt tvenne stäckar å östre och fyra stäckar å södre väggen oduglige, som gåes förbij medelst hemmannetz ringheet.

Halfva badstugan i hoop medh Påhl Olufsons hemman, 5½ aln i quadrat är utan lafva, odugelligh dör och taak som repareras medh	1. - . -
---	----------

Hembligitt huus funnes intet som opsätties medh	1. - . -
Redskapshusetz halfva taak odugl. som repareras medh	- .16. -

Stallen söder i gården 5¾ ahl långh 6½ aln bredh duglig till väggjar och taak.	
Fähuset östan till 10 ahl långt 10¼ aln bredt är så in som utom odugelligit, ett nytt opsatt som är ferdigt. Intet svijnhuus, opsättes för	1. - . -

Kornladan söder i gården 11 ahl långh 9¼ ahl bredh, 2 gålff och en loa är odugl. och en ny upsätties för	6. - . -
--	----------

Åkeren yppen effter uthsäde.	
100 famnar halfgill gerdzlegård à 1/2 öre.	1.18. -

Ladun i Stoordrole upbygges å nyo för	<u>2. - . -</u>
	17:12. -

Ofvanskrefne feelachtigheet dömmes nästkommande våhr ehrsättias. [sid.530]

16. Henrich Nillsons hemman 1 tunl. chrone. Dragone quarteer som Oloff Jonson åboor.

En stugu 7½ aln långh 9¼ aln bredh. Spijselln och baakungn dugelligh, och felas 2:ne spieldh för 2 d:r. Murstång för 24 öre och jernståndare 16 öre. Inga fönster som köpas för 16 öre. Taket är odugl. som göres feridigt med 3 d.

Facit 6:24: -

En cammare afbalckat i förstugan med dugelligit gålff.

Stålpherberget 4½ ahl långt 4 ahl bredt, alt odugelligit, och et å nyo med båtn som kan brukas för miöhlbodh och visterhuus	4. - . -
---	----------

Badstugun 4 ahl i quadrat är ferdig giord sedan synen höltz. Stallen väster i gården 5½ aln långh och dito bredh, alt dugl. Locus privatus.

Fähuset öster om gården 9½ aln långt 8 ahl bredt medh dugligh innanbyggning och gålff, men väggiar och taak oduglige som af ny opsätties medh 8. - . -

Intet svijnhuus, som opsättes för 1. - . -

Höbodan vidh fähuset är medh dugellige väggiar, förutan een syll odugeligh och taket dito som repareras medh 1. - . -

Kornladan nårr om gården 9 ahl långh 8¼ aln bredh dugel innanrede een stäck i östre väggen odugellig och 1/2:a taket odugelligit, kan göres ferdigt medh 1:10:16

Åkeren är yppen effter utsäde, men af förre åboer vanbrukadt och nu flitigt häfdas.

Humblegård kan ej hafvas å dhen orten.

350 famnar ingen haga, à 1 öre 10.30. -

I gl. gården een odugligh lada för 2: - . -

Åboen måste utan drögzmåhler sättia 35: 4:16

17. Nills Carlsons änckia hustru Elin Henrichsdotter upbödh Svänsstadh andre gången, näste bördemän till lösn.

18. Lukas Ingemundsons hemman i Nyland 2⅓ tunl. skatte och 2 tunland crone, 4⅓ tunland, finns vara förmedladt a:o 1656 till ett rökantahl, och 2 tunl:d [sid.531] crone, a:o 1670 den 18 december donerat till prästestombn och capplans boställe, och altså beggie skattedelarne dhet ena för ett tunlandh och det andra för 1⅓ tunland särskilte gårdar som svaradt för 2/3 röök, och så vida nembden om dess adpertinentier kunna vara kunninge, hålla dee före, at dee intet förmå meera svara före än för 2/3 röök.

Ting 16, 18, 19 och 21 maj 1694

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:15 a, fol. 78v–92r, ÖLA.

Anno 1694 d. 16, 18, 19 och 21 maj, höltz laga ting med allmogen aff Undersåkers tinglag, närvarande befallningzman welbet:d Lorens Backman och nämbden. Nembl.

Carll Nillson i Så	Nills Jonson i Edzåsen
Nills Henrichson i Byom	Jon Olufson i Dufwe
Hemming Jönson i Stamgiäl	Oloff Larson i Brattäggen
Anders Olufson i Åcke	Gunnar Person i Hierpen
Bengdt Månson i Bärgom	Nills Olufson i Lijen
Larss Olufson i Fårsse	

1. Dato aflade Bengt Månson i Bergom, Nills Olufson i Lijen och Larss Olufson i Fåsse sin nemdemans edh å book.

2. Samma dato uplästes Kongl. Maj:ts förr specificerade placater.

3. Jon Olufson i Rö skuldgafs hafva belägradt Brita Månsdatter ifrå Näskått sochn och dess Kyrkioby, och afladt barn tilsammans som läfwer. Varandes Britha af ächta sängh födder, och ingendera med den synden tillförenne beträdder. Fadren är för lengst döder, och modren giffit i Närke i Nordlanden och på ellofwa åhrs tijdh intet hördt af henne. Såsom Jon Olufson hafwer bedrifwit lönskläger medh Brita Månsdatter och afladt barn tilsammans, och ingendera med

sådan synd tilförene beslagen, alltså plichtar han därföre efter 3 cap. Giftermålabalken L.L, med sina 40 m:r och Britha efter förre praxin och Kongl. Majj:ts nådigste förklaring där öfwer med sina 20 m:r, och som fadren är för lengst döder, och modren gifft till Narie och 11 åhrs tijdh intet wordet hördt af henne. Derföre tillerklares Kongl. Majj:t och cronan målsägaredehlen.

4. Hustru Märit Ersdåtter ifrå Äggen fodrade af sin broders Bengt Ersons arfva, 22 r.d. à 6 m:k s.m:t, som henne skola restera på det fasta i Äggen som var 25 r.d:r dito och allenast fått 3 r.d. dito. Resp. sonen Oluf Bengtson [fol. 79r] att deth så i sanningh är, och inga medell hafft meera at betalla, och will effter handen henne förnöija, hvar med hustru Märit intet will vara nögder, och begärer på sin betalning en ko, 2 st fåår, 2 st gietter, och så mycket penningar som een tunna korn kan kiöpas före, och blefwo så föreente, at hon nu skall få een ko och en tunna korn och een gieth efter gode mäns wärdering, som deth kan wara wärdt, och sedan efter handen låtha henne få resten och om Gudh wälsigner årsväxsten 1694 få några r.d:rs wärde, hvar med hustru Märit var nögder, och will honom och dee andra intet ansträngia, utan töfva så längie hon kan, och efter handen till sitt uppehälle något opbära.

5. Oluff Olufson i Brattlandh besvärade sigh öfwer hustru Kerstin Larsdåtter, Henrich Örn, för deth hon uthropadt hans folk för trulldom, som pastor loci h. Päder Sundius kan betyga. Resp. at hon dem deth intet tillagdt, utan eftersom Carll i Harbysta och pijgan Ögiell Erichsdotter som hulpo at taga af stufvutaket för 4 åhr sedan, funnit een pungh, hvar uti een hoop diefwulskap låg. Nembl. en fråsk och luushåår, 3 biuggkorn och annat som intet dugde, hwilket pijgan oprände, och där af är tahlet utspridt, nekandes sig dem i kyrkioherdens närvaru deth tillagdt. Olufs hustru Gertrud Ersdåtter beskyller hustru Kerstin hafva sagdt, enär hennes boskap komma öfwer deras fätråd, så hafwer hon ingen nytta af sin boskap, som drängen Erich Knutzson och pijgorna Gertrud Nillsdåtter och Kerstin Pärsdåtter hafva hördt och wittna kunna och at hon förbudit sitt wallbarn gietha där dheras boskap drifs, huar till hustru Kerstin nekar, och kan icke neka sig medelst fundne knythe hafft misstankar till dem, men icke tillwitt. Pastor h. Päder Sundius berättar, sig höra dem vara oense, och dy dem till sig kalladt, och frågadt hustru Kerstin om deth talet, och om hon tillagdt Oluff eller hans hustru bruka trulldom, och fått till svar, at ett knythe är funnit med någon trullskap, och dy dem [fol. 79v] hafwer misstenckt, men intet tillagdt, och pastor wellat dem förlijka, men hustru Kerstin nekadt, och sagdt sig haf:r skiähl till sitt tahl, och är under tijden icke medh fulla sinnen. Hustru Kerstin, att hustru Gertrud sagdt, påsan icke vara henne till mehn och skada, utan till gagns och at Ögiehl den dijth lagdt, och begiert blij frij för sådant, och fått till svar, att hon kan henne intet ondt tilläggia ej eller befria, utan misstänker.

Carll i Så säger Carll i Harbysta berättadt, at knytet fans, och at där uti war fårsk [fråsk ?] och annat slijckt. Pijgan Gertrud Nillsdotter berättar sig hafua tient 7 eller 8 åhr hoos Oluff Olsson och ingen wid skieppelse af honom eller hustrun blifwit varsse, och tient ett åhr hoos feltwebelen Henrich Örn och där icke heller något sådant sedt, men hustru Kerstin sade een gångh, at enär hennes boskap vallas i hoop medh deras, så haar hon intet gagn af sin, deth hon säger sigh intet kunna förstå, och at mathmodren sade, det hon ej skulle gietha tilhopa med Olufs. Pijgan Kerstin Pärsdåtter sägher sig höra dem trätha och ordkastas, och hustru Kerstin sade, sin boskap vara skräm, men intet hörde henne deth någon tilläggia.

Carll Peerson i Harbysta berättar, sig för 4 eller 5 åhr sedan om hösten, täckia uth druppen hoos feltwäbeln Henrich Örn, och på taket fann een påssa, som uplöstes af feltwäbelen, där uti låg een fårsk[!], litet menniskiohåår, tree biuggkorn, och såsom något af een möörståck, och han den fått åth pijgan Ögiehl, och hon frågadt hvad där medh skulle göras, och befaltes kasta i elden, och hon där medh gått in i stufvan, och strax kom ett elackt oos, genom skårssteen, och hörde ingen talla meera där om. Ögiell Nillsdåtter berättar så skiedt

vara, och at hon in i stufvan wijste dem åth sin mathmoder hustru Kerstin, som bad henne dhet kasta i ellden, som och skiedde, och illa osade.

Effter utförligh påminnelse om edgångh, bekiände Ögiell, hustru Kerstin misstänkia Olufs hustru och hörde henne bedia vallpijgan intet med boskapen köra [fol. 80r] på deras fävågar, emedan som hennes boskap var skremd och hörde dem intet tallas medh. Hustru Kerstin föregifwer misstankarne kommit icke allenast af knytet, utan och däraf, at hennes broder Oluff Larson som där bodde förr sagdt för feltwäbelln een ordsak vara, hwij han wille där ifrån, at Oluff Olss-follet vore honom alt för elacka deth han skulle framdeles få rönia, och at hans boskap blef widh vallen een gångh instängd, och enär dee utkommit en koo miölkadt blodh, deth Karin i Brattlandh som achtade Oluff Larssons boskap skall kunna bewittna. Hustru Giertrud säger sig intet där varit, och at Olufs boskap luppit i varman in, och hennes syster hustru Märít tagit skiällan af dem, och intet mehre giordt. Hustru Märít berättar Olufs boskap offta giöra skada på Oluff Olufsons vall, och een gång drifva dem i fähuset, och taga dess skiälla till widermulo, och gl. Karin kommit efter dem, och intet fått igen skiällan, och strax kom Oluff Larsson, och sade, att een hans koo miölkadt blodh, och skylt henne för trullkärigh, deth hon intet är, berättandes puken eller trällkattan för lång tijdh sedan, hema i Äggen träckat, och hon tagit 9 slagz wedh och brändt deth, då een gl. pijga som för lengst är döder kommit, och frågadt efter några kalfvar, och skulle ägaren intet hafva ro, förrän han skulle till samma ort komma.

Saken kan intet afhielpas med doom, förr än Oluff Larson wid Messlinge bruk och gl:a Karin i Brattlandh blijfer hörde och komma till mundz med hustru Marit Ersdätter.

6. Upkomne eldh förledne sommar på een högd å närre sijdan om Simmellåhn, hvar om å högste tinget undersöktes, och kunde intet afdömmas, medan som vallpijgorne icke wore tilstades, företogz, och föregaf dragons Oluf Grefwes hustru Märít Pedersdätter, sig vara gången ifrå den orten förr än någon eldh löös kom, som intygades sant vara, wettandes hon intet, hwem som den utsläpt. Pijgan Märít Pärdsdätter ifrå Oplandh Mårten Pedersons, berättar, sig icke elden uptändt, eller wetta hwem deth giordt, och tilbödh sigh [fol. 80v] willia och kunna deth medh tryggan edh betyga, och inthet den tijden råka dee andre vallpijgorne.

Brita Jöransdätter Jöran Pädersons vallpijga, föregifwer sigh intet blij warse någon eldh, eftersom bodarne äro neder i een dahl, och landröken stodh tiäck öfwerallt, och utlath sig kunna giöra edh, sig deth eij wetta, och intet råkadt andre vallpijgorne, emedan som hon särskilt bowall hade. Sara Jonsdätter som och var där, säger sig ingen skogzeldh blij varse, och icke wetta hwem som den optändt, och kan deth med tryggan edh betyga. Uhrsilla Kiehlsdätter, Månsses i Hållbacken, bekänner sigh elden i pingesthålgén wid Högbodarne som hörér Västergårdarna i Oplandh till Jon Jonsons och Mårten Pedersons, och intet wetta hwem som den uthsläpt. Dårdj Ersdätter ifrå Tåssbergh säger sig see ellden wid Högbodarne i pingesthålgén, och intet wetta hwem som den utsläpt och optändt, och deres lötegång sträcker sigh intet dijhåth, som intygades sant vara, och at een bäck skillier dem där ifrån. Mårtens Märít påmintes, elden syntz widh dess lötegångh, och ingen annan där varit. Swar, at hon så långt icke med boskapen kommit, och at elden kommit nohl ifrån och at folck plägar gå och metha i Simellåhn, och kan den optändt, men weth ingen nambngifva, som där methat. Hustru Märít Pärdsdätter berättade omsijder, det Märít Pärdotter, Mårten Pädersons, togz elld i vallen om pingesdagen, och bar uth emoth åthvarningh, som bekände sig tända upp eldh i een löfgrahn sunnan vallen och bäcken, därest gietingboo var, och dee giorde boskapen skada, och som deth var mitt på vägen och ingen värt gå kundhe. Men hustru Märít, at den litet gick, och medelst komna regn om affton utsläcktes. Mårtens Märít berättar eldh synas komma ifrån Jörans bodarne (Simonsbodharne) efter S. Johannis, och det wijst för Mårten Jonson i Högen, hwar till Brita och Sara neka och föregifva sig ingen eldh hafva uptändt eller varse blifwit. [fol. 81r] Omsijder bekände Brita och Sara, sig see skogseld där gå men den intet uthsläpt, och

af Uplandzgrannarne in widh Hallskogen den dämpadt och utsläckt, som Jöran Pärson tillstår, och at dee intet bekändt, hwem som den uptändt. Britha gaf omsijder wid handen, det Sara fått stort blodhlåpp i skogen åtta dagar för pingest, och förmådde intet gå heem till vallen, och Brita opgiordt elldh åth henne medelst stoor kiöldh, som ej brann widare, än een gårdztomt, men een månadh der efter, kom stoor eldh nordan bäcken löös, af deth Märit Persdåtter wid Högbodarne antändt. Tålfmän Niells Henrichson och Anders Olufson i Åcke som dijth warit kallade, berätta ellden vara kommen österifrån Simmeldahlen, å den sijdan Mårten Pedersons bodar äro. Men Märit, at den kommit nord ifrån och kom fram väster uth åth Simonsbodarne.

Enhälligt votum. Såsom Mårten Pedersons pijga Märit Persdotter befinns hafva uptändt elldh om pingestdagen 1693, då tårkan och hethan påstodh, och ehuruväll den skall medelst komme regn vara släckt, så hafwer lijkawist ellden sedermeera yppat sigh, och gått öster ifrån den tracten i Simmeldahlen, och kan väll legat fördåldh. Altså varder Märit Persdotter efter Kongl. Maj:ts skogseldhz placat 1690 som sådant förbiuder, saker till 30 d:r s.m:t hvar af målzäganden tillfaller 1/3 eller plichta med kroppen. Men Brita Jöransdotter som i nödfall uptändt elldh åtta dagar för pingest för Sara Jonsdåtters opassligheet skuldh, som sig intet widgat eller skada giordt, då tårkan och hethan icke tagit öfwerhanden, kännes efter högst bem:te placat derföre frij och otilltalt tillijka medh Uhrsilla Kiehlsdåtter och Dårdj Ersdåtter.

7. Dato förestältes Jon Aronson ifrån Närke och Stoos pastorat och byhn Rygg, och beskyltes hafva förledne påskedagh uti Jerpe fånghuus, medan folket var i kyrkian, slagit vacktknechten Mattes Qwist (födder i Vässmanland) där han låg i vachtstufvan på lafven [fol. 81v] med een steen af 12 m:r wid vänstra örat, så at han blef liggande såsom i dvahla och afswijmadt, och Jon Aronson gått der med uth och satt bohmen för dören, och dragon Anders Uplänningh som såth neder i sielfva fångtornet optagit, och slagit af sig bultarne och jernen och begif:t sig till skogz, hwilka wid vachtmestarens heemkomst sacknades, och strax eftersloes och ertappades i skogen någhre mussqweth-skått ifrån fånghuset, och 11 dygn där efter dödde och afsombnade Mattes Qwist.

Resp. att han haf:r ty värre deth giordt, i meningh at komma till at rymma öfwer till Närke och slippa fängelse, och slagit honom med een steen, där han lågh på lafven at såfva, och kunde vara litet drucken, och kunde ej annat förstå, än han skulle wara död, och tagit hans skoor, och där med slutit dören igen, och satt bohmen före, och öpnadt gallrerne på sielfva fångtornet, och optagit Anders Oplänningh, och hulpes åth at slå jernen af sigh, och togo vacktknechternes hafde bröd och begofvo sig till skogz, och stadnade icke mycke långt ifrån fånghuset under een grahn, där at töfve inpå nattan, därest dee efter een eller två tjemars förlåpp toges och fängzlades. Jon Aronson berättar och, att Anders Uplänning intet varit i råd med sig om mordet, och intet wiste där af för än dee wore komne på flychten, då han säger sigh berättadt hafva slagit honom med een stehn, at han blef liggande, men till förenne och enär han optogz utur tornet, allenast sagt, Mattz Qwist liggia i vachtstufvan. Han tilfrågades huru han kom ifrån Närke? Svaar, at han intet meera där illa giordt än han rymde ifrån Trunhembs guarnizon till Herrdalerne och sedan till Giefle, och kallade sigh Jon Pederson och föregaff sig giordt mandråp i Närke, som intet vore sant, och han dåch det giorde, i meningh at desse bättre kunna passera, och icke skickas tillbaka, men blef i Giefle först in augusto 1693 tagen i arrest, och medh handklåfwor fördt hijth till Jemptellandh.

Gevaldiern och vachtmestaren Raal Erson Rase tilspordes [fol. 82r] hwi han allenast en wacktknecht lämnade och twenne dito tagit med sig till kyrkian? Resp. att Anders Uplänning såth neder i tornet, och kunde intet komma upp och Jon Aronson såth i vachtstufvan med bult och handklåfvar och bohmen för dören, och vacktknechten Mattz Qwist befalltes noga gifva acht på, om någonthera skulle taga sigh något före, och intet öppna bohmen för dören där Jon Aronson såth, det han lijkaväll till sin egen olycka giorde och blef till död z slagen. Gevaldiern

tilspordes, hwij han icke hade låås för jerngallerne? Resp. att han då intet låås bekommit, och at på tehn intet sådant håhl war, och om änskönt låås där varit, hade deth dåch blifwit sönderslagit, och om Mattes Qwist icke öpnadt dören för wachtstufvan, så hade Jon Aronson intet kunnat taga honom där uth.

Anders Uplänning berättar, Jon Aronson öppna gallrerne och släppa sig upp, och brackt at rymma, hvar till han säger sig icke williog varit, och enär han deth låtit märkia af Jon med yxan hotadt, och han sagt Mattes ligger och sofwer, och så begifwit sigh på flychten till skogz, och där dee satt sigh neder, blifwit warsse Jon hafvt Qwistens skoor på sigh och där efter frågadt, och han sagt sigh dem af honom tagit och slagit med een steen, och tänkt honom vara dödh, men widh utgående af fånghuus förstughan hördt honom litet rambla och läfva. Jon Aronson bekänner sig taga skona af Qwistens fötter. Steenen af 12 m:r besågz och war blodiger.

Anders Uplänning har fått Kongl. Maj:ts doom, för deth han satt sigh emoth commando och andra exorbitantier i all sin lijfstijdh med halsiern sittia och vara i Marstrand som och varit med gatulåpp afstraffadt och affärdadt, men under vägen kalladt tillbaka till dess ransakningen om detta mordet skulle vara hållen. Jon Aronson berättar yterligare sig slå Qwisten med een steen som har vägit 12 m:r, 3 slag, och efter andra slaget blodh sprutadt högt uppå väggen, och sedan gifwit honom deth 3:die slaget [fol. 82v] och såg honom sedan intet röras, eij eller enär han klädde skona af honom. Pastor loci h. Päder Sundius hafwer andra dagh påska besökt Mattes Qwist med Herrens Hel. Nattwardh, och Mattz intet förmådt stort talla. Fendrich m:r Lars Holmer berättar, honom vara så sönderkråsat i hufwudet, at han föga förstånd hade och kunde utsäijadt men esomofftast sade han, du bagge, du bagge. Jon Aronson förehöltz yterligare om och hvarföre han mördadt Mattes Qwist. Resp. at han det har giordt, på deth han skulle komma at rymma till Nârie, där han intet meera illa giordt, än förrymdt compagniet, som ligger i Trundheems stadh i guarnizon, och een ordsak till mordet varit, at han inga skoor hade, och wille hafva Qwistens, elliest hade han kunnat gå uth medan Qwisten såf och slutit honom inne, och at uplänningen wiste intet däraff, eller varit i rådherom, förr än han dhet sagdt för honom sedan dee wore på flychten kombne och intet annat kunde förstå enär han gick ifrån honom än han skulle vara dödh, dhet Anders Uplänning berättar honom i skogen säija, och at han måtte vara starker som strax eij dödde af bekomne tree slag, som han först sade wara fem. Jon Aronson bekänner och påstår sigh intet meera än som förmållt är hafva sig försedt.

Saken öfwerlades enhälleligen till fölliande dom. Såsom Jon Aronson hafwer friwilliogdt mördadt wachtknechten Mattes Qwist, och begifwit sigh på flychten, och samma dagh i skogen ertappadt, altså dömmes han efter 1 cap. Högmålab. L.L. at mista lijfwet efter bemelte capitels innehåld, och dragon Anders Uplänning som intet varit i rådherom med honom därom, och icke där af wettadt, förr än Jon Aronson deth under flychten, berättadt kännes i deth måhlet frij, huilket under Högl. Kongl. Hofrättens nådh och äntellige doom ödmiukel. heemställes.

8. Under cronehemmannet i Harbysta som Erich Anderson åbor, prætenderer löfftesmännen Jon i Tegom och Carll [fol. 83r] i Så, Giölsmyran som därtill af ålder hört och lyda böhr och een tijdh varit brukadt af Anders Pederson i Swedie som deth köpt af Bengt Larson i Nohlbyen och Altzen sochn, och han samma myra undantagit, som han tilstår eftersom han kunde förstå den där under icke med rätta höra, som gode män som deras samtahl och contract hördt kunna wittna och betyga. Hvertill Anders Peerson nekar, och föregifwer den eij undantagen wara, och dåch hördt säijas den hördt under Harbysta. Ett jordebyste emellan Päder Hemmingson i Swedie och Anders Månson i Harbysta, giordt den 18 octobris 1614, upwijstes, men huru Giölsmyran är kommen ifrån Harbysta fins intet beskiedh om, dåch skall därom wara för 8 el. 9 åhr sedhan på tinget agerat, tillijka medh om skogzängiet som igen wans, och medh Giölsmyran skall differerat blifwit, warandes extruderade extract intet wid handen heller deth

åhretz protocoll. Carll i Så som nu actor är, berättar sig, Jon i Tegom och Henrich Michelson i Ottsjö och Hans Peerson i Bärge, vara på deras köp, och höra, at Bengt tog undan Giöhlsmyran, men ingendera tilstades, varandes slagen 1693 och bör 1694 trädas.

Samtel. votum. Alldenstundh om Giöhlsmyran för några år sedan då om skogzängiet agerades varit undersökt och ransakningen icke är wid handen, och Bengt Larson påstår sig dem undan hemmans köpet tagit i gode mäns närvaro som nu frånvarande äre, och Anders Peerson därtill nekar. Altså måste der med anstå till höstetinget då wittnen skolle afhöras och protocollet öfwersees, och såwida myran varit 1693 slagen, och bör detta år trädhas, så hafwer ingen macht densamma detta åhret slå och bärga.

9. Anders Pederson i Swedie angafs hafva Christi Himmelsfärdz dagh här i Undersåkers kyrkia, som i gåhr inföll och firades, vara drucken, och giordt oliudh och förargellse i kyrkian, som pastor h. Pähr Sundius [fol. 83v] och comminister h. Päder Skogh sedt och hördt hafwa och Chresten Hindrichson i Byom stått i bänk med honom som betygar honom wara drucken och sombna, och han skall några gånger wäkt på honom, men han uhmadt [hummat] lijka fullt, at det hördes kring om hela kyrkian. Resp. att han druckit i Svänstad, och weeth sigh intet tallat och giordt oliudh, och at den som deth hördt, kunna säijadt. Kyrkvachtaren Jöns Peerson i Hålland berättar, sig stå på lächtan, och höra låtas som een drucken man plägar giöra i sömbnen. Chrestiern, att han een gång något lågt uhmade, men andra gången högdt, och tenkte hafva honom uth, som dåch tyktes vara skamligit, och han ingen ursächt hafwer, utan begiärer lindrig doom.

Enhälligt votum. Såsom Anders Pederson i Swedie hafwer i går som var Christi Himmels färdz dagh, här uti Undersåkers kyrka varit icke allenast drucken, utan och under predijkan uhmat i sombnen, så at deth hördes kring om hela kyrkian, och sålledes giordt oliudh och förargelse i Gudz huus. Altså dömmes han derföre efter Kongl Maj:ts stadga och förordningh om oliudh etc. i kyrkiorne a:o 1686, at plichta medh 50 dahl. s.m:t och stå uppenbara skriff och kyrkioplicht.

10. Jöran Aronsons i Stallkiernstufvan angifvande, som skulle Båssiö afradzlandh vara så olägligit och långt afsijdhes ifrå Tåtten, att dee det intet kunna beqweml. bruka, och deth likawäll är dömdt till Jon Olufson och Oloff Jacobson i Tåtten som cronehemman åbo, som remitterat är till ransakning, företogz, och intygadhes deth vara 2½ mijhl belägit ifrå Tåtten, och at dee 1693 intet hafft fiskieredskap, och kunnat i hastigheet sigh förskaffa, och dy hafwer Jon Olufson bortskieppadt sin andehl däraf till Jöran Aronson så i fiskiet som slåtten, eftersom han litet arbetzfolk hade, men Oluff lembnadt deth sina lagzmän utan lego, och nu skaffadt sigh redskap [fol. 84r] och willia seilfwe brukadt, och hafwer Oluff legdt een stahrmyra af 4 lass af Mårten i Bräcke, och derföre skurit een mälling åker åth honom, och deth för dhen ordsaken, at deth war närmare än afradzslåtten att få et heem, och måtte åhrligen leija slått, eftersom fast ringa höbohl under hemmannet är, som betygadhes sant wara. Jon hafwer icke meera arbetzfolk än sin hustru, och intet råd folk leija, och dy förledne år intet hunnit slå på afradzlandet. Mårten föregifwer sig 1693 ingen dräng hafwa kunnat få, och dy inthet hunnit sielf slå bårtskieppade myra till Oluff Jacobsson.

11. Erich Olufson i Äggen tilltallte Päder Jonson i Hårdlandh för 4 åhrs byggnad i Äggen, som han det brukadt och intet bygd. Resp. at hans fader Oluff Estensson i Edzåsen honom dijth tingadt, och låfwadt slippa byggia uti swåra åhren, och dhet sedan kiöpa. Men actor Erich Olufson uthträngdt honom, och satt sig sielff därpå, enär gode åhren begyntes, hafvandes intet contract oprättadt, hwartill Erich nekar, och säger honom den väll fått behålla, om han mechtadt deth betala. Peder Jonson påstår sitt tahl om giorde contract med Oluff

Estensson, som icke tilstādhes är, och så wijda dee böra komma til mundz och confronteras som nu icke skiee kan, så opskiutes saken till näste ting.

12. Effterskrefne aflade sin sexmansedh å book, Salomon Olufson i Moo, Jon Jonson i Konäs, Mårthen Steenson i Bräcke och Oluff Erson i Reenbärgh.

13. Östen Peerson i Så hafwer stemdt Oluff Estenson i Edzåsen för inlagde 10 r.d. å 6 m:k i Edzåhshemmannet och berättar, at Oluff låfvadt dhem betalla, men icke på een gångh och icke satt någon wiss dagh och tijdh före. [fol. 84v]

14. Carll Nillson i Så som gått i löffte för cronegården i Harbysta prætenderade Medfiäldzmyran af cronehemmannet i Wijke, som Nills Olufson åbor, och Jacob Pederson i Lundh i gode mäns närwaru berättadt, deth af ålder hört till Harbysta. Resp. att hans sahl. fader bodt där i långan tijdh, och hans syskon ännu läfwa, och ingen af dem weeth annat berätta, än be:te myra varit brukadt under Wijke, som är skrifwit för 3 tunlandh, och Harbysta för 2 tunl:d som skall hafva efter sine tunlandh en så godh och ymnigh slått som Wijke, hvar till actor nekar, och at besagde myhra ligger närmare till Harbysta. Nämnden intyghar Harbysta bestå af ringare och mindre sloar efter tunlanden än Wijke efter sine tunlandh. Och såsom Kongl. Maj:t hafwer sådanne ägotwister emellan cronehemman lämbnadt under h. gouverneurens disposition och determinerande, så befattar rätten sig intet wijdare där medh, utan dārhän remitterer.

15. Nills Olufsson i Lijen angaf sin svärfader Jon Pederson hafva 1687 och 1688 brukadt cronogården i Lijen, och ingen byggnadh giordt, och broderen Anders Olufson i Edzåsen och swågeren Peder Jonson i Wijke, det uti två åhr 1689 och 1690 tilhopa, och ingendera will svara till två åhrs byggnad som Jon Pederson det brukadt. Resp. att alla syskonen och arftagarena bör svara för 1687 och 1688, hvarifrån dee sig icke draga där medh actor wille vara benögd, om dhet efterkommes, varandes broderen Päder och tree systrar. Anders Olufson och Peder Jonson hafva uthhafft kornladan och merndels med nytt timber och hehl nytt näfwer taak färdigh giordt, som dee beräkna för två åhrs byggnadh, hwilken Nills Olufson håller för laghgild och söker att Peder som besitter faders hemmannet kan fullgiöra dess skyldige byggnad, och på [fol. 85r] syskonens jordepenningar och lössn deth samma kårta hwar till han intet bejaka will, och berättar sina systrar Cissla och Rangnell willia intet der till samtyckiadh actor säger sig och af dem hört, men dem inthet stāmbna låtit.

Enhälligt votum. Såsom framledne Jon Pedersson hafwer 1687 och 1688 brukadt crone hemmannet i Lijen, och ingen byggnad giordt, som dåch behöfdes, och sonen Peder Jonson som besitter odalshemmannet i Wijke, låfwar efter sin quota ehrsättia dhet faderen efftersatt, men icke för sina systrar Cissell och Rangnill som där till skohle neka. Åklagaren Nillss Olufson som åboor bemelte cronehemman, och hafwer Peder Jonsons syster till hustru, undrager sig intet för hennes anpart svara, altså är öfwerlagdt hwad een åhrlig byggnad i anledning af den 5 § i Kongl. Maj:ts 1681 åhrs husesyns ordningh skall kunna där kårta, och stadnadt der medh, at det under 8 d. s.m:t icke skiee kan, och kommer alt för den skuldh 16 d. s.m:t som Jon Pedersons arfva bör betalla, hvar af löper på broderen Peder Jonson 6 d. 12 4/5 öre s.m:t, hwilka han dömmes utan drögmåhl till Nills Olufson betalla, och på hvar systerlått löper 3 d. 6 2/5 öre s.m:t och där Cissell och Rangnill godwilligt icke dem betalla, kan han dem competenter sökia. Sedan hvad widkommer att Peder Jonson och Anders Olsson som hafva berörde cronehemman 1689 och 1690 tilhopa brukadt, och een laghgill kornlada merndels af nyo opsatt med godt näfwerstaak, så fins skälligt, at dee för sina två åhr intet vidare med någon byggnad kunna graveras, utan der medh vara försvarade.

16. Hustru Karin Pedersdatter, sahl. Eliases i Bärge, förekom och angaf dess sahl. mans hemman i Berge vara för ringt värde till Jacob Olufson i Lijen försåldt, och icke meera än twenne gånger upbudt, och dy [fol. 85v] begärer at med tredie opbudet må innehållas till hösttinget, at någon af hennes barn kunde det inbörda. Resp. att han hade inlagdt penningar i hemmannet, och större skuld var där på, än deth var värdt, och kunde sällias före som skedde till lensman Hans Månson 1687, och han därmedh lagligen procederat, som förlest är lagstånndhit men intet fasta där på fått, eftersom det som mångha andre hemman utom bördens sållde, skole heembiudas Kongl. Maj:t och Chronan, och ingen resolution därpå kommit. Hans Månson har deth sedan bårtbytt med Hans Peerson som deth nu possiderer, och effter Jacobs berättelse skall willia sig låtha utlösa för och medh utgifne penningar, och hvad han där på kan kåstادت hafwa, varandes altså Elias Olufsons barns odells rätt förståndhen, och försummadt, och kan sökia accordera med Hans Pederson, som dee bäst kunna.

17. Anders Olufson i Åcke kärade till Päder Goutson i Krook, i så måtto, at han af faderen Oluff Olufson hafwer sigh tilbytt hans moders odallshemman i Öfweråcke af 2 tunland i Krook, och gifwit igen Brattäggen af 2 tunlandh, och 30 r.d., och ett nöth för 2 r.d. till mellangåfva, som skiedde in aprili a:o 1675, hvarmed han fuller lagligen procederat, men så wida deth icke var faderens utan modrens odall, så hade faderen icke macht bårtbyta barnens moders fasta, som då döder var, och derföre begärer sin moders odall ighen. Resp. att han dhet in aprili 1675 sig deth tilbytt af hans fader Oluff Olufson emoth ett lijka stoort hemman i Brattäggen, och till willgoda gifwit 30 r.d. och ett nöth för 1 r.d. som besannadt bytesbreef utwijser, hvar medh han lagligen hafwer procederat och wunnit laga fångzbreeff där på den 6 november 1678, wettandes intet om hans moder var dödh, då bythet skiedde, och at faderen hade sin arff ifrån Backen till Krook, och inlade i gården till syskonens lössn, hvar emoth actor protesterade, och sade deth fasta icke vara graverat, och at modren hade allenast een syster som dödde, och dy allena [fol. 86r] rådande om Krookhemmannet, hvar till intet nekas kunde. Sedan angafs, deth actoris broder Oluff Olufson antog Brattäggen, och första året dödde, och hans hustru såth där så lengie gården blef öde och chronan heemfallit, som och af mellangåfvan något upbar, hvar till actor intet nekar men förmodat sin deel icke förvärkadt.

En broder Nills ben:d som var soldath och 1674 med regementet utgått, och dödh blef:n som skiedde för bythet, och hafwer två systrar här i landet och en i Närke, Anna ben:d som Anders menar fått sin betalningh och lössn, och där hoos, at före än fadren trädde i andra giffte, var arfskifte emellan honom och barnen, och uprättades een längd där öfwer af lensman Lars Olufson, wettandes intet hwem den mer hafva om icke styffmodran Gölu Olufsdatter, men Carll i Så betygar gårdzbythe skiee sedan han var andre gången giffter, och enär hustrun gick ifrå honom bytte han tillijka medh sonen Oluff bårt Krook moth Brattäggen, och satte sig tillijka med sonen på Brattäggen, yrkiandes Anders Olufson, at han af mellangåfvan intet niutit. Därtill svarades, at han intet kunde köpslaga med alla barnen, och at han var då icke så ungh, at han icke kunde fråga efter sitt, emedan som han var i sochnan och kanskiee fått sin deel, hvar till nekas, och föregifwes intet råka sin fader förrän i Marby, då han var i marchen åth Skåne och intet kunde fråga efter sådant.

Saken discurerades till fölliande sluth, att Anders Olufsons styfmoder hustru Gölu Olufsdatter och broders hustrun Anna Andersdatter skola förhöras å höstetinget om mellangåfvan, och om dee wetta huru den deltes, och sedan skall föllia doom om gårdebyten.

18. Effter den sagnade lappen Nills Tommesson (som kallas Blå-Nills) under söktes, och intygades honom haftt Trahnrijs skattfieldh, och 1693 om wintheren begifwit sig der ifrån, och hållit sig uppe väster i fiällen wid närnske grantzsen, som skall orsakadt vara där af, at han ledsagadt kyrkiotyfwen Daniell Anderson [fol. 86v] öfwer fiällen till Närke, och en dahl. k.m:t, efter hans berättelse därföre tagit, som han måtte hördt vara kunbart sedan tyfwen

ertappades, och där af tagit räddhåga, och intet af honom sedan hördt förrän rychtet in januario sidstleden kom af skattlapparne, att dee intet hördt af honom eller hans folk i fiällen, och blifwit warse hans rehnar gå willsse, och där af intet annat kunnat förstå än han på hvariehanda sätt måtte vara omkommen och dy frågadt efter honom i Kall sochn, hwilket länsman Hans Månson förordsakadhe gifva befallningzman tillkänna, och fått order därom giöra sig kunnigh, och därmed reest till Kall sochn och öfwerste byarne näst intill fiället och nårske gräntzen och kommande till Kåhlåsen fått wetta, deth Jeppe Erson i Gundahlen i Nârie, hardt in wid gräntzeskillnaden där i neijgden varit, och af lapparne misstenkt för Nills Tommeson, och lensman altså sökt efter honom och kommit med honom till tahls uthwid Konäs, där han stådt uthom een gärdzlegårdh, och tilfrågades hwij han icke går fram, och han swaradt, at här går underligit tahl, men icke nembdt något, och länsman sagt, där han något illa giordt, blifwer han wäll gripen, och där medh gått till gårdz, och Jeppe kommit effter, och strax angreps och bakbandz i närvaru af tålfman Jöns Anderson i Grötom och Jon Jonson i Konäs som skulle ledsaga honom utföre, och han sagt sig oskyldig vara, och önskad ingen måtte oskyldigt lijda, och kommande västanför Hwassnäs 1/2 mijhl ifrån Konäs på Kallsiön, skall Jeppe sagt sig frysa och begiärt gå litet, och där medh sprungit öfwer ett nähs och een wijk, och så tihl skogz, som den onde honom fördt, och förr än Jon Jonson fick binda på sig skijan, kommit utur ögonsynen till skogz, at omöijelligit var honom igen få och ehrtappa.

Oluff Larson i Brattäggen berättar sig råka tiggelappen Stutt-Tårkill på vägen till Gregori marcknan ytterst på Kallsiön [fol. 87r] och han frågadt om dhet är sant, at Blå-Nills är ihählslagen och han säger sikh tillförenne intet hördt där aff och dy nekadt, och där till medh, at Tårkell intet varit till fiällen, och kunnat någon kundskap där om få och sedhan intet meera af honom hördt, än at i Nârie skulle nyligen efter honom å predjkostohlerne vare lyst och befallt at angripas för lapparne som omkomne skole vara, föregifvandes länsman sig då ej kunna honnom bättre bevara, och at han bodde i Nârie, och allenast misstencht för mordh och dråp, villiandes tilsee, at kunna få honom fast genom wederbörändens tilståndh och tillhielp i Nârie och bringa till rätta, och därom corresponderat med lensman Nills Bruhn i Werdahlen i Nârie som af hans breek d. 6 april sidstleden kan sees. Jöns Anderson och Jon Jonson äre icke tilstädes at kunna förhöras, altså kan där till intet meera denne gången giöras.

19. Nills Larson i Hambre är skyldigh till Daniel Carlson i Handööl 120 d. 24 öre s.m:t och hans löösören äre wärderadhe för 94 d. s.m:t in januario sidstleden, som ånyo skolle värderas, och hvad öfwerskiuter reserveres Daniell Carlsson i Nills Larsons fasta, som opbiudhes förste gången.

20. Rustmester Jöns Kålling angaf sig vara af sitt syskone barns man Peder Olufson hindradt ifrån sin odahl uti halfva hemmannet i Östlijen, som hans moster hustru Anna Pedersdåtter på sin och sine syskons vägnar besåth och Peder Olufson undher prætext af sythningh sig tillängnat som allenast några åhr läfde, och kunde af sine löösören rijkelig underhåld hafwa, och han aldrih till någon sytningzrätt samtyckt, och fast mindre någon skriffit där på gifwit. Anhållandes, at blij till sin rätt förhulpen. Resp. att han var först där i två åhr och kunde ej vara nögder, och därmedh förfogadt sikh till sin odall i Nordhallen och för siu åhr sedan kommit ett ärende at förrätta dijth [fol. 87v] utföre, då Jöns Kållingh war i Östlijen, och hölt på att accordera medh sin moster henne at sytha, uti Jöran Pedersons och Knuth Nillsons närwaro uti Möhrwijken, och kommo icke öfwereens om 4 st koor, som hon ägde, och wille i sin lijfs-tijdh behålla och räkna för sina, och Jöns wille dem hafwa och hon nekadt, och han alltså til-bödh sikh samma wilkor, och hwilken som skulle antagat, behållat oqwalt för dhen andras åtahl, och änteligen stadnade där medh, at Jöns trädde aff, och med han[d]sträckning sadhe sig där ifrån. Gumman hustru Anna läfde sedhan 4 åhr, och var merndels sängfast. Knuth Nilson berättar, sikh och Jöran Pederson war af rustmestaren kalladhe öfwer een

förljknigh emellan honom och hans moster hustru Anna, och hon wille sina tree eller 4 koor behålla i sin lijfs-tijdh, och hålla dem för sina, i fall någon nödh henne skulle åkomma, och Jöns wille dem strax ägha och sig beräkna, hvarom dee inthet kommo öfwereens, och Peder Olufson tijgde och lade intet därom, då Jöns bad honom på det vilkor mostren emoth taga och sade dhett ingen vara för gådt, och ingen skulle därpå klandra och påtalla, och strächte hvarannan hand därpå, hwar till Jöns Kolling intet kunde neka och at Peder Olufsons hustru Märit Jonsdåtter var född af brodren, och Jöns af systran, hwar af Peder Olufson påminte sigh då närmare vara där till än han, aff skiähl, at enär han cederade sin hustrus broders part till sythningh, hwij han då icke sin systerpart.

Actor, at mostren med sine syskon ägde halfva hemmanet i Nedre gården uti Swedie, och dhett sållde till Peder Månson för 40 r.d., och nu twistige halfva gård i Östliden nöth hon efter sin sahl man testamentzwijs och dhett sållde till Peder Månson, och eftersom dee inthet förljcktes gifwit Peder Månson sina penningar igen. Pädher Olufson föregifwer dee 40 r.d. vara lagde i giäldh och [fol. 88r] skuldh, och at hustru Annas syskon ägde inthet i Nedergården; beropandhes actor sigh på Peder Påhlson i Wijken, Päder Päderson i Biörnängie och Jon Östenson i Teghom som skohla kunna gifwa underrättelse därom, men intet kallade eller tilstades. Altså kan nu intet meera där till giöras, utan differeres till nästa laga tingh.

21. Päder Andersson i Fåsse, lagstembd af Nills Olufson i Liden för dhett han icke fullgiordt högwyrdige h. superintendentis resolution af den 2 martij 1691 med 6 r.d:rs betahning på sin sons Anders Pedersons wegnar till Brita Jonsdåtter etz, hwilka han fodrar på sin hustrus wegnar, som är syster med Britha, som döder är, och Peder Anderson betyges vara lagligen stämd, och sin son Swän som elliest tilstades är, icke där om befullmechtigadt, och altså böter han för olydno och stembningz försittandhe, efter 33 cap. Tingm.b. 3 mark till treskiffes, och wälbem:te resolution lembnas till executoren at låtha uth drifwa.

22. Hustru Kerstin Jonsdåtter, Hemmingh Pedersons i Stamgiähl tiltalltes, för dhett hon skall näst för juhl sidstleden hafwa kommit i skada, och legat ihähl sit späda barn. Swar, at dhett var på siette weckan gamalt och siukligt och syntes som skulle draga till bättringh, men mycket gråtigt, och hon hafft dhett uti ett trågh i sängen, som intet skall när intill henne stådt, och säger sig sombnadt, och pass een halff tijma därefter vacknadt, och då var barnet dödt, wettandes sig ingen ordsak därtill wara och at elld bran i spiselln och inga kläder kommit till des ansichte. Mannen Hemming var då intet hemmastadder, och berättar barnet wara ifrån födzlestunden mäst altijdh siukligt och klådigt, och kan icke förstå sin hustru till dess dödh wara någon ordsak, ej eller syntes något techn därtill på barnet, som granhustrun, hennes mans syster Maret Persdåtter besannar, som efter skickades enär barnet var dödt blifwit, och betyghar [fol. 88v] där hoos sig see där tråget stådt wid balken, och hustru Kerstins hafde rum war wid wäggen, hwaremellan ett lijtet stycke pass 1½ quarter syntes warit, och ingen i stufvan om natten, mera än modren warit. Hustru Guru Hemmingzdotter berättar, sig wara hoos hustru Kerstin två dagar före, och såg barnet wara siukt, och sedan dijth kalladt, och sågh rummet där tråget stådt wid balken, och modren legat wid wäggen, och at sängen är stoor, och altså var ett stycke dem emellan, iemwäll och, at barnet hade intet techn på sigh, hwaraff kunde synas dödmålet wara händt.

Resol. Effter Kongl. Maij:tz kyrkiolagh heemställes saken uti Ven. Consistori omdöme.

23. Oluff Larson i Röö tiltalltes som een förmyndare för Hans Jonsons barn, om deras faders arff i löst och fast aff Oluff Olufson i Konäs på Ingeborg Hansdotters wegnar, hwars förmyndare han nyhliggen är blefwen. Resp. att han aldrig war deras förmyndare, dåch som en swåger tilijka medh Chrestiern Olufson, som är Hans Jonsons hustrus broder, där om hafft bekymber, och at hustru Elizabet Olufsdåtter hade barnen hoos sigh som wore många och små

och efter ett halfft åhrs förlåpp gifftadt sikh med Jon Bengtson. Actor föregifwer, att ägendomen blef då antechadt, och den skriffthen begärer han sikh till rättelse som Oluff Larson säger Chrestiern hafwa hafft, men intet kunnat komma på tinget, medelst swag ijs, och at husen på Kiälen betalltes till hustru Lisbetha at föda barnen medh, som än läfwer och wistas i Närke. Resp. att hennes twenne senare barn egde intet i Kiälen, och bordt intet af dee andras underhållas.

Resol. Saken kan intet afdömmas, förr än Chrestiern Olufson och hans syster, hustru Lisbetta, Hans Jonsons efterläfwerska, komma tilstüdes med inventario på ägendomen enär hon trädde i senare gifftet medh Jon Bengtson, och huru dee anlagde äre. [fol89r]

24. Dragon Mattes Willman tilltaltes, för dhet han förledne winter intet skall hindradt en soldath ifrå Wässmanland at rymma till Närke, utan låtit öfwer natten liggia i sitt quarteer uti Äggen. Resp. at han kom seent om afftonen ifrå Närke til sitt quarteer, och då wore åtskillige fählmän där, som hafwa lagdt sikh, och förr än han om morgonen opstodh, bårtrest, och med ingendera tallt, wettandes intet hwar ifrån dee wore, och fast mindre at någon soldath war i sällskapet. Hans wärth Erich Olufson var icke den gången hemma, utan hans hustru nyss kommit dijth, som fählfolket intet kände. Erich Olufsons hustru Ögiel Nillsdätter berättar, Willman komma heem enär fählmännen wore lagdt sikh, och legadt då dee bårtrest, och hon ingendera af dem kändhe, och at mannen intet war hemma. Dhen förrymde karlen hafwer wid återkomsten sagt för lensman, sikh een natt tillijka medh fählfolk i den gården legadt, och intet nemdt dragon eller någon annan. Altså kan där till intet giöras.

25. Sallomon Olufson i Mo begierte utslagh i sin sak emoth Larss Olufson i Hårdlund, hwar till lensman Hans Månson och tålfman Oluff Larson i Brattäggen honom hafva stämtdt, och utan laga förfall sig och nu absenterat, beropandes sig till wittnen Nills Peerson i Krook och Hemming Peerson i Stamgiähl, som skolla sedt honom sikh slå i sochnstufvan, och aflade dee sin wittnes edh. Hemming Person, at han hörde dem trätha ibland folket och sedan sågh honom vara blodigh på näsan och hafva där ett litet såår. Nills Peerson bekänner Lars Olson trätha med Sallomon och såg honom taga Sallomon i håret, och at han sedan var litet blodigh på näsan, men intet föllo eller kommo dee till gålfwet, och intet hörde hvad dee trätade om, eftersom stufvan var full med follk, och vidare kundskap sade han sikh där om intet hafva.

Emedhan som edelligen intygat är, at Lars Olufsson [fol. 89v] hafwer om een söndagh efter gudztiensten hårdragit Sallomon Olufson och rijfwit på näsan, at blodh runnit, så böter han derföre efter 10 och 13 cap. Såräm.b. L.L. för hwardera 3 m:k till treskiftes, och för dhet han gjorde om sabatsdagen, är considerat som annat simpelt sabbatzbrätt, och saker derföre till tree mark.

26. Anders Simonsons sak om förseende i Kalls kyrkia om juhldagen 1693, skulle slutelligen företagas, och befans först, honom icke vara tilstüdes, och betygades honom vara stämder, och tienar i Bälliom som är på andre sijdhan om Kallsjön ofvanför Böhle, och medelst oför ijs hafwer tålfman Chrestiern i Böle intet sikh infunnit, deth och måtte hindradt Anders Simonson, och ett wittne i saken Åke Jönson i Ängh å samma tract och så absens. Hällie Anderson i Västgårdh och kalladt till wittne, och sig intet inställt, och kunnat komma, och likaväll af tredsko ute blifwit. Men Oluff Larson i Nedergårdh comparerat, som betygar sig stå i kyrkian i bänken fram om där Anders Simonson stodh, och han lutadt sitt hufvudh på sin axla, och såg honom vare något drucken, och enär församlingen sång frellsermann, sångh han twenne gånger samsslerman, och ingen psalmbook hade, fastän han kan läsa i book, hwilcket Nills Pederson i Krook som till förenne, tillstår sig höra och see, och tillbödo beggie dhet medh lijfligh edh besanna som uti hans frånvaru intet kunde tillåthas.

Nemdens betenkiande. Såsom Anders Simonson pröfwes intet af tresko uteblifwit, utan för dhet han öfwer ijsen intet komma kunnat, så afdömmes saken intet, utan måtte nödwendigst beroo till höstetinget, då han tillijka medh sine bänkelagare Hällje Anderson och Åke Jönson skole vare tillstädhes, iemväll och Oluff Chrestierson i Böhle. Och Hällie Anderson som utan förfall stält sigh olydigh, saker till sina 3 m:k till treeskiffes efter 33 cap. Tingmålabalken. [fol. 90r]

27. Sahl. Abraham Jonssons änkia Kerstin Andersdatter upbödh andre gången Peer Ersons hemman i Ytherkonäs, at betalla till Jon Olufson i Hwassnäs 16 dahl. 26 öre s.m:t, och liquidera medh Peer Ersons och Peer Stensons arfwingar, dåch Kongl. Majj:t och cronan lösn förbehållen så wida deth utom börden såldt är.

28. Dato företogz hålldne husesyhn den 19 majj innewarande år 1694 på capplans stomen Nylandh och Undersåkers sochn af 2 tunlandh crone, at afgjöras som skiedde på föllande sätt. Nembl.

1.) Först upwijstes een wärderingh hållen den 16 julij 1674 af länsman Larss Olufson, tålfmännen Östen Jonson i Edzåsen, Peder Anderson i Romo och Nills Knutzson i Mörwijken efter wyrdig herr Päders Gestrinj begiäran på capplans bohlet Nylandh, för hans giorde byggnad och kåstnad där sammastädes, som æstimerades för 54 r.d. à 6 m:r s.m:t.

2.) Hwilken sedan efter Ven. Consistorij resolution af d. 16 julij a:o 1675, öfwersågz och ånyo skiärskådades af deputerade, nembl. pastore i Sunne, mag. Joanne Petræo och herr Hans Olufson Drake, et notario och tålfmännen Henrich i Byom och Jon Östenson i Edzåsen, som h. Gestrini giorde kåstnadh skattadt för 54 d. s.m:t.

3.) Uti wellbem:t Consistori resolution af d. 16 julij 1675 fins, att pastor loci *decanus* Petrus Bergheem efter hållen ny wärderingh, skulle något taga af kyrkiornas medell i pastoratet, så wida dhet uthan skadha skiee kan till dess betallingh, som *pastor loci* comminister i Sunne *decanus* Nicolaus Sundel berättar sigh till godo niuttit, efter kyrkioböckernes innehåld. Nembl. utaf Undersåker sochn 5 d. s.m:t, aff Åhre s:n 15 d. dito och af Kall sochn 10 d. dito, eftersom allmogen så utharmadt var, at dee intet förmådde refundera h. Päder Gestrinio sin giorde kåstnadh på Nylandz capplans bordh. Uti Mörsills 1677 åhrs kyrkorächningh fins affördt till Nylandz capplansgårdz opbyggande efter v. Consistori resolution 15 d. s.m:t och alltså contribuerat af kyrkionnes medell 16 öre s.m:t meera [fol. 90v] än Nylandz byggnadh är werderadt före. Här bijfogadt följer ven. Consistori resolution af d. 16 julij a:o 1675, och derpå följde wärderingh sammalledhes, varandes d:ne Petri Gestrini quittens af den 4 feb. 1680 på ofvansagde 54 d. 16 öre s.m:t, som och under deras räkningh annoterat är af h. Gestrinio.

4.) Hafwer h. Nills Sundell a:o 1675 antagit capplans stohmen och genom landbönder på hahlnan bruka låtit, till och med år 1690, och 1691 och 1692 sielff, och måst till successoren h. Päder Skogh lembna 1692 åhrs halfva grödha. Sedhan undersöktes och effterfrågades enär chronojorden i Nylandh blef förundt till capplans bordh. Då upwijstes Kongl. Majj:ts råd och commissariers excell:iers högwelb:e h. Gustaf Posses och h. Johan Gyllenstiernas resolution af d. 22 feb. 1670, at capplanen h. Päder Gestrinius efter ernådde disposition af h. gouverneuren åbo croneparten i Nylandh, och Jon Ingemundson befaradt för någhon byggningh på prästens jordepart, den han är skyldigh sielff at anställa sigh till commoditet.

Sedan Kongl. Majj:ts confirmation på 2 tunland cronejordh under prästebordz friheet af d. 18 decembris a:o 1670, och gouverneurens h. Carl Sparres immission därpå d. 4 martij a:o 1673. Jon Ingemundsons och Jon Jonsons i Nyland skriff af den 7 januarj 1670, hwilken pastor loci h. Päder Bergheem och h. Peder Gestrinius tilijka med läns- och tålfmän med namn, signeten och bomerken verificeret är, att dee hafva niuttit och igenfått sina utgifne 10 r.d:r till böxell för 2 tunland crone i Nylandh, och där hoos niuta sin deel af afradzlandet, enär han förskyller deras där hafde och giorde arbete, eller ersätter med arbetet, och at chrono-

jordens anpart skulle af godemän afwittras ifrå ödesparterne, som på skogh och ängierne af lensman Larss Olufson och Peder Nillson i Hårdland och Peder Anderson i Romo är giord, d. 3 aprilis 1671 och 1670 in junio, hwarmed comminister h. Päder Skogh intet är nögder, eller kan förtijga sådan olikheet, emedan som hvardere grannen hustru Sara och [fol. 91r] hustru Karin hafwa meera än han, som allena possiderar 2 tunl:d och hustru Sara 1½ tunl, och hustru Karin 5/6 tunl. Herr Päder Skogh finner sigh och graverat där af, at hustru Saras eller Lucas Ingemundsons ena stugu står 4 allnar på capplans stomens gårdztompt och i samma knythningh med prästens hvardagzstufva som är förfallen, och tompten dess medelst liten och trångh. Anhållandes, at få tomptan reen, at kunna tilbörligen bebyggiat. Där emoth upwijstes h. Päders Gestrini zedell d. 19 julij 1674, huar uti han efterlåther Lucas stufvan som sålledes står på stomens tompt och han sielff opsatt, at behålla, och uthgifva för reparation 4 r.d. och sucessoren med åker eller änggh förnöija för så stoort rum som halfva stugan står uppå, hwilcka 4 r.d. äre af hans hustru den 25 januarij a:o 1675 quitterade, men ingen refusion är tagen, som hustru Saras son Anders Jonson berättar sant wara.

Comminister h. Nills Sundell hafwer haft capplans stomen i possession i 17½ åhr, och där på byggdt, nembl.

Ett stall med sitt tilbehör som ännu står qwaar och fins i husesynen.

Ett fähuus med näfwertaak och innanred. Ett stålpherberge för några åhr sedan opsatt med tällning gålff och båtn och näfwertak, med smellås och gångiern.

Östre stufvan varit wid anträdet allenast med bark techt som med näfwer och ny takwedh är reparerat. En badstuga med een lafva, barktaak dör och gångiern. Hembl. huset af nyo opsatt med näfwertak.

Byggningen neder på gården med bark opteckt, lilla låfftet dito. En hölada täkt med bark. På kiällaren giordt ny tällningzbåtn som är förfallen, ett skåttspield till västra stufwan.

Widh fäbodarne:

Ett fähuus med barktaak. En bodh uti hvardera stället tillijka medh hustru Sara med barktaak.

Beklagandes h. Nills sig eij meera förmådt medelst [fol. 91v] ringh lägenheet, och at fijenden a:o 1677 alt innanrede med fönstren ruinerade, och samma tijdh upbrann prästegården där han bodde, och mycket af sin ringa ägendom mistade.

Sakens sammanhangh upropades för nämnden som efter noga betenkiande eenhällel. stadnade till fölliande uthslaggh.

Utaf ofvanstående husesyns ransakningh och alligerade resolutiner fins, at Kongl Majj:t allernådigst hafwer förundt och benådat capplansbordet i Nylandh med prästebordz friheet, daterat Stockholm d. 18 december a:o 1670, och Jon Ingemundson som bemellte cronepart tillförenne brukadt efter Kongl. Majj:ts råd z och commissariernes excell:tiers resolution d. 22 feb. 1670 befriadt för byggning, och capplan skulle sielff efter sin commoditet byggia, det h. Peder Gestrinius effterkommit. Men för all giord kåstnad uti sine 4 åhr efter v. Consistori resolution d. 16 julij 1675 bekommit refusion och betahlning, nembl. 54 d. 16 öre s.m:t och hafwer dess successor h. Nillss Sundell väll någon byggnad giordt, som specificerade äre, men kunna intet förslå för hans åhr, om Kongl Majj:ts 1681 åhrs husesyns ordningh skall där uti practiceras som för een bonde eller militär och civil betientes boställe, hwilket är tagit i noga consideration, och stadnat uti dhe tankar, i anledning af högst och högbemelte resolution kan ernåes, om caplan bör niuta i huusbyggningen prästebordz frijheet, eller som en annan cronbetiente byggia och häfda capplansbordet.

Men at hustru Saras östra stufva står 4 ahl. å stomens gårdztompt efter h. Päders Gestrini tillåthelse och accord, fins alldeles sträfva emoth laggh, och derfore dömmes at transporteras och indragas, at comminister får sin tompt rehn. Hvad åkerens och ängiarnes olikheet emoth

skatten och tunlanden widkommer, så kan rätten inthet därtill giöra [fol. 92r] utan lembna wederböranden at sökia laga refningh på bydzsens ägor, at niutha der af proportionaliter.

Rannsaking 14 juli 1694

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:15a, fol. 148v–149r, ÖLA.

Anno 1694 d. 14 julj, höltz ransakingh widh Jerpe torn uti Undersåkers sochn om baggens Jon Aronsons dödellige afgang in junio sidstleden, wedervarande befallningzman welbet:d Lorens Backman och desse såtho i nämnden.

Gunnar Peerson i Jerpen
Chrestiern Olufson i Böle
Anders Olufson i Åcke

Nills Henrichson i Byom
Lars Olufson i Fårsse
Nills Olufson i Lijen

- 1.) Först tillfrågades gevaldiern och wachtmestaren Roaldh Erichson Rahse, huruledes Jon Aronson war fängzladher? Resp. att han hade bult på fötterne och handklåfvor på händerne, och såth neder i sielfva håhlet och fångkällaren, medelst hans giorde mordh.
- 2.) Huru offta rummet visiterades? Respondebant gevaldiern och wachtknechten Erich Flygare, somblige gånger två gånger och somblige tree gånger om dagen.
- 3.) Huru längie han var siuk? Resp. att han klagade sig icke vara siuk utan machteslöös, och tree weckor för än han afled, låssades dhen ena handen uhr handklåfvorne.
- 4.) Om han nånsin sedan han bedrifvit mordet och därföre dömbd ifrå lijfwet, begiärt blifva af predijkoämbethet tröstadt? Negatur [nekades], och derföre hafwer ingen hvarken kyrioherden eller capplan honom besökt.
- 5.) Den 21 junj berättar Erich Flygare, sig wara om afftonen neder i håhlet, och gifva honom een sup bränwijn, då han sade sig vara svagh och machteslöös, och om fredagzmorgonen äfwen så, och ropadt till honom, och han intet sidsta gången svaradt, och dy frågadt, om han icke hörde, då han sade sigh Gudj låff höra, och förmådde ej stort supa, och på tilfrågan sadhe sig villia komma upp utur fångelset, hwilcket wachtmestaren kungiordes, och strax hades han upp, och lades i een sängh i förstufvan, och intet ordh tallte, uthan pass 1½ tijma därefter i stillheet afsombnade, och fyra dagar tillförenne intet förmådt förtära all sin fångakåst.
- 6.) Om han sång och läste för sigh? Resp. att dee dheth aldrigh hörde, wettandes intet om han kunde läsa eller intet.
- 7.) Om han anfechtades på ett eller annat sätt? Resp. att dee kunde deth intet förmerkia.
[fol. 149r]
- 8.) Om de kunde märkia och förstå honom på något sätt varit ordsak till sin död? Neg., och han icke allenast mäst hela tijdhen förtärdt fångakåst penningarne, utan och det godt folk af misskunsamheet honom gifwit.
- 9.) Om folkk varit kalladt wijdh afljydandet? Resp. at cronesmeden Swän Rå och handtlangaren Johan Pust woro tillstädes enär han uptogs och een stundh efter, och widh afljydandet allenast wachtmestaren och wachtknechten, som skedde i största stillheet, och sedan hielp färieman Chrestiern Rafvaldson dem at bära kråppen uti gamla wachstugan där den låg till d. 9 huius, då leut. Gabriel Falk och befallningzman Bachman ankommo, at låta något miöhl uthtaga och omkasta magasijns spanmählen, och för ellack stanck skuldh kunde intet sig något företaga i magazijns tornet, förr än lijket dädan hades, och låto gräfva een groop nordan för tornet uti een sandbacka, huaruti han lades, som igenkastades.

Resolutio. Så wida Jon Aronson för begångne mordh på wachtknechten Mattes Qwist är effter första cap. Högmålabalken L.L, dömd till stegell och hiuhl, och under höglofl. Kongl. Swea Håffrättz resolution och äntellige dom remitterat, och han ingen rätt christellig nijth och wårdnat om sin siähls saligheet hafft, och imedlertijdh sothdödth blefven och lagder i gamla vachtstufvan, hardt in vijdth magazinstornet, som medelst ond stank intet kunde öppnas och uthtaga miöhl och omkasta spanmählen, förr än lijket vore dädan tagit, som nödvändigt måtte skeep, och blef nedanföör tornet uti een sandbacka nedergrafwen hwar med dhet förblifwer, så frampt höga öfwerheeten icke i nåder behagar någon förendringh därutinnan låta giöra.

Ting 5, 6, 8 och 9 oktober 1694

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:15a, fol. 238v–247v, ÖLA.

Anno 1694 den 5, 6, 8 och 9 october höltz laga hösteting medh allmogen aff Undersåkers tingslagh, närwarande befallningzman welbet:d Lorens Backman, och desse såtho i nämnden

Carll Nillson i Så	Nills Jonson i Edsåsen
Nills Henrichson i Bye	Jon Olufson i Dufwe
Hemming Jonson i Stamgiehl	Oluf Larson i Brattäggen
Gunnar Person i Jerpe	Anders Olufson i Åcke
Bengt Månson i Bergom	Nills Olson i Lijen
Larss Olufson i Fårsse	Chrestiern Olufson i Böle

1. Dato uplästes Kongl. Maij:ts före specificerade placater och förordningar.

2. Illa bebygde hemman.

Undersåker sochn: **Nyland**, Lukas Ingemarsonz 1½ tunland skatte, dess skatträttigheet opbiudes andre gången, hustru Karin Carllsdotter 5/6 tunland skatte sammalledes. **Romo**, Mårten Henrichson förmanas tredie gången. **Stamgiähl**, Hemming Peerson tredie gången. **Edsåsen**, Jon Henrichson andre gången förmant och intet bygger, [fol. 239r] och skatträttigheeten altså opbiudes förste gången. **Brattlandh**, Oluff Jonson och Karin förmanes tredie gången. **Brattland**, Oluff Olufson 1½ tunl. chrone förmanes förste gången. **Wijk**, Nills Olsson tredie gången **Tåtten**, Jon Olufson dito, Oluff Jacobson dito. **Nohlhallen**, Pähl Olson chrone tredie gången, Jon Anderson och Jon Jonson och Oluf Jonson crone, alla tree 3:die gången. **Handöl**, Daniell Carllson och Pähr Pählson tredie gången. **Lund**, Svän Olson tredie gången. **Berge** crone, Mattz Olson tredie gången. **Mo**, Oloff Jonson tredie. g:n. **Backe**, Jon Peerson tredie gången. **Kåhlåsen**, Bengt Grehlson tredie gånge, Sallomons ib:m, tredie gången. **Konäs**, Oluff Olufson 3:die gången. **Lijen**, Erich Anderson tredie gången. Nills Olufson ib:m tredie gången, Peer Kuse tredie gången. **Suhlvijken**, Jon Pähls. tredie gången, och betygas vara väll brukadt och byggdt. **Västgård**, Anders Jonson tredie gånghen och betygas intet feel där vara. **Svänstad**, Nills Carlson andra gången. **Nedergård**, Grehls Olson anmanes förste gången. **Rijstad**, Oluff Håkansons, Anders Olsons 1/2 skatte 1/2 crone, förmanes [lucka] gången. **Hållund**, Peder Olufson skatte, förmanes förste gången. **Hamre**, Nills Larson skatte anmanes förste gången. **Ytherkonäs**, Jon Jonson skatte förste gången. **Röör**, Oluff Larson förste g:n och betyges väll byggdt.

3. Oluff Pederson i Fårsse kärade till Jon Olufson i Dufve för deth han icke vill låta honom vare dehlachtig i dee penningar Kongl. Maij:t nådigst förundt, för fasttagne tree förrymde

dragoner, som borde delas emellan sex, som dem fasttagit, nembl. Jon Pederson, som och drängen, hustru Britas dräng Oluff Peerson, Peder Olufson och Oluff Michelson, Jon Anderson, Lars Olufson. Peder Olufson hafver varit hoos regementzskrifvaren Molin efter penningarne, och bekänner sigh bekommit 45 d. s.m:t och 5 dahl. dito väntar han än, huilka han således deelat. nembl. Jon Peerson 10 d., Jon Anderson och Britha tillhopa 10 d., Peder Olson 10 d. och Oluf Michelson 10 d. och Lars Olufson 5 d. och dee återstående skulle Peder Olufson hafva för sitt omak, och 10 dahl. cederat till [fol. 239v] regementzskrifvaren, elliest skulle penningarne betallas i Ångermanlandh.

Twisten är dhenne emellan parterne at actores då varande matmoder hustru Britha i Dufwe har fått 5 dahl s.m:t för deth drängen warit medh enär rymmarne fasttoges, och drängen prætenderer den samma, efter som deth skedde om sabbathen, och hennes arbete inthet försummades, och han vågat sitt lijff, och föregifver John Olufson sig dem upburit som deth tilstår på hustru Brita sin svärmoders wegnar, och derfor giordt redo.

Ehuruväll een dräng och tienare, bör förrätta sin huusbondes arbete, så har Oluff Pederson likväll vågadt sig at fasttaga några rymare om sabbatzdagen, som hans ordinarie plicht icke var, utan matmoderns hustru Brithas befallning, altså är skiälligt funnit, at Oluff Pederson skall af hustru Britas åtniuttne deel af penningarne, bekomma een fierdedehl.

4. Joon Olufson i Dufwe besvärade sigh öfwer Oluff Person i Fårsse, för deth han förledne sommar på småmyran slagit in på honom, och haftt tålfman Nills Olufson dijth, som sagdt Olufs fader till, at föllia medh, och besee skadhan, och han intet folgdt för hög ålder skull, och Oluff icke varit hemma och likväll deth besedt och funnit een granåhs emillan Dufwe och Fårssmyrorne, och Oluff Pederson gått öfwer åsen, och slagit 1½ lass grönfoder å ändan af Dufwe myran. Resp. att han intet på hans myra slagit, och at ingen stoor granås utan några granar och två häsiö gålff äre där som Fårsse äger, och veet sig intet derutinnan hafva giordt orätt. Upvijsandes een hållen syn d. 25 septembris a:o 1671, och föregifver effter dess 1 § den twistige vara emellan Lillfoan som löper emellan Kiernan och Backmyren väster i fäbovallen och höra Fossa till, fastän deth af ringa värde är, och föga värdt någon syn, och är lijka tilfredz om han får det behålla eller intet.

Resol. Såsom nödwendigt bör pröfvas, huem det tvistige ängies stycket efter 1671 åhrs håldne syn emellan Dufve och Fårsse hörer till antingen Dufve el. Fårse så lemnes deth till ägande syhn i laga tijdh. [fol. 240r]

5. Oluff Olufson i Kougstad som hafwer Erich Månsons i Bye uti Mörsell sochn, moder Brita Gunnarsdåtter till hustru, fodrade af honom efterskrefne penningar och pertzedlar, nembl. att han tagit aff Bengt i Äggen af modrens medell 10 r.d. à 6 m:k s.m:t. 2:do) Af honom sielf på Löfångers [Levangers] marknadt 1692 2 r.d. specie. 3.) I Byom två store plåtar. 4.) Aff lefwererte boskapspenningar 1691 een carolin. 5.) På bekomne korn skyldig 6 ör s.m:t. 6.) Aff Nillss Henrichson i Byom på timbringh 16 ör s.m:t som Erich Månson niuter. 7.) Skyldig 3/4 tunna korn. 8.) Haftt tijgierdzkohn i tiugu åhrs tijd utan lega som afsattes till likstohl, enär modren skulle döö, och 9:de) Brukadtt hennes 1/3 i hemmanet ifrån a:o 1672 och ingen lega derfor gifwit, huilket alt, han nu begierer, och tillförenne väll varit låfvadt men intet hållit, huilken gäld Erich Månson tilstår, och föregifver sig tenkt efter handen den betalla, men modren sagdt deth icke för nöden vara.

Actor berättar, sig till föda och uppehälle måst bårtsällia sitt hemman i Koustad och Alzens sochn, varandes hustrun synlöös och han g:l och intet behöfdt sällia sitt faste, och han fått sin hustrues löösören och utlänthe medell, anhållandes, att likstohl-kohn, som han om våren emothtogh, måtte samma tijdh återlefvereras, och vara där modren sitt tillhåld hafwer och vidh dess dödellige afgang vara vijdh handen? Resp. at han henne vårdat, och ingen henne begiärt. Actor begiärer intet sin hustrus jordepennningar utan lega därför. Uti bytes-

längden är hon reserverat blij outhlost. Modren betyges låfvat Erich taga dee 10 r.d. och länt sonen Måns där af till hans lössn 5 r.d. och 5 r.d. har Erich, och intet låfvadt lega.

Enhälligt votum. Såssom Erich Månsson tilstår sig innehafva och vara sin moder hustru Britta Gunnarsdatter och styffader Oluff Olufson skylldigh:

1:mo) 10 r.d. à 6 m:k s.m:t tagne af Bengt i Äggen, huar af sonen Bengt till hemmans lössn af modren fått till läns 5 r.d. och Erich Månson och 5 r.d. och intet interesse låfvadt, altså graveres han intet där medh. 2:do) betaller han 2 r.d. in specie som han för tree år sedan bekommit på Löfångers marknad *[fol. 240v]* i Närje. 3.) Twå sex dahlers plåtar. 4.) En carolin à 20 öre. 5.) Skyldig för korn 6 öre. 6.) För timbringh eftersom Erich Månson den till goda niuttit, och icke Oluff Olufson 16 öre. 7.) 3/4 tunna korn för 2 d. 8 öre. 8.) Böhr han nästkommande våhr lijkstohlskohn lefwerera ifrån sig, och intet gifva någon lega för dee år han henne hafft, eftersom han henne haf:r vårdat. Huad lega och interesse som præterendes för hennes 1/3 i Byhemmannet som Erich Månson brukat, widkommer, så niutes deth intet, eftersom i byteslängden förmäles at modrens 1/3 i hemmannet intet borde och skulle utbetalas, giörandes tillsammans 26 dahl. 18 öre s.m:t, huilka Erich Månson dömmes betalla å föll-iande terminer, nembl. strax utan oppehåld 1/3, som är 8 d. 21: 8 *penningar* sm:t och 17 dahl. 10 öre, 16 *p:r* till Gregori marknad 1695, och deth med tree dal. wijte, efter Kongl. Majj:ts executions stadga 1669 om han föresatte terminer icke fullgiör. Jemväll och nästkommande våhr ifrå sig lefwerera lijkstohlskoon.

6. Dufwebona besvärade sikh öfwer Oluff Pederson i Fårsa som olåfvades har nu i höst trängdt sig i deras afradzlandz fiske, Landwårk ångiesslätt, Kiösiö och Ånnfiske.

Resp. att han med låf dijth kommit, och upwijste deras därpå gifne zedell den 16 octobris 1693, huartill dee icke kunde neka, och föregofwo, at han fylt dem, och dee det giordt i dryckenskap, som dåck skulle hållas, om han icke det förbruttit, med det han föruth dijth gått, utom deras vettskap, som bordt föllias åth. Resp. at han sökt dem och låta wetta tijden till fiskiet var för handen, och dee varit långt bårt i skogen, och allenast Peder Jonson råkad som bedit honom gå dijth, och med dethsamma tagha heem hans noth, och Larss Olufson i Fårssa skulle och taga heem sin noth, och begge blefvo den weckan förhindrade, och weckan där effter dijt gått, och råkad Peder Jonson, som bedit honom intet taga heem sin noth, efftersom fiskieleken var hardt när, och dee två nätter där varit, men allenast ena natten hafft uth sin redskap, deth Lars Olsson betygar sant vara. Oluff Pederson föregifwer, afradzlandet vara fast meera värdt än *[fol. 241r]* 24 öres taxa som dee gifva åhrligen, och kan säkerlighen därföre gifva dubbelt, men Dufwebona förmoda sig niuta efter förr antagne afradztaxa, och at Oluff ingen taxa för 1694 giort deth han säger sikh tilbudit, enär order om dess betallande kom, deth Peder Jonson betygar, men wedersakadtz.

Enhälligt votum. Emedhan som Oluff Pederson i Fårsse hafwer aff Dufweboerne fått låf at vara intresserat uti deras afradzlandh Ånfiskie och enär hand dijth gått, låtit eena granne Peder Jonson deth wetta, altså finns han derföre intet straff värdigh och såsom dee i dryckenskap honom intagit, och han finns dem medelst medell och manshielp kunna præiudicera och deruthinnan skada tillfoga, så fins skähligt, att dee böra niuta sitt afradzlandh allena för uthlåfvade afradztaxa, till dess någon förändringh därom varder giordt. Så wida deth skall vara meera värdt, och Oluff Pederson biuder derföre gifva dubbelt taxa.

7. Chrestiern Olufson i Böle fodrade aff Abraham Jonsons barns förmyndhare Erich Anderson i Harbysta och Bengdt Månsson i Bergom, sin hustrus Karin Jonsdatters jordepenningar i Konäs, som byttes emoth Moo?

Resp. att 1692 aftalltes, at tree dahl. s.m:t skulle åhrligen derpå betalas huar till han samtycker, och säger sig det göra för Abrams ånkias skuld och många barn. Men sedhan är bytet hållit och hon gifftadt sikh, begiärer han återstående lösn af barnens löösören, och dee så

mycket större lått i gården hafva som säkrare för dem är, än styffadren deras lösa brukar och kan förfara. Hafvandes stått på 24 dahl. 16: s.m:t:s lösn, 7 dahl. 16 öre. Så at resten är 17 d. s.m:t, huar af barnens moder hustru Kerstin Andersdåtter tillkommer lösa till sin förre dehl 1/3 och barnssens förmyndare 2/3 aff deras löösören så i boskap som korn efter skälligt värde, och där deras moder inthet will eller årckar gifva lösn, måtte förmyndarne deth af barnssens ägendom göra, och sålledes blijr för dem det fasta i säkerheet, och åligger förmyndarena efter lag och Kongl. förmyndareordningen vara sårgfeldige [fol. 241v] at hemmannet blijr väll häfdat, och där styffaderen Jacob Olsson deth intet rättelligen gör, skaffa landbonde där på, till barnens myndige åhr.

8. Jon Östenson i Tegom fodrade aff Jöns Anderson i Grötom sex ort, som restera på deth arbete hans drängh som blef för honom och rothan trediemän, om sommaren, eftersatte? Resp. att så afftallat bleff, at en pijgha skulle öfwer sommaren där före tiena, och hon fulgiordet på fiortton dagar när, och derforre will han betalla tree ort, men actor, at han skulle få sex ort för dhen åtskillnan, som var emellan en dräng och pijgos arbete, deth Håkan som var dräng och blef trediemän bekänner på en sochnstembna wara sluttit. Resol. Jon Anderson och Oluff Anderson i Nygård som wore lagsmän, böre betalla huardere 1: 4 öre s.m:t till Jon Östenson.

9. Nillss Olufson Jacob Olufson och Peder Olufson i Lijen kärade till Oluff Jacobson i Tåtten, för deth han slår bårt deras slått, och gör dem med sin boskap oskiähl?

Resp. att han på sin egen myra och bowall hafft sin boskap och ingen åwerkan någon tillfogadt, och at Jöran i Mörwijken satt sig där brede widh och på sin egen myra. Actores föregifva, at Jöran tilförenne där intet med sin boskap varit, och han svarar sig om sin ägendom sielf råda, och kan wistatz där han behagar, och dem intet varit förnär. Lij-man föregifver, sig slagit fiohlsommars Svartkiänmyran, som deras förmän och skolla giordt, och näst förr hafver Oluff Jonson den slagit, och den legdt aff Mårten i Brecken och Oluff klagar, at Lijman 1693 väst sunnan för Kiärnan slagit en hans myra som och kallas Swartkiänmyra, huar till Liman nekar, beklagandes Olof Jacobson, at Lijman betagit sig Svartkiänmyran och dee föregifva, myran sig tillhöra, och at Bienbärget och Högfloan skall vara märkie emellan Lijen och [fol. 242r] Tegom, deth Tåtten nekar, och aldrigh förr hördt, och om så wore skulle han intet stort behålla föruthan bowallen som är wid Svartkiärnan, och kallas Tåttvallen huar wid observeres, at han flydt längre nårr uth med vallen, dåch på sina ägor och Jöran med, och hwem kan förneka ägaren byggia sig till lag.

Parterne begiära gode män, at taga dee twistige ägorne i öguesyn, och ehuruväll inga wissa råmerkien finnas, huar effter Lidens, Tåttens och Möhrwijks ängiar och skogar kunna åtskillias. Så tillåtes dem taga några kunnige män deras twistigheeter at besee, och försökia dem förena.

10. Anders Olufsons i Öfweråcke på sin och sine syskons wegnar på sidstledne vårting giorde præntension på öfwergårdens inbördande i Krook och Kall sochn, som var bårtbytt uti deras omyndige åhr, emoth Brattäggen i Kall sochn med Peder Gouteson i Krook, och han sedermeera uthvärkad sikh på Öfregården och sin egen, förmedling till ett rökemantahl, och till at undwijka wijdare process där om, hafwer Peder Goutson utlåfvadt willia gifva till Anders Olufson och hans syskon tålf d:r s.m:t, och derpå strax lefverera en dahl. 16 öre s.m:t och resten som är 10 d. 16 öre s.m:t, enär han här öfver får extractum protocoll, huatill tålfman Carll Nillson i Så och Nills Henrichson i Bye och Peder Pederson i Biörnängie wittne äro.

11. Rustmestar Jönss Kållingh kärade till Peder Olufson i Österlijen at arfva een systerpart efter sin moster sahl. Anna Pedersdåtter, huars brodersdåtter Päder till hustru hafwer, och

honom cederat deth lösa, men det faste intet, som nu sökes. Resp. at han var owilliog boföra ifrån chronhemmannet i Nordhallen dijth till Lijen, och Kållingen altså i Jöran Pedersons och Knut Nillsons i Mörvijken närvaru, efftergifvit så löst som fast, som honom skulle tillfalla efter mostran. Jöran Pederson, at han och Knuth blefvo dijthkallade at höra på deras tahl, och berättar afftallat blifva, at [fol. 242v] den som skulle antaga gumman, skulle behålla all hennes löösören, och ingen tallte om jorden och det fasta. Knuth Nillson, at afftallt blef, at den som antogh gumman, skulle behålla alt det hon ägde, och nemdes huarken löösören eller det fasta. Men rustmestaren håller sikh där widh, at han intet cederat meera än det lösa som falla kunde.

Parterne förliktes sålledes, att Peder Olufson skall gifva rustmestaren Jöns Kålling två tunnor korn nu i höst, enär han påfodrar, och där med är hans hafde prætension på 1/3 af ett tunland i Östlijen uphäfwen, och Päder Olufson altså rådande om halfva Östlij hemmanet af ett tunlandh.

12. Oluf Enarson i Berie, crone, kärade till Jöran Pederson i Mörvijken om Långmyran, som under hans hemman i forna tijder skall lydt och legat, som Jacob Olson i Lijen skall hördt, och han berättar sig hördt af Peder Henrichson och Oluff Henrichson, som åbodt Bärie hemmannet, och förlengst döde äre, att dee sagt, Långmyran uti sin faders tijdh kommit ifrå Berie, men intet på huad sätt och huruledes. Samma myra är belägen söder om älfven emellan Siälz och Bergmyran som hör under Elias Olufsons hemman i Bärie och Brecke har och een där brede widh, som kallas Bergmyran, och Knuth Nillson i Mörvijken hafver där västan före några myror, allenast en liten åhs emellan, och Jöran längre väst söder Goukkienmyrorne.

Resp. At hans fader o. faarfader samma myra hafft och ingen annat weth än den af uhrminnes tijd hört hans hemman till, och aldrig förr hördt henne lydt till Bärie, och hafva där i neijgden byarne sloar, huar om annan. Tålfman Nilss Olsson i Lijen berättar gamble drängen Oluff Tohlson i Bärge sagt, sig minnas enär Långmyran kommit ifrå Berie, som för sin opassligheet skuld intet kunnat komma tilstädes. Jacob Olsson i Lijen säger sig minnas, at där varit [fol. 243r] hållit syn, och synemännerne äre döde, och hördt säijas, att då befans Långmyran skulle kommit ifrå Berie, och utan penningar där under icke kunnat komma.

Knuth Nillson i Mörvijken skall sagt, sig minnas enär och huru myran kommit ifrå Berge, och at brief där om fins, huilket Jöran Pederson upwijste af den 16 januari 1643 lydandes, att Peder i Mörvijken stämde Peder i Berge för en myra han olåfligen för honom slagit, och genom gifftermåhl förlengst ärfvt ifrå Berge, och Peder i Berge för olåfligit tak bött tre mark sölfwer, och Peder i Mörvijken skulle den lijka som tillförenne och hans förmän niuta och behålla, huar till actor svarade, at han skulle deth förr upwist, så hade han intet haft behof gå där effter, och är densamma myra som omtwistas.

Såsom Långmyran för gammalt är ärfvt ifrå Berge till Mörvijken, och Bergesman den samma olåfligen sig tillägnat och slagit, och derföre lagförd den 26 januarj 1643, och bött för olåfligit tak 3 m:r sölfwer, och myran tillerklaredt worden Peder i Mörvijken som hans förmän, at niuta och behålla. Alt för den skuld kan rätten samma sak icke vidare handtera, utan efter Kongl. Maj:ts Dråtnings Christinae resolution a:o 1646 låta der med beroo, helst och emedan som uti 1643 åhrs doom icke nembnes, enär myran ifrå Berge ärfdt är.

13. Anders Simonssons sak företogz återigen, och aflade Hellie Anderson och Oluff Chrestier-son sin wittnesed, och bekände, nembl. Hällie Anderson, at han intet stodh i samma bänk med Anders Simonson, utan frammanföre, och hörde honom intet siunga galit, eij heller såg honom vara drucken. Oluff Chrestiernson, att han sång semsslerman för frälsserman, och syntes vara litet drucken, och att Oluff Anderson i Västgård sade, honom vara drucken. Åke Jönson i Äng är lagligen tillsagd af Chrestiern Olofson i Böle, och intet comparerat.

Sakens sammanhang discurerades med nämnden till fölliande dom. [fol. 243v] Emedan som edelligen intygadt är, att Anders Simonson hafver om juhledagen 1693, varit något drucken

uti Kall kyrkia, och enär församlingen siungit af psalmen frällssarman, han medelst drycken-
skap siungit samslerman, som åthskillige hafva hördt, och sålledes har han giordt oliudh och
förargelse i kyrkian, altså finner rätten till underdånigst föllie af Kongl Majj:ts stadga och för-
budh om oliudh och förargele uti kyrkiorne a:o 1686, skäligt at han skall böta derföre 50 d.
s.m:t och där han ej årkar botum, löpa tree gånger gatulåpp eller med fiorton dagars fängelse
med vatn och brödh, och stånda uppenbara kyrkioplicht.

14. Åke Jonson i Ängsh lagstämd at vittna om Anders Simonsons förseende i Kalls kyrkia,
och utan laga förfall sig absenterat, dy bötar han för olydno effter 33 cap. Tingmålbalcken,
tree marck till treskiftes.

15. Jacob Olufson i Lijen tilltalte sin granne Peder Olufson ib:m för deth han sagt, om han
kastadt hans swijn förderfvat, wore deth intet bättre än tyfstycket, och hade ett hans swijn
med eena foten stijgit upp i suhlan och häffte som kring om halssen såth, och han meent det
beenet varit afslagit, som intet var, deth deras granne Nills Olsson berättar sig höra, och inrådt
Jacob intet där påtalla och klaga? R:s at han intet annat kunde see, än swinet var förderfvadt,
och i hastigheet sagdt, det vara intet bättre än tyfstycke, och som Nills Olsson berättar strax
sig rättadt och förklarar honom intet kalla tyf, utan tyckt om så varit, at deth varit illa giordt.

Enhälligt voterande af nemden. Såsom Peder Olufson af obetenchsamheet och
i hastige mode sagdt, enär han ej annat wettat än Jacob Olufson hade slagit hans swijn
förderfvadt, deth ej vara bättre än tyfstycke, och bordt bemöta med höflige ord, och icke med
så skampellige; Altså är des förseende applicerat till 20 cap. Tingmålbalcken, at böta derföre
tree mark till treskiftes.

16. Erik Olsson i Äggen hafwer förlijktz med Peder Jonson i Hårdland om huus byggnadt i
Äggen för dee årh [fol. 244r] han deth brukadt, sållunda, att Peder Jonson skall hugga och
framföra ett stufwutimber, och Erich Olson ett kornladutimber, och hielpas åth beggie, husen
opsätia och färdige giöra.

17. Carll Olufson i Mörwijken besvärade sikh öfwer Knuth Nilson i Mörwijken, Nills
Olsson och Päder Olsson i Lijen för det dee intet hålla skiffteshagan wid macht emellan
Mörwijken och Östlijen, dess medelst han på sin slått lijder stoor åwerkan och skada,
hafvandes huardere sitt stycke efter gamall deelningh, och neka intet där till, men Nills Olsson
som åboor ett chronehemman föregifwer sig medh hans byggning hafft giöra, och intet hunnit
allt hängna. Peder Olufson föregifwer sin haga vara hielpellig, huar till nekades. Knuth
hafwer ett stycke som alldeles förfallit är, och förmenar sig hafva för mycket. Carl, Nills och
Peder äro nögde medh gl. hagadehningen. Nills Olson har fast litet inom skiffteshagan emoth
dee andra. Resol. Såsom Carll Olufson, Nills Olufson och Peder Olufson äro nögde med
gambla hagadehningen, och Knuth Nilsson söker ej deelningh, huar till rätten intet finner
honom hafva fogh. Hvarföre behåller huardera förr innehafde hagastycken och lumpor, och
vara förplichtadt efter 8 och 9 cap. Byggningab. L.L. dem oprätta, och där det intet skeer,
wara förtencht at svara till all åwärkan och skada som inom des medelst kan tillfogas.

18. Bengt Larson i Nohlbyen kärke till Anders Peerson i Swedie i så måtto, om Swedie
hemmannet som han till honom såldt för 135 d. s.m:t och der på upburit 124 d. s.m:t och
köpet blifwit a:o 1686 uphäfwit, efter som där uti var någon cadue Kongl. Majj:t heemfallen,
och dee sin emillan accorderat sedermeera, at köpet skulle likväl stå och afdragit allenast
försålde cadue, och på upburne 124 d. s.m:t lefvereradt till Anders Peerson 26 r.d. som han
föregifwer vara 20 r.d. à 6 m:k, och två tunnor korn à 2 r.d. som actor lembnar till vijdare
erkundigande. Peder Pederson som rymdt till Närke i ofredztijden, berättas hafva egdt 1/4 i

hemmannet, som är dömdt till caduc, och om så wore löper där upå efter deth värde hela hemmannet såldes förr, nembl. 135 d; 33 d. 24 öre. I [fol. 244v] jordeboken fins intet wara annoterat för caduc och crone. Såsom i cronones jordbok intet fins någon caduc i Swedie vara annoterat, icke eller år 1679 åhrs protocoll widh handen, huar af man kunde see, huru mycket till caduc där af kan vara dömdt, alt för den skuldh kan rättenn nu dem emillan intet liquidera, utan differera till dess domen om caducen blifwer upwijst.

19. Oluff Olufson i Brattland kärade till Östen Peerson ib:m för deth han hans lagstadde pijga Brita Jöransdotter tagit till sin hustru, och låfvadt skaffa een godh pijga igen som han intet giordt. Resp. at han tingadt en, Anna Andersdåtter wid nampn, som intet skulle wellat till honom gå, eftersom Oluff intet tallt med henne, deth han säger sig intet för nöden hafve at giöra. Parterne förliktes vidh utgående sålledes, at Östen låfvadt gifva Oluff een pijglöön nembl. 3 d:r s.m:t med deth afftahl, at där Östens svärmoder som Oluff något skyldig är, icke vill taga och erkänna dem på sin fodran, skulle Östen samma 3 d:r s.m:t till Oluff betalla, huar om dee sloge huarannan i handh.

20. Jon Östenson i Tegom kärade till Larss Olufson i Hårdlundh för deth han tillvälladt sig fiskiet i Summelsjön, som dåch hörer under hans afradzland närre Rensiölandet, effter där specificerade råmerken?

Resp. at han tålf åhrs tijdh brukadt fiskie i Anien, och där under Summelsjöen, som är pass 1/4 mijhl där ifrån, men actor, at det är 1/2 mijhl. Oluff Anderson i Nedgård föregif:r Summelsjön af ålder varit brukadt under Anians fiskie, som hans förmän sagt och berättadt, Jon Östenson at Sumelsjöen är närmare Rehnsjöen, som intet duger, än Anian, och får han intet Sumelsjöen, will han säija ifrån sigh afradztaxan, begärandes gode mäns besichtning, om den icke är belägen innom dee råmerken som i afradzbrefvet äre nemde. Men Lars Olson och Oluff Anderson och Oluff Jonson i Mo påstå, deth aldrig hördt under Rensiölandet, utan som gamble män kunna betyga, under Anians, det dhe å nästa laga ting bewijsa villia, huar med deth beroor, och [fol. 245r] skulle dee deth ej kunna bewijsa, så will rätten wara omtentk, antingen syn tillåta, eller elliest göra utslagh och skillnad dem emillan.

21. Oluff Anderson i Megård och Grellss Olsson ib:m, Oluff Åkeson och Oluff Jonson i Mo angåfwo, sigh och deras förmän af urminnes tijder, legdt fiskie i Anian af Anders Simonson i Håf och Altzen sochn, och tilhopa åhrligen gifwit ett nårskt *pund* salt fisk à 13 och 14 m:r svänka och deth opåtallt brukadt, till dess Lars Olsson i Hårdlund köpslagat derom med Anders Simonson i Håff, och dåch lijkväll sedan som förr deth utan afgiffit brukadt, förutan Oluff Jonson, som för 1693 gifwit sex öre s.m:t. Larss Olsson upwijste ett köpebreeff aff Anders Simonsson daterat d. 30 septembris 1681, af innehåld, at han såldt till Larss Olson ett fiske Anian ben:d i Kallfiällen, medh där näst omliggande små siögar och små vatn, nembl. Ottsjön, Sömmelsjön och Skiärvattnet, som af ållder der under legat efter Kong Håkans bref, och det såldt för 3 d. s.m:t och upwijst därhoos Altzens sochns attest, at gamla Kongabrefwet af ohyror var förderfvadt, om ett fiskie i Kall siön, huar af copia skall finnas, som efterskickades, och uplästes, lydandes:

Wij Carll med Gudz Nåde, Naries Sveries och Giöta Konungh, giöre witterligit att wij af synnerlig gunst och nåde hafva efterlåtit och gifwit denne breekwjsare Mattz Pederson Håf och hans arfwingar man effter man, at fiskia; och meera intet. Men i förlorade originalet som hålles före, synes föga meera än Wij Carll etc; och datum synes varit 1540, och rum där sigillet varit hängiande. Copian har varit upvijst på Frösöö Landzting d. 5 feb. a:o 1666 och gouverneuren h. Carl Sparre resolverat, at deth skulle efter des värtheskatt läggias, eftersom hvarken copia eller originallet kan gifvas witzord, det Carll Bröms ut supra attesterat, huilket sedan icke är observerat wordhet. Anders Simonson hafwer deth oachtadt till 1681 deth

förpachtat, och då försåldt deth till Lars Olson i Hårdlund, Oluff Anderson och Grehlls Olson i Mergård och Åke Olufson och Oluff Jonson i Mo til biuda gifva i afradh till Kongl. Maj:t och cronan tilhopa åhrligen 24 öre s.m:t för dee västra fiskieställen i Anian som dee till [fol. 245v] förenne innehafft, och at afradztaxan begynnes a:o 1695 och Larss Olufson i Hårdlund hafwer sålledes intet vidare där med beställa, utan söker sin fångzman Anders Simonson som han bäst gitter, och å östre sijdan om Anian hafva twenne bönder i Hvassnäs och brukadt med Anders Simonsons låf och varit skattadt iembngodt med det wästra, och gifwit lijka mycket derföre, huilka skole hafva brief där om, och nu intet tilstädes eller kallade, alltså differeres till näste tingh.

22. Artolleriesmeden Svän Rå, handtlangaren Johan Pust, corporal Larss Böök, dragon Oluff Edbergh och drängen Oluff Peerson i Hallen, angåfvo, sig sidstledne påskedag kommande ifrå kyrkian i skogen igensökt twenne på flychten komne arrestanter utur Jerpe fånghuus nembl. en nårsk Jon Aronson, som samma dagen mördat och dödat vachtknechten Mattes Qwist, och sedan utur selfva fångkällaren uptagit dragon Anders Uplänning som var dömd at mista lijfwet, och sedan därmed benådat och föres till Marstrandh som och sedan skiedde, och Jon Aronson i fängelse dödh blefwen, huarom tilfrågades gevaldiern Raal Erson Rase, som berättade sig och vachtknechten Erich Flygare och opnemde persohner tillijka med styckjunkaren Engelbrecht Skröder föllias åth efter vägen, at förnimma huad väg dee förrymde tagit, och blifwit varse, där dee gifwit sig af vägen, och med een granbuska öfwerhölgt sina fiätt, och handtlangaren Pust med skjdhspåren berändt och blifwit varse där dee under een grahn såtho, och dee andra gått efter spåren, och till smeden och dee andre ropadt, och bedit dem achta sigh, och intet komma oförvarandes dem alt för när, och dem bracht at stijga up och gifva sig fram på slättan, och kasta hafde yxa ifrån sigh, och uplänningen gått föruth, och intet wellat stadna, för än smeden sade honom till, där han icke står, skulle han gifva honom een kuhla, och han intet där till svarat, men enär smedan lade ann, stadnadt och dermed kom gevaldiern Raall och vachtknechten Flygare, och dem bakbundo och brachte till fånghuset. [fol. 246r]

23. Hustru Sara Olufsdåtter i Brattäggen är beslagen med det hon 1693 tredie storböndagz tijden upgiordt elld på lötegången af Tårfinvallen som sig nog widgat. Hon bekänner sig deth hafva giordt för sin stora sveda i sin rygg som henne een och annan gång påkommer och då i skogen, och enär hon får rätt väll för ellden sig varma och bahsa går ryggflåan öfwer, som då och skedde, at hon om afftonen förmådde gå heem, tänkiandes sig väll den utsläckt som tywerre eij var.

Enhälligt votum. Såsom hustru Sara Olufsdåtter i förbuden tijd 1693 om sommaren, då stoor tårka och heta var, uptändt elld i skogen wid Tårfinvallen som sig nog widgat, så blifver hon efter Kongl. Maj:ts skogselldz placat 1690 saker at böta 30 d. s.m:t eller plichta med kråppen.

24. Länsman Hanss Månsonn tilspordes, om han någon kundskap fått om Jäppe Erson, som är misstencht hafva mördat lappen Nillss Tomson. Resp. att tålfman Gunnar Peerson i Jerpen berättadt, sig åtta dagar effter Bartolomei sidstleden, tillijka med sin granne Oluf Erson i Jerpe ro västerst i Kallsjön in widh landet, och see een båth uth på siön, där tree karlar woro, men kunde på så långt håll dem intet känna, och kommande till Sunne och Segerdalen, frågadt Larss Östensons qwinfolk hwilka dee vore, och dee sagt deth vara Jeppe och hans son Erich och hans svåger Oluff Larson i Rödh. Lars Östenson berättar Jeppe i höstas hoos sig varit, och kunde honom icke antasta, och han sagt sig skola begifva till Kåhlåsen, och sedan intet hört af honom. Oluff Larson i Rö berättar, Jeppe efter Bartolomej kommit ifrå Kåhlåsen, och öfver nattan hoos sig varit, och farit till Kåhlåsen igen, och sedan at han råkadt honom och sonen i Kåhlåsen, och folgdz först till Segerdahlen för stark vind skuldh och sedan heem till Röd, och

han sagt sedan skola begifva sig till Undersåker, och ingen tårss i hoop med honom som är en öfverdådig öfvergifven sälle: varandes twenne bönder i Kåhlåsen, och den ena haar fullwäxst son, och den andra een gamall drängh. [fol. 246v] Anders Simonson i Bälliom berättar sigh för fiorton dagar sedan råka Jeppe Erson i Kåhlåsen, och intet frågadt honom om något.

25. Henrich Pederson i Medstufvan och Oluff Person i Skahlstugan föregåfvo, sig förledne winter på fiällen inemoth Nârie fasttagit een förrymbd soldath och ett qwinfolk och han sagt sig tient under västmanlandz regementhe och fått afskiedh, och sändt honom neder till lensmann Hanss Månson, och han till befallningzman, som honom skickadt fort åth Härrioådalarne och den vägen utföre huilket lensman och nemdemännen å den orten, betyga sant wara.

26. Om Giölsmyran som prænderes under cronhemmannet i Harbysta, påstår Bengt Larson i Nohlbyen hafva undan tagit enär han sållde Swediehemmannet till Anders Peerson, deth Jon Östeson i Tegom och Carll i Så tillijka med rustmestaren Jöns Kålling åhörde, det Carll betygar sant vara, varandes skogsängiet som och prænderat warit under Harbysta för några år sedan dömdt lyda till Harbysta, och med Giöhlsmýran innehållit medelst Bengts fodrade 10 r.d. derföre. Jon i Tegom berättar sig och höra, Bengt i kiöpet taga undan Giöhlsmýran som säjjes vara medelst byte mellan Renberg och Swedie och Harbysta cronegård, och dee som det giordt äre döde så at man ingen vidare underrättelse kan derom ernå.

Samhälligt[!] votum. Såsom Giölsmyran befinns af ålder hördt och lydt under cronegården i Harbysta, och Bengt Larson i deth anseende den undantagit enär han sållde Swedie hemmannet till Anders Pederson, som medelst giordt byte mellan Renberg och Swedie och nu varande chronegård i Harbyste, är kommen till Swedie, och dee som det giordt hafva äre genom döden afgångne, så att ingen underrättelse där om kan ernåes, och så vida myran hördt till cronegården, och i kiöpet undantagen är, som sagt är, så lägges hon dijth under förra bohlstad, efter Kongl. Maj:ts jordeplacater 1673 och 1677. [fol. 247r]

27. Om Hanss Jonsons barns prænderade arfsrätt, nembl. 20 r.d. i Kiäl'n som cronones af-radzlandh och 20 r.d. i hemmanet Rö, företogz och efter byteslängden frågades, och ingen wille kännas där widh, och Oluff Larson i Rö som besitter gården som dåch sedan chrone blefwen, beskylles haf:r byteslängden, huartill han nekar. Simon Jonson föregif:r hafva löst uth Hans Jonson uthur Rö medan han läfde, hvar om han skall hafva beskedh, och intet är tilstådes efftersom han intet wettat, at barnens moder hustru Elizabett var kommen ifrå Nârie, altså kan där till intet giöras, och bör Simon Jonson å nästa ting vara tilstådes och bewijsa sig löst uth sin broder Hans Jonson, och Oluff Larson antingen upwijsa byteslängden eller edelligen betyga den icke hafft eller wetta hvem den hafwer.

28. Hustru Karin Jöran Erichsons i Nyland prænderade 20 r.d. af Anders Jonson ib:m på Lucas Ingemarsons wegnar som dess fader Jon Månson skulle betalla, som hades före på vårtinget 1693, företogs, och itererade hustru Karin, at hon för 20 r.d. och 10 r.d. intet meera niuttit än ett halfft tunland jordh, som där till intet förslår och dy begiärer resten i jord eller penningar. Resp. att där hustru Karin intet vill vara nögd med bekomne 1/2:a tunlandh för 20 r.d. vill han skaffa henne sina penningar och igentaga halfva tunlandet, och dee 10 r.d. kommer honom intet medh, eftersom Jöran Erson lefverert 10 r.d. till Jon Jonson, som intet där ägde, utan såldt sin deel till förenne åth sahl. kyrkherden h. Adam, och lensman Larss Olufson honom deth förbudt, och han deth lijkavell giordt, upwijsandes ett sam emellan Jon Jonson och Jon Månson, att Jon Jonson skulle gifva Jon Månson sina 30 r.d. igen som han honom länt, och Jon Månson skulle betalla sine syskon och Jon Månson uti twenne terminer, den första Matthæi tijdh 1670 och den andra 1671 dito som han intet hölt, utan togh 10 r.d. af Jöran på ett halft tunland som han intet ägde, utan af sin svåger Jon Månson tillätz där sittia

som een huusman. Sedan upvijstes Jon Jonsons obligation på 33 r.d. 1 ort och 16 skil. till Jon Månson af d. 17 october [fol. 247v]1671, och då skulle han få behålla halfva tunlandet, men dem intet betallt, och sin obligation icke inlöst, och lijkaväll sållde han bårt halfva tunlandet. A:o 1680 den 19 maj är dömdt, at enär hustru Sara på sina barns wegnar tillijka med Lucas Ingemarson betallar 10 r.d:r i caroliner till Jöran Erichson, skulle Jöran efter 6 cap. Jordabalken L.L. träda där ifrån, emedan som Jon Månson effter Jon Jonsons obligation d. 17 october 1671 på bemellte tunlandh inlagdt 33 r.d. 1 ort 16 sk. Effter domen skulle Jöran träda aff, och dy gifwit hustru Sara för 1/2 tunlandet 20 r.d., och hustru Sara tagit till läns af Jon Erson i Harbysta 10 r.d., och lefwereradt till Jöran efter dommens lydelse, huilka han sedan igen togh, och Jöran skulle där sittia för dee 20 r.d. huar med det stått.

Enhälligt votum. Af föregående ransakning befinns, att Jöran Erson efter afsagd tingzdom den 19 maj 1680 skulle träda af i Nyland med 10 r.d:rs betallningh i caroliner, som han till Jon Jonson lefwererdt, och hustru Sara på sina barns wegnar tillijka med rätta odallsman Lucas Ingemundsom träda därtill, huilka 10 r.d. hustru Sara till Jöran Erson lefwereradt, och sedan dem igen tagit, enär Jöran bekom för 20 r.d. halfva tunlandet. Altså finner rätten skäligt, att där hustru Karin, Jöran Ersons, icke är nögder bekomme halfva tunland behålla för 20 r.d., at hustru Sara bör dem till henne betalla, och iemväll 10 r.d. i caroliner efter tingzdomen d. 19 maj 1680, och dermed vara aldeles skildh ifrå Nyland, efftersom hon och icke där till bördig är.

29. Anders Halfvardson i Bergom i Kall sochn, aflade sin sexmansed å book.

30. Sahl. Abraham Jonsons änkia Kerstin Andersdåtter upbödh tredie gången Peer Ersons heman i Yterkonäs för 16 d. 26 öre s.m:t, och liquidera med Peder Ersons och Peer Steensons arfvingar, dåch lösn förbehållen Kongl. Maj:t och cronan, efter deth utom börden såldt är.

Vårting 1695 hölls ej.

Ting 17, 18 och 19 oktober 1695

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:16, fol. 79r–86v, ÖLA.

Anno 1695 d. 17, 18 och 19 october, höltz laga ting medh allmogen aff Undersåkers tinglagh närwarande befallningzman Lorens Backman och desse såtho i nämnden.

Carll Nillson i Så	Nillss Jonson i Edzåsen
Gunnar Peerson i Hierpe	Nills Henrichson i Bye
Jon Olufson i Dufwe	Heming Jonson i Stamgiähl
Oloff Larson Brattäggen	Anders Olufson i Åcke
Bengt Månson i Bergom	Nillss Olson i Lijen
Larss Olufson i Forsse	Chrestiern Olufson i Böhle

1. Dato uplästes Kongl Maj:ts förr specificerade placater.

2. Drängen Störke Amphinson ifrå Närje och Stodz sochn och Klabudh, angafs hafva lägradt Gunnilla Olufsdåtter ifrå Låchne sochn och Tann by, hwilka tillstå lägersmålet och barnet läf:r. Störke bekänner sig i Närje två gånger med lönskläger försyndat hafwa, och intygas

wara ogifft. Gunnilla hafver och sålledes sig een gång försedt. Nämnden voterade, at hans straff ansees för tredie gången, fastän han i Nârie två gånger sig sällunda försedt.

Såsom Störke Amphinson tredie gången med lönskläger sig försedt, så dömmes han att efter Kongl. Maj:ts förordningh a:o 1694 at böta 30 dahl. s.m:t och kânan Gunnilla, som andre gången sålledes sig försyndat, efter bem:te Kongl. Maj:ts förordning 1694, saker till 10 dahl. s.m:t och intet af hans sakören någon målsägare rätt hafva at niuta och undfå.

3. Anders Pederson i Swedie besvärade sig öfwer sin granne Peer Peerson i Biörnängie, för deth han tillängnar sig een fäbwall allena, som hans förman warit deelachtig uti, och han nu i ellofva åhrs tijd och där warit med sin boskap och gärdet uthwidgat, och han tillvällat sig slätten och gräset där af.

R:s. Att wallen är på obyttan skogh, och hans förmän litet arbete där nederlagdt, men han öfwer 20 åhrs tijd oprödiat och giödt, så at han någre lass höö där af kan åhrligen få, och budit honom 1/3 där af, den han wedersakadt, och efter något samtahl, läth Anders Pederson sigh åthnöija med 1/3, och kommo inthet öfwereens om dehlningen, altså skole godemän dem emellan rätt dehlning giöra, att Anders Person får sin andeel widh gl. wallen där husen stått.

[fol. 79v]

4. Oluff Peerson i Fåsse föregaff, sin fader Peder Anderson hafwa giordt hemmans byte medh Anders Peerson och Nillss Peerson i Tångböle, odall emoth odall, och satt 10 st. sexdallers plåtar i wijthe, och sidstledne påska lefwereradt till Nillss Person mellangåfwan som war 30 stoor plåtar, hwilka han första stoorböndagen igenlefwererat, begärandes altså att dee måtte oblikeras utgifwa wijtet. Resp. Anders Pederson, at han håller byte, och icke kunnat boföra den tijden på åhret och dy lefwereradt bemelte 30 st. plåtar tillbaka, och om han dem intet wellat emothtaga, kunnat låtit blifwa. Actor, at boföringen kunnat wäll då skiedt, och emellan byarne är allenast 1½ mijhl, och han tog dem med förbehåld, at han skulle betalla utlåfwade wijte, som tålfman Larss Olson i Forsse åhörde, huilken berättar, Peder Anderson taga igen sina penningar, och sade sig wilia hafwa wijtet, och Anders intet svaradt därtill. Anders föregifwer sig fråga honom, om han wille dem medh godt manner igentaga och han därtill beiakadt. Daniell Carllson i Handöhl berättar, Anders Peerson säija i Reenbergh, sig willia resa heem efter 10 plåtar och sättia i wijte, och Peder Anderson, at dhet behöfwes icke, och där med tagit Nills Peerson med sig heem efter 30 plåtar, och hörde honom intet säija, at han skulle hålla ordh eller gifwa uth wijte. Actor at Peder Olsson i Dufwe war i Fåsse enär penningarne lefwerertes, och hörde afftahlet om wijthet. Hwartill han svarade, at han war tilstådes enär penningarne lefwerertes, men om intet wijte talltes då. Actor, at Carll Olufson i Mörwijken war och tilstådes, och kan wittna wijtet vara utlåfvadt. Oluff Peerson föregifwer, sin fader eij söker blifwa medh bytet, efftersom dee deth ryggiat, utan kan där medh förblifwa, men söker allenast utlåfvade wijte.

Carll Olsson efter aflagdan wittnes edh berättade sigh wara i Fåsse enär 60 d. s.m:t lefwerertes till Nillss Pederson, och Oluff Pederson sagdt, deth wijtet skulle stå, och Nillss Peerson och han tage hvarannan i hand därpå, wettandes intet om Peder Olson war då quar eller afreest.

Enhälligt votum. Såsom Nillss Pederson som hafwer upburit penningarne [fol. 80r] i Fåsse, och skall hafwa utlåfwadt förr omtallde wijthe skulle stå och hållas, icke tilstådes är, som dåch nödigt pröfwes, altså finnes skähligt, at saken måtte beroo och hwijhla till näste tingh, då Nillss Peerson skall wara tilstådes och saken med doom afhielpas.

5. Chrestiern Olufson i Böle tilltallte sahl. Abraham Jonsons effterläfwerska i Konäs, hustru Kerstin Jonsdotter för een ny länk-jernharfwa hennes man af hans fader tagit till läns, och icke betallt, och han i bäggies lijfstijdh sagdt sig den betallt med en r.d. för ett wachthåld i krigz-

tijden som aldrig war, utan Jöns i Ängh lembnadt een älghud för hela rotan, och hans fader Oluff Jacobson för sin part gifwit Jöns en r.d.

Resp. att hon intet annat weeth, än harfwan skall wara betallt effter sin mans berättelse. Actor, at harfwan blef på bythet affsatt och intet dehlatt det länsman Hanss Månson och Bengt Månson i Bergom betyga sant wara. Och såsom intet kan bewijsas den wara betallt, och den i deth anseende på arfskiftet sattes à part, och een sådan köpes för 2 d. s.m:t, altså fins skälligt at hon bör betallas utan drögmåhl medh 2 d. s.m:t.

6. Styckjunkaren Engellbrecht Skröder besvärade sig öfver constabelen Carll Nillsson Broms, för deth han den 20 majj sidstleden uti ett bröllop i Mo öfwer hela gästabudzlaget medh ährrörlig skälsordh belastadt, som fendrich Lars Holmer och artolleriesmeden Swän Rå berättat och kunna betyga, deth han och skall giordt förledne winter uti ett bröllop uti Jerpen, iemwäll och på kyrkwallen 10 septembris sidstleden då han blef stämd till tingz, oachtadt at han på tinget 1685 för sådan skälsord blef ansedd, som skulle deth af hastige mode wara skiedt, men nu icke så, utan af gl. fattadt afwundh, och där han skulle hafft något säija om sådant hade han hafft tijd nogh deth at utföra, och icke uti gästebudzlag och å kyrkwallen eenom belasta, anhållandes, at han må blij der före lagligen ansedd. Hvertill constabelen swarade skrifftelligen, först, at han intet lagligen stämd är, utan af handtlangaren Johan Rust som är styckjunkarens swåger, bleff Skröders zedell på kyrkwallen därom upläsen, och intet af läns och tålfmän stämd, och där tillåtes, will han lijkawäll comparera [*fol. 80v*] uti länsmans frånwaru, hafwer handtlangaren Rust zedellen upläsit. Därföre undersöktes därom, och befans länsman intet warit hema stadder, och dy hans måg Johan Rust opläst Skröders zedell, och tålfman Nillss Jonson i Edzåsen constabelen därom tillsagdt, och han svaradt, sig skola svara honom som een ährlig gässe, det tålfman Hemming i Stamgiähl betygar och sig höra.

Altså företogz hans förklaring däröfwer, nembl. att den tijd han war betrodd om tyghuset, och styckjunkaren Skröder fick ordre deth emothtaga, inventerades honom tilhanda både litet och mycket som där fans, och enär styckiunkaren Petter Ask a:o 1687 här war, och öfwersåg inventariumet, eller ett nytt uprättade, förmerkt många saker intet blifwa opförde på inventarium som sedan äre i liuset komne, och af orätt ägare brukade kan skiee för slittne och alldeles förderfvade, huar af han uti sitt hierta warit ängzlig, tänkiandes, deth med tiden skulle komma honom på halssen, och efter hans dödh, hans hustru till last och betallning, och han sålledes lembna effter sigh ett oärligit namn, som honom och förekommit uti bröllopet i Mo förledne sommar, och till styckiunkaren sagt, honom med tiden willia giöra sig till tyff, och så godt kan wara, at han honom till tyff giör, och är altså rätta ordsaken huarföre sådanne ordh äre fällte, *nämliigen*:

1.) Att han undan inventarium hafft fem st wallmars råckar som constabelen låtit giöra till wachtknechtarne, som h. maior Charlie wähl weeth, hwilke äre af styckiunkaren och hans drängiar aldeles förderfvade och uthslettne.

2.) En slippsteen med stoor jernweef hafwer han fördt till Rijstad by, då han deth hemmannet brukade, som sedan intet syntz.

3.) En stoor stickzåg. 4.) En bandknijf. 5.) En jern skyffell som lensman Hanss Månson hafwer. 6.) Ett skrufstäd något söndert.

7.) Ett medels stort fönster som satt i öfre courtgardie till takfönster.

8.) Ett skåp dädan tagit och brukadt. 9.) Locus privatus utur sitt ordinarie rum tagit, och bygd till sitt behoff. [*fol. 81r*]

Styckiunkaren Skröder föregaff, sig intet wara stemder till något answar derutinnan, och at allt warit honom förtrodt, och om något skulle wara förkommit, dhett icke stulit som han beskylls före, men wille lijkawäll deth giöra, och bewijsa sin oskyldigheet därutinnan, upwijsandes handtlangarens Johan Hartmans uprättade specification på dee sorter och smidie

redskap han af Carll Nillson emothtagit och reverserat den 22 junj a:o 1682, huaruti angifne 5 st wallmars råckar finnas, och antechnade warit för förslettna, men constabelen föregifwer, två stycken där af warit såsom nya, och styckjunkaren den eena altid hafft, och den samma och till Rijstadh hafft och brukat, begiärande, at han måtte dem framskaffa. Resp. att dee äre i stoorstugu cammaren uti skantzen, sådan som dhe wore, och dem aldrig hafwa brukadt, och om så wore, wore han derföre icke någon tyff, och at dee äre honom anförtrödde, men styckiunkaren Ask hade allenast ordre at inventera ammunitions sorterne.

[2.] Slipsteen fins och på handtlangarens revers, den Skröder berättar wara uthnött widh chronans arbete på tornet af dragonerne, och bohlwerketz görande, och at han wefwan haar sedan uti een sin egen slijpsteen brukadt, men slijpstenen intet hafft till Rijstad. Constabelen säger, at om dhen icke där warit, hade han kunnat brukas här wid arbetet, och icke behöfdt förnöta hans. Slipsteen hades fram och war förnött. Vefwan föregaff Skröder sedan vara op-smidt till beslag på lavetter och det niuttit, och vill med jernstångh deth ersättia, och det i mangell af jern och offta måst tilgripa kofötter i nödfall till cronones arbete, och andra i stället sedan giöra låtit, enär jern ankommit.

3. Till sticksågan nekar Skröder aldelles, men constabelen at han den afbruttit i Rijstad, och Johan Smedh henne bygd, wettandes intet hwart hon sedan kom. Skröder, att hon icke står på Hartmans revers, och fast mindre den bekommit, utan een länt af Anders i Nyland och een aff Hans Månson, enär taket på tornet giordes. Constabelen säger sig kunna wittnen på alt sitt angifwande skaffa, och at meera torde wäl yppas.

4. Banknifwfen tillstår Skröder sig hafva och länt af [fol. 81v] constabelen, men icke wettat den wara cronones som den och icke upfördt är på handtlangarens revers. Constabelen, att den bordt wara på invent. så wäl och så snart som een muhrsleff, och at han den såsom cronones för många åhr sedan tagit, och där han hade den länt honom hade han bordt lefwerera den tillbaka.

5. Skyffellen angående, så säger styckiunkaren sig ej minnas dhen bårtlänt, men ingalunda såldt, hafvandes i behåld så många som inventarium lyder, och honom tilbiuder, men will och skall bewijsa, constabelen hafue såldt skyfflar till Undersåkers kyrkia, dem han igenfådt och borde hafwa till inventariums fyllnadt. Constabelen berättar, handtlangaren Hanss Meijer drunknadt 1679, och till dess graff läntes een skyffell, som förglömdes, men icke två stycken. Länsman Hanss Månson berättar sig af Skröder een skyffell fått och han sagt sig skola skaffa sitt inventarium fyllest, minnandes länsman intet huru med dee andre skyfflarne mon wara, men dåch hördt dem warit skingrade och inhemptade.

6. Ett odugel. skrufståd fins wara opfördt, hvilket artollerie smeden Johan Hammar till sig tagit, och af sitt iern giordt färdigt, och hans änkia söker derföre betallning, som är å smedens Swän Rås inventario opfördt. Constabelen säger honom dheth intet fått, uthan Schröders swåger handtlangaren Rust deth brukadt?

Resp. at Swän Rå kan icke göra een skruff, och dy det intet behöfft, och skall något göras, måtte Rusten deth giöra, och det hafft.

7. Fönstret fins på inventario, det sahl. constabelen Johan Brådde skall tagit till läns, den tijden han brukade cronhemmannet Brattäggen, som blifwit dels sönderslagit och änkian hafft till Frössön at låta byggia, men icke tillbaka kommit, deth han tagit i hans frånwaru.

8. Skåpet af två bräder uti een wrå slagne med dör och litet låås, bekänner styckjunkaren sig ifrå skantzstugun länt, och i sin egen brukadt, eftersom var förbudit at bo i skantzen, och intet huusrum af Kongl. Maj:t och cronan niuttit, huilket icke fördölgt är utan i allas åsyn, som inkomma, sitter.

9. Till locus privatus swarar styckjunkaren, at så [fol. 82r] wida det war mäst förfallit, eller aldeles lutade till fall, hafwer welborne h. öfwersteleut. h. Bengt Ribbing, gifwit honom låff, deth at taga neder och sättia hoos sigh, deth han giordt, och är wederrodo enär påfodras, det dijth transporterera. Men constabelen säger, ingen nöd wara göra galit, om een finge enär deth

blefwo uppenbaradt med iemngodt ersättia. Ehuru rätten efter sin skyldigheet wellat styckjunkarens Engelbrecht Skröders iniuriæ action emoth constabelen Carll Nillson Broms med definitif doom afhielpe, så låter deth dåch sig inthet denne gången giöra eftersom saken a:o 1685 på tinget warit före, och det åhretz protocoll och ransakning icke wid handen är som dåch nödigt skattas, at där af blif:n underrättadt, huru wida den angifwen och afhulpen mon wara, iembwäll och föregifver styckjunkaren sig kunna skaffa bewijs på något som honom påbördas. Constabelen äfwen så utlåter sig kunna meera bevijsa oförsvarligen wara af honom giordt, uti hwilket anseende saken warder till näst skeende ordinarie ting upskuten, då 1685 åhrs ransakning och protocoll där öfver måtte vare wid handen at upwijsas, och då förmente attester framskaffas som sedan skall utarbetas och afdömmas.

7. Carl Peerson i Harbösta käradhe till hustru Sara i Nyland för resten af 1678 åhrs dränglöön. Resp. at han kom om winteren dijth, och begierte där få blifva försvaradt och icke lagstadd, och dåch låfvar gifva honom in alles med dhet han fått 4½ d. k.m:t, hvarmed han var nögd. Actor at han förde med sig kött af ett nöth, 1/2 tunna korn och een tunna mellder?

Resp. at han hafwer sielf förtärdt dhet han dijth fördt, och hon intet bemellte pertzedlar emothtagit, utan han tagit fram åth sigh, och äthit tillsammans. Actor, at hans moorbroders Lucas Ingemarsons hustru Giertrud tog deth emoth, och Sara var då tienstepijgha och stod dem före, och lærer wetta där af, hwar till han nekar. Hustru Gertrud är för 7½ år sedan dödh blefven och han aldrig där om taltt, huarken medan Gertrud läfde eller sedan förrän nu, och han sielf skulle föda sig öf:r winteren.

Resol. Så wida Carll Peerson inthet kan bewijsa angifne pertzedlar inlagdt, och dee komme till Lucas Ingemarsons nytta, och intet där om krefdt, medan han och hans hustru läfde, så kan hans fodran där uti intet bijfallas. [fol. 82v]

8. Grehlss Olufson i Nedergård, kärade till Oluff Åkeson i Mo om 4 mällingar åker, som skohle wara för 30 år sedhan uti hans faders tijdh komme ifrån hemmannet under Oluff Åkesons. Resp. att hemmannen liggia hardt in wid hvarannan, och allenast åkerhagan emellan, och warit brodersbythe, och beggies fadrar kommit uti gode mäns närvaru öfwereens om hafde twist om hemmannens olijkheet, upwijsandes een skriff derom skrifwen den 13 october a:o 1662 af lensman Larss Olson, nembdemän Peder Nillson i Hållund, Anders Markuson i Sölfswedh, af rätten där till förordnade, lydande, att dee warit kallade af rätten att bijwista ett sam emellan Nedergården och Mo, och så kommit öfwereens och sluthit, at Åke Olson i Mo bekom 3 mählingar åker, eftersom i Nedergård bättre jord är än i Mo och dee tillförenne warit brodersbythe, huilket ewärdeligen hållas skulle, och den som deth ryggar, plichta efter lagh, warandes hwardera hemmannet skattelagdt för 3 tunlandh. Actor säger sig väll minnas deth vara giordt, och där hoos at dee skulle bytha hemmannen, som Åke Olufson inthet wellat. Oluff Åkeson säger deth warit på tahl, och at hans fader begiert byta hemman med Oluff Grehlson sedan samem war giordh, men han intet wellat, och där med behölt hwar sitt.

Nämnden öfwerladhe sakens sammanhangh och beslöth at deth icke kan rächnas wara såsom abalienerat efftersom bäggie hemmannen warit broders byte och olijka jordmån, och lijka högdtt skattlagde, och dy böre hafva lijka willkor och tillfällen, och altså bijfalla huad som 1662 efter rättens förordnande är giordt.

Aldenstundh Grehlss Olufsons heman i Nedergård och Oluff Åkesons i Moo warit brodersbyte hwardere af tree tunlandh, och Oluff Åkesons af svagare jordmån än Grehls[e]s, hvar om deras fäder twistadt, och af tingzrätten lembnadt under gode mäns ompröfvande, och hafwa altså länsman Larss Olson, och nämde manen Peder Nillson i Hålland och Anders Markuson i Sölfswed den 13 october a:o 1662 dem förlijkt, och i anseende till bäggie hemmanens conservation och bijbehållande som warit brodersbythe och lijka högt skattelagde, med bäggies nöije låthit Moo bekomma tree mäl. åker i Nedergårdh som äre belägne invid

hvarandre, och allenast [fol. 83r] åkerhagan emellan, så hafwer nämnden intet kunnat considerera deth såsom några abalienerade ägor ifrå bohlbyn utan at iänka dem emillan, som ett warit, och sedhan lijka högdtt skattlagdt, hwar med deras föräldrar, uti sin tijdh warit nögde. Altför den skuldh finner nämnden skähligt att bijfalla uprättade förlijkning, som på grundade skähl är giordt, att Oluff Åkeson böhr den niutha till goda framgiendtt och så wida wijthe är giordt af deras föräldrar, och Grehlss icke kunnat i synnerheet wetta där aff, så bindes Grehlss intet at för åtahlan något böta, eller betalla före satte wijthe.

9. Carll Kiehlson i Engelandh krafde Halfwar Elieson i Berge för 5½ caroliner och 2 öre s.m:t, som han å sidstledne Gregori marknadtt om morgonen förtrodt honom at förwara och icke igenfått, som han nu söker. Resp. att han så många penningar emothtagit at förwara, och om afftonen igen lefwerera, och efftersom han intet kom till quarteeret om afftonen, sände han dem medh Jacob Olufson i Tåtten som dhet bekänner, och berättar sig i Degernäs, intet det för Carll säija, och at Carll tagit där een hans insatte salttunna, och dy behållit bemellte penningar. Actor, at han i Degernäs intet tallt om salttunnan, men wärden Oluff Jönson skall sagdt, att twenne salttunnor warit insatte och hans af märke K war bårta, och Oluff Jönson sagdt, hans tunna måtte wara misstagit, och läth honom få en tunna dito af M och P, den han sedan på marknan bårtsåldtt, dåch at Jacob frågadt efter sin salttunna, och fått till swar, att han fått een salttunna, men icke sin egen, och han icke därefter mera sedt eller frågadt. Men Jacob berättar, sig i hans släda funnit sin tunna, och mitt uth på gården dhet för honom sagt, och fått till swar, at han behåller det han fått. Carll nekar där till, och föregifwer, honom intet där effter sedt eller där om tallat. Jacob påstår sitt tahl i meningen deth sedt som han weeth. Men om tijsdagen andra marknadzdagen uti Wästbyen sagt sig penningarne hafwa, och fodrat sin salttunna, emedan som han war alt för mycket drucken, beropandes sig på Oluff Peerson i Skahlstugan som skall wetta det han honom penningarne i Wästbyen budit, huar [fol. 83v] till han nekar, och påminner sigh deth Jacob sagdt, dhet Carll tagit hans silltunna, men inthet i Carlls närwaru.

Enhälligt votum. Såsom Jacob Olufson tillstår, sig af Halfwar Eliesson emothtagit 5½ carolin och två öre s.m:t at lefwerera Carll Kiehlson, och deth intet giordtt, utan innehållit för en tunna baggsallt, som Carll skall hafwa misstagit honom tillhörig, så fins skähligt, att Jacob Olson utan drögzmähl wid heemkomsten skall lefwerera ifrå sigh handfångne 5½ carolin och två öre s.m:t till Carll Kiehlson, och hvad den twistige tunna sallt widkommer, åligger Oluff Jönson i Degernäs, som een af hwardere skall i förwahr tagit, och skall låtit Carll få Jacobs tunna, derföre giöra redo, så at hwardera bekommer, huad deponerat och inlagdt kan wara.

10. Daniel Jonson i Hwassnäs kärade till Peder Olufson i Östlijen om sin hustrus Agnes Nillsdåtters jordepeningar i Nordhallen som wore 9 r.d. och därpå af Peders broder Anders Olson som åbodde Nordhallen, fått 3 r.d. och resten altså 6 r.d. dom han fodrar, hängiandes således tilhopa, at Anders Olson bleff soldath och utcommenderat bleff, och modren hustru Gertrud Knutzdotter efter honom war på hemmannet, och Peder Olson wistades den tijden i Närke och hemmannet genom ödesmähl heemföll Kongl. Maj:t och cronan.

Resp. At actoris swärfader Nillss Michelson bleff uthfattigh och tingade dijth Anders Olufson, at beså hemmannet som dhet a:o 1674 besådde, och samma år blef han soldath och utcommenderades till Tydsklandh och där dödde, och modren såth där huuskäring i fem eller sex år, och under feijgdeåhren bärgadt höö på halfparten, och bestodh allenast af 1/2 tunlandh, och ägaren såth huusman i Medstugan, warandes Anders bördzman därtill, och Nills Michelson obördig, och dy gaff han honom på uthgifne 9 r.d., 3 r.d. till een begynnelse, huar af Anders Olson säger sigh intet wetta, och ingen där om tallt, medan modren läfde. Actor, at Påhl Olson i Nordhallen weeth där aff. Påhl, at han wiste, dhet Anders tog emoth hemmannet

i mening, deth at lösa i byrd, och blef samma åhr utkommenderat, men intet sig honom där på några [fol. 84r] penningar lefrera, eller deth af honom hörde säijas, utan sedhan af andra. Actor, at hans hustrus faarbroder Oluff Michellson hafwer därom wettenskap, och haar icke fått stämning at wara tillstädes. Peder Olufson förmenar, hans swärfader, inga penningar därpå utgifwit eller några upburit. Resp. att Jon Jönson i Nordhallen weeth berätta han gifwit Erich Anderson i Lijen 9 r.d., men köpet warit 20 r.d.

Enhälligt votum. Emedan som Daniell Jonson bör, 1:mo, bewijsa, at hans hustrus fader Nillss Michellson, hafwer af Erich Anderson i Lijen sigh tillhandlat hemmannet i Nordhallen för 20 r.d. och där på betallt 10 r.d. 2:do, att Anders Olson till den ändan antagit Nordhallen dhet att inbyrdha och där på lefwereradt 3 r.d., huarom Jon Jönson i Nordhallen skall hafwa kunskap tillijka medh Oluff Michelson i Sunne, och ingendera af dem tillstädes eller kalladhe. Altså kan därtill denne gången inthet giöras.

11. Länsman Hanss Månsson beswärade sigh öfwer Peder Jonson i Wijk, för dhet han intet parerat tijonde intächten 1694. 2:dre, i gemehn stämndt alla till uthtächten, då han intet heller sigh inställte, och 3:die, enär uthtagningen på dee resterande skulle skee, han icke eller comparerat?

Resp. Att han förste gången war förhindradt, och dragon Anders Gråbergh som hoos honom tiente, skulle föra tijonden till kyrkwärden Knuth i Möhrwijken, at lefrera i härberget, dhet han försummadt, och gått till bröllops i grangården. Andre gången säger han sändt sin dräng dijth med tijonden, och tålfman Carll i Så kan intet annat sig påminna, än dhet så war. Tredie gången säger han sigh intet warit hemma, och fierde gången war hans hustru och lefrerte penningar till kyrkwärden Knuth i Möörwijken, hwar af länsman säger sigh intet wetta, men Knuth å lychtonne löst några tunnor. Knuth tilstår henne lefwereradt sex m:k s.m:t, dem lensman inthet emothtogh, efftersom deth icke war fyllest, och Knuth dem lefwereradt tillbaka. Lensman fodrar 4 f:r 6 kannor som restera?

Resp. Att han utgiordt af så många han borde efter proben 3/4 tunna, och meera intet, men på längden in alles är upfördt 1 tunna 2 f:r 6 kannor, deth han säger [fol. 84v] på honom wåra orätt påfördt. På tijonde längden fins honom wara påfördt hafft 198 skylar, där till han nekar, och at han in alles icke meera fått än 180 skylar, och där efter giordt tijondhen. Länsman säger sig ingen nytta där af kunnat hafwa, utan skrijfwit som warit för honom berättadt, och han bordt widh intechten wara tillstädes, då häradzskrif:n om något warit misskrifwit kunnat rätta, och eftersom dhet försummades och lensman måst fullgöra längden må han skylla sigh sielff.

Enhälligt votum. Såsom Peder Jonson i Wijke hafwer intet sigh på tijonde intächten 1694 infunnit, och cronotijonden icke inlefwererat och ändå han föregifwer i sin då warande tienst dragon Anders Gråbergh skall dhet försummadt, och han icke tilstädes är eller stämder, och huusbonden bör swara till deth som till Kongl. Majj:ts tienst och rättigheet effter sätties. Altså plichtar Peder Jonson för sitt uteblifvande med sina 3 m:k till treeskiptes, och söke Gråbergh som han bäst kan och gitter. Sedan påminner Carll i Så sigh, at Peder Jonsons dräng widh första uthtächten war tillstädes, och inlefwereradt 6 fierd:r korn, altså den stembningen fullgiordt och ändå Peder Jonson tredie gången intet warit hemma och han som andra bordt wara sorgfällig at beställa om dhet som bör uthgiöras, hwarföre böter han och derföre tree marck. Hwad 4:de stembningen widkommer, så hafwer hans hustru sigh infunnit och 6 mark s.m:t till kyrkwärden Knuth Nillson lefwereradt, at lösa det han ingiordt, hwilka lensman Hanss Månson intet wellat emothtaga, förr än fyldnaden blefwe efter tijonde längden lefwereradt, och Knuth altså dem lefwererat tillbaka. Uti hwilket anseende Peder Jonson frijkalles för bötter. Anbelangande resten af Peder Jonsons 1694 åhrs chrontijonde som är 4 f:r 6 kannor, och skall wara förordsakadt där aff, at den skall wara honom högre påfördt än wara borde, som endels kan märkias och pröfwat, huilket han bordt

angifwa hoos lensman, och om han dhet icke rätta kunnat, wid kyrkiotijondens intagande för häradzskrif. och så wida han dhet försummadt, och lensman Hans Månson måst fullgiöra underskrefne och verifierade tijonde längd, hwarföre pröfwat skähligt, at Peder Jonson utan drögzmähl skall resten af 4 fierdingar 6 kannor lösa effter tree dahl. s.m:t tunnan. [fol. 85r]

12. Jöns Larson ifrån Hambre tiltaltes, för deth han oläfligen intagit ett förpachtadt affradzlandh Kiölan ben:d till Oluff Larson i Röo uti Kall sochn. Resp. att han hade ingen städz at boo, och deth för h. general maioren och gouverneuren angifwit, och gifwit förslag på Kiölen at uptaga på friheet och hans excell:s resolverat d. 6 martii sidstleden, at dereffter skulle noga ransakas och angifwas, och sedan däröfwer resolvera, men samma resolution hoos sig behållit och icke förreän nu wid tinget upwijst. Hwaroppå inlades afradzbrefwet på Kiölen afradzlandh daterat d. 3 septembris 1667, som lyder och uthwijser rätta rå och röör, huru widt dhet sig sträcker, och at Römän derföre uthfästadt åhrligen gifwa 24 öre s.m:t, så längie dee förmå bemelte åhrlig afradztaxa uthgiöra. Sedan undersöktes hwadh tillfällen och lägligheeter där under lyda, och intygades wara af tämmellig ymneghet af åslått och myrsloar, så at een bonde kunde däråf få sin bärgning till ett bostelle, och där till medh ett stoort giärde som bowall warit, och dess tilhörige huus därest åker warit, och een wid namn Hanss Jonson för några och tiugu år sedan med Rööbonas tillåthelse där suttit fem eller sex år, och begått sikh, wettandes intet wäll hurudahn åkermåhl där är, men Röbona berätta, den wara ibland dee swagaste. Jöns Larson berättar, sig i år inemoth 40 lass slagit och icke hunnit slå och bärga halfparten af sloarne där under lydande. Oluff Larson i Röu berättar sig ej mera bärgat än af beggie vallarne till 10 lass och at där äre wäll skog och myrängiar, och at Rö skattar effter jordeboken däråföre 12 öre s.m:t åhrligen, och för 1695 taxan lefwereradt och betallt. Här widh observeres, at Hans Larsons eller Oluff Larsons hemman är purt chrone och det andre partialt chrone.

Nämnden enhällige votum. Såsom Jöns Larson utan låff och tillståndh hafver effter egit behagh intagit Oluff Larsons och Larss Olufsons tillerklarade affradzlandh Kölan ben:d, effter hans excell:r h. generalens och gouverneurens barons högwelborne h. Carl Sparres breeff och confirmation af den 3 septembris a:o 1667, som [fol. 85v] ibland annat förmähler, at dee och dheras barn skolla deth niutha så längie dee uthfästade afradztaxa åhrligen af 24 öre s.m:t förmå uthgiöre, och högwelbemelte resolution icke förändradt är, utan i sin förre vigeur, och Jöns Larson dhet oachtadt dem egenwilligt trängdt derifrån, och deras huus och ågor intagit, warandes det eena hehlt crone och det andre partialt crone, som alldeles sträfvar emoth 28 cap. Konungabalken L.L. altså till hörsampt föllie där af finner rätten skälligt, at Jöns Larson för sådan wäldzwerkan dömmes at bötha 40 m:r till treeskiptes och wedergälla deras där af tagne skada, och huruvell han föregifwer sig förledne sommar hafwa där bärgadt öfwer 30 lass höö och Röboena förrige åhren inthet meera där bärgadt än tijo lass af wallarne, så hafwer rätten lijkwäll pröfwat skähligt at giöra den moderation i anledning af besagde 28 cap. at Jöns Larson skall till dem i ett för allt af bowallarnes bärgade höö, lefverera sex winterlass, som een häst ifrån dhen orten kan beqwembligen draga, och det öfrighe behåller Jöns Larson.

13. Länsman Hanss Månson beswärade sig öfwer Carll Olufson i Möhrwijken för deth han upkiöpt kyrkioherdens h. Päder Sundj tijonde smöör för innewarande år i Kall sochn, och han, som sitter giästgifware här wid Jerpe skantz och fångahuus, och bör skaffa fångarne spijsning, inthet får något köpa. Resp. att han sidsta stoorböndagen af kyrkioherden till sig handlade 16 *pund* smöör à 6 m:k s.m:t huilka han söndagen effter uti Kall sochn af allmogen upbar, och han emottagit och betallt, och deth aldrig begiort, utan honom budit af pastore som behöfdt penningar till sina söner och ärnar sig där med till Kåpparberget.

Oluff Pederson i Fåsse tilltaltes i lijka måtto för deth han i sommars upkiöpt tijonde smöret af Åhre sochn till 15 *pund*. R:s, att han intet stemder är, och tålffman Jon Olufson i Dufwe, dhet skall försummadt, och derföre uhrsehtar han sig icke kunna denne gången där till swara. Lensman föregaff [*fol. 86r*] at Carlls sak må och uphöra till nästa ting, och då tillijka medh Oluff Peersons blifwa afdömd. Ändoch Carll Olufson i Mörwijken will uhrsehta sin smörhandell där medh, at h. kyrkioherden h. Peder Sundius honom det budit, och han deth icke een gång begiärt, och fast mindre reest der effter, widare än deth i Kall sochn afhemptadt, så lærer deth dåch icke till unskyllan göre fyllest. Men så wida åklagaren lensman Hanss Månson gifwer honom tijd till näste ting at blifwa tillijka medh Oluff Peerson, som äfwen så med h. kyrkioherden ~~æeorderat~~ köpslagat och icke lagstemder är, derföre dömd, så bijfaller rätten dhet samma, först därpå, at han är een bofast man, och sufficient at betalla, huad i så måtto påkomma kan, såsom och at h. pastoren kunde och därom sig förklara.

14. Effterskrefne äre angifne och stemde hafwa försummat wägabyggningen 1693 om hösten nembl. Hambre Nills Larson, Wijk Peder Jonson, Fåsse Peer Anderson, Staa hustru Anna.

Nilss, Pär och Peer Anderson föregifwa sig legdt karlar i sitt ställe, och Jon Östenson i Tegom som uppsynsman war, och bör wetta deras undskyllan är icke tillstädes, derföre kan där till intet göras. Hust. Anna i Stad, at gevaldiern Raal Rase haft des häst at opmäta wägen, och at det blifwer tingelaget i landziembnan beräknadt.

Resol. Mätte beroo till näste ting då uppsynsman Jon Östenson bör vara till förhör.

15. För 1694 om hösten sammallede, Åhre sochn Dufwe Jon Olufson, som säger sig hela weckan haft sin dräng på wägen, och uppsynsman Jon Östenson är bårta. Tångböle Anders Peerson, Wallom Anders Anderson, Handöl Daniell Carllson. I Kall sochn, Konäs Oluff Olufson, Jon Jonson och Jacob Jonson. Bälliom Anders Halfwardson, Äng Åke Jonson, Kåhlåsen Jon Olufson och Bengt Grehlson hafwa intet bud fått, och dy icke kommit, och återstå med hwar sina tree [*fol. 86v*] dagzwärken som dee måste nu i höst eller åth wahren fullgiöra, och äfwen Jon Peerson i Backen för två dagar.

16. Effterskrefne kyrkionnes sexmän Anders Jonson i Berge och Anders Olson i Sölfswedh aflade sin sexmansedh å book.

17. Constabelen Carll Nilsson föregaff, styckiunkaren Schröder hafwer låtit sahl. cronosmeden Johan Pederson Hammar af sin 1692 åhrs löön bekomma 29 d. s.m:t och han efter utgifwin obligation honom intet varit meera skyldig än 23 dahl, willandes hafwa dee 6 dahl. s.m:t af styckiunkaren, och än dåch han icke stämder var därom, sade han sig dem wilia betalla och sökia Johan Hammars änkia där om, som ofehlbart lærer wijsa, constabelen, hennes man bemelte 6 dahl. s.m:t varit rättmätelligen skyldig, och nu bemellte 6 d:r s.m:t honom in för rätten strax lefwererade, och der emoth obligerat vara, låta styckiunkaren bekomma smedens quittens på 29 d. s.m:t som och skiedde.

Ting 21, 22 och 24 februari 1696

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:17a, fol. 2v–11v. ÖLA.

Anno 1696 den 21, 22 och 24 februari höltz laga ting medh allmogen af Undersåkers tinglagh, och desse såto uthi nämnden.

Carll Nilsson i Så

Nilss Jonson i Edzåsen

Gummund Peerson i Jerpe	Nilss Henrichson i Bye
Hemming Jonson i Stamgiähl	Oluf Larson i Brattäggen
Anders Olufson i Åcke	Bengt Månson i Bergom
Nilss Olufson i Lijen	Jon Jonson i Konäs

1. Dato aflade Jon Jonson i Konäs sin nämдемans edh.
2. Samma dagh publicerades Kongl. Maj:ts förordningar nembl.: Skogseldzplacatet 1690. 2.) Barnemordsplacatet de anno 1684. 3.) Legohionsstadgan 1686 och 4.) Skogzordningen anno 1664.

3. Päder Anderssons i Fåsse anhängige præntion om hemmansbyte medh Anders och Nilss Pedersoner i Tångböle, å sidstledne hösteting, som differerades, till dess Nilss Päderson skulle förhöras, företogz, och Nills Pederson föregaff och påstod, att enär penningerne restituerades, deth Peder Anderson tog dem friwilliogdt emoth, och intet talt om wijthet eller deth præntenderade, och at Larss Olufson i Fåsse intet kan bestå, det han derutinnan berättadt för rätten, och enär Oluff Pederson med två lass bofört till Tångböle, a:o 1695 emoth wahren, der uhrsächtadt sig, intet kunna wara mächtige så seent boföra, då han allenast sagt, dem böra betala hans giorde fåfenga resa men intet om något wijte, williandes nu hålla bythet. Oluff Pederson är icke tillstädes, uthan hans broder Swän Päderson, som föregifwer, sig af sin fader wara befalt [fol. 3r] till tinget gå, och i saken tala och swara, men hafwer ingen fulmacht, eij eller sändt tålfman Nilss Olufson i Lijen budh där om. Nills Päderson säger, sig intet minnas om wijthet något talades enär han penningerne emoth tog, och icke eller slå hwar annan i hand därpå, efftersom han war drucken.

Swän Päderson föregifwer, sin fader intet willia cederat sin præntion, efftersom dee honom så offta därutinnan förtretadt, och Lars Peerson berättar, sig honom intet hafwa förtretadt, och at bytet på 4:de åhret stådt, och han icke yrkiadt därpå, förr än seent på åhret och wåren 1695, och will än stå widh bythet. Item, at han om wåren 1695, sedan som Oluff Pederson dijth warit med omtalte boföringzlass rest utföre, at emothtagne penningar restituera, och dem tilbödo Peder Anderson, och han ursächtadt, sigh deth icke kunna giöra, efftersom Oluff intet war hemma, och denne altså gifwit sig på wågen heem åth, och öfwer natten blifwit i Stad, dijth Peder Andersons son Anders, om morgonen kommit effter honom, och sagt, Oluff heemkommit, och tillijka med faderen kalladt honom tillbaka med penningarne, och han altså dijt reest, och penningarne lefwereradt, dem dee utan förord igentagit, som Päder Erson i Sta såg och hörde, och kunde wål fleera wara tilstädhes hwars namn han intet minnas kan, och at om wijthet å ingendera sijdan taltes, och där han någon præntion där på giordt, hade han penningarne intet lefwereradt, men Swän påstår, at det förbehöltz, som Lars Olufson i Fåsse åhördt och wittnadt haffwer, hwartill Nils Person nekar.

Nilss Pederson berättade, hemmans bythet giordes 1692 S. Johannis tijdh, af hans broder Jon Pederson, uti Nilss Larsons i Hambre och Peer Olufsons i Östlijen närwaru och Jon tagit därpå 60 dahl. s.m:t, och dem neder satt och [fol. 3v] deponerat hoos Oluff Michelson i Sunne, och kommande heem, dhet för sina bröder sagdt, som där medh warit tilfredz, och Nilss Peerson något där effter dijth warit, i meningh, penningarne at afhempta, då Oluff Pederson i Fåsse och dijth kommit, och begiärt ingenlösa där ibland warande 7 r.d:r specie, som honom eij förwägrades, och han skall dem utan lössn tagit, och dee öfrige blefwo qwarliggiande, till dness han satte dem ifrån sigh till Peder Olufson i Dufwe, och om hösten samma åhr, tog Anders Pederson dem därifrån och lefwererte till Oluff Pederson i Fåssa, som dem hafft till påska 1695, och då uti Rennbärg dem till Nilss Pederson lefwereradt, som dem hafft till första stoorböndagen samma åhr 1695 och då dem lefwereradt tillbaka utan något förordh: tänkiandes, intet mera skulle därom talas, som tilförenne refererat är.

Nämndens eenhällelige votum. Såsom Nillss Pederson exciperer emoth Lars Olufsons i Fåsse gjorde relation på höstetinget, som skulle Peder Anderson penningarne emothtagit, och förbehållit sig utsatte wijtet, beropandes Nillss sig på Peder Erson i Stad, som skall hördt penningerna blifwa utan förord om wijte emothtagne, och hwarken Lars Olufson eller Päder Erson äro tilstådes, icke eller Peder Anderson och des son Oluff och Anders Pederson i Tångböle, icke eller hans broder Jon Päderson som bythet först giordt; Altså pröfwes nödigt till sakens närmare uplyssning, intet där uti definiera, förr än alla interessenterne och wittnen komma till mundz och confrontation och förhöör, å näst skieende ordinarie ting.

4. Daniell Jonssons i Hwassnäs præntion emoth Päder Olufson Östlijen om hans hustrus jordepennningar, som interlocutorie å höstetinget afdömdes och differerades till dess flehra skiähl skulle insinueras, och betyges at Päder [fol. 4r] Olufson är siuker, och intet kunnat komma till tinget, och därför hafwer Oluff Michelson i Sunne som där till kallat warit, wändt om tillbaka heemåth, hwarföre måtte saken beroo.

5. Styckjunkaren Engelbrecht Skröder, är effter ordre förlengst till Ståckholm förrest effter ammunition och icke kommit tillbaka. Altså måtte hans sak emoth constabelen Carl Nillson, hwijla och beroo till nästa tingh.

6. Länsmans Hans Månsons käremåhl emoth Carll Olufson i Möhrwijken, angående hans hafde smöörhandell medh kyrkioherden h. Pär Sundio, som å hösttinget opskötz, företogz, då Carll föregaf och berättar, sig samma smöör lefwereradt tillbaka, efftersom deth klandrades, och fått sina penningar igen, och pastor deth genom sin dräng Håkan Olufson afhemptadt, och fördt till Nârie, hwaraf lensman säger sig intet wetta: beklagande, sig intet få köpa smöör eller annat till fångernas förtäring och underhåld. Carl Olufson itererade sin förr gjorde uhrsächtan, at han intet landzkiöp giordt, och reest där effter, utan effter pastoris anbiudande det kiöpt, eij wettandes annat, än han hade macht sällia sitt smöör till hwem han behagar. Pastor tilstått, sig igen tagit samma smöör, och lefwereradt honom penningerne igen, och sompt såldt i Nârie, och sompt ännu i behåld, hwilket togz i betenkiande, och där iblandh at ingen köpstad är i landet, och at hwar präst och andra sällier sitt godz till huem han will, och Carll intet reest där effter at kiöpat, utan tilbuden.

Såsom Carll Olufson hafwer allenast sig tilhandlat h. kyrkioherdens Sundj till och anbudne smöör, och icke gårdfari någon handel där med giordt, och lijkewähl, enär det blef klandrat, smöret till ägaren igen lefwererat, och sina [fol. 4v] penningar igenfått, altså hafwer han intet öfwerträdt Kongl. Maj:ts placat 1682 om landzkiöp, och derfor dömmes han frij för vidare tiltahl däruthinnan.

7. Erich Månsson i Byom kärade till Nillss Olufson i Lijen, om en tunna saltt, som han 1695 in februario af honom kiöpt för 7½ ort, den at bekomma hoos Oluff Jönson i Degernäs, den han intet genom sin broder Gunnar i Knytta bekommit, och han skall sagt, några bönder hoos honom insatt till 20 tunnor saltt, och alt een gång afhemptadt?

R:s. At han förstår sig wara hans fångzman, och will strax effter Gregori tijdh honom förnöija, men icke mera fått än siu ort och 6 skil; men fått något öhl, och kan wäl i det anseende betala 7½ ort. Actor Erich Månson gaf honom dilation till Gregori marknadz öfwerstående, och Nillss will sökia Oluff Jönson om saltet, som honom eij kan förwägras.

8. Effterskrefne hemman äro synte in octobri 1695, af lensman Hanss Månson, och näm-demän Carl Nillson i Såd, Nillss Olufson i Lijen, Hemming Jönson i Stamgiähl och Jöns

Pederson i Hårdlund, närwarande feltwäbel Johan Hällberg, och öfwersedde och afdömde på ordinarie tinget i Undersåker den 22 februari 1696. Nembl:

Åhre s:n, **Engelandh**: Jon Staffansons hemman beboos aff Carl Kiehlson, ett tunland skatte och ett tunland crone, leutnantens under Hallens compagnie tildehning.

Wästra stufwan 9 ahl. lång $9\frac{1}{2}$ aln bredh dugelig till wäggjar och taak. Spiselln af två rökgångar, hwartill felas ett spioldh som köpes för 24 öre. Et fönster göres af nyo för 12 öre, och på det ena een rutha sunder à 1 öre. Gålf med behörigt innanrede dugligit. Facit 1: 5: -
Afbalkadt cammare i förstugan $2\frac{3}{4}$ ahl. lång 5 ahl. bredh dugelig.

Östra stufwan $7\frac{1}{4}$ ahl. lång $9\frac{1}{2}$ aln bredh, odugelig till [fol. 5r] wäggjar och taak, och timber till een ny heemfördt, och medelst hemmannetz ringheet och fattigdom af misswäxt, inthet mächtig stufwan opsättia detta åhr, hwar med honom uthi berörde anseende gifwes dilation.

Stålpherberget 7 ahl. långt 6 ahl. bredt, med öfwerbåtn och skrå-låås, dugeligit in alles, som räknas för wisterhuus.

Källaren wäster på gården med god muhr, och een bodh där öfwer dugelig, med skurit barktaak, och brukas till sädes och miöhlbodh, och ett låås köpes där till för - : 12: -

Redskapshuus blifwer stallen wäster på gården, hwars taak repareras och giöres färdigt medh 2: - : -

Badstufwan odugelig, och een lijten upsätties af nyo för 3: - : -

Wedlijret fins medh odugeligit barktaak, hwilket repareres effter handen, efftersom Kongl. husesynsordninghen sådant huus icke nembner.

Hembl. huus giöres och bygges medh och för 1: 16: -

Kornladan söder på gården $11\frac{1}{2}$ aln lång, $8\frac{1}{2}$ aln bred. Twenne gålf och dugelig loa å nära lång wäggen. Tree stycken ståckar med sielfwa syllan ruttnade. På wästre twärwäggen tree ståckar, och på den östra siu dito, och taket gl:t dåch dräplöst, och altså skattas odugelig, och een ny astimeres kunne opsättias för och medh 12: - : -

Stallen nårr om gården 7 ahl lång 6 ahl bred, med höökulla öfwer, krubba och gålf dugelig. Dyngstaan fodras medh - : 8: -

Fähuset 11 ahl. långt 9 ahl bredt, 13 båsar, dugligit och färdigt, dyngstahn fodras medh - 12: -

Foderbodh wäster om gården $7\frac{1}{2}$ aln lång $7\frac{1}{4}$ ahl bred dugeligit barktaak. Foderboden söder på gården repareras och förbättras effter handen, emädan som een foderbod dess uthan fins effter hemmannetz stoorlek. Dugeligit swijnhuus

Åkeren yppen och wähl häfdat, som betyges. [fol. 5v]

Ingen humblegård där warit, eller kan å den tracten hafwas till någon nytta.

300 famnar ny gårdzslegård

120 dito halfgård à $\frac{1}{2}$ öre 1: 28: -

240 famnar aldeles odugelig à 1 öre. 7: 16: -

Höladurne duglige. Drohlängiet skogh wuxit som kan afrödias medh - : 2: 4

31: 20: -

Nämnden betyga honom uthfattig wara af olycka med häst och boskap, och kunna honom ingen tijdh föreläggia at fulgiörat.

9. Mattz Olufsons hemman i **Bergie**, 2 tunl:d crono, fendricken under Hallens compagnie tildeelt.

Wästra stufwan $8\frac{1}{2}$ aln lång 9 ahl bredh, spisellen af två rökgångar: förståendes med bakugnen, innanrede med wäggjar och taak duglige. Afbalkade cammaren i förstufwan 4 ahl lång 5 ahl bred och östra stufwan af lijka längd och bredd med den wästra, är aldeles odugelig, och een liten opsätties intill den wästra, så at cammaren och förstufwan blifwa som till förenne, som pröfwes kunna skee med den gambles innanrede, för 12: - : -

Stålpherberget söder på gården, 5½ aln långt 5 ahl bredt, medh öfverbåtn, dugelig till wäggjar och taak. Källaren färdig med een bodh däröfwer, dugelig till miöhlbod.

Badstugan warit brukadt af tree grannar och nu aldeles förfallen och bör en liten särskilt byggias medh 5: -: -

Locus privatus repareres medh : 8: -

Kornladan 14¼ ahl lång 11 ahl bred, twenne gällff och duglig loa: warandes på närre långwäggen två ståckar ruttna, och 15 dito i wästre twärwäggen och i den östra 5 dito, och näfwertaket dråppigt, skattas odugeligh och een ny efter hem:tz storlek upsättes med 12: -: -

[fol. 6r] Stall öster på gården 5 ahl lång 7 ahl bredh, dugeligh. En dito 7 ahl lång 6 ahl bredh dugelig, med barktak, som brukas till redskapshuus. Fähuset närre om gården 11 ahl långt 9 ahl bredt, dugeligit medh tålfv båasrum. Dugelig foderbod wid fähuset.

Wähl brukadt åker. Ingen humblegård nånsin warit eller kan där brukas. _____
Ängiarne nog skogwuxne och ladorne duglige. 320 famnar ny gårdzlegård. 29: 8: -

Nämnden betyga honom uthfattig wara, och ingen mins någon bonde där warit behållen, och denne olycka på bohaget, och kunna intet därför honom detta år till någon byggnadt döma.

10. Lundh. Jacob Olufsons hemman brukas af Swän Olufson, och består af 1½ tunland crono, anslagit fältwäbelen under Bergz compagnie.

Wästre stufwan 7 ahl lång 9¼ ahl bredh, duglige wäggjar och taak, twenne fönster felas, som köpes för 1: 4: - . Twenne st. spieldh i spiesellen och baakugns röökgång à 24 öre. Å ena dören som witter till cammaren i förstufwan, felas gångiern, som dijth sättias för 4 öre, bordet utan fötter, som giöres för 8 ör. Facit 3: -: -

Cammaren i förstufwan 3½ aln lång 5 ahl bred, duglig. Östra stufwan 9 ahl lång 9½ aln bred, nytt näfwertaak, jernstälpen i spjieselln köpes för 16 öre. Inga fönster, som giöres och skaffas för 1: 4:- . En sänglafwe. Närre långwäggsyllen något ruttet under som fodras och bewaras medh - : 8: -

Stålpherberget öster på gården 6¼ ahl långt 5½ aln bredt medh öfverbåtn alt färdigt, räknat för wisterhuus och miöhlbodh.

Källaren finns med god muhr och båtn, och bodan öfwer merndels odugeligh. [fol. 6v]

Kornladan 9¼ ahl lång 8¼ aln bredh aldeles odugeligh. En ny opsättes för och medh 12: -: -

Ett stall à 4¼ ahl lång 5½ bredh duglig, utan dörrjern för 4 öre, tillijka medh een dito af lijka längd och bredd, under ett taak och sammanknytt byggning, den ena räknas för redskapshuus 4: -: -

Dugeligit fähuus 9¼ ahl långt 8½ aln bredt af 10 båsar dugeligh. Foderboden wäster på gården dugeligh. Swijnhuus opsätties medh 1:16:-

Badstufwan dito 5: -: -

Åkeren öppen och wähl häfdat.

Humblegården aldrig warit eller kan blifwa.

60 famnar half dugelig gårdzlegård à 1/2 ör. - :30: -

Höladun duglig och ängierne intet skogwuxet 22:26: -

Betyges wara flitig arbetzkarll men fattig, och icke längie warit bonde, och ingen macht at byggia detta år, och dy gifwes dilation.

11. Lijen. Erich Andersons hemman 2 tunland skatte brukas af Jacob Olufson, ziergeanten under Owijkz compagnie anslagit.

Wästre stufwan 9½ aln långh, 10 ahl bredh, är funnen odugelig, och een ny skall upsättias, som pröfwes kunna med den nyttning af den gamla skee för 12: -: -

Östra stufwan 10 ahl i quadrat. Södre långwäggs syllen ruttin och nårra långväggen dito, den västra twärväggen förruttnadt, och den östra dito till två stäckar, näfwertaket dråppigt. I spielln och bakugn fehlas iern spielh, skattas odugeligh, och een cammare eller gäststufwa med spisell, æstimeres kunna med stufwans innanrede upsättias för 8: 1: -

Stålfhärberget 6¼ aln långt 6 ahl bredt söder på gården medh öfwerbåtn, dugeligt [fol. 7r] Källaren är dugeligh nårr om gården, och röstet ofwanpå medh näfwertaak. Badstufwan utan lafwa och dråppachtigt näfwertaak som repareres och giöres färdig medh 2: -: -

Locus privatus och wedlijder dugelighe. Kornladun söder på gården 12 ahl långh 9¼ aln bred. 2 gålff och een loa, duglig och färdigh.

Stallen nårr om gården 5 ahl:r i quadrat dugeligt. En dito i gården 8 ahl lång 5¼ aln bredh, två krubbor alt duglig, kan brukas till redskapshuus.

Fähuset dugeligt 11¼ ahl långt 9½ aln bredt à 10 båsar. Swijnhuset fins dugeligt. Höbodan öster om kornladan 4½ aln långh 8¼ aln bred. 2 stycken stäckar i östra twärväggen ruttina utanpå, men icke till skada och mehn. En foderbod med skulla öfwer, nedersta hwarfwen ruttne, och een stäck på östra sijdan, een dito på den wästre och den nårra dito, förståendes utanpå, som kan botas och repareres effter handan, emedan som han dess utan nötig foderrum hafwer.

Åkeren wähl brukadt. Humblegården aldrig warit eller blifwa kan.

500 famnar ny haga och 260 dito 1/2 haga à 1/2 öre 4: 2: -

Ängiesladan dugelig och ängiet dito. Inalles 8 lass swahl och ängieshöö och 10 lass starr. 26: 2: -

På 1694 åhrs hösteting, fins hemmanetz skatträttigheet wara medelst angifne elacka huus opbudit och inprotocollerat tredie gången, Kongl. Majj:t och chronan till säkerheet, och åboen Jacob Olufson, tigger sig föda i Nårie, där han sedan i höstas warit och wäntas heem, men icke ett korn äger at så, och ziergeanten Nillss Brant beklagar, sig utlagorne för 1698 intet bekommit, [fol. 7v] och bonden allenast äger två koor och ett stodh, och fattigdomen förordsakadt af hans fyllerie och öfwerflödige tobackz drickande och är altså intet håpp om hemmanetz bebyggjande detta åhr och kunna altså intet sättia någon wiss tijdh därtill, och till öfwerflödh, inprotocolleres skatträttigheeten Kongl. Majj:t och chronan till säkerheet 4:de gången.

12. Lijen. Carll Michelsons hemman 2 tunland chrone, brukas af Nillss Olufson, tildeelt munsterskrifwaren af Owijkens compagnie.

Wästra stufwan 8¼ ahl lång 9½ aln bredh, nårra långsyllan ruttin under, som bewaras medh näfwer och mullen wähl afföres för 8 öre. Twenne jern spielh köpas till röökgångarne för 1:24. Näfwertaket dråppachtigt och förbettras medh 1 dahl. s.m:t. Cammaren för stufwan afbalkas och båtn giöres med 1:-:- Facit 4: -: -

Östre stufwan 8½ aln lång 9½ aln bredh, duglige wäggiar och taak, och felas twenne fönster för 1:4: och twenne jernspielh 1:16:-. Murstången och ståndaren à 16 öre, facit 1 d:r.

Summarum 3:18: -

Låfftet öster på gården, af een underbod till sädes och miöhlbod och twenne rum till wisterhuus öfwer, med stäcklåås 5 ahl långt 5¼ aln bredt, dugeligh, men näfwertaket gammalt och een dör utan jern. Taket repareras medh 2 dahl. och ett låås till wisterhuset 1:4:-.

Små dörriern 4 öre. Facit 3: 8: -

Källaren är medh ny muhr och båtn, med färdigt röste öfwer. Wedlijder fins.

Locus privatus gammalt och repareres medh -: 8: -

Redskapshuus opsätties med och för 4: -: -

Badstufwan opbygges med och för 5. -. -

Kornladan 12 ahl lång 9½ aln bredh twenne gålff och loa dugelig in alles. [fol. 8r]

Stallen wäst söder på gården 5 ahl lång 6 ahl bredh, ferdig krubba och gålff, näfwertaket gammalt, två stycken ståckar i wästre långwäggen och i den östra dito 2 stycken ståckar ruttne utanpå och een i närre twärwäggen och den södra dito utanpå ruttne. Pröfwas kunna repareras medh flath tälliande och brädsående med och för - : 12: -

Höbodan öster om ladan $6\frac{1}{4}$ ahl lång 9 ahl bred odugel. till wäggiar och taak. Fähuset wäster i gården $11\frac{1}{2}$ aln långt $9\frac{1}{4}$ aln bredt à 12 bäsar, duglige wägiar och gålff.

Åkeren effter skatten i fult bruk och på halwa åkeren såås $2\frac{1}{2}$ tunna, och ett tunland fins i lägde, som Nillss Olufson föregifwer sig intet kunna opbruka.

Mangell af slått, och på trettijo åhrs tijdh intet warit öppen, altså lembnar nämnden och det denne gången. Humblegård aldrig warit å den tracten och aldrig blifwer till någon nytta.

Gärdzlegård odugel 160 famnar à 1 öre

5: - : -

Ängiarne och höladurne passera och ärkännas.

25: 14: -

Nämnden betyga, honom medelst misswäxst detta åhr, intet wara mächtig något huus opsättia, men tilhålles förferdiga och upsättia hagarne åthminstone.

13. Undersåker s:n. Äggen. Östen Jonsons hemman, 2 tunland skatte, beboos af Erich Olufson, är dragone qwarteer.

Wästre stufwan 9 ahl långh 10 ahl bredh, spiselln med två röökgångar dugelig och felas murstång à 16 öre och jernståndaren à 16 öre. Twenne träspiold som bör wara aff jern och köpes för 1:16. Näfwertaket gammalt och des raffter och täckior förbettras med 3 dahl.

Facit 5:16:-

[fol. 8v] Den östra stufwan 10 ahl långh $10\frac{1}{4}$ ahl bredh är till wäggiar och taak odugeligh, dåch behållit innanrede, hwarunder cammaren i förstugan begripes, som är feelachtig. En lijten opsättias och æstimeres kåsta föruthan gamla innanredet 12: - : -

Stålpherberget af öfwerbåtn wäster i gården $5\frac{1}{4}$ ahl långt och dito bredt, wäggiarna dugliga och taket odugeligit, som giöres giltigt medh 2 dahl. och den wästra långsyllan ruttin utanpå, som brädsåes medh 4 öre.

Facit 2: 4: -

Källaren är dugelig med dess båtn, men swalebåtn förruttin som lagas. Boden öfwer 8 ahl lång 7 ahl bredh är dugelig, som räknas och brukas för miöhlbod, som tillförenne.

Wedlijdret finns odugel. som nödwendigt behöfwes och rep. Dugeligit hembligitt huus.

Badstugan opsättes medh

5: - : -

Kornladan $11\frac{1}{2}$ aln lång $10\frac{1}{4}$ aln bredh, dugelig, af 2:ne gålff och een loa.

Stallen söder i gården 6 ahl lång $6\frac{1}{4}$ aln bred, nederste hwarfwet och bäggie wäggband-stäckarne ruttne och dråppachtigt näfwertaak, skattas ogill och oduglig och een ny opbygges med och för 6: - : -

Fähuset öster i gården $12\frac{1}{4}$ ahl långt 10 ahl bredt, gålff, bäsar dugl. till wäggiar och innanrede. Intet swijnhuus och ett nytt bygges för 1:16: -

Foderboden öst söder i gården 6 ahl lång 5 ahl bredh är dugeligh.

Åkeren yppen och så giödd, som slåttens tilsagdt. Humblegårdens intet warit eller blifwa kan.

35 famnar ny haga och half dito 140 à $\frac{1}{2}$ öre.

2: 6: -

Ostengdt till 40 famnar som giöres à 1 öre.

1: 8: -

Legdhöö och ängies, till $12\frac{1}{2}$ lass och starslått 5 lass.

35: 18: -

Ängiarne berättas ingen rödning behöfwä.

[fol. 9r]

Dömmes innewarande och nästkommande åhr ehrsättia feelachtigheeten.

14. Hårdlandh. Nillss Bertelsons hemman 3 tunland skatte, brukas af Peer Jonson, är dragone qwarteer.

Östra stufwan 10 ahl i quadrat är medh behållit innanrede och medelmåttigt gålff, een knuth på nedersta hwarfwet af ståcken half bårtsqwalt som fodras och repareras med 1: - : -

Wästrestufwan 10 ahl i quadrat är odugelig till wäggiar och taak, tillijka medh afbalkade cammaren i förstufwan och een ny opsättes medh gl. innanredet, för 12: - : -

Stålpherberget medh öfwerbåtn 8 ahl långdt $7\frac{1}{2}$ aln bredt brukas till wisterhuus och miöhlbod, är dugelig till wäggiar låås och dör, men taket odugeligt, som giöres färdigt medh och för 3: - : -

Foderboden öfwer källaren är till nederste hwarfwet förruttnadt och taket till $\frac{1}{6}$ otecht. Stallen nårr i gården räknas för redskapshuus. En badstufwa opsättes för 5: - : -

Hemblighuset dugeligt. Kornladan $11\frac{1}{2}$ aln lång 10 aln bredh, ett gålff och een loa, ett dråpp på taket botas medh - : 3: -

Stallen öster i gården är medh goda wäggiar, men näfwertaket tundt och dråppachtigt som repareres - : 16: -

Fähuset 12 ahl långt 11 ahl bredt 16 båsar, är till wäggiar och taak odugel. Ett nytt opsättes medh 15: - : -

Swijnhuset odugeligt som opsätties för 1: 16: -

Foderbodens tak aldeles odugeligt som göres giltigt 3: - : -

Åkeren är i medellmåttigt bruk efter ängiernes egenskap. Humblegården kan där intet anläggas till någon nytta.

206 famnar gärdzlegård, är af nyo giord och 40 dito till halfdugelig, som giöres gill à $\frac{1}{2}$ öre. - : 20: -

130 famnar aldeles odugelig à 1 öre. 4: 2: -

50 dito giöres ånyo à 1 öre. 1: 18: -
46: 12: -

[fol. 9v] Äger hwarken häst eller koo etc, och äro tree gamla systrar som hemmannet äga och inga medell till deras bruk hafwa, som skall wara högt skattlagdt och på långan tijdh ingen där warit behållen, ej eller kan åboen Peder Jonson, dhet detta åhr häfda och bruka, altså till Kongl. Maj:ts och cronones säkerheet upbiudes skatträttigheeten förste gängen.

15. Hustru Kerstin Larsdotter i Brattlandh, kärade till Benjamin Olufson i Edzåsen om een koo, som hon till honom förledne wåhr såldt för $3\frac{1}{4}$ r.d. à 6 m:k s.m:t, medh förord at få samma koo om hösten igenlöst, dhet hon tilbudit, och henne intet igen fått, som nu sökes.

Resp. at hon till een annan wara skyldig 4 r.d. eller 6 dahl. s.m:t, dem hon begiärte och bekom där på een koo för $3\frac{1}{4}$ r.d. utan förord, och samma koo strax såldt för samma prijs, till Marcus Jonson i Brattlandh och den samma icke een gång tagit heem och af Markus icke allenast fått bemelte $3\frac{1}{4}$ r.d. utan och $\frac{3}{4}$ r.d. af hustru Kerstin uti wärde, fått till sin betahning. Marcus Jonson föregifwer sig af Benjamin köpt kohn och intet medh hustru Kerstin handlat och dy behåller sin kiöpte koo, ej eller hördt at Benjamin låfwadt henne få lösa igen kohn och om så warit, henne intet köpt af honom.

Enhälligt votum Såsom hustru Kerstin Larsdatter intet kan bewijsa med förord, hafwa låtit Benjamin Olufson een koo för länte penningar få, den sedan at igenlösa, och han dhen strax oplåtet Markus Jonson, för samma köp och wärde. Altså kan rätten intet finna, honom böra henne någon koo skaffa, utan köp bör efter lag stå och intet återgå.

16. Hustru Kerstin Larsdatter beswårade sig öfwer Marcus [fol. 10r] Jonsson i Brattlandh, för det han för 4 åhr sedan tubbadt hennes pijga hustru Kerstin Pedersdatter och han låfwadt hennes sahl. man feltwäbelen Henrich Örn, hielpa på hemmannet, men deth intet hållit. Resp. at han icke lagligen stämd är, utan för två dagar sedan tilsagd och intet dess pijga tubbadt, utan på det hon skulle där blifwa, gått godh för tilsagde löön. Hustru Kerstin berättade, Kerstin Pedersdatter sielf sagdt, det Markus welat henne tubba där ifrån, hwar till hon nekar, och berättar allenast een gång sagdt, det feltwäbelen tycker sig alt för stoor löön henne till-

sagdt och hon swaradt, sig den wäl förtiena och tenkt gå därifrån, som och skiedt, om icke Marcus caverat för lönen, hwarå än litet rester och återstår.

Hustro Kerstin prætererade sitt nederlagde arbete på cronhemmannet i Brattlandh och at Markus må icke där boo efftersom hon h:r gen. maiorens och landzhöfdingens resolution af den 20 juni 1695 hafwer, at någon sin slächting emoth bårigen, skall få dijth sättia, hoos hwilken hon kunde blifwa försörgd, det hon berättar sig willia giöra och honom hafwa där ifrån och elliest af sochnmännen effter Kongl. förordning försöras. Resp. att han fått karl för sig i cronones krijgzdienst den 19 martij 1695, som h:r öfwerst Carl Hårdh attesterat och befallningzman Lorens Backman samma dato immitterat honom cronehemmanet i Brattlandh och således lagligen dith kommit, syn är däröfwer den 30 junj 1695 hållen, men icke specificerat hwad byggnad och bruk feltwäbelen där giordt. Markus är tilfredz begifwa sig därifrån, enär han lagligen utsagd blifwer och will ingalundha hafwa henne i gården och hon säger sig intet gå därifrån förr än hon får betahning för nederlagdt arbete. Markus påstår willia hafwa henne uhr gården, det hans dragon [fol. 10v] kan få huusrum. Hustru Kerstin at han i många måtto warit sig emoth, det Carll Pederson i Harbysta skall kunna wittna, om han tilstädes wore, hwilken icke stämder är.

Enhälligt votum
Emedan som hustru Kerstin Larsdåtter, intet kan öfwerbewijsa Markus Jonson hafwa tubbadt hennes hafde pijga hustru Kerstin Pedersdåtter, utan på deth, hon skulle i tiensten blifwa caverat för tilsagde löön, altså fins klagan af intet wärde. Hwad hennes mans nederlagda arbete på cronhemmannet i Brattland widkommer och det hon hafwer tilstånd, någon af sin slächt dijth skaffa, så fins Markus Jonson hafwa befallningzmans Lorens Backmans immission där till af den 19 martij 1695, och syn är därpå hållen den 30 juni 1695, men icke specificerat hwad byggnadt och bruk, sahl. feltwäbelen Örn där nederlagdt och giordt, hwarföre finner rätten skähligt att Marcus Jonson niuter sin immission på cronhemmannet efftersom hustru Kerstin, ingen af sin slächt kunnat dijtskaffa och han wäl nögd där ifrån träda, enär hon lagligen blifwer därifrån sagder och därhoos at undersökias och antechnas bör, hwad byggnadt och bruk feltwäbelen kan där giordt och nederlagdt, hwarå sedan skall föllia rättens betenkiande, om hustru Kerstin hafwer någhot at wänta eller blifwe skyldig för sine åhr. Sidst betreffande at Marcus intet will henne längre hysa, på deth han må kunna sin dragon härbergera, så kan rätten intet obligera honom där till, utan hustru Kerstin bör efter h:r general maiorens och landzhöfdingens Carl Gustaf Frölichs resolution, den 20 juni 1695, af sochnemännen efter Kongl. Majjt:s nådige förordning försöras.

17. Wachtmestaren wid Järpe fånghuus Rahl Erichson Rase tillspordes, enär bolaren dumben [stumme] Jon Olufson [fol. 11r] är död blefwen? Resp. den 17 januari sidstleden. Sedan huru längie han war siuk och hwad siukdom han hade? Resp. att han een månadt war siuk och hans högra been opswall, icke af bulten som lijkwäl honom aftogz och omsijder stegh upp i lijfwet på honom och han hwar morgon och afton, som andre, fallit på sine knä, och suckadt till Gud, men intet tecknadt, sig willia begå Herrans Heliga Nattward och därföre intet låtit kyrkioherden där om wetta, ej eller kunde tänkias, med honom så när wara lijdit, efftersom han dageligen åth sina fulla måhl och offta technadt, sigh bekändt sin stoora bedrefne synd och pekadt på sin halss och sedan sedt upp i himmelen och suckadt.

Wachtknechten Erich Jonson berättar honom een månadt wara siuk och begyntes först i högra knäet som satt sigh neder i beenet och sedan i wänstra behnet och omsijdher småningom upp i lijfwet, at han med möda kunde andas, och pekade huru swårt han hade att andas och hwar morgon och afton fallit på sina knä och med händernas sammanknäppande och munnens rörande, suckadt till Gudh och under siukdomen wäntadt doom och därefter få döo och tecknadt då blifwe sin wedermöda qwitt, men intet tenkt sig blifwa af hafde siukdom döo och intet begiärt prästen och mäst hållit wid sängen och sidsta dygnet swår andrächt hafft

och med ett rasslande i dagningen dödt och afsombnadt, och sedan giordes åth honom kista, huaruti han lades och sattes neder i fånghuset.

Wachtknechten Oluff Steenson gjorde samma relation som Erich Jonsson. Nämnden förehöltz om dee någon wettenskap om hans siukdom och död hafwe och om så wore, det gifwe wid handen men swarade, sig intet vidare där om hördt, än at han warit siuk och död blefwen. [fol. 11v]

18. Lensman Hanss Månsson hafwer caverat för fendrich Chrestopher Reit och dess optagne cronohemman i Backen uti Kall sochn af 1 ½ tunlandh, som Jon Jonson tilförenne åbodt, och efftersom fendrichen skall därifrån till sitt bostelle i Hallens sochn och een landbonde på bemelte Backhemman satt, så upsäger lensman sin caution och intet caverer för hans dijthsatte landbonde och at han må skaffa sikh löffte, deth tålffmännen låta fendrichen wetta och fins nödigt at syn och besichtning måtte skee nästkommande sommar, så på huus, jord och hängnadt och hwad som därtill hörer.

19. Rustmestaren Jöns Kålling på sin hustrus Kerstin Olufsdåtters wegnar och Nillss Olufson i Lijen på sin egen wägnar och dragon Erich Höök på sin hustrus Britha Olufsdåtters wegnar, begära arfskiffte efter sin sahl. fader Oluff Anderson i Edzåsen, som dödde anno 1674 och des änkia och deras moder hustru Karin Olufsdåtter, hemmannet bebodt, som det och hennes odell är, altså till föllie af Sweriges lag och Kongl. förmyndareordningen kan skiffte och dehling på löösörerne barnen eij förnekas, utan modren bör med gode mäns närwaro låta dem få sitt fäderne af löösörenne, broder broders lått och syster systems lått.

20. Lenzman Hanss Månson, läth insinuera gjorde byte med Hanss Pederson, om Mo hemmannet som består av 3⅔ tunland i Undersåker s:n, emoth hemmannet i Bergie af tree tunlandh, som Hanss Månsson anno 1687 sikh tilhandlat och tree gånger opbiuda låtit och medelst åthskillnan af hemmannen hafwer Hanss Pederson contant lefwereradt 50 dahl. s.m:t, och altså opbiudes Mohemmannet förste gången utan klander.

Ting 26 och 27 oktober 1696

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:17b, fol. 261r–277v, ÖLA.

Anno 1696 d. 26, 27 octob. hölltz laga ting med allmogen af Undersåkers tingelag på Jerpe krog, närwarande cronones befallningzman wälb:de Lorentz Bachman, och fölljande häradz edsworne nämbd.

Carl Nillson i Sååt	Olof Larsson i Brattägge
Gunnar Person i Jerpen	Joen Jonson i Konääs
Nills Jonsson i Edsåsen	Jon Ollsson i Dufwe
Bengt Månson i Bärjom	Lars Ollson i Forss
Nills Hinderson i Byom	Anders Olsson i Moo
Nills Ollson i Lijen	Hemming Janson i Stamgiähl

1. Sedhan tingfrijd war aflyst och högl. Kungl. hofrättens bref för häradzhöfd. Sparrman war upläst, publicerades de Kungl. stadgar och placater, som uti föregående protocoller specificeres och anteknade äro.

2. Efftersom hust. Agnes Jönsdotter i Röo icke nekade till dhe 7 d:r 16 s.m:t, som resterade uppå dhe 22 d:r s.m:t, hennes sahl. man hade af Undersåkers kyrkia lånat, och kyrkioherdhen ehrewyrdige h:r Pehr Sundius nu påtalade, altså pålades hon den [fol. 261v] hälften nästskeende Gregorij marknad och hälfften Michaelis tidhen 1697 betala, dock så att Olof Larsson i Röo, som hemmanet effter hennes man har tilträdt, för samma pengar med henne lijka står och clarera skall, och det i förmågo af sitt egit begifvande in för rätten.

3. Emedan dragoun Sven Forssman tillstodh lägersmålet med Kierstin Nilssdotter i Brattland, altså sakfelts dhe effter höglofl. Kongl. hofrättens resolution d. 3 jan 1694, han till 40 och konan till 20 m:k s.m:t och ståå bäggie uppenbara kyrkioplicht och aldenstund Forhsman förledit \åhr/ när Kierstin har måst för denne orsaken skull, qvittera sin dienst och mista sin löhn, intet har welat uti den dyra tijdhen henne till underhåld gifa förutan 1/4 tun. korn, dy war rättens sluut, att för samma bekostnad, han för sin andehl skulle henne betala 6 d:r s.m:t. [fol. 262r]

4. Uthi dhen här instämde saken emellan styckejunkaren manhafftig Engelbret Schröer, och constapelen Carl Nilsson, angående swåra och grofa beskyllningar, hwar med Carl Nilsson har åtskillig städz Scröer angrijpit, och han nu söker reconvention på honom föra.

Resolverades, att så som desse beskyllningar merendels angå styckejunkaren Scröers embete, de och passerade äro honom och Carl Nilsson emellan medan de legadt och än liggia i gaarnizonen, fördenskull blif:r de till underdånigst föllie af krijgzart. d. 17 § i processen för regementzrätten, tijt hän remitterade, hwar om när Carl Nilsson blef underrättat, och att han sådane klagomål borde hoos sine h:r förmän och öf:r commendeurer angifa, swarade han, at han wäl hade der om skrif:it, men styckejunkaren skall bref:en på posten borttagit och upbrutit, för hwilken swåra beskyllning, han förbehölt sig laga reconvention, så wäl som expenser och alt annat. Carl Nilsson continuerade vidare säijandes, att styckejunkaren med sine beställningar i Stockholm wille nedtysta saken, men han kunde som en *Kungl. M:ts* tienare intet tjga dher med, att han finner ett och annat Skantzen tilhörigt wara utslutit, som styckejunkaren sig till nytta brukade. Scröer protesterade än wijdare emot Carl Nilssons ohemule beskyllningar, dhem han skall wijsa utaf [fol.262v] ingen sanning beståå, begiärandes att sådant alt måtte annoteras, på det hans h:r förmän, tijt saken nu är remitterat, måge Carl Nilssons obetänksamma förfarande och wäsende finna.

5. Det tiltalade Anders Jonsson och Bängt Månsson i Bårgom, Jöns Andersson i Gröttom, angående ett slättebole, Stormyran, Sprängmyra och Finflodmyra, hwilka af ålder skola legadt till Bårgom, men för någon tijd sedan kommit under Gröttom. Jöns Andersson förklarade sig här emot att emellan Gröttoms och Bårgoms byemän, skulle någon ägotwist warit och derföre hade länsman med 4 st tolmän d. 1 oct. 1650 samma twist genom syn bilagdt och förordnat, att skillnaden desse byar emellan, skulle wara, från märket wid Profzdrolet, derifrån till kiärn i Sprängzmyran och så skulle Gröttoms man behålla den östra och Bårgman den wästra sijdhan, hwar med de blifit förljkte och tillfrijdz, skolandes ofwanb:te myror liggia på östra sijdhan om denne skillnaden, hwilket desse män nu med så myket mindre foogh skola kunna åtala, som den så länge hafwer stådt [fol. 263r] oklandrat. På kärandens sijda hördes Simon Jonsson i Kohlåsen och Jon Olsson Hwassnäås, hwilka efft:r aflagd eed berättade först Jon Olsson, at han ej annat wiste än det Sprängmyran hörde Bårgom till, derföre de och den hade bort skieppat, som han minns, men effter det prof som a:o 1650 skedde är hon kommen till Gröttom, hwar wijd och hans fader warit med, och af samma beskafenheet woro och skogen, ett böhle wid landzwägen, Ronomböle be:dt, hade och tilforne hördt under Bårgom. Tog afträde. Simon Jonsson betygade, att hans fader för honom berättat, det Sprängmyra lydt till Bårgom, men genom 1650 års prof kommit dher ifrån, hwilket han ännu kunde sig påminna,

så och om Roman böhlet. Togs afträde. Jöns Andersson påstod at blif:a wid 1650 åhrs prof, som så länge oqwaldt hade stått, och skulle slotten honom ifrån tagas kunde hans hemman intet beståå. Det samma föregof:o och Bärghoms byemän [fol. 263v] begiärandes syyn dher öf:r, så wäl som skogen[?], hwilken syyn dhem bewilliades, af 6 gode män, 3:ne å hwardere sijdan, hwilka noga besee och antekna alla lägenheter, så och giöra sin flijt, att parterne förlijka, hwar med om de icke skulle wara tilfrijdz, hafa de rättens sluut wijdare at afbijda.

6. Det wille drängen Olof Ersson påbörda enkian, hust. Märta Pärssdotter i Stamgiähl, att hon hade kallat honom tiuf, men aldenstund hon der till nekade, Olof ej heller några wittnen hade, för dhen skull blef hon frijkiend.

7. Uthlof:ade dragoun Nilss Hålfast att till Olof Larsson wid Åhn och Hallens s:n gif:a 1 d. s.m:t för det han brutit Olofs stoo, hwar medh de skulle wara åtskilde.

8. Pålades Olof Jacobsson i Hallen genstan at betala 2 d:r s.m:t till Jöran Pärsson i Uppland, hwilken han för en tijd sedan hade tagit, och för ett [fol. 264r] sågblad lef:erera till sahl. probsten i Oferdahl mag. Zacris Plantin, men honom icke tilställt, för hvilken orsak Jöran Pärsson har måst besagde summa andra gången utläggia.

9. Upskiötz det klagomåhl, som Jöran Aronson i Stallkiärnstufan förde emot hustru Anna i Stadh, angående en förlorad båt, till dess at ryttaren Olof Lundh ifrån Offerdahl kan blif:a instämd, som i samma båt skall med intressera.

10. S.d. föredrog Daniel Jonsson i Hwassnääs, hurusom hans sahl swärfadher sahl. Nilss Mikelsson, hade i Norhallen hemmanet inlöst för 9 r.d. Då hade Pär Olssons broder i Öster Lijen kommit emellan, effter han war bördig, och trängde Nilss Mikelsson ifrån, men som han straxt derpå måste föllia med krigzfolket till Tyskland, lembnade han hemanet i modrens händer sedan [fol. 264v] han 3 r.d. der å hade betalt, och aldenstund Pär Olssons moder har hemmanet emottagit, men ej bättre förestådt, än at medelst ödesmåhl har förfallit till cronan, så påstod Danill Jonsson, att Pär Olsson som sin moder ärfft, måtte resten af desse 9 r.d, som är 6 r.d, betala, hwar till Pär Olsson icke wille sig beqwämma, aldenstund han den tidhen warit i Norrie och effter sin moder ingenting ärfft och dessuthan hwad sielfa skulden angingo, wille han dhen icke agnosceras wijdare än dhen bewistes. Och emedhan ej heller Danill Jonsson kunde der emot till sin talans bestyrkiande några skiäl uptee, altså blef det och, desse 6 r.d:r beträffande, der till upskutit.

11. Blef afsagdt, att såsom tijdhen inom hwilken Nilss Larsson i Hambre, skulle återlösa dhe twänne hoos hust. Anna i Stadh emot 11 d. kopp.m:t pantsatte kalf:ar, [fol. 265r] den ena om 1 dhen andra om 2 åhr, \ej/ war försluten, bem:te pant ej heller efter lag och det 11 cap. Köpmåla balken LandsLagen war upbuden, fördhenskull och i förmågo af samma capitel resolverades, att Nils Larsson nu straxt, skulle emot penningarnes lefererande, sine kalfar återbekomma, dock at fodret betalas med 12 öre s.m:t.

12. Aldenstund Pär Olsson uti Östlijen icke kunde med något skiäl tillbinda Knut Nilsson i Mörwijken, att haf:a kalladt sig tiuf, för den skull blef Knut Nilsson, hwilken och här till alldeles nekade, dherifrån befrijad.

13. S.d. kårade Olof Jonssons enkia i Suhlwijken genom sonen Jon Olsson till Bängt Måns-son och Anders Jonsson i Bärghom, om afradzlandet Jufwalsbotten, hwilket af ålder skall legat till Suhlwijkens cronoheman som hans moder åbor och för dhen skull wille han det samma tijt

återwinna. [fol. 265v] Hwar på swaranderne sig förklaradhe, att betr. Jufwalsbottn aldrig hade helt och hållit lydt under Suhlwijken, uhan hade det så wäl \som/ afradzlandet och cronones fiske Hammars åhn, warit i förstone böxlat till Sölfwijkz åboen Gunnar Mark[u]sson, samt Pär Steenson och Anders Kiälsson i Bårgom, och aldenstund wid dhen ransakning som 1666 d. 16 maj skedde, Gunnar i Suhlwijken ej wille b:e afradzland emot en wiss afgift bruka, är det samma dato blif:it uppdragit of:annämde män i Bårgo för 1 d:r s.m:t hwilket och då warande gouverneuren högwälb. h:r Carl Sparre har d. 7 sept:r 1667 confirmeradt, som begge dessa orig. documenter in för rätten upwiste blif:it, och ehuruwäl Bergoms män desse afradzland allena tilkommo, så haf:a de likwäl för 3 a 4 åhr sedan tillåtit Suhlwijkz man till 1/3 part dheruti med sig intressera, förmodandes, at han som sin rätt til bågge afradzlanden har förloradt, icke skall med fog kunnat Jufwulsbottn [fol. 266r] hehl och hållen begiära. Elliest betygades att hwarken Bårgom el. Suhlwijken kunna bestå, om endhera af dhem skulle sin dehl i afradzlanden mista.

Hwad här ofan anfördt är, har häradzrätten efftersom det agerat och bewist är, låtit till protocols flyta, men kan med sielf:a qwæstionen sig icke befatta, emedan det till häradzrätten icke hörer, uthan förblif:a Bårgoms man wijd sina twådelar i desse afradzland till dess \af/ högre handen, det blifa förändrat.

14. Det påstod fuller Olof Pärsson i Forssa, att såsom Anders Pärsson Tånböhle, hade utan orsak ryggiat det kiöp[?] byte, som dem emellan om bægges deras hemman slutit \war/ och \det/ wijd 20 d:r s.m:t wijte, föruthan dhe 60 d:r s.m:t dem Olof Pärsson gifit emellan, det måtte fördhenskull Anders Pärsson besagde wijte ärläggia, hälst Olof der wid stoor bekostnad hade giordt, fordzlat tijt 2 st lass, dem han måtte föhra tilbakas som war inalles 4 mihl hwart lass. [fol. 266v] Anders Pärsson föregaf, att han gierna hade hade ståt bytet, allenast att Olof i rätten tijdh welat boflytta, han wore och än wederrodo att stå bytet, men der till wille Olof intet wijdare samtyckia uthan insisterade wijtet. Hwilket skiötz till nämnden, och aldenstund inga wittnen öf:r wijtet hade warit, det ej heller wijd häradzrätten blifit confirmeradt, dy i anseende der till blef Anders dherföre frij sagdh, dock skall han som bytet har brutit ärsättia dhen skada som Olof Pärsson med flyttningen dher wid har tagit med 2 d:r 16 s.m:t.

15. Emedan dhen skada som nämдемannen wäl:t Nilss Olsson i Lijen, hade tagit på sin eng till 1½ lass höö, ej allenast woro skedd af Olof Enarsons uthan och af dhe andra grannarnes, Hans Pärssons och hust. Karins hästar, dy skulle dhe proportionaliter til samma skada swara, och den straxt betala med 1/2 skrinna hästhöö hwardere. [fol. 267r]

16. Såsom Anders Jonsson i Wästgårdh ej wille uppå dhen till honom gångne stembningen comparera, uthan sagdt till tolfmannen wät: Jon i Bonäs att han heldre bötte, än han emot Jon Olsson i Kohlåsen till tingz gingo, altså kunde rätten ej annat, än i förmågo af Kungl. M:ts process 2 § honom för contumax [tredskande ?] ansee och saken företaga, och aldenstund Jon Olsson uti 12 åhrs tij honom utan löhn hade tient och allenast fått några släpekläden, så blef Anders Jonsson pålagd honom i ett för allt åhrl. gif:a \1 d:r s.m:t som giör/ 12 d:r s.m:t och nu för upropetz försummande böta 1 d:r s.m:t, dock skulle han haf:a något förfall, annat än nu kunnigt är, lembnas honom dher om så wäl som öf:r hufud saken til nästa ting att instämma Jon Olsson, hwilken nu straxt skall låta honom domen wetta. [fol. 267v]

17. Efter föregången laga stembning tilltaladhe artollerie smeden sahl. m. Johan Pärsson Hammars enkia \hust. Marta Mickelsdotter/ constabelen Carl Nilsson, om 6 d:r s.m:t hwilka han till hennes sahl. man skall wara skyldig för 7 ahl. crono-rask a 2 carol. aln, och 5 aln hampelärffft, hwilka pengar Carl Nilsson och hade en gång betalt, samma gång han clarerade dhe 22 d:r s.m:t han effter dess obligation d. 19 octob:r 1692 skyldig war, men a:o 1695 wijd

tinget \hade han/ obligerat styckejunkaren Schröder, honom dem att återleferera. Carl Nilsson wille desse 6 d:r s.m:t icke tilståå, wederkiendes dock, att han hade undfåt rasket och lärfftet, men föregaf att dhe woro i obligations summan inbegrijpne, så at han i stället för 22 d. s.m:t eij skall bekomit contant mehra än 8 a 9 d. s.m:t, det öfrige i perselar. Men hust. Märta påstod at pen:garna woro för sig 22 d:r och pertzelerna dess utom tagne, beropandes sig på styckjunkaren Scröder som betygade, att effter Carl Nilssons begieran skref han obligationen på 22 d. s.m:t. Penn:gar såg han at Carl Nilsson fick, men huru mycket [fol. 268r] wiste han intet, ej heller om lärfftet och rasket der uti wore inbegrijpit, det samma berättade och handtlangaren Johan Pust, och att Carl Nilsson hade 7 a 8 dagar sedan obligation skrefz haft rasket och lärfftet. Carl Nilsson förehöltz att om rasket och rest[?] lärfftet hade i obligation warit inbegrijpit, hwarföre han då lät blif:a opåtalt ifrån 1693 till 1695, att för samma sorter enkan afdrog 6 d:r s.m:t hwar till han intet swarade, annat än de giordt honom orätt, erbiudandes enkan, att under desse 22 d:r rasket och lärfftet war inbegrijpit, moverandes dher hoos, att desse pertzeler udj 6 d:r s.m:t intet woro betalte, hwilket är ett skiäl för honom, erbuidandes till öf:r flödh, att om enkian gitter edhen gånga, att desse 6 d:r s.m:t intet äre begrijpne uti dhe 22 d:r s.m:t will han dem gierna betala fast han är en fattig man, och emeden hon samma ed wedersakade, dy blef och Carl Nilsson ifrån hennes åthahl frijerkiendh. [fol. 268v]

18. Aflade säxmennerne Erik Anderson i Hårbösta, Erik[?] Olsson i Eggen, Lars Jonsson i Hwassnäs och Märten Pärsson i Uppland deras säxmans edh.

19. Afsade sig länsman Hans Månsson sokneskrifare tiensten, så att för 1697 han der med *intet* will sig befatta.

20. Upbödh Nils Larsson i Swänstadh Swänstadhemanet à 4 t.l:d, 3 g.

Dito upbödz det byte som skedt woro emellan länsman Hans Månsson och Hans Pärsson i Bärge om Mo hemanet, 2 g.

Opböd Olof Pärsson i Forss det sig tilhandlade och bördade hemman Forssa 1 t.l:d efter kiöpe skrifften d. 14 apr. 1691, 1 g.

21. Länsman wäl:t Hans Månsson kärade till Jon Andersson i Grättiom, Bengt Grelsson uthi Kohlåsen och Jon Grelsson i Gråsiön, angående en elg som han förnummit at dhe skola tagit af lappen [fol. 269r] Torkel Olsson, hwilken och tillika blif:it instämd, då Bengt Grelsson i Kåhlåsen berättade, att lapparne esomoftast giöra bönderna skada på deras skatteägor och afradzland, achtandes altid på tidhen när bonden är hindrad, både i fiskerijer, så wäl som i diur och fogell fängiande, och dhenne gången hadhe det sig och äfen tilldragit, att han kom på lappen Torkell Olsson då han nyligen hade uti hans afradzland Fiskewijk fält en elg och hölt på at koka och äta upp kiöttet, derföre tog han huden af honom beropandes sig på Jöns Andersson i Gröttom och Jon Grelsson i Gråsiön till wittnes, hwilka och gjorde samma berättelse och förde dessutan samma klagan öf:r lapparnes åwärkan jempte en stohr \dehl/ af Kalls s:n allmoge. Nämde männen Anders i Bärgeom sadhe at på länsmans befalling han hade haft bud up till fiällen effter [fol. 269v] Torkell men ingen hade kunnat honom träfa, och för dhen skull öf:r lades huru wida bondens relation uthi den andras närwaro borde attenderas, af huden fans det klart, att elgen blifit skuten twart igenom wijd bogarne, men at döma lappen in contumacium kunde rätten intet, effter han lagl. icke är stämd, utan uppskiötz saken till nästa ting hwar till Torkel kan instämmas. Och att hämma lapparnas intrång och oförrätt, på böndernes skatte och afradz egor, tilsades tolfmännen i Kall s:n at först som lapparne komma fram, de kalla dhem in i soknestuf:an, och för sådant warna, wid hårdt straff tillgiörandes.

22. Examinerares och verificerades mantalzlängdhen.

2. Husfolkz och boskapslängdhen.

3. Gierningz män woro här inga, ej heller tienstetelöst folk. [fol. 270r]

4. Uplästes \och examinerdes/ afradz extractet för detta tingelaget, hwar wid Jöns Larsson på Tiällandet i Kall s:n. frambsteg, begiärandes at effter h. gen. majorns och lanzhöf. resolution, det måtte ransakas, om honom icke kunde tillåtas på afradzbölet Tiällandet, att byggia och der en lägenhet upbruka, för hwilken han, sedan han sine frijhetzår hade niutit, will gifa *Kungl. Maj:t* skatt, hälst der och tilförene hade åker warit. Men dher emot protesterade Olof Larsson i Röö, begiärandes, at såsom Tiällandet hade tilförene lydt till hans hemman, at det för dhen skull måtte tijt igen läggias, upwijsandes Olof dher öf:r commissariernes breff 1665, så wäl som h. gen. Sparres confirmation; och emedhan \det war/ Olof Larsson påfördt allenast för 24 öre afrad, så tilspordes Jöns Larsson, om han wille dher före uptaga 1/4 rök och derföre skatta, så och för skatten ställa *Kungl. Maj:t*z och cronan [fol. 270v] säkerheet. Dhå Jöns Larsson wäl wille så stoor skatt taga som för 1/4 rök kunde sig bestijga, men begiärade först wisse frijheetzår, under hwilken tijd han jorden och ägora, med all möjelig flijt wille excolera, men att ställa borgen, föllo honom något swårt, aldenstund nu ingen woro, som på allmen effterfrågan för honom cavera wille. Nämnden förklarade jembwäl, at fisket på Tiällandet kunde bonden intet umbära, men slott hade han dessutan tarf:elig, kornjord woro dher och mycket swag, hwilkit och lär wara orsaken, att denne lägenhet tilförene är blif:en ödelagd, och der äntel. denne Jonas Larsson skulle taga up Tiällandet för större ränta än dess afrad nu är, så lär han intet dhermedh länge uthärda, dherföre bödz honom neder i landet att [fol. 271r] upbruka något ödes hemman, hwilket han aldeles wedersakade, uthan begiärade fåå någon lägenhet wid fiällen, hwilket ej fans rådeligit, effter han är en ostadig sälle, och esomoftast löper öf:r till Norrie, så cronobetienten stor swårighet hafa medh honom at komma til rätta.

Blef och effter h. gen. majorns och landzhöfdingens remiss d. 27 febr. 1695, undersökt om Runge och Moosiö fisken som Olof Pärsson i Forssa begiärer emot afrad fåå bruka, hälst de tilförene ej skola wara skattlagde, då Pär Olsson, Jon Olsson och Pär Jonsson i Dufwe framträdde, berättandes at det låg inom deras skattskog och inwijd deras fäbodar och slotter, och protesterade fördenskull emot Olof Pärssons ansökning; och aldenstund Olof Pärsson påstod sin giorde relation och häradrätten, utaf nämnden ell. närwarande allmogen \derom/ ingen säker underrättelsse erhålla kunde, dy skulle beskafenheten här öf:r af länsman och nämndman Hemming Jonsson i Stamgiärd medh Nilss Andersson i Bye uti [fol. 271v] bägge parternes närwaro besichtigas, komandes omkostnaden hälfften på dhem hwardera.

Angående afradzlandet Fiskewijk, så war det wäl indelt till Jon Olsson och Bängt Grelsson i Kohlåsen, men befall:m. tilsporde dhem, om dhe icke en tijd bortåth hadhe skeppat bort det åth andra, hwilket Bängt Grelsson tilstod allenast ett åhr wara skedt till Olof Pärsson i Hallen emot wanligit afradh, men ej wijdare. Befal:m. frågade om icke och Plantingen hade hafft det en tijd, dher på Bängt Grelsson gaf till swars, att Planting hade hafft Jon Olssons men icke hans dehl.

Befall:m. begiärte at detta måtte anteknas, \effter/ härutaf klarl. finnes, att desse Kohlåhs män haf:a ägor nog förutan Fiskewijkz afradzland, hwilket på den händelsen kunde någon annan uplåtas, som bättre behöf:r. Bängt och Jon Olsson betygade att dherutom de till sina hemman [fol. 272r] intet fiskerij hade allenast lijtet wid gården i de små siööarne, hwilket länsman med nämnden wittnade, elliest woro der på Kohlåhs ägor ett fiske som Konäsman ifrån långl. tidher hade hafft, berättandes Jon Olsson i Hwassnäs, att det genom byte twenne bröder emellan, i Konäs och Kohlåsen, woro gif:it emellan till Konäs, effter det skulle warit lijtet sämbre och altsedan legat der under, men detta \fiske/ skall wara allenast till 1/4 tunna högst om åhret, som allment tilstodz, men skatten derföre, woro än qwar i Kohlåsen.

Elliest berättades af nämnden, at i Kohlåsen wore 2:e hemman, ett crono och et skatte, som till understöd wäl behöfde Fiskewijkz afradzlandet.

Föruthan förra afradzland och fisken angafz nu ett fiske uti wästra delen af Anians siön i Kall s:n hwilket a:o 1695 Olof Håkansson i Mo och Anders Olsson i Nedergård \Grellss Olsson och Olof Andersson/ hade uptagit emot afradh 24 öre s.m:t. [fol. 272v] Men för fisket på östra ändan i Anian siön, lofade nämndeman Gunnar Pärsson i Jierpe här effter gif:a 1 d:r s.m:t tagandes \det/ sin begynelssse a:o 1697 och så frambegent.

23. Uthi detta tingelaget war ingen som emot billig afgift kunde sig åtaga bränwijns brännerijet.

24. Tilstodh länsman att för innewarande åhr han åthniutit sin löhn.

25. Tillspordes länsman Hans Månsson huru det wore beskafadt, med torpet Backen uti Åhre s:n och Dufwe färriesundh, då länsman berättade att färiekarlen Olof Mickelsson det ännu brukade emot dhen skat som a:o 1692 här wijd tinget, honom allenast till proof blef pålagdh, 5 d:r s.m:t åhrl. hwilken skat åboen förklarade sig willia utläggia allenast han finge lijten skog härtill, haf:andes på den platsen warit ett lijtet hemman, men [fol. 273r] ödelagdt. Länsman sadhe att bonden hade för 4 åhr skatten hoos honom åhrl. insatt, derest han än står, önskandes, att han finge dhen summa från sig lef:erera, men för 1696 tilstod bonden, at skatten än hoos honom innestode, förmenandes länsman at om hemmanet blef:o skattlagdt torde det högre skat kunna antaga. Öf:r detta understod sig nu intet häradzrätten något att utlåta, ell. till vidare skattläggning skrijda, utan till ödh[mi]ukt föllie af höglofl. Kungl. Bärgezcollegij bref d. 1 octobr. 1696 det \samma/ till h:r gen. majorn och landzhöfdingen \haf:a/ remitterat, så wäl som angående de hoos länsman. insatte räntorne och huru medh dhem skall förblif:a.

26. Förehades och examinerades dhe nya och g:l. förmedlingarne; så och förmedlingen på lappräntan. [fol. 273v]

27. Betygade nämnden och närwarande allmoge, att ingen annat wiste, än det Rösta hemman Olof Håckanssons 1 t.l. crono och 1 t.l. skatte, woro gammalt skatte och intet stubbrättighetz.

29.[!] För fehlachtigheter och utlagors rest, upbödz förste gången af leut. Falk, Jon Anderssons hemman i Edzåsen.

30. För sittande rätten återlef:ererade hust. Märta Mikelssdotter till constapelen Carl Nilsson dess fullmacht för hennes sahl. man af d. 20 jan. 1691 om dess löns infodrande.

31. S.d. ö:frsågz dhen af länsman och tolfmännen d. 11 julij nästl. håldne husesyn öf:r cronohemmanet Moo i Undersåker s:n 3 tunl. som fändricken under h:r majorns compagnie, på löhn indelt vär/, hwilket Olof Jonsson Sellingh har \från/ a:o 1693 till 1695 bägge inclusive åbodt, och för dess häfd och byggnadt bör swara. Häradzrätten igenom [fol. 274r] gick så dhen reparation som Selling hadhe giordt och här nedanföre specificeras, så och hwad fehlachtig[h]et her än funnes, hvilka \efter skedd werdering/ stego till 24 d:r s.m:t, och blef öf:r alt detta fölliande liquidation fattad.

Olof Selling kommer för 3 åhr at swara,
beräknadt å 8 d. s.m:t om åhret för halfft
hemman, 3 tunl. 24: -

Saldo som effterkommande åboen

Emot detta har Selling byggdt å nyo
östra stuf:an, hvilken ansågz för 3 åhrs
byggnad, men när 4 d:rs fehlachtighet
afdrages blif:r i behåld 20: -
Miölboden 6. -

Anders Olsson för öf:r byggnadt		Badstufan	3: -
bör Sellinger betala	<u>8: -</u>	Fähuset i Bränwallen påbegynt	<u>3:-</u>
	32: -		32: -

Hwilka 8 d. s.m:t Anders Olsson lofade effter handen betala, så at Selligs honom ej alt för hårdt stränger, updragandes her jempte Sellinger honom den besittningz rättighet, som af h:r gen. majorn och landzhöfdingen d. 25 majj 1695 han erhållit, till hörsamste föllie hwar af honom försäkrades, att så länge han [fol. 274v] Anders Olsson cronohemmanet wäl häfdar och brukar, honom ingen der ifrån drif:a lærer.

32. Effter föregången laga stembning kärade länsman w:t Hans Månsson till fendriken edell och manhaftig Joh. Holmer.

1.) Huru han kommer at bruka fäbodeställe söder i marken och slotten kring Håttkiernen med fisket, som till lensm:s odell hemman Moo skall lydt och legat; hwar på h:r fändriken sig förklarade, at icke allenast länsman, utan och 3 länsmän för honom inemot 90 åhr skola den tid de fändrikebostället Hårstad hafa obodt, samma slott och fiske nyttiat, så at länsm. wäl lærer wetta, huru fändriken der till kommen är och om merb:t ägor hörde till Moo, hade h:r öf:rstl. Sabel, som war ägande af Moo det wäl åtalat. Men fäbowallen skall effter klar skillnad och märken höra Nylandzman till, som \alt/ fändriken wille bewijsa af h:r Nilss Sundels attest daterat d. 20 okt. sidstl; emot hvilken attest länsm. exciperade, aldenstund h:r Nilss ej länge skall åbodt Moo hemmanet och således icke så noga wetta huru det af ålder warit. Produce-rade [fol. 275r] dy en annan attest af Östen i Edzåsen, Pähr i Hålland, och Carl i Swänstad, af d. 21 julij 1672, hwaruti de betyga, att uti lensm. Erik Sporres tijdh, hade de warit nämde uti syn, emellan honom och Moo man, om fäbowallen, och de befunnit at han lågo på Moo-mans ägor, men fisket och slotten anbelangande, så hade det altijd fölgdt med under Moo, som af en annan attest d. 25 majj 1662, länsm. wille intyga.

2.) Sedan förmenar länsm. det h:r fendriken för sitt boställe \Hårstad/ och Swänsta man ej skola haf:a foug, med 2:e notar emot länsman \at/ bruka fisket i elfen, aldenstund emot dhem han äger hälfften, och de bägge tilhopa ej mehra, än länsman allena, och wille således, att de en noot tilhopa emot länsman skulle bruka, haf:andes de på dhen ena sidan om elfen sin strand, och länsm. på dhen andra. Fändriken sw. att uti detta fisket han ingen oförrätt hade länsm. tillfogadt uthan rättade han sig effter ågångne domb emellan Hårstad och [fol. 275v] Swänstadh d. 6 nov 1665 som förordnar att b:de byar skola uti skog, mulbete och fiske lijka dehlachtiga wara, hwilket och fendriken hade effterlef:adt, så att emot Swänsta man hade sine notedrag. Länsm. påstod, att h:r fändriken och Swänsta man icke kunne haf:a lijka stor rätt at fiska i elfen hwar och en \för sig/ emot länsman, uthan de tilhopa en dehl emot länsman, aldenstund de tilsammans ej hafa mehra än den ena stranden, och länsman allena å den andra sidhan hälfften. H:r fändriken beropade sig äf:en uti detta på h:r. Nilss Sundels attest, dhen länsman icke agnoscera wille.

Sidst beswärade sig länsm. att fändriken en och annan gång skall draga noot i Gård-wijken, Moo man tilhörig, hwilket fändriken nekade till, uthan hade han kastat sin noot östan Bränöön wijd stora siön och diupet, dher älf:en sig utskier, twärt öf:r siön till hwijta hållarne, hwarest Hårstad man och [fol. 276r] länsm. sidst när han der bodde hade sit fiske idkadt med Swänsta man, med hwilken effter laga domb h:r fändriken i alla fisken sade sig wara lijka berättigad. Länsman förmente, att Gårdwijken, bör stråka sig in till Upplandz ägorne dher Mörssill och Undersåker skillias, men fändriken wille föllia diupet uth med Swänsta ägorne allt in till hwijthällorne på södre sidhan.

Detta parternes tahl och genswar har häradrätten åhördt, men kan för denne gången sig här öf:r icke difinitive uthlåta, efftersom å dhen ena sidhan är cronohemman hwars ägor och rättigheter detta till en stoor dehl angår, för än till underdånigste föllie af Kungl. M:t nådigste

resol. a:o 1688 h:r gen. maj. och landzhöfd. någon har förordnad, som cronohemmanetz rätt behörigen invigilar och bewakar, och imedlertid blif:r hwar och en wid dess gamlbe häfd och bruk. [fol. 276v]

33. Uppå pigan Gertrud Hemmingzdotters wägnar kärade nämдемannen wälförständig Nilss Olsson i Lijen till Jon Olsson i Wassnäs, om 20 r.d. jordep:r som för henne uti Konäs hemmanet skall inneståå, efter Pär Stensson, aldenstund Jon Olsson skall för Konäs hemmanet af Abr. Jonssons arf:r sin fulla betalning upborit, och derföre begierade fullmechtigen, at han och denne omyndige pijga betala måtte. Jon Olsson nekade icke till, det ju henne på dess faders wägnar hade tilkommit 20 r.d. à 6 m:k s.m:t men så skulle der på en stoor summa wara betalt, nembl. 1 koo, för 2 r.d:r, 1 häst för 8 r.d:r, 2 *pund* smör 2 r.d:r, en klädd fäll 2 r.d:r à 6 m:k s.m:t st. så at nu resterade allenast 5 r.d. för hwilka Jon Olsson förmente, at hon börde sig hålla till Abr. Joenssons arf:r, som hemanet besittia, men [fol. 277r] där wille barnens förmyndare Erick Andersson i Harbösta, Bängt Månsson i Bärjom, Olof Olsson i Konäås, sig icke förståå, aldenstund hemmanet redan woro öf:r dess wärde högt betalt, så att om något mehra skulle af dhem fodras, kunna de för de omyndige eij ståå till swars, uthan wille heller afstå hemanet till dehn, som dem betalte derföre 49 r.d. à 6 m:k st och hwad dhenne pijgas præntention angår, wetta de intet af. Jon Olsson sade, att den woro richtig, men resten woro allenast 5 r.d.

Länsman Hans Månsson refererade, att vid 1692 års förening hade han warit med, och kunde *intet* annat minnas, än at emot det, att då Jon Olsson fick sina 50 r.d:r och 16 r.d:r à 6 m:k st. för meliorætionen på gården, skulle han swara för allt, och som han *intet* annat förstode än han och skulle ståå för Gertrudz fodran, då han hade sagdt, att der om förliktes de wäl, så att pijgan och de gl. arf:rne blefo till frijdz. Pär Jonsson i [fol. 277v] Hwassnäås wittnade, at han *intet* hörde allt, men hwem som skulle betala pijgan Gertrud ell gl. slächten, wisste han icke.

Äntel. förliktes parterne, att Jon Olsson tager på sig Gertrudz fodran, som blif:r 5 r.d:r á 6 m:k st dem han genstan betalar och Abr. Jonssons barn derföre frij erkiende, börandes Jon Olsson dhe[m] richtige qvittencer gif:a, för alla af arf:rne åthnutne poster, så wäl på de 49 r.d:r som Jon Olsson nu inför rätten wederkiendes, sig haf:a upborit, som på dhe 12 r.d. han för melioration haf:a bör.

34. Upböd Olof Enar[?]sson Bärje hem:t, kiöpt af Juelingen[?] 1 g.

Vårting 1697 hölls ej

Se protokollet från Rödöns tingslag den 6–9 oktober 1697, i: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:18, fol. 24r, ÖLA.

Edsavläggelse 13 mars 1697

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:18, fol. 18r–v, ÖLA.

Anno 1697 d. 13 martij medh allmogen af Undersåkers tingelag, närwarande fölliande af nämnden:

Carl Ersson i Såå
Bengt i Byom
Nils Jonsson i Edzåsen
Jon Olsson i Dufwe

Olof i Brattäggen
Jon Jonsson i Konäs
Nilss Olsson i Lijen

Till ödmiukhørsamt föllie, af h. *general*majorns och landzhöfdingens wälborne h. Carl Gustaff Frölighs ankombne bref d. 21 decemb. förledit åhr, att till underdånödmiukt föllie af höglofl. *Kongl.* cammarcollegij resolution d. 4 eiusdem, effter öf:rsände formulair taga eden af tullnären wälb:de Petter Fræstadius, så aflade uti högl. *Kongl.* camarcollegij fiscalens ehrborne och högachtadt h. Håkon Carlheims närwaro, tullnären Fræstadius [*fol. 18v*] med handh å book samma eedh effter of:ansagde formulair, honom ord ifrån ord förestaf:at, hvaröf:r extractum protocolli till h. gen. majorn och landzhöfdingen skulle inlef:ereras.

Ting 18, 19 och 20 oktober 1697

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:18, fol. 56r–73r, ÖLA.

Anno 1697 d. 18, 19, 20 octobr. hölltz laga ting med allmogen af Undersåkers tingelag utj Undersåkers sochnestufwa, närwarande chronones befallningzman wälb:de Lorentz Bachman och följande häradz edsworne nämbd.

Nills Hinderson i Byom
Nills Jonson i Edzåsen
Hemming Jonson i Hårdland
Olof Larson i Brattäggen
Lars Ollson i Brattland

Nills Ollson i Lijn
Jon Jonson i Koonäs
Jon Olson i Dufwe
Bengdt Månson i Bergom
Jöran Person i Upland

1. Sedhan tingzfrjyd war utlyst, och ofwanbem:te tolfmän hade, i underdånödmiukt föllie, af höglofl. *Kongl.* hofrättens bref d. 15 april sidstl. till hans *Kongl.* Majj:t wår nu allernådigste regerande Konung, kung Carl dän tolfte, aflagdt deras trohetz och domareedh, undantagandes Carl Nilsson i Såå och Gunnar Månson i Jerpe, med hwilka det uppskiötz till dess hoos hans K. Mait:s swar erhålles, om dhe jempte oc flere, som till onåder dömde äro, blif:a restituerade.

2. Publicerades dhe *Kongl.* placater som i Altzens protocoll anförde finnas, så och *Kongl.* Mait:s placat om tiggare. [*fol. 56v*]

3. Till ödmiukhørsamste föllie af höglofl. *Kongl.* camarcollegij skrif:else till h. gen. majorn och landzhöfdingen wälborne h. Carl Gustaf Fröligh och h. gen. majorns dher om ankombne notification d. 21 april sidstl., afladhe tullnären wijd Dufwe, wälb:de Petter Fræstadius, med hand å book, dess troh- och huldzheetz samt embetz edh, till hans *Kongl.* M:t, wår nu allernådigste regerande Konung, kung Carl dhen tolfte.

4. 1. Examinerades huusfolkz- och boskapslängden. [*I marginalen:*] Publica
2. Så och mantals längden.
3. Betygades att i detta tingelag inga gierningzmän woro.
4. Eij heller tienstelöst folk.
5. Bränwijns brännerijet war ingen som emot billig taxa formåtte sig antaga.
6. Med afradzpenngarne war samma beskafenhet, som förledit åhr.
7. Jembwäl och med förmedlingarne.

8. Så betygades att lapparne niuta förmedlingen af dubbla räntan.

9. Tilstod länsman att för förledit åhr dess löhn erhållit hade. [fol. 57r]

10 Jembwäl och at målseganden dess andehl af böterna undfåt hade, så wäl som \och/ kyrkian och de fattige.

4.[!] S.d. föredrog länsman Hans Månsson det förleden sommar dhen 9 junij en eldh woro utkommen ifrån Dufwe skogen, wilken sedermehra gådt öf:r in på Nordhallens skogh, och såsom storeböndagen d. 11 der effter inföll, hade Jon Olsson, Pär Olsson och Pär Jonsson i Dufwe, med Påhl Olson, Pähr och Jon Andersson, sampt Anders Jonsson och brodren, så och Olof Jonsson i Dufwe, med 3:e andra drängiar warit samma storböndagen att wachta b:te eldh för hwilket allt länsman hade låtit dhem citera. Dhet förra angående elden så berättade Pär Jonsson i Dufwe, det hans \wall/pijga Kierstin Gunnarsdotter, hade af oförstånd satt elden på något windfall, som hindrade betzmarken och att boskapen icke kunde framkomma, hwilken eld straxt blef slächt, men 4 dagar dher effter yppades han åter gåendes in på Nordhallens skogh, men blef och [fol. 57v] slächt, för än han kom att giöra någon skada, hwarigenom Pär Jonsson, så wäl som de öfrige här of:an nämde perssoner, måste böndagen blif:a hemma, aldenstund dhe icke tordes gåå från elden i dhen swåra torkan, af fruchtan, att någon storm den skulle igen upwäckia. Nordhallens man, hwars skog elden gått uppå, betygade samptl. att der ingen skada woro skedd, utan woro elden allenast gången öf:r något windfall, der igenom mulbeten är bliften ränsad. Uppå noga giord effterfrågan betygade och nämnden det samma.

Pijgan Kerstin blef och examinerad och tilstodh sig hafa satt elden på något windfall effter boskapen i den swåra hetan då war, twingades af flugor och swårt hade, att framkomma, beklagandes sit oförstånd. Häradzrätten öf:rlade detta, och fant skiäligt, at aldenstund walpijgan Kierstin Gunnarsdotter, har sig fördristat [fol. 58r] denne eld i skogen antände och icke effter sig utsläkia, hwarigenom bönderne så i Hallen, som i Dufwe stoort beswär hafft, de och jembwäl måst kyrkian stora böndagen försumma. Dy skal hon, Kierstin, effter Kongl. M:tz placat af åhr 1690 böta 30 d. s.m:t. Men bönderne blifa för böndagzbruttet förskonte i anledning af d. 1 § i Kongl. M:tz stadga om sabbatzbrut, emedan detta war en så oumgengelig beställning, att dhen intet \upskof/ tåla kunde.

5. För dhen skogzeldh, som Olof Bengtsson i Eggen beskylltes före, blef han befrijadt aldenstund han till mulbetens ränsande allenast hade brändt ett stycke windfall, dher wid han hafft sine grannar till hielp, så at elden dherutom intet hade gådt ell:r någon skada giordt, och detta alt i föllie af Kongl. M:tz nådige resolution för Norlanden af d. 23 oct. 1687.

6. Såsom det war angif:it det länsman Hans Månsson skall på Upplandzskogen [fol. 58v] släpt någon skogzeldh, altså blef och dher om undersökt, då länsman sig förklarade, att han utaf Upplandzman hade fått lof på deras skog att fälla en swedh, hwilken han förleden sommar lät bränna, hafandes då med sig sitt eget folk, förutan åtskillige från Skantzen till 14 perssoner, som med honom, stykejunkaren Scröer intygade, så att fördenskull ellden utan skada aflopp, de gingo ej heller bort, förän alt war utslächt, men 4 dagar dher effter hade elden af en root blåst upp, och bränt upp något windfall med några tallar, hwilket Upplandzbönderna sielf tilstodo, dhem wara till ingen skada, det och några af nämnden wittnade, och alldenstund länsman wid swedens antändande har effterlefat K:l. M:tz placat af åhr 1690, sweden och afbränt uthan skada, fast elden 4 dagar effter upkommit så kan dock rätten det ej anars ansee än för en wåde, för hwilket länsman så mycket mindre kan något umgiälla, [fol. 59r] som här igenom ingen skada är skedd ell. timad.

7. Alldenstund \med/ Erich Olsson i Eggen dess grannar Markuss Jonsson, Erich Jönsson och Hemming Jönsson i Hårdland wittnade, att \de/ med honom warit kallade, när han uti

fäbodarne afbrände en lijten swedh, men elden oförmodel. kommit uti ett windfall, derest han lell ingen skada giordt, fördhenskull blef Erich Olsson befriad, efftersom wid antändandet han K. M:tz nådigste placat af åhr 1690 effterlefadt hade.

8. Sakfältes konan Agnis Jonsdotter \i Medstuga/ till 5 d. s.m:t så och kyrkioplicht för begångit lägersmål med Måns Pärsson, som rymdt öf:r till Norrie, dok skall han effterslås och haf:as för rätta.

9. Såsom Olof Pärsson i Forssa nekade sig wara lagl. citerat af Pär Olsson i Dufwe om slagzmål det Per Olsson icke heller beewijsa kunde, dy skiötz det upp till nästa ting. [fol. 59v]

10. Öf:r dhe twänne st. elgar, som Jöns Larsson i Gråsiön anklagades af länsman hafa a:o 1695 om winteren skutit, hwar till Jöns Larsson nekade, resolverades.

Att hwad dhen ena elgen angår, så emedhan Jöns Larsson påstår sig dhen samma för giller haf:a bekommit, och huden till tolfman Jon Jonsson i Konäas haf:a försåldt, hwilken edel. har intygadt, att dhen elgen warit för giller slagen, fördhenskull warder Jöns Larsson i dy måle frijerkiend. Men hwad dhen andra elgen anbelangar så har Jöns wederkiendz, at den elgen han under fiället hade skutit, af orsak, att wijd det han fohr effter en mård, hade han denne elg öferkommit der han stådt hehl utmager efftersom benet warit afbrutit, och såsom han ändå dödt, dy hadhe Jöns gif:it honom en kula, och kiöttet med elgen för sig behållit.

Nämдемannen Carl [fol. 60r] Nilsson i Sää blef till wittne åberopadt och intygade, att han sedt footen heller benet hehl swullit och bulit, sampt håret afruttnat, så att elgen måst ändå blifit dödh. Men intet hade Carl Nilsson warit med när elgen skiötz uthan detta sedt hemma i Jöns Larssons huus. Flere wittnen hade Jöns intet, uthan på tillfrågan erbödh han eedhel. att bekräfta sin utsaga. Detta öferladhe häradzrätten, pröfwandes skiäligt, det Jöns Larsson i anledning af det 19 cap. Tingb. bör med sielf sin eedh wijd nästa ting erhålla, att dhenne elg warit så ofärdig som föregif:es, så att om han honom ej skutit, han ändå blifit dödh, hwar på rätten will sig definitive utlåta.

10.[!] Dhen wijd sidsta ting upskutne saak, emellan länsman och Jöns Grelsson i Kohlåsen, sampt lappen Torkel Olsson, angående en elg, som Jöns Grelsson tagit af lappen, efftersom lappen skall den samma skutit på hans skatteskog, blef nu företagen, efftersom lappen Torkell [fol. 60v] sig instälte med sonen Olof Torkelsson, hwilka tilstodo, att nedan för deras skattefiäll emellan siön Fiskewijk el:r Törön, som allenast är en lijten skogz rumpa, de skutit elgen, hwilken tract af ålder lydt till deras skattlagde afradzfiäll, och han af böxlebreferen wille bewisa, men dher emot nekade Bengt Grelsson påståendes \at til/ hans med de andra böndernas afradz fiske Töröön, dhenne skog alt in under fiället hörde, beklagandes, att lapparne gåå utom deras orter och bönderne i deras afradzland oförrätta både i en och annor måtto och såsom Bengt Grelsson icke hade afradzbrefet medh, at man det, med lappens bref jembföra kunde, huru långt emot hwar annan de sig skulle sträckia. Altså upskiötz det till nästa ting och bägge tilsagde wijd förlust af saken sig inställa med alla deras documenter.

11. Länsman Hans Månsson anhölt åter om slut uti dhen wijd sidsta ting anhängige saak emot [fol. 61r] fändriken manhaftig Lars Holmer, angående åtskillige strijdige ägor och fiskerijer, men såsom hwarken wid förra ell. detta tinget, någon war tilstädes, som cronohemanetz rätt invigilerade, dy understod sig icke häradzrätten med saaken befatta. Elliest klagade länsman at fändriken skall i åhr litet för honom slåå en annan slott, hwar till han nekade, och befaltes dy länsman derföre till nästa ting sig dher om underrätta, blif:andes höet imedlertijdh seqvestrerat.

12. Effter föregången laga stembning, kärade Pär Pärsson i Biörnängh till Pär Olsson i Dufwe för det han icke will hålla och ståå wijd det hemmans byte dhe förledhen Kyndersmässo marknad, i gode mäns närwaro, hade giordt och slutit i Degernääs och det wijd 20 d. s.m:t wijte för dhen \som/ sådant återkalla skulle, uppå hwilket byte Pär Pärsson i Björnäng skall lof:at Pär Olsson, som ett emellan lag 30 sex dal:s plåtar, \hwar af han straxt lef:rade 5 st. och de öf:rige sedan/ dem Pär Olson[?] än skall haf:a hos sig. [fol. 61v] Pär Olsson nekade fuller intet till denna handell, men föregaf, att det skedt uti dryckenskap, och derföre hade han straxt om morgonen där effter welat gif:a Pär Pärsson de 5 plåtar igen, men på hans begiäran dhem behållit till dess de kommo heem, då han skall dhem insatt hoos Pär Pålsson i Wijken. På skedd remonstration begaf sig Pär Pärsson, att bytet han icke egentl:n påstodh, allenast han åter bekommer sine 30 st plåtar, så och det satte wijtet åthniuter.

Resolutio, så som Pär Pärsson i Biörnäng detta bytet afstår, så låter och häradzrätten dher wid beroo, så at hwar behåller sitt hemman, men dhe 30 plåtar som Pär Pärsson gif:it Pär Olsson på handen \emellan/ bör Pär Olsson honom straxt restituera, så och dhe utsatte 20 d. s.m:t wijte, aldenstund Pär Olsson genom sin ostadighet till dhenne handels uprif:ande, förwållande warit, så och till dhen process dher utaf är worden förorsakadt. För upropetz försummande, skall Pär Pärsson i Biörnäng böta 1 d:r s.m:t. [fol. 62 r]

13. Så som Nilss Carlssons wallpijga i Swänstadh Brijta Nilssdotter, har sig understådt emot Kongl. Maj:ts placat af åhr 1690 at tända upp eldh i skogen och dhen oslächt lembnat, dy kunde rätten icke frija henne från de 30 d:r s.m:t bötter effter högst b:te placat, ehuruwål der medelst ingen synnerl:n skada war timad.

14. Oppbödes fölliande hemman. Rustmäst. boställe Rista 1 tunl. skatte, hwilket emot Brattland crono, är med Olof Olsson förbött till crono, 1 *gången*.

2. Lät Olof Olsson i Brattland upbiuda cronohemmanet ibid. 1 1/3 t.l. som honom till skatte är updragit emot det ena t.l:d skatte i Rista. 1 g.

3. Opbödz Jon Hinderssons hemman i Edzåsen för wanbruk, 2 g. hwilket hemman är lieutn. Falk på ränta anslagit.

4. Länsman Hans Månsson upbödh Moo hemmanet 3 g. om 3 2/3 tunl. hwilket \han/ af Hans Pärsson i Bärke tillbytt emot Bärke hemmanet, och aldenstund här wid observerades

Vid pag verse [=se nästa sida] fig. ☉

[fol. 62v]

4. Sammaledes upbödh Hans Pärsson Bärke hemmanet, hwilket han utaf ländsm. hade i wederlag undfått emot Moo.

5. Opböd Olof Pärsson i Forsse Forssehemmanet, som han af Hans Pärsson i Bärke, Pär Olsson i Dufwe och Jon Stensson i Trundheem inbördat, 2 g. utan något laga klander.

☉ att Bärkehemmanet, som länsman har updragit Hans Pärsson, i wederlag emot Moo, icke woro länsmans odell, eij heller att han dher å erhållit fasta, utan hade länsman det kiöpt utom börden, hwilket han d. 26 apr. och 5 oct. 1687, samt 5 oct. 1688 upbudit, dock med förbehåld, at effter det skulle gåå utom börden, att K. M:t dess höga rätt är reserverad. Warandes eij heller Moo Hans Pärssons odall, uthan hade han det äf:en kiöpt af cappellanen h. Nils Sundell. Fördhenskull och wid så beskaffad saak, bör till underdånigste föllie af K. M:t:z nådigste placat af åhr 1684, detta hans K. M:t genom h. gen.m. och [fol. 63r] landzhöfdingen, wälborne h. Carl Gustaf Fröligh hembiudas, innan vidare lagfarande tillåtes. Hemmanetz ränta är effter köpebrefen 3 2/3 tunl. dragounehåld under Alzens compagnie, mager och frostländ åker, elak och lijten äng, mäst myrslott, tarfelig timber och fångskog, samt wedbrand, got mulbete, nödtårffigh fiskerij i Undersåkers älf:en och Mörssell siön. För afradzlandet skattas särdeles.

15. Dhen prætion som Håkan Olsson i Prästegården effter Jacob Olssons i Rista egen förskrifning d. 19 martij 1688 hade, hoos b. Jacob Olsson à 13 d. 16 s.m:t, blef inteknadt wederbörande till all giörlig säkerheet.

16. Det titalade Bängt Grelsson och Jon Pärsson i Kåhlåsen, Jacob och Jon Jonssöner med Olof Olsson i Konäs, om Råsswijkz fiske, hwilket forna tidher lydt till Kohlåsen, men genom byte 2 bröder emellan kommit til Konäs och skatten qwar [fol. 63v] blifit wijd Kåhlåsen, liggiandes i Kåhlåsens ägor, men Böhle och Bälliom ägor skillia det från Konäs, som länsman dhenne relation, med käranderne besannade, att så hört berättas. Men såsom swaranderne här till nekade, och käranden sig åberopade Jon Olsson i Hwassnäs, som borto war, dy blef detta till nästa ting upskutit, att Jon Olsson då må komma tilstades.

17. Nils Jonsson och Jon Hindersson i Edzåsen käradhe till sine grannar Olof Östensson och And. Olsson, om ett fiske uti Häijen siön och åhn, williandes med dhem, effter byeskiffet niuta lijka dehl i samma fiske, aldenstund de här tills allenast hwart fierde årh fåt där fiska, med swaranderne 3 årh å slagh, haf:andes desse kärander 1 t.l. hwardera i Byen, men Olof Östensson 2 t.l. och And. Olsson 1 1/3 t.l., så att denne proportion af fisketz idkande, intet swarar emot skatten effter tunnelanden. Här emot berättade swaranderne, att [fol. 64r] för lång tijd tilbakas skall detta warit ett hemman till 5 1/3 t.l., men sedermera delt uti 2:ne broderdehlar, dhem swaranderne haf:r, och twenne systerdelar, som käranderne äga, hwareffter åker och gierdzlegårdar, dhem emellan skola blif:it fördelte, som af ett gammalt bref d. 16 oct 1631 de wille wijsa, och fastän dheruti intet förmåles om fiskerijet, så wille de lell det draga dijt hänn.

Resolutio Såsom Sw. lag, uti det 6 och 25 cap. *Byggninga balken* L.L. 3 och 4 §, will, att effter som hwar och en äger i byamåle, han och skall niuta dess part så i fiskewaten, som andre tillågor. Altså böre och desse kärander, emot de 2 tunl. de uti Byen äga, emot swaranderne 2 årh nyttia af detta omtwistade fiskeriet och swaranderne som större delen äga, nembl. 2 tunl., dher emot brukat 3 årh, skulle dhe och, om något kortare omskiffte kunna sig förena, lembnas det i deras wijdare öf:reens kommande.

18. Öf:r dhen eld, som Anders Ersson i [fol. 64v] prästegårdhen beskyltes före, haf:a utsläpt wijd Norrsiön, resolverades at det för bättre bewijs till nästa ting upskiutes.

19. Efter föregången laga stembning titalade Nilss Bengtsson i Ottsjö Jöran Erssons enkia, hust. Karin i Nyland, om 1/2 tunl. jord i Nyland, hwar till Nilss Bängtsson förmenar sig på sin faders wägnar wara bördig och berättigad att inbörda, och aldenstund wid samma tilfålle, Anders Jonsson i Nyland förekom, påståendes at han genom dom wore berättigadt hust. Karins dehl at tilträda, hwar emot åter hon kärade till honom, för 20 r.d. som hennes man Jöran Ersson lånat till Lucas Ingemundsson, beropadens sig hust. Karin så i den ena, som den andra qvæstion till wittnes, på kyrkioherdens \son/ här i tingelaget, Måns Adamsson från Owijken [fol. 65r] hwilken nu eij war til städz och altså blef här med till nästa ting upskutit, hwar till parterne hwarannan kunna citera; domen emillan And. Jonsson och Jöran Erss. enkia, fans i domboken af d. 9 oct 1694, n:o 28, vide etc.

20. Saakfåltes Jöns Andersson i Gröttom till 3 m:k s.m:t effter det 16 cap. B.B. L.L, för det \han/ slagit inpå \dess grannars/ Knut Nilssons och Cal Olssons fäbowäl i Mörwijken. I lijka måtto dömdes dhe, för giord åwerkan på hans höö slag, till hwar sine 3 m:k s.m:t, med åtwarning at Jöns här efter med sådant afstår.

21. Aldenstund Nilss Larsson i Hambre, tilstod sig wara till Anders Månson, för förtient löhn skyldig 18 d. s.m:t hwilket effter det 16 cap. Rådst.b. § 1 är en privilegierat skuld, dy afsades att Nilss Larsson skall honom samma 18 d. s.m:t genstan betala och förnöija, så och betala expenser 24 öre s.m:t.

22. Det beswärade sig Anders Ersson i Wästgård öf:r dess swärmodher hust. [fol. 65v] Sara Hindersdotter, huruledes först han trädde i echtenskap med hennes dotter, honom blif:it lof:at och försäkrat \at/ frambgeent wijd hemanetz besittning förblif:a, men nu, sedan hans hustru är genom döden afgången, will swärmodren honom med sitt lilla barn afdrif:a, och antaga dhen andra dottren sig att skiöta, påståendes at swärmodren wid sitt giorde löffte måtte förblif:a.

Hustru Sara kunde wäl icke neka att så blif:it aftalt, men beklagade, att nu sedan dottren är död, hon intet kan tiltro sig uti mågens sytning, hälst han nu en annan hustru lærer sig taga, och begiärte dy at fåå råda om sit hemman och odall, williandes hon, på det mågen intet skall haf:a att säija, hans späda barn till sig taga, hwar till han icke wille sig beqwämma.

Rätten söchte och att förena desse parter, men som det icke kunde skeep, dy togz saken före [fol. 66r] till doms och resolverades. Att såsom hustru Sara är ägaren af Wästgårdz hemmanet, så kan henne icke heller betagas dhen frijheet, att i sin lifztijd der å taga hwem hon hälst will af sine barn, sig att skiöta och hemanet föreståå, men huru effter hennes död skall med dess besittning förblifa, det warder i föllie af d. 8 § om testamenten, till sin tijd lembnat, och And. Erssons omyndige barn, dess rätt i alla måtto förbehållen.

23. Effter föregången laga stembning kärade Daniel Carlsson ifrån Handöl till swågren Nilss Larsson, om hemmanet Hambre och Åhre s:n, hwaruti han effter h:r gen.maj. landshöfd. högwälborne h:r ~~Carl Gustaf Frölighs~~ Otto Vellinks executorial d. 25 sept. 1693, d. 28 oct. samma åhr har erhållit häradzfogdens wälb:de Lorens Backmans ordres om imission till länsman Hans Månsson, först för 23 d. s.m:t som swågren Jöns Larsson [fol. 66v] effter obligation d. 26 oct. 1692 honom skyldig war, så och för 42 d. 29 s.m:t Olof Larsson i Norhallen häfftade före, effter ob[l]igation d. 26 oct. 1692 och 34 d. s.m. som Nilss Larsson sielf skyldig war och hans obligation af samma dato utwijsar, förutan 14 r.d. ell. 21 d. s.m:t Daniel Carlsson på dess hustrus wägnar uti hemmanet äger, så att hans fodran inalles blif:r 120: 29 s.m:t. Anhållandes nu Daniel Carlsson att Nils Larsson måtte afflyttia från hemmanet Hambre, emedan Daniel effter erhållen imission har förleden wår flyttat tijt, hälst hans löse egendom \eij/ tillräker[?]. Han eij heller effter sitt löffte, uti Carl Nilsson i Sää och Olof Pärssons i Forse närwaro, har honom till Gregorij tijdh förledin betalt, uthan resterade än, sedan han större delen af löösören undfåt 50 d:r s.m:t capital förutan interesse.

Nilss Larsson nekade icke till skulden, men beklagade tidernas swårhet, at han icke [fol. 67r] hade förmåt till den utfäste tidhen betala, lof:ade dock här effter giöra sin flijt, hwar med Daniel icke wille sig benöija, uthan begiärte, att blif:a handhafd wijd erhållen imission. Till närmare composition, kunde parterne intet förmås; derforö öf:rlade häradzrätten detta, och aldenstund h:r executoren har redan lagdt handen här wid, så kan häradzrätten intet sig här med beslutta, utan förblif:r Daniel Carlsson wid de erhåldne resolutioner, allenast wardher Hambre hemmanet, för dess än återstående fodran, nu 1:a g. upbudit, så wäl som för huseröta 43 d. 9 2/3 s.m:t hwilka Daniel Carlsson sig åtagit at betala.

24. Oppböd Hemming Jönsson i Hålland, Nilss Bertelssons hemman ibid. om 3 t.l:d, 1 g. hwilket han för ödesmål skull har förledit åhr måst antaga, och solvera med begiäran, at om någon närmare woro, wille sig nu i tijd angif:a. [fol. 67v]

25. Öf:r det klagomål, som Carl Olsson i Mörwijk fördhe på sine och dess grannars wägnar, emot Jacob Olsson ibid. för det han dhem olof:andes sig nedsatt på deras \oskifto skog och/

afradzland, resolverades att Jacob Olsson som detta har giordt de andra interessenterne oåtsport, skall effter den 18 § i Kongl. skogzord. böta 12 m:k s.m:t sökiandes han Lars Nilsson om sitt skadestånd, om han förmenar sig dher till foogh haf:a.

26. Efftersom Jon Olsson i Dufwe aldeles nekade at willia utbetala de 7 r.d. courant jordep:r, som And. Olsson i Edzåsen och And. Ersson i Wästgård fodrade, för Brijta Andersdotters innestående arf, påståendes sig redan hemmanet för dyrt haf:a betalt, fördhenskull blef det till gode mäns wärdering upskutit, och lembnadt. [fol. 68r]

27 Samma dag kom för rätten tolfmannen Jöran Pärson i Upland, begiärandes uppbud på en lägde som ligger på Upplandz ägorne, hwilken tilförene legadt till Upland, som han af ett dombref af d. 13 oct. 1641 bewiste, men sedermera kommit till Mörszell, warandes honom nu pantsatt af Nils Hindersson i Byom för 31 d:r s.m:t, men emedan Nilss Hindersson hwad lägden angår, der till nekade, altså blef allenast obligation inteknadt, men om ägande rätten dher af mågo de lagl. utföra.

28. Företogz hållen husesyn på Stamgiärd 3 t.l. skatte, dragoune håld under Altzens compagnie, hwilket tolfm. Hemming Jönsson för 8 åhrs tijdh sedan mäst förfallit och nederrätt[?] hade emottagit, men a:o 1696 afstådt till Carl i Säter från Röden, hwilken det köpt hade, dhe wijd 1696 åhrs syn befintelige fehlachtigheter profades allenast till 12 d:r 3 s.m:t sedan först de onödige husen blif:it afdragne, nembl. wästra stuf:an, söder ladan, foderboden, östsödra stallet och fähuset, hwar effter med Heming Jonsson [fol. 68v] fölliande liqvidation fattades

Heming Jonsson kommer för 8 åhrs byggnad at swara à 6 2/3 d:r	53.10.16	Dher upsatt en stuf:a	20. -
		Herbärke	10. -
		1 stall	13.16
		Nytt tak på fähuset	4. -
		Ladan hafft omkull giort ny loga och 4 hwarf	
Saldo som Heming får at fodra	6.21.1/3	rundt omkring	5. -
		Swijnhus	1. -
		Ristat up 6½ mälning åker à 1 d:r	<u>6.16</u>
	60: - : -		60: - :

Och emedhan Heming dessutan i mångahanda måtto hemmanet bättrat, som ej kan specificeras, hwilket alt kommer äganden Jon Olssons barn til godo, nu wid hemmanetz förtytrande, dy böra dhe honom desse 6: 21: 1/3 d. s.m:t öf:rbyggnad betala.

29. Öf:rsågz dhen a:o 1696 öf:r Rista hemanet håldne husesyn, tilförene 1 t:l. crone och 1 t:l. skatte, men a:o 1695 aldeles förbytt til crono, emot cronohemanet Brattland, och är Rista a:o 1695 anslagit till rustmästarens Jöns Collingz boställe wijd Altzens compagnie. Detta heman har styckjunkaren manhafftig Engelbrecht Scröer a:o 1688 tagit an, och i 4 år brukat, och effter honom Anders Olsson med Pähl Olofsson, uti 4 år, med hwilka, för hwars och ens [fol. 69r] år fölliande liqvidation afsluttades.

För sine 4 år kommer styckjunkare Scröer at swara med 6.21.8 s.m:t	26: 21: 8	Hwar emot han bygd ett nytt stall	13.6
		Fähuset reparerat	3.-
		Qwarnhuset upsatt	2.-

Ristat up 7½ måling	
à 1 d:r	7.16
Öf:r åhrl. byggnad upsat	
20 famb. gedzlegård	
à 1 ör. st.	3.24
förutan annat, som icke	
kan upföras	<hr/>
	29: 24 öre

Anders Olsson hwilken
hafft Påhl Olsson med
sig, och för sig jempte
honom swarar för 4 år 26:21: 8

Han här emot byggdt och	
föbättrat nytt fähus	
när 24 öre reparation	
afgåår	19. 8
Af g:lt och nyt upsat et	
herberge	6.-
Kiällaren och boden bättrat	3.-
En lada af nyo	14.-
Swijnhuset	-. 24
Förutan foderbod och	<hr/>
annat mehra	43 d.

Och aldenstund så wäl stykejunkaren Schröer som And. Olsson, pröf:es haf:a sin skyldighet giort med bygnaden, öf:r och icke under, så kan häradsrätten dhem icke gravera, med någon dehl af dhen än befintelige bristen, till 66 d:r 24 s.m:t, utan lembnas rustmästaren Colling hoos högre handen ansökning giöra, om [fol. 69v] undsättning till hemmanetz uprättelse, hwilket dessutan, han icke lærer kunna bringa till sitt fulla bruk.

30. S.d. Antogz till afdömande, dhen a:o 1696 på Harbösta cronohemman om 4 t.l:d för rättade husesyn, hwilket är fältwäbelens tildelningzhemman wid Altzens compagnie.

Carl Pärson har det brukat i 16 åhrs tijdh och i dhe nu senare 7 åhren en b:d Jon Ersson half:a hemmanet med honom, men 1697 återlembnat det helt och hållet till Carl Pärsson, under dhenne tid berättades ingen syn dherå wara hållen, sedan den wästra stallen som onödig uthslötz, pröfwandes brijsten ej högre än till 24 d:r 2 s.m:t.

Och emedan desse bönder som synen docerar, haf:a i sin tijd giort sin flijt, så höltz onödigt att wijdare med dhem liqvidera, allenast Carl Pärsson med första bättrar hwad som felar, hwar wijd man wil införa bondens klagan öf:r detta hemmans höga skatt emot dess ringa ägor, hemställandes det till h:r [fol. 70r] gen. majorns gunstige omdöme, om det icke till åboens conservation kunde ånyo ref:as[?].

31. Såsom wid Olof Olssons skatteheman Brattland, \dragonehåld under Altzens compagnie/ effter hållen husesyn 1696, allenast befans 22 ör. s.m:t feh[l]actigheet, dhem bonden lof:ade straxt i wår förbättra, altså lät rätten dher wijd beroo.

32. Öf:rsågz a:o 1696 för rättat husesyn på för detta cronohemmanet Brattland 1 1/3 t.l:d hwilket a:o 1695 \wid indelningen/ är emot Rista förbytt till skatte och dragounehåld wid Altzens compagnie. Detta hemman är tilförene åbodt af g:l länsman Lars Olsson som intet efter sig lembnat, och effter honom af fältwäbelen Hend. Örnh uti 7 år. Fehlactigheterna pröfades till 64 d:r, s.m:t hwar öf:r med fältwäbelens enckia således blef liqviderat.

Sahl. fältwäbeln		Upsat västra stufan	20.-
Örn debiteras för		Källarn	3.-
7 år à 6 2/3 d:r	46: 21: 8	Stålp hebet	6.-
		Fähuset	16.
		Swinhuset	--.24
		8 måling åker rista	<u>5.</u>
	[fol. 70v]		50: 24:

Hvaraf såsom det finnes at fältwäblen Örn sin skyldighet fulgiort, dy warder enkian med sterbhuset befrijade, kommandes desse fehlachtigheter för nu warande åboo och dess årl. byggnad at bättras.

33. Dhen besichtning som d. 21 majj 1696 är skedd öf:r byggnad och häfd wijd Harbösta 2 t.l. crono, munsterskrifware tildelningz hemman wid Alzens compagnie, företogz till doms, sedan de specificerade fehl blif:it wärderade till 47 d. 6 s.m:t. Detta hemman hade g:l. länsman Lars Olsson och efter honom fältwäbelen Örn bebodt en lång tijd, men de woro bägge i stoor fattigdom döde.

För 6 år sedhan, är Erik Andersson derå		Dher emot upsatt en ny stuf:a, som se-	
kommen, hwilken för 6 år debiteras		dan 2 d. 16 brist afdrages	17.16
6 d. 21: 8 åhrl.	40 d.	Nyt herbärge	6.-
Saldo som han öf:r		Ny lada	18.-
bygd och i fölliande		Nytt fähus	20.-
år honom bör gott		Sommarfähus	4.-
giöras	30.16	Ristat 3 mäl. åker	3.-
		Hölador	<u>2.</u>
	<hr/>		70: 16
	70: 16		

[fol. 71r]

Hwad än kan brista, bör effter handen repareras och tagas i afräkning på åhrl. byggnaden.

34. Öfwersågz hållen syneförrättning wijd Hambre 3 t.l. skatte, capitein lieutn. tildelningz-hemman, hwilket Nils Larsson effter sin fadher uti 19 år hade åbodt, men år 1697, är swåg-ren Daniel Carlsson i Handöhl för dess haf:ande fodran dheruti imitterad.

Sedan onödige hus blef:o afdragne bestego sig fehlachtigheterne till 43 d. 9 2/3 s.m:t, för hwilka Nils Larsson, som så länge hemmanet åbodt, bör swara och umgiella, till hwilkes ärsättiande hans egendom blef inteknadt, emedan han nu mehra är en lös man och ifrån hemmanet, så frampt Danill Carlsson icke will sig det antaga at swara före, och sådane fehlachtigheter bättra, hwar till han sig och anböd, allenast han der emot niuter säkerhet i Nils Lars. egendom. [fol. 71v]

35. Till förmyndare för sahl. fältwäbelens Hend. Öorns barn förordnades enkians broder Daniel Larsson i Så, och tolfmän \Nilss Olsson i Lijen/ och Lars Olsson i Brattland, hwilka om barnens bästa och egendom så skola wårda låta.

36. Såsom wijd dhen skedde syn och den påföljde dom öf:r Anders Olssons byggnad på cronohemmanet Rista, And. Olsson är befunnen för sine 4 år öf:r och icke under haf:a bygd, dy blif:a hans löfftesmän, Erick Jönsson i Rista och Jöns Andersson i Gröttom, för deras i dy målegångne caution frijerkiende och här med entledigande.

37. Chergianten wijd Hallens compagnie Erich Järling beklagade, huru som Olof Enarsson i Bärge intet har effterlef:at det contract han för 4 år sedhan med honom giorde, om Bärge hemmanet, nembl. at på dess återstående utlagor årl. ärläggia [fol. 72r] 40 d:r s.m:t till dess de

clarerade blif:a, och som dhet intet skedt är, begiärte Järling, at sielf få disponera hemmanet och föryttra till dhen [*han*] hälst will. Olof Enarssons hustru bad om anstånd för dhen swåra tjdhens skull, lof:andes här efter at giöra sin flijt, men som Järling icke wille sig dher med åthnöija, dy blef hemmanet nu 2 g. upbudit för Jerling.

38. Utlof:ade Daniel Carlsson i Hambre för swågren Nilss Larsson betala till And. Månsson ibid. 18 d. s.m:t.

39. Såsom wägen emellan Kall kyrkia och Konäs, sampt emellan Mörsell och Ocke, är deras tingz- och kyrkiowäg, så skulle tingelaget hielpa till, dhen samma att bättra, så att wederbörande må dher utan fahra kunna framkomma.

40. I föllie af rättens resolution d. 27 octobr. 1696 hade nämдемännen Hemming Jönsson i Hålland och Carl i [*fol. 72v*] Såå synadt beskafenheten af Runge och Moosiö fisken, hwilka Olof Pärson i Forsse emot afrad begiärer taga, om de nembl. liggia inom Dufwe mans skatteskog ell. eij, då de wäl sadhe, sig intet annars kunna finna än b:te fisken wore på Dufwe mans skatteskog belägen, men Olof Pärsson påstod, contrarium, efftersom han med Dufweboerne liggia lijka, och kunna dhe med sin skatteskog icke gåå längre än han, hwarföre, emedan Kongl. M:ts interesse här under verserar, dy skulle här öf:r en laga syyn hållen blif:a.

41. Tillsades Pär Olsson i Lijen, att inom en månadz dag wijd 5 d:r s.m:t wijte, att ricktigt skiffa och dela sine barn ifrån sig, och emedlertijd förbiudes wigsslen med hans fästermöö.

42. Upwiste länsman hållit arfskiffte d. 14 maij sidstl. hos Bängt Ersson i Eggen, hwaraf ett exemplar [*fol. 73r*] lades i soknekistan, det andra extraderades till arfwingarne.

43. Upwiste sokneskrif:aren Flodal befallningzmans qvittance d. 20 oct. sidstl. på rustetingz pen:gerne, så och på 8 d. 9: 16 s.m:t till herdagzmannen.

Ting 16 och 17 februari 1698

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:19a, fol. 81r–96v, ÖLA.

Anno 1698 d. 16, 17 febr. hölltz laga ting med allmogen af Undersåkers tingelag utj sochne-stufwan, närwarande i häradzfougdens ställe ländzman Hans Månsson och fölljande häradz edsworne nämdbh.

Carl Nillson i Såå
Gunnar Person i Jerpen
Nills Hinderson i Byom
Olof Larson i Bratteggen
Jon Ollson i Dufwe
Lars Ollson i Brattland

Hemming Jönson i Stamgiärd
Bängt Månson i Bärjom
Jöran Person i Upland
Nills Ollson Lijen
Jon Jonson i Konäs
Nills Nillson i Stamgiärd

1. Aflade Carl Nilsson i Såå och Gunnar Pärson i Jerpen, som \för/ commissions domarne skull, sidst måtte sig afhålla, jempte Nilss Nilsson i Stamgiärd, som antogz i Nilss Jonssons ställe i Edzåsen, deras huld- och troheetz-eedh.

2. Publicerades dhe Kongl. stadgar och förordningar som wijd Rödens ting specificerade finnas.

3. Examinerades mantalslängdhen. 2.) Afradzlängdhen, som på tingzrättens wägnar verificerades. [fol. 81v]

4. Det beswärade sig lensman wälförståndig Anders Ersson Bongh på sine, såwäl som någre bönders wägnar i Altzen öf:r dhen åwärkan, som Olof Larsson och Hans Israelsson i Bratteggen dhem tillfogadt på afradzlandet Wäster kiälen in wijd Diupsiön på östra sijdhan, i det dhe tillåt it And. Olsson i Selsswedh och Olof Andersson i Nedergård der barklöpa näf:r till 2:e lass, ändock att samma tract är inom dhe rämärken begripen som 1666 åhrs afradzbref innehåller och han nu upwijste, hwilket han jembwäl af landtmätaren wäll:de Mattias Busks attest d. 10 febr. 1698 wille full[ ]tyga, dessutan klagade och länsman att Brattäggz män skola gå öf:r meddiupet i siön och på dheras wattn fiska. Brattäggzmän sv. att dhe *intet* hadhe gifit And. Olsson och Olof Andersson lof allenast på dheras skog att löpa näf:r, och hafa dhe gådt wijdare och på Alzens skog åwärkat må dhe sielf swara, dher emot Anders Olsson [fol. 82r] och Olof Andersson sig förklarade, att de ej annat wettat än det Brattäggzmans ägor, sig skolat sträkt öf:r siön, efftersom dhe och skola gif:it dhem lof dher att taga näf:r, hwartill Brattäggz man nekade och vidare bewijs fans *intet*.

Emellan länsman i Altzen förståndig And. Bong, på sine [och] dess interessenters wägnar i Wästkiäls afradzlandet och Olof Larsson med Hans Israelsson i Bratteggen, samt And. Olsson i Sälswed och Olof Andersson i Nedergård angående åwärkan med näf:rtagande och fiskande på b:e afradzland, resolverades.

Att såsom det af 1666 åhrs afradzbref befinnes, skillnaden emellan Undersåker och Wästkiäls afradzland, wara uti nord och meddiupet af Diupsiön, hwarutom och på andra sijdhan siön, effter landtmätaren wälb:de Mattias Busks attest, såwäl som parternes tilstånde, denne åwärkan är skedd, där till Olof Andersson och Anders Olsson i Sälswed, icke gittet bewijsa sig något tilstånd hafft af [fol. 82v] Bratteggz man och fördhenskull böra desse Olof Andersson och Anders Olsson för åwärkan böta 3 d. s.m:t och näfren till länsman och dess interessenter wara förbruten, effter det 18 cap. B.B; blif:andes vidare ingrep på detta afradzland så i skog som fiske, här med alldeles förbuden.

5. Öf:r dhen omkostnad som länsman förståndig And. Ersson Bong med 2 st. tolfmän haf:a a:o 1694 måst giöra till en skogzeldz synande, som Olof Larss. fader-syster i Bratteggen uthsläpitt, och som måst wederkiennas, föreentes länsman och Olof Larsson, det Olof Larsson derföre ärlägger 2 d:r s.m:t.

6. Pär Larsson i Håf och Alzens s:n beswärade sig öf:r Pähr Pålsson i Wijken, huru som han förleden nyårsdag, när han effter gudztiensten reste från Åhre kyrkia, skall Pär Pålsson kommit effter honom på siön, stötandes honom för bröstet med tilfrågan, hwij han icke kiörde till gårdz, wändandes om hästen [fol. 83r] för honom, och när Pär Larsson tog emot, hade Pär Pålsson dragit ut knifven, hotandes att willa skiära honom, och måtte således släppa både häst och lass, hade dock fölgdt upp till gården och bedit fåå det samma igen, men som det *intet* lät sig \giöra/ drog han sine färde heemåth, då Pähr Pålsson äntel:n sedan, hade sändt häst och lasset effter honom, begiärandes att han för sådant måtte wederbörl. ansees.

Pär Pålsson nekade enständigt, sig haf:a dhenne Pär Larsson någon wåldsamheet tillskyndat, uthan såsom han för 4 år sedan, skickade med Pär Larsson 4 d. s.m:t i utlagz-pennningar, att betalas till munsterskrifaren Johan Risingh \där öf:r han Pär Larsson *vice versa* instämt/ hwilka p:g:r Pär Larsson förskingrade, så att Pär Pålsson måtte dhem andra gången till Risingen clarera, och än ingen betalning af Pär Larsson undfåt, och emedan han honom

dhenne gången, så när inwid sin gård råkade wille han haf:a honom in, och öf:r desse p:g:r, sluta. Att med dhe till Rising skickade p:g:r så [fol. 83v] war tillgångit, som förmält är, det måtte Pär Larsson wederkiennas, men insisterade ändå, att han nu denne gång:n wåldsaml:n blifit hantheradt, men kunde på tillfrågan, hwarken wijsa blånad och blodwijte, ell:r andra skiäl ell:r wittnen, och dy slötz saken.

Uthi dhen emellan Pär Larsson, i Hof och Pär Pålsson i Wijken v.v. instämde saken, angående någon wåldsamhet som Pär Pålsson förleden nyårsdag skall på Pär Larsson föröf:at, sampt hans häst och lass honom fråntagit, dher emot åter Pär Pålsson af honom fordrar 4 d:r s.m:t dhem Pär Larsson a:o 1694 emottagit till munsterskrif:n Joh. Rising at öf:rföras, men för sig behållit, resolverades:

Att såsom hwad den omtalte wåldsamheten beträffar, emot Pär Pålssons förnekande, Pär Larsson honom dher till med intet skiäl har gittat binda och öf:rtuga, ej heller några andre omständigheter der till frambte, dy blif:r Pär Pålsson derutinnan frijerkiend, och Pär Larsson pålagd [fol. 84r] nu genstan at återbetala till Pär Pålsson dhe 4 d:r s.m:t han för 4 år sedan omhänder tagit till Risingen at lef:erera, men icke effterkommit, utan samma p:ng:r till sin nytta användt.

7. S. d. Föredrog Bengt Larsson i Nordbyn hurusom sedhan han ifrån cronan hade för 14-15 år tilbakas inlöst dess hustrus odall Swedie hemmanet om 1½ t.l:d för 135 d. hadhe han det för en lijka summa försåldt till Anders Pärsson, ehuruwäl han allenast der på upborit 124 d; men såsom det befans uti samma hemman wara någon caduque jord till 24 r.d:r som kommit Pär Pärsson till, är detta köp år 1686 d. 11 oct. af häradsrätten uphäf:it, men sedhermehra sedhan Bengt Larsson på desse upburne 124 d. hade betalt tillbaka 26 r.d. och 2½ t. korn à 4 d. s.m:t haf:a de å nyo accorderat, att så mycket af summan skulle dragas, som caduque i hemmanet funnes, begiärandes at häradsrätten dher [fol. 84v] öf:r wille dhem emellan jembka, at han må komma till sine p:g:r.

På Anders Pärssons wägnar tilstod mågen Nilss Nilsson i Stamgiardh allenast 20 r.d. el. 30 d:r s.m:t och 2 t.r. korn á 3 d. s.m:t uppå dhe 124 d. s.m:t wara återbetalte, och om något återstode undandrogo han sig intz det betala, \allenast/ att Bängt Larsson för dhe 2 år han hemmanet åbodde, fulgiör sin byggnad och häfd, det han ej heller kunde wägra.

Resolutio. Häradsrätten finner af alt detta, att när utaf köpeschillingen 134 d. s.m:t afdrages de 24 r.d. ell. 36 d. s.m:t som för Pär Pärssons öf:rrymmande till Norrie \effter 1679 års dom som caduque/ K. M:t tilfallit, blif:r rätta summan 99 d. s.m:t hwar på wäl förste gången äre 124 d. s.m:t lef:ererade, men så har Bengt Larsson, när köpet 1686 uphofz, här \på/ återbetalt 36 d. s.m:t som bewijsas, så att utaf köpeschillingen han \nu/ allenast 88 d:r s.m. haf:r wärkel. åthniutit, och fördhenskull bör Anders [fol. 85r] Pärsson de än resterande 11 d. s.m:t Bängt Larsson tilställa, dock så att hemmanet först bör synas, om Bängt har uti de 2:e år han där bodde, något af sin skyldighet efftersat, då det samma först bör afdragas.

8. Oppå sine så wäl som sine grannars wägnar i Stamgiärd anhölt Car[1] Östenson ibid, att under Stamgiärd kunna emot en wiss afradh bekomma Åmans fiske, hwilket Ottsiö männen wäl bruka, men dher före ingen skatt ärläggia, efftersom ej heller Stamgiardz man något afradzland haf:a skall; der emot Hendrick Mickelsson och Erich Jönsson i Ottsiö swaradhe, att b:te fiske woro belägit inom cronones afradzland Wåhlödalen och dess råmerken, som i 1666 års afradzbref, dhem emot 2 d. 24 s.m:t är uplåtit, och jembwäl af besagde bref \nu/ befans, hwilket också nämnden och allmogen besannadhe, och fördenskull emedan Åmans [fol. 85v] fiske under Wålödalens afrad war begriipit, så kunde häradsrätten icke heller finna, att Stamgiardz man något foog hadhe, det att begiära, som alt till högre handens \widare/ behag i ödhiukhet lembnas.

9. Angående dhen talan, som rustmästaren Jöns Collingh förde till Jöns Pärsson och Hemming Jönsson i Hårdland med Erik Ollsson i Eggen, om gamble fäbowallen samt några elgzgrafar, hwilket alt han under bostellet Rijsta prætenderar, så anstod häradzrätten icke sig dher med befatta, effter det är crono, för än till föllie af K. M:tz nådige förordning, någon blif:r autorizerad som K:gl. M:tz höga rätt behörigen invigilerar.

10. Det påstodh fuller Jöns Andersson i Gröttom att fäbowallen nordan Skutan, som Mörwijcz männen innehafta, skall höra under hans hemman och liggia inom Kall [fol. 86r] sokens rågång, och af hans fader en tijd brukad, men sedan med goda uplåten Mörwijcz mannen der at haf:a sin boskap om sommaren, beropandes sig dher öf:r gl. Hindrick i Mörssell til wittnes, som nu, för ålderdom, war till sängz liggjande. Men aldenstund Knut Nilsson och Carl Olsson i Mörwijken dher emot å sin sijda påstodo en ufhr gammal häfd, och att b:e fäbodeställen uti många mans ålder till deras hemman lydt och legat \hafer/ begiärandes \dy/ dher wid förblifa, hafandes Jöns i Gröttom, till sin utsago inga skiäl gittat uptee och fördhenskull wid så beskafat saak blef resolveradt, att Mörwijczman, som settat och än sittia i nyttningen och possession af merb:te fäbodar böre dher wid förblif:a, till dess de med \fulla och/ laga skiäl dher ifrån winnas. För det höö som Jöns Andersson der bärgadt, lof:ade Knut Nilsson \til det förre/ gifa honom 1½ d. s.m:t.

11. S. d. beswärade sig gl. lappen Mårten Jonssons hustru, Ragnil Jonsdotter, [fol. 86v] öf:r det intrång, som lappen från nya bruket Jonas Torkelsson och sonen Anders Jonsson \och mågen Nilss Israelsson/ hennes man på dess skattfiäl Töf:erdalen tilskynda, i det de med sina renar all beten för dhem förtära, hwarigenom hennes man blif:r oförmögen Kongl. M:tz ränta, som är 1 r.d. att utgiöra. Här wid framsteg lappen Torkel Nilsson, upsteendes för sig häradzfogdens Jacob Christopherssons bref d. 18 decembr. 1656, dheruti hans fader Nilss Jonsson detta jempte Flatruns fiället emot 2 r.d. uplåtas, anhållandes det at fåå tilträda, efftersom i hans omyndige åhr, det woro honom frångångit. Men dher emot upwiste hust. Ragnil häradzfogden Flodins bref på Töfwerdals fiället d. 22 oct. 1680, det effter sin broder Nils Jonssons, denne Torkels fadher, att tilträda, emot skatt, å 1 r.d. åhr:n så att fördhenskull häradzrätten här till intet giöra kunde, hälst sådane afradzland och fiäll, under denne jurisdiction ej sortera, dok så wijda det angår dhen åwärkan som Mårten [fol. 87r] Jonssons hustru klagar öf:r, så skall länsman sådant alfwarl. förbiuda Jon Torkelsson med dess son och måg \wid laga straff/, att de til högre handens wijdare förordning, låta Mårten Jonsson detta fiäl utan något intrång bruka, efftersom han och alt härtill sine utlagor derföre richtig har utlagdt.

12. Afladhe Jöns Larsson i Gråsiön dhen wijd sidsta ting honom ålagde eeden, angående dhen elg, han \skall/ skutit, hwarpå han frij dömdes.

13. I föllie af tingzrättens resolution de a:o 1697 instälte sig nu Jöns Grelsson i Kohlåsen med lappens Torkel Olssons måg Olof Jonsson, angående dhen elg, som bonden påstår på dess mark wara skuten, men lappen dher emot, uti dess till fiället tilhörige skog, då och Jöns Grelssons frambedde dess afradzbref af d. 3 sept. 1667, men hwarken dher ell. i afradzboken, fans til hans afradzland Fiskewijk ell. Törrön några rāmärken utsatte, hwar af häradzrätten kunde någon information [fol. 87v] erhålla inom hwars rågång detta skedt woro, och fördhenskull för större säkerheet, skulle platzen, dherest diuret skutit är af tolmännen Bängt Månson i Bergom och Jon Jönson i Koonäs i parternes närwaro besicktigas, om det är på fiället ell. anorstädz. Hwar på saken skall definitive afslutas.

14. Uppå gamle pijgans Sigrid Ersdotters wägnar kärade Carl Nilsson i Sää, till Olof Jonsson i Brattland, om en dehl af hennes fädernes jord, som Olof Jonsson skall innehaf:a, hwar emot han upwiste häradzrättens fastebref på dhenne Sigridz, dess systems Lucia och brodren Nils Erssons anpart i be:t hemman till 1 1/3 tunl. af åhr 1683 d. 25 majj, men dher af befans huruledes Lucia och Siris dehl är bliften wärderat för 75 d:r s.m:t, hwar på allenast 30 d:r s.m:t woro betalte, men dhe öfrige 45 d:r skulle han med första clarera, derföre tilspordes Olof Jonsson om han det effterkommit. Sw. att dher af hade han något lef:ererat til dheras swåger, Olof Andersson i Nordhallen, det öfrige hade han i soknekistan insatt, nembl. 25 r.d:r courant [fol. 88r] som nämnden wiste betyga, hwilke pengar der hade stått en tijd, men emedan Sigri och Lucia intet wille dhem lyffta, ell. för hemanet taga lössen, hade Olof Jonsson dem utbekommit, som alt tilstodz, så att desse pen:gar än ståå i hans händer. Utom detta sade Sigrid, det hon gif:it Olof Jonsson till lössen för dess dehl 5 st koor, 2 t:r korn, 2 *pund* koppar och 2 r.d. i ett stoo, men af det samma, wille han intet \mera/ wederkiennas än 2 st kor a 3 r.d. courant st; mehra kunde Sigrid icke heller nu skiäligen bewijsa. Ytterligare refe[re]rade Carl i Sää, att denne Sigridz andehl i hemmanet hadhe Olof Jonsson försåldt till Lars Olsson i Forssa för 37 d:r s.m:t, det Lars Olsson jembwäl tilstod och kiöpebrefet dher öf:r inlade, daterat d. 24 oct. 1696. Anhållandes fördenskull Carl i Sää på Sigridz wägnar att hon måtte der emot och för sine pengar fåå tilträda dhen behåldne delen, emedan Olof Jonsson hwarken wore solvendo ell. mechtig hemmanet wijdare bruka, warandes Sigrid en g:l och wanförh människia, [fol. 88v] som någorstädz måtte haf:a sin föda och tilhåld, efftersom hon och sinnat woro denne delen emot sytning uplåta Lars Olsson, som den andra hälfften äger, men Olof Jonsson anböd sig och henne att syta, hwar till hanwicke/ pröf:ades mechtig.

Emellan gl. pijgan Sigri Ersdotter och Olof Jonsson i Brattland, angående den præten-sion hon gör på Brattlandz hemmanet. Resolverades.

Att såsom Olof Jonsson i Brattland/ har måst wederkiennas, det han har till sig tagit dhe 25 r.d:r ell. 37½ d:r som för Sigrids \Ersdotters/ och dess systems lössen utur Brattlandz hemmanet han i soknekijstan har insats, hafwandes och dessutom i afräkning på hemmanet af henne undfåt 2 st koor a 3 d:r st som gör 9 d:r s.m:t och en summa in alles, af 46 d. 16 s.m:t, til hwilkas afbetalning, effter det 27 cap. Tings b. inga löösören hoos Olof Jonsson äre att tillgåå, och fördhenskull bör Sigrid för så stor dehl i hans behåldne fasta jord uti Brattland erhålla immission som enat emot of:anstående summa effter [fol. 89r] samma gode mäns wärdering kan uppgå, hwilken henne fritt lembnas att uplåta dhen som henne till sytningz tager, och dher Olof Jonsson intra fatalia icke förmår den återlösa, warder han den förlustig.

15. Opskiötz saken emellan Nilss Bäng[t]sson och corporalen Rosenbuske, effter corpralen war för seent stämder.

16. Leutn. Falk lät upbiuda Jon Hinderssons hemman i Edzåsen för fehlachtighet, 3:e gång.

Lars Olsson i Forsse lät upbiuda half:a Olof Jonssons hem:n Brattland 1 1/3 t.l:d, 1 g.

Olof Pärsson i Forsse opböd Forsse östra gårdhen 3. g; då på drängen Pär Olssons wägnar klandrades, men utan pengar.

Opböd Hans Persson i Bärge, Bärgehemt 2 g. med förbehåld af. *Kungl Majj:ts* höga rätt effter det går utom börden.

Opböd Olof Larsson i Nedergård Grels Olssons hem. ibid, emot sytning af honom och hustrun, sampt 85 d. 15: 4 s.m:t gälhdz betalning, dock medh samma förbehåld, som näst fö-regående.

Opböd Lars Nilsson ifrån Mörwijken Jacob [fol. 89v] Olssons hem:n i Lijen af 2 t.l. emot 41 d:r s.m:t contant och 36 d:r s.m:t huseröta, och det med samma reservation.

För fehlachtig häfd och byggnad upböd fändriken Holmer fölliande hemman.

Jon Hinderssons i Edzåsen.	3 g.	Pär Månssons i Stamgierd	1 g.
Olof Olssons 1/2 hem:n i Brattland,	1 g.	Nilss Bängtssons i Hålland	2 g.
Enkian hust. Karins i Nyland	1 g.	Olof Estenssons i Eggen	1 g.

17. Föreentes Pär Pärsson i Biörnäng och Pär Olsson i Dufwe uti dhen wid sidsta ting afdömde saken, att Pär Olsson skulle i ett för alt gif:a Pär Pärsson säx dal. s.m:t och hwar och en blif:a wijd sitt hemman, samt all twist dhem emellan uphäf:en, iembwähl och dhe 20 d. s.m:t wijte.

18. Såsom Jon Andersson i Nordhallen påstod att Baksiön icke woro begripen under den afrad som Carl Olsson i Mörwijken med dess interessenter effter 1666 åhrs afradzbref gif:e för Häggsjö fiske och afradzland, tilbiudandes [fol. 90r] Jon Andersson för Baksiön at ährläggia 1 d:r s.m:t åhrl; altså skulle detta af länsman och 2:ne tolfmän synas efftersom i afradzbref:et intet râmärke utsättes.

19. Sakfältes lappen Jon Tomsson till 5 d:r s.m:t effter 5§ Kongl. *Maij:tz* placat om sabbatzbrut till 5 d:r s.m:t för det han gådt druken i kyrkian, dock intet oliud giort.

20. Allmogen till rättelsse, uplästes gevaldiern Raal Rases fullmakt d. 23 febr. 1675 på brofogde tiensten.

21. Föredrog rustmästaren Jöns Colling hurusom förre åboen på Rista Jacob Olsson, hwilken till Norrie öf:rdragit, skall haf:a [e]n dehl uti det ena tunelandet skatte i Rista, begiärandes att det samma måtte blif:a anhållit, för Jacob Olssons byggnad wid Rista, hwaröf:r Colling tiltalade Anders Olsson i Brattland. Men såsom ingen dom ell:r resolution war, som pålägger Jacob Olsson något sådant, dy kunde häradzrätten, för än det wijsas, hans jordepart icke anhålla. [fol. 90v]

[22. *Paragrafen saknas, även i den renoverade domboken.*]

23. Det påstod fuller Olof Jacobsson på kyrkiobordet att Pär Pålsson i Wijks boskap skola giort skada på hans eng till 2 lass, men såsom Pähr Pålsson der till nekade, och Olof Jacobsson honom dher till eij förmätte med skiäl binda, dy wardt han frij till dess bättere bewijs kunna frambttes.

24. Såsom effter Pär Månsson i Stamgierd intet arfskiffte är hållit, altså skulle det med första skee, så i löst som fast, då först tages af till huserötan, utlagors och giäldz betahling, hwar wid Hemming Jönssons enkia Kierstin Jonsdotters fodran för 2½ åhrs sytning, så och för monderingen bör i consideration komma, at hon sin betahling undfår.

25. Emedan Daniel Carlsson i Hambre war siuk, dy uppskiötz saken emot Pär Olsson i Dufwe upp till nästa ting.

26. Oppböd che[r]gianten Erick Järling Olof Enarsons hem:n Bärge 3 g; effter bonden sitt contract eij effterlef:adt, så at Järling nu frit står att sällia hemmanet till hwem han hälst will. [fol. 91r]

27. Trädde för rätten Anders Olsson med Jon Pärsson i Sölfswed, betygandes sig så wara föreente, att emedhan de bägge icke kunna sig begåå på Sölfswedh hemmanet halfft crono och halff skatte, dy har Jon Pärsson som cronodelen åbodt, till Anders Olsson afstådt all dess rätt

och rättigheet, som honom effter 1693 åhrs häradsdom och h:r gen.majorns och landshöfdingens resolution d. 26 febr. 1695 tilkommer, och det updragit And. Olsson, som honom för afträde gif:it 30 d. s.m:t hwilken deras förening, dhem till mehra wissheet, till protocollet blef förd och anteknadt.

28. För dhe 30 d. s.m:t som Pär Gutesson försträckt till Jeppe Ersson och han inlagt i Kåhlåsen, bewilliades Jon Pärsson til säkerheet intekning och före lagl. uth om præferencen.

29. I anledning af öf:rstens wälborne h:r Carl Hårdz begiäran d. 21 oct. 1697 betygade effter giord tilfrågan läns- och tolfmän med allmogen af tingelaget, at föraren manhafftig [fol. 91v] Johan Storm med dragonerne And. Sporre och Nilss Hålfast, haf:a för allmogen, på fiället af dhe norske emottagit landz- och kyrkiotiuften Daniel Silberström, och at dhe under resan $7\frac{3}{4}$ mijhl hållit sig sielf kost och allenast i framresan hafft en häst, och åter reesan 2 hästar af allmogen.

30. Upböd And. Olsson i Brattland $\frac{1}{2}$ hemmanet ibid. 1 $\frac{1}{3}$ t.l:d 2 g. emot hemmanet Rijsta bytt till skatte, dito 2 g.

31. Angaf rustmästaren Jöns Colling huruledes för 14 dagar sedan \d. 29 jan/ han med Knut Nilsson i Mörwijken upp i Åhre s:n skall fasttagit en förrymd dragoun från h:r capitein Lilliecrantz compagnie, Olof Flink wijd nampn, hwilket således tilkommit, att Colling först hade\honom/ mött wijd Åhre kyrkia och efftersom han föll honom misstänkt, tog han honom an och förde honom up till Wijken, sättiandes 3 st bönder öf:r honom i wakt, nembl. Nils Olsson, [fol. 92r] Joseph Matzon och Olof Ersson i Wijken, ifrån hwilka Flink hadhe om morgonen sig practicerat, fahrandes nedher öf:r siön åt fiällen, dhå Colling straxt hafft uth folk på alla wägar, och äntel. träfat honom hoos Knut i Mörwijken, dher ifrån han skaffat honom till fendriken Holmer, som fändriken berättade, haf:andes han honom lef:ererat till en dragoun wijd Lilliecrantz compagnie Johan Sporre wijd nampn, som honom fördt till h:r capiteinen. Knut i Mörwijken berättade, att när Flink kom till honom, frågade han honom huru han sluppit löös, där på han sw. det Pehr i Biörnäng caverat för honom hoos Collingen, det Knut icke wille så aldeles tro och dy hindrade han honom, till dess han sände effter rustmästaren Colling, hwilken och mötte honom wid porten, tagandes så Flink dher ifrån med sig. Josep Matzon och hans cammerater sadhe at när Flink om morgonen gick uth, föregaf han dhet han intet skulle gå längre än i nästa gårdh [fol. 92v] hwilket dhe och trodt, men af honom blifit bedragne. Rustmästare Colling begiärte här öf:r rättens attestatum, emedan han i ödhmiukhet tänker sökia högre handen, att för denne rymares fasttagande, lijkämtigt Kongl. *Majit:z* resolution, få någon wedergjaldning.

32. Såsom Lars Estensson, hwilken härtills innehafft cronones afradzland Segerdalen, har dhet samma för sin fattigdom skull sig afsagdh, fördhenskull begierte fändricken Holmer, som det på sin löhn haf:r indelt, att b:t afradzland måtte uplåtas Lars Olsson i Holan, hwilken wäl lät finna sig dher till benägen, men beklagade at det för högd't är skattlagdt, dock på fändrikens begiäran antog han sig detta afradzland på en behagelig tijd, men blef:e skatten förminskat wille han det frambegeent behålla, hwilket honom så länge han præstanda præsterar icke kan wägras.

33. Föredrog tolfmannen Jöran Pärsson i Upplandh hurusom Nilss Hindersson i Byom [fol. 93r] innehaf:r några egor liggandes i Uppland, hwilka tilförene kommit från Upland genom arf, dherföre och en lång tijd och allt in till dess Skantzen bygdes wid Mörsell är skatt derföre gif:en till Upland $\frac{1}{2}$ ort åhrl. men då skantzen bygdes blef Nilss Hinders. hemman skattfritt,

och der igenom stannade samma afgifft, som g:l Hendrik i Mörssell, och Jörans swärmoder skola kunna betyga, begiärandes att fåå desse ägor tilbakas, hälst Nilss icke skall wara mechtig dhem at behålla, emedan han dem pantsate för 31 d:r s.m:t dem han intet kan betala.

Nilss swarade att detta är en särdeles jord, som aldrig lydt till Jörans hem:n utan kallas Gunsta jorden, warandes i forna tijdher köipt till Byom derest skatten ännu inestår, så at han fördhenskull, icke kan det från hemmanet mista. Jöran Persson inlande en tingzdom af år 1643 d. 12 octobris då det redan emellan h.r Matz Olsson i Byom och Nilss Simonssons arfwingar i Upland, skall om denne jord blif:it twistadt [fol. 93v] efftersom den då redan en lång tijd lydt till Upland och mitt i dess bästa ägor woro belägen. Och såsom i *bemelte* dom röres om ett gamalt bref, altså på begiäran gaf Nilss Hindersson det fram, skrif:it på pergament år 1573 d. 25 jan. af innehåld, det Gut [enl. *den renoverade domboken*] Erikson i Byom hade upbudit någon jord, som hans hustru erfft från Öster Upland, och effter Gunnars barn i Upland intet förmåtte den inlösa, han samma part för 20 m:k och 100 i sölf, sålt till Olof Matzon i Byom. I anledning der af Jöran Pärsson så mycket mehra påstod at besagde jord måtte igen läggias under dess hemman hwarest den legat, undandragandes han sig icke lösen gifa. Hwar till som Nilss intet wille sig begif:a, så anhölt Jöran att fåå sine utlånte peng:r igen, jembwäl och effter 1641 års domb fåå byta uth Nilss emot jemgoda ägor igen, aldenstund, hans jordepart ligger mitt uti hans ägor honom till stoort hinder.

Detta blef af rätten öf:rlagdt och resolveradt, att hward inlössningen af denne jordepart angår kan häradzrätten sig icke utlåta, för än bägges hemman ref:ade blif:a [fol. 94r] då finnas lär hwem som skatten derföre drager, men imedlertijd bör i föllie af 1641 års dom Nilss låta sig utbyta sig utur Jörans ägor, emot jembgodt wederlag igen och i lijka lägenheet, hwilket länsman med 2 tolfmän nästkommande wår bör förrätta. Dhe 31 d:r s.m. som Jöran har, på en äng, försträkt Nilss, bör Nilss straxt återbetala och slåtten der emot tilträda.

34. Såsom wijd skattehemmanet Stamgiärd $2\frac{1}{2}$ t.l:d det Nilss Nilsson åbor, och är dragounehåld wijd Alzens compagnie, allenast fans 16 d. 9 öre s.m:t fehlachtighet dhem åboen, som war en fligtig man lof:ade bättra, dy tilsades han det innewarande år fulborda.

35. Anbelangande dhe 4 d. 6 öre s.m. som effter hållen syn funnes att brista på skattehemmanet Stamgiäl af $2\frac{1}{3}$ t.l. det And. Svensson effter fadren innehaf:r, warandes det dragounehåll wid Alzens compagnie, dömdes han i år att bota.

36. Resolverades att Pär Jonsson, som åbor skattehemmanet Room $1\frac{2}{3}$ t.l:d dragounehåll wijd Alzens compagnie, skulle näst [fol. 94v] kommande sommar bättra dhe 11 d:r s.m:t fehlachtigheter, som effter hållen syn dher funnes.

37. Pålades Erik Jönsson i Rista nästkommande wår bättra de 9 d:r 11 s.m:t som på dess skattehemman Rista om tu t:d brister, hwilket är dragounehåll wid Alzens compagnie.

38. Blef afsagdt att Nilss Hindersson i Byom skulle innewarande år bättra dhe 23 d:r 20 s.m:t som på dess skattehemman Byom om $2\frac{1}{2}$ t.l:d fehlar, hwilket hemman är dragounehåll wid Alzens Compagnie, och imedlertijd inteknas skatterätten Kongl. M:t till säkerheet.

39. Öf:rsåg z hållen husesyn på förare bostället wid Alzens compagnie Mykelgård $2\frac{1}{2}$ t.l:d skatte och åbos af Olof Ersson. Dess fehlachtigheter bestogo sig till 28 d:r 19 s.m:t, dhem åboen innan 1699 års slut bör laga, och jorden imedlertijd Kongl. M:t till säkerhet inteknad.

40. Förehades dhen husesyn som förrättad blif:it på hust. Karin Olofsdotters [fol. 95r] hem:n Eggen om 3 t.l. corporals boställe wijd Alzens compagnie, dess fehlachtigheter pröf:ades till 15 d:r 1 1/3 s.m:t, dhem åboen pålades innewarandhe åhr att byggia och laga.

41. Kommo för rätten Olof Östensson i Edzåsen och Heming Jönsson i Hålland, på Nilss Pärssons enkias wägnar i Hålland, föredragandes hurusom de warit löfftesmän för Carl Pärson som åbodt cronohemmanet Harbösta, hwilken nu förleden jan. månad wore genom döden afgången och såsom han lærer hemanet förswarl. effter sig \haf:a/ lembnadt, derförutan att Olof Östensson effter sin högsta förmågo hielpt till dess uprättande, och förutan annat, dher före utlagdt contant 19 ½ d:r s.m:t, så anhöllo dhe att blifa samma löffte äntledigade. Af husesynen fans wäl 22 d:r 2 s.m:t brist, men så wore lell Carl Pärsson allenast dömd att bättra hwad som felade, hwar ibland dhe utsatte 12 d:r s.m:t till en qwarn intet komme att räknas.

Fältwäbelen manhafftig Olof Lundh, hwilken jempte munsterskrifaren, har detta [fol. 95v] hemmans ränta effter indelningen, förmente at hwad som, utom qwarnens reparation, brister, borde löfftesmännen ståå före, så och nu skafa dher på åbo, alldenstund enkian icke wore der till tienlig, det Olof Östensson sadhe sig icke kunna giöra, sedan hans man gjort riktigt för sig, och hade dhe aldrig af detta hemman hafft en så stor swårighet, der det icke woro så högdtt skrif:it, så att omöijel. någon åbo der på skall sig kunna bärga, det och nämnden intygadhe. Carl Pärssons enkia hust. Kierstin anböd sig i åhr att såå hälfften, men elliest war på allmen effterfrågan ingen som hela hemmanet emottaga wille, föregif:andes alla dhet icke kunna bära den höga skatten, hwar öf:r åhr 1695 \d. 27 febr./ är blifit klagadt, då h:r gen. majorn och landzhöfdingens resolverat till refning.

På Nilss Pärssons enkias wägnar inlade Hemming Jönsson en tingzdom af d. 21 octob. 1691 som frijkallar hennes man från dhen half:a dehl han caverat före, williandes at Jon Ersson derföre nu swara, som pålagd blif:it at skicka [fol. 96r] det i fult bruk.

Resolutio. Såsom denne saken icke lagl. är instämt, eij heller befallningsman tilstades, som cronohemmanetz rätt bör bewaka, dy uppskiutes dhen til näste ting, dessinnan hemanet behörigen skal synas, lärandes fältwäbelen imedlertijd om en duchtig åbo sig förese och omhugssa.

42. Föreentes Bängt Larsson i Norbyn och Nilss Nilsson i Stamgierd på swärfadrens And. Pärssons wägnar i Swedie, att när And. Pärson tilställer Bängt Larsson desse 11 r.d:r courant effter domen, skola de aldeles wara skilde. [fol. 96r]

43. Såsom rustmästaren Jöns Colling, Hans Brant och Swän Jonsson oachtat dhe många stembningar utlyste blif:it utbetala röke- och mantalsp:g:ne, dhe det icke effterkommit, altså kunde häradsrätten eij undgå, än i föllie af 1668 åhrs upbördzplacat, döma dhem hwardera till sine 3 m:k s.m:t för treska, som effter 1668 åhrs fogde instruction Kongl. M:t skola beräknas.

Syn och rannsaking 1 augusti 1698

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:19b, fol. 332r–333v, ÖLA.

Anno 1698 d. 1 augusti höltz syn emellan Dufwe och Forsse byar. Närwarande i häradsfogdens ställe landzskrif:aren Zacris Wargh och länsman Hans Månson med nämdden.

Det hade Olof Pärsson i Forsse och Åhre s:n en tijd twistat med Dufwe byemän, Pär Olsson, Jon Olsson och Pär Jonsson, om Moo och Ränge fiskerijen hwilka Olof Pärsson förment

liggia utom Dufwe mäns skatteskog, och fördhenskull har han welat haf:a b:e fisken der ifrån, hwar till Duf:e män nekat, och fördhenskull är det till ransakning utstält till i dag, som är d. 1 augusti. Då Olof Pärsson äntel. förklarade, at han sig bättre om hugsat och sig funnit, det han till sitt påstående intet fog hade, wille derföre att undfly vidare omkostnad, här med låta beroo och anstå; äf:en woro och Duf:e män å [fol. 332v] sin sida nöjde. Detta blef af nämnden öf:r lagdt, och häradzskrifaren Wargh tilspordh, hwad han här wid hade att påminna, då han sig förklarade, att så wijda Olof Pärsson sig funnit, och utom hans påstående häradzskrif:aren intet skiäl hade att gåå effter, så kunde han ej heller taga sig wijdare af saaken.

Dufwe mäns afradzbref på detta fisket af åhr 1667, som dhe utom Moon och Rängen haf:a, blef upläst, hwarutaf fans at dhe emot 1 d:r 16 s.m:t böxlat skogen med Åhns och Kiösiö fiskerijen alt in till deras skatteskogh, hwar af äntel. slutes, det Moon och Rängen på skatteskogen liggia måste, effter dhen ransakning som 1667 skedde. Dessutan betygade och länsman Hans Månsson och tålfman Heming Joensson i Hålland, at förledit åhr, då de [tillagt i marginalen: - - ? Nilsson] effter rättens befallning tijt up woro, de ej annat kunde pröf:a än at desse fisken inom Duf:e mans skattemijhl lågo, och från [fol. 333r] byen högst 3/4 mijhl, och fördenskull höltz onödigt uti så klar sak, det actor sin talan falla låter, parterne med någon synegång beswära. Parterne blefo inkallade, och tillsporde, om de wijdare hade att påminna, då Duf:e män förklarade, at de af en god willia och till att bibehålla all gransämia, hade tillåtit Olof Pärsson, med dhem att bruka deras afradzland b:d Åhns och Kiössiö fisken, så och skogen med dess nyttigheter i diurfång och annat, allenast Olof Pärsson för deras der nedlagde arbete gifer dhem hwar sin 1½ d:r s.m:t och en bååt skaffar i siön, dher emot Olof Pärsson sin andehl af afraden betalar. I Moon och Rängen effterleto Duf:e män Olof Pärson af god willia at fiska med näät och reef, men icke som en rättigheet.

Med desse conditioner [fol. 333v] war Olof Pärsson tilfrijdz dherföre och häradzrätten der wid aldeles lät beroo och förblif:a. Expenserne, som sig bestego till 16 d:r 8 öre s.m:t för häradzhöfdingen, häradsfogden och nämnden skulle Olof Pärsson hälfften och Duf:e man hälfften betala.

Ransakning 4 augusti 1698

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:19b, fol. 334r-336v, ÖLA.

Anno 1698 d. 4 augusti höltz ransakning på Jerpe skantz öfwer 2 st. fångar som brutit sig utur fängelsset. Närwarande, i häradzfogdens ställe, häradzskrifvaren Zacris Wargh och nämnden.

Såsom delinqventerne Jöns Gabrielsson och Anders Reen, hwilka för begången stöld, bägge tridie gången, blif:it till döden dömd, haf:a d. 18 julij sidstel:ne practicerat blacken af sig och sig utur fängelsset brutit och bortrymd, jembwäl och dherunder någon stöld begådt, hwar under dhe af \gevaldiern och/ wachtmästaren Raal Rase äre ärtappade och hijt tillbaka fördhe, fördhenskull blef nu här öf:r ransakadt.

Då wachtmästaren refererade, att han öf:r desse fångar en grann och noga upsicht hafft hade, och nu som tilförene förordnat en af wachtdrängarne, som dygnet omkring hållne wacht så at den samma intet får gåå från fångehuset, hwilket dhem emellan gåår hwarf:et om, dessutan ordnas altid en, som skall wara wid handen den andra till hielp, om något påfodras, hafwandes dhenne gången Nilss Nilsson hafft wachten, hwilken emot giffen instruction har gådt ett stycke från fånghuset att hielpa hustrun bära heem något löst, hon huggit. [fol. 334v] Nilss beklagade sin olycka, och at han intet gådt längre än 2 musquete skott från fånghuset effter löf

och det i största hast, icke kunnandes tänkia, att fångarne skulle på så kort stund kunna bryta sig uth, hälst det war liusa dagen kl. 12 à 1 och wachtmästarens hustru war hemma stadd.

Q. [Frågades:] Hwarest wachtmästaren och de andra 3 wachtknektarne woro? Wachtmästarn sw. att han war allenast några målingar der nedan före att slå på en lijten myra, och wachtknektarne wore ej heller längre bort, än då Nilss begynte ropa och jempra sig effter fångarne hördes det till dhem, så att de straxt kommo heem.

Dhem samptl. med wachtmästaren förehöltz, att det woro illa och oförswarl. giordt och icke lærer dem wäl bekomma, att dhe ej bättre skola uppwachta, och wachtmästaren ej heller bättre upsyn så öf:r knektarne som fångarne haf:a.

Huru de då fått boijorne af sig, refererade wachtmästaren, att dhe fått en gammall knif med hwilken dhe skafwit upp nåddet och sedan hade de haft en biörkstake der medelst de brutit det ena järngallret från fönstret, hwarigenom dhe krupit uth, men huru de fått desse instrumenten wisse ingen. Dherföre [fol. 335r] hördes fångarne separatim, först Jöns Gabriellsson, hwilken sadhe, att han funnit denne knif utan före/ i waktstuf:an, den de brukat en tijd, at laga maat med för sig, och biörkstaken hade en tijd legat i deras säng, under löf:et de haft under sig. Gevaldiern förmente at Jöns Gabriels. hustru som lijtet tilförene warit hoos dhem, hade desse instrumenten practicerat in, dher till Jöns nekade aldeles, men huru de kommit lös tilstod han gevaldierns relation. Gevaldiern förehöltz at han med sine knektar illa håller wacht, när dhe ej bättre upsicht haf:a, hvem som går in till fångarne och hwad dhe taga sig före, hwilket på hans answar lär komma.

Sedan Jöns tagit afträde förhördes Anders Reen, hwilken gjorde samma berättelse. Wachtknekten Olof Stensson, som detta dygnet warit Nilss till hielp anordnat, om behöfas skulle, sadhe sig warit tillstádz wijd sin stuf:a, ett musquete skått från fånghuset, och wijste intet af att Nilss gick från sin post, men straxt Nilss ropade instälte han sig honom till hielp, som alt tilstodz.

Yttermehra berättade gevaldiern Rase, at då han förstod det desse fångar tagit sin kosa in åth landet fölgde han straxt effter dhem, då de i Snusbecken stulit en båt, hwar med [fol. 335v] dhe fahrit till Innäs derest dhe hoos bondhen Pär Jönsson åtskillige pertzelar stulit, hwar ifrån de förfogadt sig till Biärme skogen straxt in wijd der Jöns Gabriellssons hustru bodde, derest de legat några dagar och emedhan hustrun borit maat till dhem, hade gevaldiern med 3 st. andra karlar henne owitterl. haft wacht uti skogen hwart hon gåå skulle och när de det förmärkte, anstälte han straxt ett ringskall på samma tract, men funno dhem intet. Lijtet effter sedan folket war skingrat, hade hans son Erich Ralson af en händelse kommit till en löfstack och der fått see en foot utom löf:et, och såsom han förstod att det war de rätta karlarne, lopp han straxt effter gevaldiern och folket, och så blefo dess delinqventer fångadhe.

Anbelangande de stulne pertzeler så hadhe dhe haft dhem med sig i skogen hwilka uti deras närwaro upwistes och wärderades nembl.

1 st röd klädz tröija om 2 aln med mässingknappar	4.10
1 par bokskinsbyxor med knifslida och 2 st knif:ar	1.16
1 st renskinsbyxor	2.-
2 st mässingz tobakzdoser	<u>- .16</u>
	8:10

[fol. 336r]   Transport   8.10

2 st täljskaffts knifar á 4 öre st.	- . 8
2 st skiortar á 16 öre st	1. -
2 par sämskade handskar	- 24
2 par randige och en blå halsduk tilhopa	- 15
1 st plys qwinfolksz mössa	1. 8

3 aln floor á 6 öre aln	- .18
2 st ost á 4 m:k	- . 8
Eldståhl flinta och foder	- . 2
Tobakshorn	- . 2
Nålhus med 6 synålar och ring	- . 6
1 st horn knifskafft	- . 2
Tagit en båt i Snusbeken	<u>2. -</u>
	15: 7

Desse alla pertzeler kiendes tiufarne wid, men dhe 6 d:r s.m:t som bondenn dessutan saknadhe, nekade de aldeles till, ej heller hade bonden några bewijs till samma pengar.

I anledning häraf blef desse delinqventer förehållit deras stora brutt, och att de som för sin missgiärning äro till döden dömd, haf:r sigh underståt imedlertid att dheras saak ligger hoos högl. Kongl. Hofrätten, icke allenast at bryta Kongl. M:ts och cronans fängelse, uthan och att de oachtadt det swåra straf, de för sitt tiuferij äro dömd till, haf:e straxt de löös kommo [fol. 336v] samma fördömelige synd föröf:adt, hwarigenom deras obotfärdighet nogsampt skiönias och att dhe de denna odygd alldrig lära aflåta.

Jöns Gabriellsson beklagar at han genom Reen woro till alt detta förledd. Men Reen swarade, att dhe hade bäge här utinnan warit om råd.

Uthi detta kunde rätten, hwad desse delinqventer angår, för dhenne gången *intet* vidare giöra, efftersom dhe redan för deras stöld äro till döden dömd och domarne högl. Kongl. Hofretten understälte, tijt hän, detta jembwäl nu i underdån. ödmiukel. remitteras.

Men waktmästarnes och knektarnes förseende blif:er upskutit till dess här öf:r med h:r gen. majorn och öf:rsten blif:r confererat.

Ting 21 och 22 oktober 1698

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:19b, fol. 429r-440r, ÖLA.

Anno 1698 d. 21 och 22 octobris höltz ord. ting, med allmogen af Undersåkers tingelagh. Närwarande häradskrifaren wälb:de Zacris Wargh och tingelagetz edsworne nämnd hwilken war samma, som wijd sidsta ting.

Allenast att i Carl Nilssons ställe i Såå, som är död bliften, antogz Olof Pärsson i Forse.

1. Upplästes dhe Kongl. placater som wijd förra tingelagen annoterade äro.
2. Såsom cappellanen wällärde h:r Olof Bremming blif:it angif:en, som skulle han wägradt sig att upläsa några ordres som ankombne äro, altså förhördes han dher öf:r, enskyllandes sig att den gången han först fått dhen då han skulle gåå i kyrkian, så at föruth han *intet* fick dhen igenomläsa, haf:andes han, som är en gammall man, dhen gången ej hafft glasögorne med sig, altså kunde här till *intet* giöras wijdare än länsman ansades at wijd sådane tilfällen ställa sig till underdånig rättelsse det 2 cap. i Kongl. M:tz kyrkiolag § 5, det sådana bref och ordres, föruth wisas prästerne.
3. Anders Sporre uti Nyland, kädhe till cappellanen wällärde h:r Oloff Bremmingh, först öfer det att h:r Oloff skall sedhan Sporren sådt sin åker, då skiördetijdhen inföll gådt in på honom, och 4 målingar i längden skurit en aln mehra ell. mindre, twärt emot dhe råsteenar,

som dem emellan warit haf:a, dessutan skall och h:r Oloff uti engen slagit inpå honom [fol. 429v] påståendes Sporren att fåå sitt igen. H:r Olof förmeente \sig/ ingen oförrätt haf:a tilfogadt Sporren uthan gådt effter dhe rååstenar, som wijd första ankomsten han honom wijsadt från hwilket Sporren will gåå och inpå h:r Olofs åker, williandes på den ena ändan förblif:a wijd det råmärke han wijsadt och på dhen andra ändan gåå dher ifrån, $7\frac{3}{4}$ aln på h:r Oloff.

Tolfmännen Hemming i Hålland och Nilss Nilsson i Stamgiäl, som detta synadt \sade/ att dhe ej annat kunnat finna, än h:r Olof till ett band wijd pass hade gått inpå Sporren, men om deras märken hade dhe ingen rättelssse funnit. Höet angående, så tilstod h:r Oloff att i hans frånwaro, hade folket slagit öf:r till ett fång, det han straxt återborit och rättadt. Elliest åkeren beträffande, så klagade desse parter bägge, att emot skatten de ingendera hade sitt, utan den ena åwärkade dhen andra, begiärandes till dhen ända dehling effter hwar och ens ägo.

Fördhenskull och i förmågo af det 2 och 3 cap. B.B. afsades länsman med 2:ne gode män skulle nästa wårdag tilsee desse grannar emellan att jembka, så att hwar och en effter skatten fåår sin dehl i åker och andra ägor, skulle sedan någon twist blifa will rätten dher öf:r döma.

4. Olof Olsson och And. Olsson i Brattland tiltaladhe Nilss Olsson och Pähr Pålsson i Wijk, om en engh, som in uti dheras ägor och nedan åkrarne är belägen och swaranderne emot en ortz afgiffit åhrl. till dhem bruka, påståendes [fol. 430r] att samma eng, som från deras hemman kommen är, måtte tijt igen åter läggias, hälst skatten dher är, och dhe den till sina hemmans upprätthållande ej umbära kunna. Wijkeman nekade icke det iu dhe åhrl. för samma eng ärlade till Brattland 12 ör. s.m:t men insisterade, att såsom de den så länge hafft, och der på jembwäl fasta och dom erhållit, att dher wid förblif:a, efftersom och deras hemman, dherutom ej skola kunna beståå. Och emedan dhenne sak berättades 1668, 1669 och 1670 wara afdömd, dy skulle der effter uti dhe gl. protocollen ransakas.

5. Föraren Johan Storm angaf säxmannen Mårten Pärsson i Uppland, hurusom han förliden sommar har satt 11 band i skylen, hwarigenom 2 st. skylar och 7 band äro Kongl. Majjt och cronan försnillade, som wijd tijondens räknande befans, det föraren till rättens afdömande lembnade. Mårten Pärsson beklagadhe, att detta således aldeles emot hans willia och medh hans folkz förseende skedt woro. Dher till föraren nekadhe emedan uti Röös-åkeren Mårten sielf hade updragit skylarne, och der woro äf:en 9 à 10 skylar med 11 bandh uti, hwilket Mårten wederkiennas måtte, men beklagade sitt oförståndh, och att han dher af ej wettat hadhe. Dock aldenstund emot så klara Kongl. förordingar sådan föreboren owettenhet intet kan giälla, dy bör [fol. 430v] Mårten Pärsson effter Kongl. placatet af år 1638 d. 9 § böta 3 dubbelt, belöpandes sig af 81 band ell. 8 skylar och 1 band a 5 kannor af skylen effter prof:et, $\frac{5}{8}$ tun. och $5\frac{1}{2}$ kanna á 10 d:r k.m:t, hwarutaf Kongl. M:t och cronan tilkommer hälfften, dhen andra hälften häradzfogden, kyrkioherdhen och säxman ell. angifaren, till treskifftes.

6. Åboerne i Hwassnäs, kädadhe till Gunnar Pärsson i Jerpen, om afradz fisket uti östra Anians siön, hwilket dhem af ålder skall tilhördt, men Gunnar Pärsson år 1696 bekommit emot 1 d:r s.m:t afrad, uppwijsandes de landzhöfdingens Jacob Trolles breef af d. 4 martij 1599, deruti emot 4 skilling i afrad Anians afradzland uplåtes Sunwijs i Hwassnäs.

Gunnar Pärsson i Jerpe begiärandhe, att efftersom han offentel. och wid tinget 1696 d. 27 octobr. när Hwassnäs boerna för samma fiske intet gifa wille, har det antagit emot 1 d. s.m:t så wille han det och behålla. Nämnden ärinrade sig jembwäl, att detta fiske stod Hwassnäs boerne öppet att emottaga, om de samma afrad welat gifa, som Gunnar anbödth men dhe wille intet, ehuruwäl de i långlige tijder tilförene dhe det utan afgiffit brukat hade. Och kunde \fördenskul/ häradzrätten Hwassnäsboernes käromål \nu/ så myket mindre attendera, som sådane Kongl. M:ts [fol. 431r] och cronans afradzland, under rättens disposition intet sortera.

7. Uppskiötzt till nästa ting saken emellan Carl Andersson och Bertel Johansson i Bäck, emot Pähr Pålsson i Wijk angående en twistig fäbowal nordan Skutan, effter Pehr sent blif:it citerad och hade dy intet sina documenter med sig, men till nästa ting blef han nu inciterad.

8. Uppå hustru Anna Pärsdotters i Staa och Åhre s:n giordhe ansökning, att för sine barn orubbadhe få besittia dess faders hemman Staa, resolverades, att så wijda samma hem. à 1 t.l. är hennes odall, hwaruti hon sin afrzrätt äger, så bör ingen henne drifa så länge hon det rättel. kan och will häfda, skulle och äntel. \någon af/ barnen willia haf:a sin lössen för det, som fadren deruti har inlöst, så bör hon dem gif:a.

9. Bängt Månsson i Bärjom, såsom förmyndare för sahl. Abram Jonssons barn i Konäas, tiltaladhe Christen Olsson i Böhle, om dhen egendom löst och fast, som hans hustru och barnens faster \Karin Jonsdotter/ hwilken är barnlös dödh blif:en, har effter sig lembnadt, och barnen som närmaste arfwingar tilträda willia, ingifandes först en upsattz på dhe löösören hon 1672 efter sin fader ärft, bestående i sängekläder, boskap och annat, och sedhan ett qvittance på 24 d. s.m:t 4 ör. som Christen Olsson d. 3 oct. 1697 uppå [fol. 431v] denne sin hustrus jordep.g:r ifrån Ytterkonäas \gif:it/.

Här emot inladhe Christen Olsson tillijka med sonen Olof Christensson ett hustru Karins testamente af d. 25 oct. 1696 deruti hon i anseende till sin stiuvs sons Olof Christenssons altijd ärwijste lydnd, och att han lof:at henne i döde dagar föda, har under honom och hans arf:ingar testamenterat all sin egendom både lösören och \de/ jordepenn:ingar hon från Konäs har upborit, så att han skal wara hennes arf:inge. Detta testamente hade jembwäl, som wit-tnen, tolmännen Olof Larsson i Bratteggen och Jon Jonsson i Konäs underskrif:it och de nu betygadhe. Förmenandes Christen Olsson med sonen, sig så mycket mindre kunna desse penn:ingar bestrijdas, som fadren redan d. 6 octob:r 1694 hade dhem af sahl. Abram Jonsson genom dom wunnit, och hustrun en dehl för än hon i echtenskapet kom hadhe tilgrijpit, han och fadren som henne påkostadt och i dhenne swära tijdhen så till födan som utlagorne, måst gravera sitt så wäl som hennes odall, det Bengt Månsson ej förneka kunde, lembnades det till rättens gottfinnande.

Resolutio. Häradsrätten har detta alt i behörigt öf:rwägende tagit och hwad löösören angår, så blif:r hust. Karins testamente dher öf:r som annat aflinge i föllie af den 1 § i Kongl. M:tz stadga om testamenten de a:o 1686 d. 3 julij aldeles gillad, så at Olof Christensson den för sig må behålla och [fol. 432r] niuta. Men hwad hennes jordep:r från Konäs 24 d. 4 s.m:t beträffar, så emedan uti desse swära tijder, effter giordt förslag 2/3 delar emot Christen Olsson pröf:as upgådt till födan och andra nödtorfftige utgiffter, så bör och effter det 27 cap. Jordb. L.L. det honom bestås, men den öfrige 1/3 del, 8 d:r 1 1/3 s.m:t, som är i behåld kunna icke bort-testamenteras, uthan skola effter d. 1 § i högst bem:te stadga Abram Jonssons barn tilfalla.

10. Drängen Håkan Olsson fodrade af Anders Olofsson i Brattland 19 d:r courant hwilka han försträckt dess swåger Jacob Olsson då han åbodde hemmanet Rista (som emot Brattland sedermera är förbydt), och han af en upsattz daterat d. 10 martij 1688 will bewijsa, och efftersom Jacob Olsson war här ifrån gången till Norrie, så påstod Håkan, att utaf hans fasta egendom fåå han betahlning. På sin swärmoders och swägerskors wägnar, inlade Anders Olsson en skriff, dheruti dhe emot denne skulden protesterar, påståendes först at erhålla sin förnöijlsse, för dhen egendom han utaf dem om händer tagit, då han hemmanet tilträdde, af detta ene tunnelandet, och ingen annan creditor det angrijpa. Elliest detta tunneland beträffande, så war det Jacob Olssons och hans systrars fäderne, deruti modren [fol. 432v] och skall sina jordepen:gar hafa inlagdt, men dher öf:r fans ingen dehlning wara skedd effter fadren, dy fans nödigt at dhen till nästa ting bör förrättas, at dher af pröfwas må hwad på Jacob Olsson

sig belöper, kunnandes imedlertijd modren sine prætensioner verificera, och \då/ med Håkan Olsson om förträdet utföra.

11. Inteknades det testamente som hust. Karin Olssdotter i Brattland, d. 8 majj sidstl. har giordt till dess måg Anders Olsson, at han emot sytning, skall effter hennes död, fåå den dehl i det ena tunnel. i Brattland, som henne tilkommer.

12. Lät Jöran Pärsson i Uppland uppwijsa en kiöpeskrifft emellan sig och Nilss Hinderson i Byom af d. 22 huius, der uti Nilss Hindersson emot 86 d. s.m:t till Jöran afstår och uplåter dhen jordepart ell. enges stycke, som Nilss en lång tid, emot åhrl. skatt till Jöran har brukadt och uti Jörans ägor är belägit, jembwäl och i förra tijdher der ifrån kommit, hwilket på begiäran upbödz 1 *gången*.

13. Det beswärade sig Knut Nilsson i Mörwijken öf:r den skadha som dess grannes Carl Olssons och Olof Jacobssons boskap i Totten honom på dess slått haf:a tilfogadt till 20 lass, påståendes dherföre sitt skadeståndh. Swaranderne kunde icke neka, det iu [fol. 433r] deras boskap der warit, men så woro dock icke skadan så stoor. Till wittnes kallades tolfmännen Nilss Olsson i Lijen och Olof Jacobsson i Lundh, som detta hade synat och pröfade skadan till 16 lass myrfodher wärderadt för 6 [öre] s.m:t lasset.

Här emot klagade Carl Olsson, hurusom Knut Nilssons hästar hadhe på hans kornåker förderf:at 2 mälingar till 4 skylar korn, förutan att och elliest hans swijn \och boskap/ en och annan skada, skola honom tilskynda. Knut wille wäl i förstone här till neka, men tilstod dock omsijder, det hans hästar warit uti Carl Olssons åker, och giordt några bandz skada \til 2 à 3 st/. Men \Carl/ påstod at det warit mehra, beropandes sig till wittnen kläckaren, wilken nu intet war tilstädes och fördhenskull lembnades det till nästa ting.

Resolutio. Såsom det tilstådt och bewist är, att Carl Olssons boskap i Mörwijken och Olof Jacobsson i Tätten giort skada på Knut Nilssons eng till 16 lass, så skola dhe ärsättia skadhan med 6 öre s.m:t lasset och för åwärkan effter det 9 cap. B.B. L.L. böta hwardera 3 m:k s.m:t.

14. Det påstod fuller *dragoun* Samuel Bohm att framblidne lieutn:n Ekman skall sig påtagit till sokneprofossen Jon Ersson, betala den half tunna korn, han Jon Ersson skyldig warit. [fol. 433v] Men emedan Bohm, det icke gittade bewijsa, mindre att profossen tagit Ekman för sin man, dy åligger Bohm som är profossens man, honom denne halftunna korn genstan förnöija.

15. Emedan h:r kyrkoherden, ehrewyrdighe h. Pehr Sundius påstod för någon sin fodran hoos gl. lensman Lars Olsson, att behålla det, som öf:rskiuter, sedan Olof Erson i Mökelgård fått sin betahling af den hoos honom pantsatte guldring, altså der lensm. Hans Månsson will det h:r kyrkioherden bestrijda, lembnas honom h. kyrkioherden lagl. at instämma.

16. Carl Pärns enkia i Harbösta Kierstin Jonsdotter fodradhe af And. Sporre 1 tun. mälder, 1/2 t:a korn, 1 *pund* smör, 1 *pund* ost, som hennes sahl. man i siedsta fäijdetijd insatte hoos sin morbroder Lucas Ingemundson, som han offta klagadt och berättadt, och såsom Sporren effter Lucas hemmanet och egendomen besitter, dy påstod hon, det och han måtte betalat. Till dhenne skuld nekadhe Sporren enständigt föregif:andes att det länge sedan woro afgiordt. Hust. Kerstin hade ej heller nu utom sitt påstående några skiäl ell. bewijs, och dy lembnades det vidare uplysning kan anskaffas. [fol. 434r]

17. Oppböd Olof Larsson i Nedergård Grells Olls hemman ib:m, emot sytning af honom och hustrun, samt 85 d:r 15: 4 s.m:t giäldz betalning, doch Kongl. Maij:tz höge rätt förbehållen effter det går utom bördén, och det 2 g.

2) Oppbödh Lars Olofson i Forsse halfwe Olof Joelsons hemman i Brattland köpt för 37 d:r 8 öre s.m:t efter köpeskrifften d. 24 october 1696. 2 gången Kongl. Maij:tz höga rätt förbehållen.

3) Lät Hemming Jönsson i Hålland upbiuda Nills Bertelssons hemman ib:m, om 3 tunnel:d, 3 gången utan klander.

4) Oppböd Daniel Carlson i Hambre hemmanet der sammastädes 1 g. som han af Nills Larson i Håböst, Jöns Larsson i Gråsiön och Olof Larson i Norhalden köpt för 122 d:r 18 öre s.m:t efter köpeskrifften d. 22 octobr. 1698.

5) Oppböd Lars Olofsson i Brattland hustru Sigrig Erikzdotters andeel i jorden hoos Olof Jönsson i Brattland, hwilken honom emoot sytning är updragen, effter sytes skrifften d. 22 octob. a:o 1698, 1 g.

6) Uppböd Bängdt Månsson i Bärge dhen sytningzskriff han d. 18 septemb. [fol. 434v] a:o 1698 med stiuffadren Olof Ollson från Kougstad \giordt om hemmanet ib:m/, 1 gången.

7) Oppböd Bertell Johanson i Backen 1/2 hemmanet der sammastädes à 3/4 tunnel:d hwilket han af Jon Persson i Backen köpt för 30 d:r s.m:t effter köpeskrifften d. 1 octobr. 1698, 1 gången.

8) Oppbödh Hans Personn i Berge hemmanet Berge i Åhre s:n à 3 tunnel:d, bytt emot hemmanet Moo i Undersåker à 3 2/3 tunneland effter bytes skriften d. 4 febr. a:o 1691 och det 3 gången.

9) Oppböd Lars Nilsson i Lijen hemmanet ibid. köpt för 41 d:r s.m., 2 g. då Jacob Olssons son Olof Jacobsson klandrade, hwilket till laga utförande lemnades.

18. Pär Olsson i Dufwe såsom förmyndare för Olof Pärssons barn i Handöhl, tiltaladhe åboerne på Pär Anderssons hem:n ibidem för häfd och byggnad, såsom först Hans Pärsson, hwilken der bodt åhr 1690, men ingen sådan byggnad giordt som d. 4 § i Kongl. husesyns-ordn. fodrar, och dy dömdes han för ett åhr at betala 6 d. 21. 8 s.m:t.

Beträfande Daniel Carlsson i Hambre [fol. 435r]

så har han der bodt 1691, 1692, 1693, 1694,	Der emot upsat husen	16 d.
1695 och 1696, à 6 d:r 21.8, åhrl.	Fähuset	17 d.
	Reparerat häbbret	2 d.
	Dito ladan	2 d.
	Portlijdret	1 d.
	Pro saldo blif:r Daniel skyldig	<u>2 d.</u>
Hwilket saldo när Daniel har utbetalt,		40 d.
blif:r han för vidare ograveradt.		

19. Såsom Ca[r]l i Mörwijken då han i Handöhl tiente med sin och sine cammeraters egen flijt, fasttagit 2 st. rymmare, så bör han med dhem för sig allena behålla dhen wedergiällning af Hans Maij:t de dherföre undfått haf:a.

20. Ehuruwäl Jon Andersson i Nordhallen med dess interessenter påstodo, att Baksiön icke woro begripen under dhen afrad, som Carl Olsson i Mörwijken och hans lagzmän effter 1666 åhrs bref gif:a för Hägsiö fiske och afradzland, hwarföre Nordhallens män det till sine hem:n haf:a wille, dock emedan Carl Olsson med sine interessenter haf:a samma siö under afradzlandet brukadt, hwar wid de dessutan eij skola kunna beståå; fördhenskull böra dhe dher wid förblif:a till dess effter skedd comunication, med h:r gen. majorn och öf:rsten wälborne h:r Carl Gustaf Frölig, synt blif:a hwad [fol. 435v] skillnad, emellan afradz- ell. almeningzskogen

och Nordhallens skatteskog kan wara så att imedlertid ingen må Cal Olsson och hans lagmän dheruti oroa.

21. Det sökte wäl Olof Östensson i Edzåsen att hans granne Nilss Jonsson, måtte flyttia ifrån deras fäbodas, efftersom han dhem först uptagit och Nilss Jonssons folk woro något orolige. Dock emedan Nilss Jonsson war till dhem så wäl berättigad, som Olof Östensson, dy skulle han wijd possessionen dher af förblif:a, och att förekomma all vidare missämia, sättes 5 d. s.m:t wijte, för dhen, som der \till/ wällande finnes.

22. Såsom emellan Nilss Jonsson och Jon Hindersson i Edzåsen någon stridighet warit angående fördelningen af slätten wijd deras hem:n, som tilförene warit brödersbyte, är sådant af gode män d. 14 junij sidstl. \synt/. Där effter parterne emellan, så blef förenat och slutit som föllier:

1. Effterlåter Jon Hindersson Nilss Jonsson det stycke slått, han tilförene brukadt i småmyrorne, liggiandes intil Nilss Jonsson och behåller dher emot det han tilförene hafft haf:r.

2. I Böhlesmyran behåller Jon Hinderson det som på wästra sijdan bäcken är, och Nilss Jonsson på östra sijdhan, afståendes Jon det lilla stycke på östra sidan om bäcken till Nilss Jonsson. Uthi hwilka [fol. 436r] bägge parter tingzrätten deras förening aldeles gillar.

Men för det 3:die angående det stycke slått Jon Hindersson tilhörigt och belägit mitt uti Nilss Jonssons starmyra, så finner rätten billigt, att Jon Hindersson bör samma stycke afståå till Nilss Jonsson, så medelst all åwärkan att förekomma.

4. Och emedan Nilss Jonsson *intet* har någon slått emot Mångsiömyran, dy bör han dhen samma hälfften med Jon Hindersson hafa.

För det sidsta och på det uti alt en likheet desse grannar emellan måtte blif:a, skall Nilss Jonsson haf:a hälfften af slätten i Häjnsjömyran på wästra sijdan siön, och Jon Hindersson dher emot hälfften af slätten i Wahlen med Nilss Jonsson, hwilket bägge parterne till rättelse bör lända.

23. För fehlachtig byggnad upböd fändriken Holmer Stamgiärd, Pär Månssons hem:n 2 g.

Brattland, Olof Olssons hem:n 2 g. Wid det förra klandrade dr. Mårten Uhrwäder aldenstund det wore hans fädernes hem:n, williandes det lösa. Men såsom wederbörande lembnadt det wårdzlöst, och fändriken Holmer äntel. skaffadt tijt Markus Selling, hwilken äntel. wille wetta om han der får förblif:a, at han ej fåfängdt der å någon [fol. 436v] bekostnad må göra.

Dhene Uhrwäder war aldeles medellös at antaga hemanet, mindre at betala ell. bettra, de 30 och några d:r s.m:t huseröta der å fins, dy tilsades Uhrwäder at han för sig måtte straxt skaffa borgen, eljest lär han *intet* fåå hemmanet börda.

24. Föreentes Anders Olsson i Brattland med drängen Håkan Olsson, att för dess fodran effter Jacob Olsson af 9 r.d. Anders Olsson honom skulle betala 5 r.d. courant, der wid och rätten lät beroo och förblif:a.

25. Såsom tolfmännen Bengt Månsson i Bergom och Jon Jonsson i Konäs, effter tingzrättens resol. hade besedt platzen, derest lappen Torkell Olsson skutit dhen elgh, som Bengt Grelsson i Kåhlåsen tagit af honom, såsom skulle dhän \samme/ på bondens skatteskog wara fälter, och nu betygade at samma elg war skutten under fiället på en fiällklimp \och i hans fiäll/ derest lapparne haf:a tilstånd at skiuta. Fördhenskull afsades att Torkell Olsson skulle elgzhuden behålla, och synemännen betala dess omak som de kunna bäst förenas.

26. Sakfältes Pär Olsson i Östlijen effter Kongl. Maij:tz upbördzplacat för treska med 1697 och 1698 åhrs rökep:g:r till 3 m:k s.m:t och betala sokneskrifaren dess fåfängdt gjorde resa medh 12 ör s.m:t. [fol. 437r]

27. Tullnären wälb:de Petter Fræstadius angaf fölliande, som sig emot tull ordinantzien haf:a försedt, nembl.

1. Pär Olsson i Östlijen som med 1 tunna salt hade förl. höst rest från Medstuf:an till Nordhallen och såledz tullen förbij, påståendes at han effter stadgan derföre måtte plichta. Pär Olsson wille wäl föregif:a att Gudfast i Stafre skall ägdt saltet och han bedit honom fahra der effter, jembwäl och honom försäkradt, att det wore förtulladt, förändes han såledz åt Nordhallen och Hambre, i mening wid Tegom at råka tullnären, men emedan Pär Olsson sådant eij har bewisat, uthan fast mehra har han åth Nordhallen tagit en förbiuden wägh, och såledz passeradt Dufwe, derest tullcontoret då förtijdhen war. Fördhenskul och i underdånigst fölle af *Kongl. M:ts* förordning om gränztullen de a:o 1696 förklaras denne tunna salt för confiscabel, efftersom dhen och wärderas för 2 d. s.m:t emedan det warit af wätan skadat och elliest elakt, hwilka 2 d. Pär Olsson, som saltet förtärt, bör straxt utbetala.

Och ehuruwäl Nilss Staffansson i Tann och Lockne s:n will föregifa, sig icke haft någon tanke att tullen förbij practicera de 13 st. rispite bockskin, hwilka förl. winter för honom blif:a anhåldne, uthan at han ämnat föra dhem till Norrie at beredas, dock [fol. 437v] aldenstund Nilss Staffansson har hemligen genom en geensteg of:an tullen, skaffat skinnen för sig i förwäg och när tullnären kom effter kastat dhem från sig till skogz, hwar utaf hans fulla upsåt b:te skinn at undandöllia nogsampt skiönias, warandes dhet icke heller tillåteligit några skin till beredning at öf:r föra, och alt dherföre warde dess 13 st skinn sammeledz ärkiende för confiscerade och förbrutne, effter den wärdering som redan der öf:r är skedd d. 1 augusti nästförwekne.

Af lijka skäl äre och $6\frac{3}{4}$ pund stångjärn förbrutne som Jon Larsson i Sunne welat practicera tullen förbij, och det effter den redan d. 1 aug. deröf:r skedde wärderingen.

28. Bewilliades Pär Pålsson i Wijk af Åhre s:n af dess puppillers Pehr Carlssons barns egendom i Handöhl, Carl och Kierstin, den förra om $5\frac{1}{2}$ år och den senare om 8 år, dhem han redan haft 1 år och 2 månader, till deras underhåld taga 2 r.d:r för hwart barn om året, til dess de sielfwa kunna sig födan skafa.

29. Det beswärandhe sig lappen Torkell Olsson öf:r dhen stöld som Jöns Larsson i Gråsiön med sine lagzmän hoos honom förl. winter giort och för honom i dess stabbur bortstulit all hans förråd och egendom, nembl. 2 st cherister med låck, 40 st reens ostar, 7 st miölklåsor, kiött effter 3 st reenar, talg effter 3 st renar, 1 st baak siäller, 7 par lapphandskar, 2 par stöflar, 1 p. skoor, [fol. 438r] 2 st. lappsäkar, 1 st skinpälss, 5 p. seentömmar, $3\frac{1}{2}$ fambn dito, 2 st elgz benlingar 1 st elgzhud, 1 st matspann, 1 st smörbytta om $\frac{1}{2}$ pund, 4 aln lärffft, påståendes at Jöns måtte det alt umgiälla.

Jöns nekade wäl här till i förstone, men omsijder tilstod han reensosten, kiöttet och spannen, han[?] norske lappen Påhl Pärsson, hwilken med honom warit och wisat lappens buhr, hade en dehl tagit, dock hade der tiufar tilförene warit. Torkel påstod at Jöns måtte swara för alt, men han nekade och emedan talet gådt det Grelss Bengtsson i Kåhlåsen warit med, så föranletz man dereffter ransaka, men det påstod hwarken lappen ell. Jöns, eij heller woro der till några skiäl ell. lijknelser, och dy blef han frjerkiend. Och efftersom eij widare skiäl funnes, dy resolverades.

Att såsom af de från lappen Torkel Olsson stullne pertzelar, Jöns Larsson i Gråsiön eij kunnat öf:rtygas till mehra än osten, kiöttet och spannen \för/ hwilket effter skedd wärdering, han med 3 dubbelt skall effter *Kongl. strafordningens* 3:dje § \böta/ 40 d:r 16 s.m:t och målsägaren betala sitt åter, med 13 d:r 16 öre s.m:t. Orkar han \eij/ botum plichte med kroppen för bötterne, men skadeståndet tages af hans boo och egendom.

30. Det hade dragounerne Johan Sporre och Anders Tåsk låtit instämma dr. Anders Sporre i Nyland, öf:r deras i Nyland innestående jordepengar och [fol. 438v] löösören, hwilket den \senare/ på sin hustrus wägnar af swågren fodradhe, dock hadhe Johan Sporre sedermera afstådt sin tahlan, effter Anders Sporre hade honom för dhenne gifwen tilfrijdzstält. Men Tosken påstod sin förnöjelse, emedan And. Sporre skall effter swärfadrens död emottagit hemanet a:o 1690, både i löst och fast, dess uthan och af swärfadrens upborit 15 d. s.m:t, emot hwilket allt, såsom Sporren intet med skiäl skall kunna förebära, dy anhåller Tosken at fåå uth sin hustrus dehl. Sporren sw. att hemmanet intet kom fadren till, uthan sedan han drog uth till Tyskland sytade modren sahl. Lucas Ingemunsson, effter hwilken hemmanet henne tilföll, nu har han 10 à 12 år tient dragoun för gårdhen, och ingen löhn niutit, williandes derföre först haf:a sin betalning.

Här emot inwände Tosken att Sporen sielf har warit bonde, och brukadt gården, och fördhenskull har han sig sielf lönat. Modren hustru Sara tilstod wäl at Sporen bruckadt hemmanet men hon äger det. Lensman och nämnden berättade, att Sporen har som bonde disponerat alt, i tijonde längderne föres han och in, men i jordboken står modren. Elliest hade och modren ibland hela tiden warit borta i landet hoos sine barn, men Sporen alt stadigt hemma. Q. [Frågades] Hwem som skaffat till hushållet spanmål och annat som felatz. Sporre sw. at han det måst giöra. [fol. 439r] Honom remonstrerades, att dher med så wäl som andra dispositioner wijsar han fulkoml. at han warit och är bonde, så at han bör för hemanet swara. och kan så mycket mindre \med/ några utlagor det gravera.

Elliest så påmintes och här wid, at det sträf:ar emot Kongl. Maj:tz nådige förordning det dragoner skola bruka hem:n, hwilket Sporre under sin moder welat fördöllia, sättiandes henne för hem:t, der han lell revera, har sielf warit bonde, som lembnas till wederbörandens åtahl.

Toskens prætion angående i det fasta, så förhöltz honom, att uti det fasta han medan modren lefde intet kunde fodra, emedan det effter mannens död, som et aflinge effter Lucas Ingemunsson är henne tilfallit; men uti det lösa, bör han haf:a sin hustrus anpart, hwar öf:r hon hustru Sara till näste ting bör i gode mäns närwaro ett edsworit inventarium författa, at dher af må finnas huru stoor dehl Toskens hustru tilkommer.

31. Saken emellan Joel Olsson i Wästgård och Jon Pärsson i Kåhlåsen uppskiötz till nästa ting, att bägge då haf:a med behörige documenter om Kåhlås hem:t.

32. Efftersom man sökte att erhålla all nödig underrättelse huru den norske karlen Ingebrect Enarsson, hwilken tilföre wid Röden och Offerdahl är examinerat, wore i landet inkommen, dy [fol. 439v] är han och hijt fördher, tilståendes, att 1696 wijd slätteranden är han öf:r fiället först kommen in i Kall s:n till Eng, och så från den ena gården till den andra, nembl. Bälliom, Böhle, Konäs, Hwassnäs, Röö, Bårgom, Gröttom och så till Skantzen hoos stykejunkaren Scröder som wijsat honom till länsman. Uthi desse gårdar hade intet manfolk warit hemma utan mäst på slätten, ej heller hade han sig någorstädz länge uppehållit för än han råkade länsman i Swänstad der arbetade han i 2 à 3 dagar, som enkian tilstod.

Länsman berättade att wid ankomsten hade han förhördt Ingebrect, då han refererat, det han från en prästehustru hade stulit lijtet lärfftt i Norrie för hwilket han dragit sin koos dher ifrån, och så war han 2 à 3 dagar i Swänstad, begifandes sig dädan uthan länsmans wettenskap, elliest embnade han om honom, skrifa befal.man till, och som länsman. straxt erhöit kundskap att Ingebrect war i Altzen, lät han det blif:a.

Ingebrect förhöltz dess i Röden giorde bekiennelse, at för begångit hoor med sitt syskonebarn, han rymdt dher ifrån? Ille [Han] swarade at det aldrig är sant ej heller hade han der före [fol. 440r] begiärat ell. städt kyrkioplicht, utan ståt plicht för dhen kohna, han hoos h:r Willenssens belägrade. Elliest kunde ingen derest Ingebrect gådt förbij, skylla honom det han giort något illa i en ell. annor måtto. Och aldenstund til afslutande af denne saken nödigt är, at

erhålla underrättelse från Norrie om denne Ingebrectz förehållande, dy skulle bref derom dijt afgåå, och han imedlertid haf:as i förwar.

33. Upbödz för Kongl. M:tt och cronan 1 t.l. skatte i Rista, bytt till crono emot Brattland 1 1/3 t.l. crono, 3:die g:n.

Ting 16, 17 och 18 februari 1699

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:20 a, fol. 34r–57v, ÖLA.

Anno 1699 d. 16, 17 och 18 febr. höltz ord. laga ting med allmogen af Undersåkers pastorat, närwarande häradsfogdhen wälb:de Lorentz Bakman och nämndhen.

Gunnar Pärsson i Jerpen	Nilss Hindersson i Byom
Olof Larsson i Bratteggen	Nilss Olsson i Lijen
Lars Olsson i Brattland	Jon Olsson i Dufwe
Bängt Månsson i Bärjom	Heming Jönsson i Hålland
Jöran Pärsson i Uppland	Jon Jonsson i Konääs
Olof Pärsson i Forssom	Nilss Nilsson i Stamgierd

1. Effter aflyst tingzfrjyd uppropades parterne och sedhan publicerades dhe Kongl. placater och förordningar som wid Röden och Offerdahl specificerade finnas, så och Kongl. M:tz protectorial de a:o 1696 för tullbetienter, hwar om allmogen i detta tingelaget för tullens skull, här särdeles warnades.

2. Undersöktes öf:r fölliande ährender.

1. Mantalslängdhen
2. Om gierningzmän, som i detta tingelaget berättades inga wara.
3. Tienstelösa intygades uti deta pastoratet woro ej heller några.
4. Bränwijnsbränneriet förmåtte ingen sig åtaga. [fol. 34v]
5. Med förmedlingar så g:la som nya intygades wara samma beskafenheet som för 1697.
6. Tilstod länsman att för 1698 han dess löhn åthniutit.

3. Tullnären wälb:de Petter Fræstadius med visiteuren Sven Tideman, hade till innewarande ting låtit åtskillige instämma för det de dels rest tullen förbij, dels och wijd tullandet något godz undandölgdt, nembl:

1. Bönderne från Hallen Erich Olsson på Hammarnäset, Jacob Nilsson i Goije, Olof Nilsson i Mårssund, Olof Matzon i Hälljesund, hurusom förl. december månad då dhe kommo från Norije, dhe wid förtullen det undandöllia welat, hwar sin 1/4 t:a sill, det visiteuren hoos dhem öferkommit, och ehuruwäl desse bönder uti deras skrifftel. förklaring föregif:a sig icke tänkt detta godz förtijga, uthan som de ärnat det under wägen för sig till deras lifz-uppehälle, hade de hållit före at det ej borde förtullas. Dock emedan visiteuren dher emot intygade att dhe \dessutom/ hafft sin provision, 1/4 t:a jembwäl synes för mycket till provision för en man, ell. 1 tunna för 4 karlar på en så kort wäg, förutan att och detta deras föregifande der medelst af sig faller, att wijd tullen desse *fierdingar* alla warit ouppslagne, då desse bönder redan [fol. 35r] gjort sin mästa resa, och intet hade öfer 6 mijhl till sina heemwister. Fördhenskull och i förmågo af Kongl. Maj:tz nådigste förordning för gräntzetullen af åhr 1696, förklarar desse 4 fj:r ell. 1 tunna sill att wara confiscerade och wärderas för 4 dal. s.m:t tunnan.

2. Så hadhe och visiteuren \i dito månad sidstl./ hoos Erick Pärsson i Moo och Lijtz tinge- lag wijd ankomsten från Norrie och förtullandet, öf:rkommit 1/2 t:a salt, som ej war angifen, påståendes at den måtte confiscabel wara, hwilket Erick Pärson jembwäl tilstår, men betygar sig icke afwettat det hans syster i Norrie hade detta salt i hans släde nedlagdt, och fördenskull hade han det icke kunnat angifa, och förmenar dy det \för/ sådan hans owettanheet, han ej må komma att lijda; dock emedan häradsrätten sådant hans blåtta föregif:ande icke kan ansee af dhen wicht, att det till hans befrijelsse må lända. Fördhenskull blif:r denne half:a tunna salt, som wärderas för 1 d. 10 2/3 s.m:t i krafft af högstb:te hans Maij:tz nådigste förordning, förklaradt att wara confiscationen underkastadt.

3. Anbelangande Nilss Flink i Rösta och Åhs s:n så föredrog tullnären Fræstadius huru- som förl. åhr 1698 wid återkomsten från marknaden i Norrie, han hade förtulladt 1½ t:a sill, och det sedan insatt i Tegom [fol. 35v] derest tullnären det sedermera öf:erkommit och befunt nit wara salt, fördenskull han och dett straxt genom tolfmannen Nilss Olsson i Lijen låtit arrestera hoos Josep Matzon i Bäрге derest det war nedsatt, men sådant oachtadt har Flink låtit dhet afhämpta; insisterandes att ej allenast saltet måtte wara confiscabelt, utan och de som arresten brutit wederbörl:n straffas. Nilss Flink tilstod gierningen och föregaf, att han det gjort för fattigdom skull, efftersom han ej hade pen:ngar att tulla för saltet, badh dy för sin fattigdom om förskoning dhenne gången. Tullnären lembnade detta till rättens afslutande, och om ej desse jembwäl för arrestbrutt måtte plichta. Och resolverades, att så som Nilss Flink medelst detta förfarande har welat Kongl. M:t och cronan dess tull försnilla, efftersom på saltet en fast högre tull är, än på sillen, så kan denne rätten ej annat än det godz han såledz orätt angifit bör wara förbruttit à 2 d. 21 1/3 s.m:t tunnan, hwilket, der Nilss Flink, som utfattig är, ej orkar giällda, bör Josep Matzon der om så wäl som för arrestbruttet, conjunction sökias, aldenstund de derföre ej instämde äro.

4. Yttermera angaf och visiteuren Tideman [fol. 36r] att Nils Nilsson i Mattmar och Ytter- ocke hadhe uti december månad jempte några andre tagit af wägen ofan tullen neder åth elf:en med ett lass sill till 3 ¾ tun. och 1/6 tunna salt, och nedan tullen ämbnat kiöra upp på wägen igen, men visiteuren honom dessinnan öf:er kommit. Detta tilstod Nils Nilsson beklagandes att han här till af dr. Sven Forssman blifit förledd, som honom her om försäkradt, för hwilket Nils honom lofat 1 d:r 4 s.m:t \det han sedan fåt igen/ warandes Forssman siuk så att han ej höras kunde. Uti detta som en klar och tilstådd \sak/ resolverades att ofanb:te godz bör wara confiscerat, som wärderas, sillen för 4 d:r och saltet 2 d:r 21 1/3 s.m:t tunnan, skolandes Forssman för detta sitt förfarande för rätta ställas, emot hwilken jembwäl Nils Nilsson dess regress iembwäl lembnas.

5. Widare föredrog visiteuren Tideman att förl. *decembris* månad 15 st bokskin och 1½ *pund* smör utan för tullen och i förwäg blifit insatte hos Daniel i Hambre, Nilss Olsson i Wijk och \dess/ dräng Olof Olsson tillhörige. Nilss Olsson förklarade att bägge pertzelerne kommo hans dräng till, skinnen hade han ämbnat i Norrie att bereda, och smöret skulle Skalstuf:u- mannen haf:a, och dy ej hållit af nöden dem förtulla. Men såsom alla skinwarors [fol. 36 v] förssell till Norrie, så till salu som beredning, af hans Kongl. M:t är förbuden. Nilss Olssons föregif:ande jembwäl om smöret faller, när man anseer dess der wijd wiste förfarande, att han det hembl. haf:r tullen förbij practicerat. Aldherföre och effter hans Kongl. M:tz nådigste förordning af åhr 1696 warder det confiscerat. Smöret wärderas för 1½ d:r s.m:t [per] *pund*, bockskinnen 12 st för 10 2/3 öre s.m:t st. och 3 st för 6 öre s.m:t st.

6. Sedan tiltalade visiteuren Tideman Anders Svensson i Stamgiäl om 3 st. bockskin han utom tullen funnit inwijd wägen i snjön nedgrafne, förmenandes att dhe hörde honom till, aldenstund han war den förste, som den gången kom farandes, hwar till Anders Svensson nekade, icke heller kunde han med några skiäl här till bindas och fördhenskull kom rätten intet wijdare här med, allenast att skinnen för confiscable förklarades, och wärderades för 10 2/3 öre s.m:t st.

7. Ytterligare angaf tullnären Fræstadius att dr. Matz Örn hadhe åhr 1696 då han fohr uth-åth ej tillsagdt i tullen, derföre hade han sändt profossen Erick Olsson effter honom at visiteras och ehuruwål han [fol. 37r] *intet* hoos honom fann, så förmente lell tullnären att han lär hafft något förbiudit godz. När åter Örn kom tilbakas hade han med ett lass fisk rest otullat förbij. Att Örn då han reste uth hafft något nekade han aldeles till, men att för fiskelasset när han kom åter, han *intet* tullat, föregaf han orsaken, att wid den tijdhen folket lagdt sig, hade han kommit, och i tullnärens stuf:a ropadt 2 a 3 g. men som ingen swarade, reste han sin koos till Engeland, efftersom hwarken för sig ell. hästen, han hade något underhåld, sedan skall han budit tullnären pen:ngar men han hade *intet* welat taga. Dher till tullnären nekade. Örn sadhe att tullnären ej heller kraffdt honom. Dessutan klagade tullnären att 1698 då allmogen kom från Norrie hade det warit en stoor mykenheet, så att tullnären måtte i contoiret släppa in en hoop i sänder, men som Örn ej slapp så snart in, som han wille, hade han begynt med tullnären dragas om dören, och sedan brukadt otijdig mun, sägandes att han skulle kasta penngarne inpå bordet om han ej fick tulla.

Beropandes sig tullnären på profosserne Erik Olsson [fol. 37v] och Jon Ersson. Örn beklagade at han så länge måste wänta och att hans cammerater fohro från honom, derföre hade han sagdt, att han lägger tullpengarne på bordet, och på Konungens wägnar reser sin koos. Profosserne hördes och berättandes Jon Ersson att Örn sagdt, det han lägger pen:garna på bordet, om han ej får tulla, men andra otijdige ord hörde han *intet*. Erik Olsson sadhe sig *intet* minnas hwad ord Örn fälte, ehuruwål han hörde honom något tala, så och att han äntel. wille in genom dören; och större uplyssning fans *intet* här om.

Fiskelasset angående så tilstod Örn att der på warit 8 wågar ell:r 16 *pund*, men tullnären påstod 12 wågar. Elliest utbrast Örn och sade, att många woro, som dhen gången kiörde förbij, hwilka han tilhöltz att namngif:a, men dertill kunde han *intet* förmås.

Och såsom dr. Matz Örn uppå tullnärens angif:ande tilstod sig 1696 kört tullen förbij och ej angif:it 8 wågar ell. 16 *pund* seijn à 10 ör. *pund*, dy dömdes de och at wara confiscationen underkastade. Men för det owäsende Örn [fol. 38r] skall 1698 wid tullen giordt, kan rätten honom icke med något straf beläggia, aldenstund han hwarken med swåra ord ell. gierningar har tullnären angrijpit ell. öfwerfallit, dock warnas Örn för all otidighet sig wakta, så kärt honom är att undgå det straf, som Kongl. M:tz nådigste *placat* af d. 26 nov 1695 förmår och innehåller.

[*I marginalen.:*] Vide n:o 29 infra [*nedan*].

4. Öfwer det slagzmål, som förl. höst förelupit emellan länsman Hans Månsson och fändriken Christopher Reit warwid och fändriken gif:it länsman 4 slag af dess wäria, så att han warit blåå, hafwähr länsman sig med honom förenat, effter de altid warit goda wänner, dock Kongl. Maj:t och häradtz rätt oförkränkt, derföre lät rätten widh förlijkningen b[e]roo, allenast att för 4 slag ell. blånader, fändricken bötter effter det 13 cap. *Såramål* [med] willja L.L. 4 g:r 3 m:k .s.m:t, målsägarens dehl afdragen.

5. Så som af hållen ransakning d. 4 aug. sidstl. det fans att waktknekten Nilss Nilsson warit wällande der till at \- - - [?] försummelse/ tiuf:arne Jöns Gabrilssons och And. Reen kommit uhr [fol. 38v] fängelsset, altså och effter det 12 cap. Tiuf-b. L.L. dömdes han till 40 m:r s.m:t.

6. Föredrog länsman hurusom ett tahl woro utkommit, som skulle Nilss Larsson i Harbösta och Olof Olsson i Brattland förl. höst skutit en elg, hwartill som de nekade, dy afhördes länsmans wittnen *edeligen*, nembl. And. Sporre och Jöns Pärsson i Hållandh hwar för sig *edel:n*. Sporren wittnade, att han medh Jöns fohro effter en biörn, då kommo de på desse som hade flått en elgh, besichtigade så huden, dhen de funno af giller wara slagen ett hohl, som 3:ne

finger, men *intet* skuten, det samma wittnade och Jöns i Hålland. Och som detta utkombne talet war utan grund, dy blef:o Nilss Larsson och Olof Olsson derföre aldeles frijsagde.

7. Förekom lappen Henning Mårsson, som härtills *intet* fiäll ägdt, uthan här och dher tilhållit på gräntzen och flerestädz, anhållandes emot en åhrl:g afgifft, fåå bruka Tåssåhsfiället, då befal.m. honom uppdrog Skiörbeens fiäll i Offerdahl, hwilket han förklarade sig *intet* kunna giöra, effter som der ingen beet för hans reenar woro; då lappen Hans Tomsson förekom, säijandes at det woro honom till [fol. 39r] mehn och förnär till dess skattefiäll Trunrijs ben:d, dock kunde han *intet* säija att för Tåsåsen han någon skatt ärlade.

Ottsiö män förmente, att detta fiäll lågo in wijd deras afradzland, så att dhe af lappen någon olägenheet torde haf:a att wänta. Men der emot remonsterades dhem, att om fiället de lära fara will, aldenstund Tåssåhs fiället åth Owijken är belägit, och dherföre skulle wijd Owijkens ting härom wijdare ransakas.

8. Anböd sig drängen Daniel Jönsson från Röö, att för 1/4 rök uptaga afradzlandet Segerdalen i Kall s:n hwilket på fändriken Holmer är indelt, och på fändrikens begiäran Lars Olsson i Hållund 1698 d. 16 febr. på tinget har emot wanl. afrad antagit, hwilken föregaf att till hemman der ingen lägenhet woro, hälst till åkerland, efftersom det i kiällandet aldeles är belägit. Men Daniel Jonsson berättade, att dher eij allenast woro öfwerflödig skog, slott och fiske, utan några högar till åker tienliga. Nämnden wiste berätta att der å hade några bodt hwar effter annan, som der bygd några huus och små åkerlappar uptagit, såsom Jon Jonsson och Lars Estensson nu sidst, men de hade der *intet* kunnat sig begåå, efftersom ingen dugel. [fol. 39v] kornjord finnas skall det \och/ Lars Estensson berättade.

Dhe af allmogen som der intill haf:a sine afradzlandh, anhöllo att om någon åbo dherå tillåtas, det måtte dhen ingen intrång dhem tillfoga på deras skattlagde afradzland. För sig anböd Daniel löfftesmän nembl. fadren Jon Olsson i Hwassnäs och Jacob Jonsson i Konäs, hwilka woro frånwarande, och dy tilsades Daniel anten skaffa dhem hijt till nästa ting, ell. och deras skrifftel. löffte med wittnen verificerad, börandes i förmågo af 1664 åhrs skogz ordn. 2 § wissa synemän här till förordnas, om äntel. någon åbo här skall tillåtas komma; som till högre handens decision underställes.

9. Lars Olsson i Hållund och Kall s:n beswärade sig öfer dhatt intrång han lijder af dess granne Salmon Olsson i Moo, förmedelst den slått Blekiärnsmyran, han 1691 d. 21 febr. af honom Lars Olsson månde winna, ty efftersom samma slått, skall liggia in wijd hans fäbowall, så fåår Lars Olsson *intet* låta sin boskap gåå omkring som det betarf:as, aldenstund de straxt komma in på Salmon Olsson slått, hwar omkring han ingen gierdzeldgård haf:r, tilbiudandes [fol. 40r] att om han eij kan fåå slåtten igen elliest at den inlösa. Sedan begiärte Lars gode män tijt, som dhem med wijssa märken skillier, efftersom Salmon skall något mehra sig tilwällat än wederbör. Slåtten wille Salmon *intet* umbära eij heller sig beqwämma dhen att omstängia, för dess wida begrep skull, och at wisse märken må blifa satte war han nögd medh. Lars Olsson klagade och att Salmon O. honom til förtreet, skall långdt in på hösten låta slåtten ståå oslagen, derigenom han stoor olägenhet för boskapen tager.

Resolutio. Häradzrätten finner skiäligt, att effter denne slått är så när belägen till Lars Olssons fäbowall och fälööt, det bör Salmon Olsson effter det 25 cap. B.b. L.L. § 6 den med gård stängia, elliest och i widrigt fall der någon skada tijmar, kan i föllie af det 9 cap. samma balk, han Lars Olsson derföre icke sökia, och på det Lars Olsson som wanligit warit må fåå sin boskap obehindrad beta, så åligger Salmon Olsson effter det 14 cap. § 3 som de andra i rättan tijd denne slått att bärga, nembl. Wårfru-mässotijdhen. För det öfrige lembnas parterne att taga goda män, som märken dhem emellan utser, så och [fol. 40v] prof:a hwad Salmon Olsson mehra än honom wederbör har inkräktadt.

10. Det anhölt Pär Ersson i Staa och Åhre s:n at fåå komma till sin moders, hust. Annas hem:n ibidem, och henne till underhåld lembna en dehl åhrl. Men emedan samma hemman är allenast 1 t:l. och 2:ne åbor ej kan tåhla, det och är hust. Annas fädernes hem:n hwaruti sonen medan modren lefwer ingen rätt kan för henne præterdera, fördhenskull wardt honom dess begiäran afslagen, dher emot befal.m. honom anböd Olof Enarssons hem:n Bärge i Åhre s:n till lössen, effter det sedan tinget d. 16 febr. 1698 är lagståndit, så att det får sällias till en annan, hålst som Olof \Enarsson/ sitt contract med Jerling ej har fullgiort.

[*I marginalen.*] Vide n. 8 sidstl. prot.

11. Joel Olsson i Wästgård tiltaladhe Jon Pärsson i Kåhlåsen om half:a östra hem:t Kåhlåsen af 1 tunnl. hwilket warit hans fädernes jord, williandes wetta huru Jon Pärsson som utom börden, är der till kommen. Jon Pärsson swaradhe at Joel intet stort lär dheruti äga efftersom det af hans fader till 2/3 delar är brakt till crono, och 1/3 del skatte har han fått dels för han sytat Salomon Olssons son dels för sin faders fodran i Gråsiön.

Detta hem:n helt och hållet af [*fol. 41r*] 2 t:d hade Joels fader Olof Jonsson halfft och brodren Jon Jonsson halfft antagit, men systren Karin warit outhlöst; Olof Jonsson lät sit ena tunl. 2/3 falla till crono, men Jon Jonssons dehl war behållen, den dåttren Berit sålde till Jöns Andersson i Gröttom. Effter Olof Jonssons död tog systren Karin den 1/3 dehl skatte af hans dehl war i behåld för sin fodran, och bytte sig derföre till Eng och Jeppe til Kåhlåsen, hwarifrån Jeppe sig åter bytte till Gråsiön med Salmon Olsson, som der emot kom till Kåhlåsen, derest Salmon dödde, lembnades några små barn effter sig, utaf hwilka Jon Pärsson ombedin har en emottagit, för hwilkens upfostran den 1/3 dehl skatte honom är lof:ad, och han nu jempte 2/3 crono besitter, förmenandes sig dher till wara i börd efftersom han har Salomon Olssons syster, hwilken Salmon af Kåhlåsen war rådande, men Jöns i Gröttom war alldeles obördig, det han och wederkienes. Elliest hade och Joel till Jöns i Gröttom/ såldt sin dehl i Kåhlåsen, ehuruwål han der intet äger, efftersom genom ödesmåhl hans fader, låtit 2/3 del. af sitt tunl. förfalla till crono.

Resolutio. Emellan Joel Olsson i Wästgård och Jon Pärsson [*fol. 41v*] i Kåhlåsen, angående half:a östra hem:t i Kåhlåsen, resolverades: Att såsom Joel Olssons fader Olof Jonsson, har låtit 2/3 del. af detta ena tunl. förfalla till crono, så kan fördhenskull Joel der till nu ingen rätt vidare præterdera, och hwad den 1/3 dehl der uti än war behållen, så har fastren Karin Jonsdåtter den tagit för sin andehl och bortbytt emot Eng, hwar medelst hon från Kåhlåsen aldeles är skild, och der hon skulle mehra åthniutit än hon wederbördt, så lembnas Joel henne och hennes arfwingar at sökia bäst han gitter, och hwad Jon Pärsson angår, så blif:r han wijd Kåhlåsen till dess i Salmon Olssons arfwingar honom wederbörl., skatte angående, utwinna.

12. Uppå Sådzoernes wägnar kärade drag. Östen Skutberg till Jon Estensson i Tegom och Pär Pärsson i Biörnenge, för det de inpå afradzlandet i gräntzen emot Såå mans skog och Eggsiön, tillåtit en lapp liggia, hwilken så på fisket som elgzwonorne giort dhem stoor skada, efftersom och lappen för Skutberg bekient, att han skutit en elg hwar till swaranderne gif:it honom bly och krut, så och af elgen sin andehl niutit. Swaranderne nekade [*fol. 42r*] här till enständigt, fördhenskull och som der ej några bewijs woro, dy skötz det upp till nästa ting, då och lappen kan instämmas, och imedlertijd förbödz all sådan åwärkan.

13. Det wille wäl tingzrätten afsluta dhen här instämde twisten emellan Carl Anderson med Bertel Johansson i Baken, emot Pähr Pålsson och Nilss Olsson i Wijk med Pehr Pärsson i Biörnenge, men emedan af fändricken Reit berättades, att samma saak a:o 1685 wijd pass skall wara afdömd, dy skiötz det upp, att samma dombok måtte hijt hämtas.

14. Olof Larsson i Brattäggen och Jon Nilsson i Sölfswed tiltalade Olof Pärsson i Krook och Jöns Andersson i Gröttom, om Töröö afradzfiske, hwilket forna tijdher till deras hem:n skall lydt och legdt, men sedermera dher ifrån böxlat. Swaranderne inlade befal.m. Daniel Bertelssons bref på detta fisket \som/ d. 21 april 1673 är Pähr Guteson i Krook inom wissa råmärken uplåtit för 16 öre s.m:t hwarwid de altsedan roligen settat. Olof Larsson sade att den tidhen hade Pehr i Krook Brattäggen, och böxlade Törön der under, hwilket [fol. 42v] dock intet kunde bewijsas, och såsom Olof Pärsson i Krook har för sig befal.m. Daniel Bertelssons immistion på detta afradzland, så bör han med sin lagzman der wid blif:a, till dess högre handen der wid \ej/ någon förändring gör.

15. Opböd Olof Larsson i Nedergård Grelss Olossons hem:n ibidem om 3 t:d skatte 3 g., hwilket Grelss Olsson med sin hustru Anna Carlsdotter updragit Olof Larsson emot sytning, som deras contract af d. 18 januarij 1697 utwijsar [och] som det utom börden kommer att gåå, måtte det i underdåninghet hans Kongl. Maj:t hembiudas, warandes det indelt till fendriken wid Owijkz compagnie, har temelig god åker, widlyftig myrslått, ingen synnerl. timberskog, mäst af gran till wed och gierzell, tarfwelig mulbete, intet synnerligit fiske, ell. diurfång, qwarn till husbehof och elliest, som nämnden wittnade.

16. Anhölt And. Pärsson i Swedie om fasta på \det af/ Bängt Larsson köpte hem:t Swedie i Åhre s:n om 3 t:l. effter köpeskrifften d. 24 febr. 1690, aldenstund det woro både lagbudit och lagståndit, hwilket honom ej bewillias kunde för än det hans Kongl. Maj:t warder i underdånighet [fol. 43r] heembiudet aldenstund det utom börden är såldt, warandes det indelt på capiteins löhn wijd Owijkz compagnie; har temelig åkerjord men fryser, nödtorfftig eng, skog till timber, wedh och giersell effter behof, lijtet fiske, inga elgzwånor, qwarn till husbehof, så och tarf:eligit mulbete; af desse 3 t.l. äro 3/4 t.l. i sidsta fäjijde blefne cauduc [kaduk, "till kronan hemfallet gods"], det öfriga än skatte.

17. Opbödes fölliande hem:n

1. Jöns Andersson i Gröttom, wästra Kåhlåls hem:t 2 t.l. köpt af Erick Nilsson 1 gång med förbehåld af Kongl. Maj:tz höga rätt, effter det går utom börden.

2. Opböd Nils Bengtsson från Ottsjö 5 t.l. i Nyland dess faders jord inlöst af And. Sporre och Karin Carlsdotter 1 g.

3. Daniel Calsson i Hambre, dess börde hem:n Hambre 2 g. klanderlöst.

4. Bertel Pärsson i Backe halfwa hemmanet ibidem, inlöst af swågren Jon Pärsson utan klander 2 g.

18. Efftersom wid sidsta ting, dhen instämde saaken emellan Olof Olsson och And. Olsson i Brattland emot Pär Pålsson och Nilss Olsson i Wijk, angående någon eng, uti Brattlandz ägor belägen som swaranderne innehaf:r och käranderne willia återwinna, blef uppskuten till dess uti 1668, [fol. 43v] 1669 och 1670 åhrs protocoller skulle blif:a efftersedt, om och huru den saken war afdömd, så är det och skedt, men der ingen rättelsse funnen. Fördhenskull som det \berättades/ at Pär Jonsson i Lijen skall hafft några g:la domar detta angående, så blef och han hörd, då han tilstod det fadren omtalt för honom att saken på tinget blif:it dömd, och som han tyckte at Wikeman skulle slätten behålla, han hade och sedt domarne, men hwart dhe kommit war honom obekant, och emedan ingen wijdare uplysning war denne gången at hämpta, dy lembnades saken till wijdare bewijs, och Wijkeman wid sin häfd imedlertijd bibehållne.

19. Olof Jacobsson i Lundh, tiltalade Lars Nilsson i Lijen, om dess fädernes hem:n Lijen af 2:e tunnel. för hwilket Lars Nilsson utbetalt några penn:gar, williandes derföre det upbiuda

och fasta taga, dher emot Olof Jacobsson protesterar, med begiäran att fåå niuta sin börd till godo. Lars Nilsson sw. att han *intet* har stådt effter detta hemman uthan som Jacob Olsson eij war mechtig hemmanet at bruka och beståå, blef han som swågren war, af länsman öfwer-tahlat och dels twungen dijt att flytta, och då wille [fol. 44r] sonen Olof Jacobsson sig *intet* der om wårda, men nu sedan han hemmanet i desse swåra åhren brukt till rätta, betalt utlagors rest 41 d:r, så och inlöst en obligation af Daniel i Hambre, för Jacob Olsson i Norrie med 6 plåtar ell:r 12 d. s.m:t. Dess utan åtagit sig huserötan att ansvara till 50 d:r 1 [öre] s.m:t effter skedd wårdering och dom, så förmente han sig icke så lättel. kunna där ifrån drif:as. Länsman betygade at Lars Nilsson så godt som twungen emottog detta hem:n. Jacob Olss. hustru kunde till skulden *intet* neka, den hon med sonen wille betala och nu straxt 24 d:r s.m:t allenast hon för sig och sina små barn, fåår hemmanet igen, elliest hade och chergianten Brandt, som på detta hem:n är indelt, derå upborit 3 d:r s.m:t för räntan, men eij qvitteradt.

Resolverades. Så som Lars Nilsson icke har något kiöp med Olof Jacobssons fader Jacob Olsson om detta hem:n ingådt, utan är han allenast af länsman dijt sat 1697 at hem:t såå och häfda för den andras oförmögenheet skull, warandes såledz för Olof Jacobsson dess fatalia effter det 2 cap. Jordb. L.L. icke än förbij, aldenstund allenast 2:ne upbud skedde äro. Fördenskull lembnas honom, om han gitter intra fatalia [fol. 44v] detta hem:n utlösa, och Lars Nilsson för dess utlagde penn:gar förnöija, men imedlertijd förblif:r Lars Nilsson wijd gården, att han sine pen:gar igen bekommer som är 53 d:r s.m:t, till hwilken ända han hemmanet upböd nu 3:e g.

20. Förhades hållen husesyn på Jacob Olssons skattehem:n Lijen 2 t.l:d chergiantens tilldelningzhem:n wijd Owijkz compagnie, hwilket Jacob Olsson en lång tijd åbodt, men för dess fattigdom, har swågren Lars Nilsson 1697 och 1698 det brukadt. Fehlachtigheterne bestego sig till 50 d:r 1 [öre] s.m.t för hwilka hans Kongl. Maj:t förbehålles säkerhet i jorden, dem Lars Nilsson sig åtog effter handen att bättra, om han wid hemmanet blif:r conserveratt.

22[!] Efftersom Jon Hinderssons hem:n Edzåsen för fehlachtig häfd och bygnad nu war 3 g. upbudit och lagståndit, altså tilsades länsman det i wår at syna, på det sedan dhermed effter 27 § i husesyns ordn. må kunna förfaras. [fol. 45r]

23. Såsom rustmästaren Jöns Colling och Markus Jonsson icke kunde förenas om det ena åhrs byggnaden, som de tillijka brukadt Rijsta bostället, nembl. rustmästaren 1/4 t.l. och Markus 1¾ t.l. altså skulle hwadh hwar och en giort, af gode män synas och präfas, då rätten sedan will sina tankar yttra.

24. För fehlachtigheter upbödz af h:r fändrik Hollmer

Stamgiärd, Pär Mårssons	3 gång
Brattland, Olof Olssons	3 g.
Bye, Nils Hinderssons	1 g.

med warning sig at bättra.

25. Opböd Pär Jonsson i Rom[o] Pär Anderssons hem:n ibid. 3 g. Der emot Olof Pärsson i Forse *protesterade*, som till laga utförande stältes, effter det eij skal wara betalt till 30 d:r 20 öre s.m:t effter domen d. 21 oct. 1691, det han lofode betala.

Då Lars Olsson i Brattland upböd Brattlandz hem:t 2 g. klandrade Nilss Olsson på pijgan Kierstin Nilsdåtters *wägnar* som lembnas til laga utförande.

26. Dhen wijd tinget in octobris 1696 förehafde och upskutne saken emellan lensman Hans Månsson [fol. 45v] i Moo och fändriken edell och manhafftig Lars Holmer, berörande någon

twist länsm:s hem:n Moo, och fändrikebostället Hårstad emellan, blef nu företagen, efftersom och på h:r gen. majorns och öf:rstens wägnar war fulmehtig för bostället, häradzfogden wälb:de Lorens Bakman, och å regementz wägnar lieutn. edell och manhafftig Gabriel Falk, då 1696 åhrs ransakning jempte de då allegerade documenter uplästes, derwid och Carl Nilssons enkia i Swänstad med dess målsman Nils Hindersson i Byom sig instälte.

Utom de förre andragne skiäl inlade fändriken fölliande memorial.

1) Att då Hårstad 1686 honom tillsynades från länsman, jembwäl då det 1692 ånyo synades och inventerades, då äro desse ägor, neml. slåttmyrorne söder i marken, med fäbowallen och fisket i kiärnan, honom til inventerade, hwilket och af sielf:a syngzinstrumenterne tydel. fans \och hade/ länsm. äf:en bägge gångerne warit med tillstädes. Länsm. sw. at då hade han inga documenter om desse ägor, utan war i saken okunnig. Till uplysning härutinnan hördes då å bådhe sijdor åberopade wittnen, nembl. Pär Olsson i Hallen [fol. 46r] och Lars Estensson i Tångböle, effter aflagd edh, hwar för sig.

Pär Olsson intygade, at då Anders Olsson bodde i Hårsta, tiente han der i 2:ne år, och då brukade han både fäbowallen med myrorne och slåttkiernen, men om han dertill hade lof af Moo man wiste han intet, för[e] Lars Olsons tid bodde der en länsman ben:d Sporre, som lijka rättigheet nyttiade, ehuruwäl att Moo man wille fisket sig tillägna, men icke desto mindre fiskade Horsta man der ändå med nät, hwar till de brukade en flåtta effter der ingen bååt war, och längre mins han intet tillbaka, denne man war nu om 70 år. Tog afträde, lade dock det der till, att i elf:en drogo dee hwar om ann, men Moo och Swänsta wille råda och drog dok med lof lijka med dhem. Lars Olsson drog och sunnan Bränön noot, dok med Moo mans lof, men Kringellholmen kommer Moo man till.

Sedan inkallades Lars Östensson, hwilken länsman sig till wittnes åberopadt, som intygade, at för 20 år sedan han warit bonde här i Moo, och då redan war fäbowallen bygdh här på Moo ägor utaf Horsta man och som han mente, kom marken Moo [fol. 46v] till, och brukade Horsta både wallen och myrorne, kiernen brukade Moo man, men Horsta fiskade och deruti bland när de den slogo, som skedde med lof, efftersom de och honom der om bedit, men intet om slåtten. I elf:en fiskade Lars Olsson allenast med lof, äf:en och länsman Hans Månsson, kring Bränön och Kringellholmarne med lof. Tog afträde. Widare påminte att utaf detta [visas?] tydel. det desse ägor, långt för 1686, ja snart från uhrminnes ägor legat till Horsta, dhem Moo så mycket [mindre?] kan præterdera, som de öf:r 1½ mihl dher ifrån äro belägne och såledz på allmenningen, efftersom och om desse myror skulle från Horsta tagas det intet kunde bestå, emedan det med dem ej har, till 3 t.l, mehra än 1½ palm höö.

Uthom Pär Olsson i Hallen hade och Pär Ersson ibid. med Erik Rafwalsson i dess attest för ingenieuren Busk d. 6 aug:bris[?] en lijka berättelsse giort, men den förre kunde för ålderdom ej komma till tinget, och den senare war förl. sommar död blif:en.

Dhen andre qvæstion om fisket i elf:en så hade fändriken dertill ej andra skiäl, än 1696, hwilka och nu uplästes [fol. 47r] påståendes at så warit gammalt. Länsman sw. at han i h. Sundells tijd fick der fiska något fritt, kom deraf, att h. Nils war honom någre pen:gar skyldig och jäf:ade dy hans attest. Q. [Frågades] huru stor dehl fändriken i detta fisket för bostället præterderar. Sw. ingen wiss dehl, utan en noot för sig, som hans förmän hafft, hwilket och lieutn. Falk begiärade. Häradzfogden förklarade, att om det bewijsas kan att Hårstad har till förene hafft en noot och 1/3 dehl i elf:en, så påstår han, at bostället må det niuta, men bewijsas intet det, måtte det blif:a som lagen förmår.

Dhen 3:dje twisten om fisket i siön, så kunde der till ej giöras, för än somaren, at synas och pröf:as må, huru diupet sig skiär.

Enkian i Swänsta med sin målsman inkom här wijd med 2 g:l domar af 1584 och 1600, dheraf hon wisa wille, det Swänsta och Horsta emellan woro en skillnad, och at Horsta med Swänsta

eij hade lijka dehl i fisket, men der emot inlade fändriken 1665 års dom, som dem lijka delar tillägnar. [fol. 47v]

Wijdare war eij att påminna uthan dagen effter inlade fändriken ett memorial dheruti han påstår niuta slätten, wallen och kiernen, men med fisket i elf:en är han för sitt boställe till 1/4 part tillfrijdz. Hwar på saken enhälleligen slötz som föllier:

Emellan ländzman wählförståndig Hans Månsson kärande, och fendriken edell och manhaftig h. Lars Holmer, jempte flere wederbörande, effter hans Kongl. Maj:tz nådigste förordning, här wid och på boställetz wägnar i Horsta som constituerade fullmächtig swarande, angående en fäbowall söder i marken med någre slättmyror och fiske, som twistas om. Sedan och fisket i elfwen och i siön, der wijd och Carl Swänsons enkia i Swänstad, som lijka i elfwen och siön ägde, med sine påminnelser inkommit, är detta tingzrättens domb, afsagd i Undersåker och Moo d. 18 febr. a:o 1699.

Utaf det som på tinget 1696, så wähl som nu af ländzman anfördt är, finner häradsrätten hurusom han enständigt påstår, att fäbostället söder i marken med slättmyrorne och heela fisket i Slättkiernan skall liggia på Moo ägor och der wara uptagit, producerandes till bewijs för sig en attest af Östen Jonsson i Edzåsen, Per Nillson i Härland och Carl Nillson i Swänstad, dat. d. 21 julij 1672, [fol. 48r] der utj de 2:ne senare i synnerheet betyga, att der warit syyn emellan Moo och Härstad i ländzman Sporres tijd, och då befunnit det samma fäbowall låg i Moo mans skatteskog; men att fisket och slätten altijd hördt till Moo wille ländzman af en annan ounderskrifwen attest d. 25 aug 1667 intyga, williandes altdere ländzman, samma slätt och fäbowall med fisket under sitt skattehemman Moo, som dessutan ringa och magra ägor hafwa skall, återwinna.

Men emädan der emot af ländzman producerade attest finns att denna fäbowall och slätten med halfwa fisket i kiärnen, ifrån långl. tijder har af Härsta man warit brukade, och innehafde, så att ej allenast ländzman uti den tijd han Horsta åbodde utan och hans förmän för honom den klanderlöst nyttiat, hwilket jempnwähl af h. Nills Sundels attest d. 10 octob. 1696 och dee 2:ne nu afhörde g:le edel. wittnen är intygadt, hafwandes Per Ersson i Hallen om 80 åhr, som doch för sin ålder eij kunnat till tinget komma, och Erich Rafwalson i Jerpen, som nyligen död blifwit, med deras attest d. 17 julij 1697 för ingenieuren wälb:de Mathias Busk hafwa tillstådt hurusom denne fäbowall söder i marken med myrorne och slättkiernen, som 1½ mijhl från Härsta äre belägna, att de så långdt de tillbaka mins warit under Härsta brukade af Hans Månsson och flere för honom, derfore ochså wid husesynen och inventeringen [fol. 48v] d. 14, 15 maj 1686 då fendriken detta bostället emottog, som d. 31 julij 1693 oftabem:te fäbowall med slättmyrorne ibland boställetz tillhörigheete fins upförde, hafwandes serdeles d. 31 julij 1693 ländzman sielf warit med och emoot sådan annotation icke protesteradt. Så at i förmågo af desse ofwantalde skiähl rätten icke kan afsee med hwad fog ländzman will boställetz dess så lång tijd hafde och nyttade ägor bestrijda, hwilka fördenskull i förmågo af det 1 cap. Jordb. L.L. så och hans Kongl. Maj:ts nådigste resolution d. 12 febr. 1696 böra så här effter som här tills wid fendrike bostället Härstad oqwalde förblifwa.

Dernäst beswärrar sig ländzman att fast han äger stranden söder sijdan om elfwen alt uthföre i siön, och h. fendriken för Härstad med Swänsta man der emoot andra stranden tillhoopa, i förmågo af hwilket, dee emoot ländzmans ena noot, eij heller borde hafwa mehra än en noot tillhopa. Så skall lell fendriken för sig allena willia bruka en noot, och Swänsta en noot, då ländzman, som halfwa strömen och fisket äger, eij kommer att draga mehra, än hwart tredie hwar, påståendes der utj att niuta lag till godo.

Här emoot inlade h. fendriken en tingzdom af d. 6 nov. 1665 som förmår, att Härsta och Swänsta skohla i skog muhlbete och fiske watn wara lijka deelachtige, beropande [fol. 49r] sig för öfrigit på h. Nills Sundells attest och wittnens uthsagu, förmeenandes, att som Swänsta

man brukar en noot för sig, så skall och i kraft af 1665 åhrs dom fendriken som lijka rätt äger, fåå bruka en noot för sitt boställe.

Och emedan hwad besagde dom beträffar, den icke angår ländzman och dess hemman Moo, utan är en rättelse Hårsta och Swänstad emellan, så kan den icke heller emoot ländzman alligeras, ej heller kan af h. Nills Sundels attest det indragas, att ländzman då han åbodde Hårsta har emoot h. Nills som satt i Moo, fisket i elfwen till 1/3 part sig tillägnat, utan allenast att ländzman der åhrl. fiskiat, det h. Nills welat honom förneeka, det samma hafwa och de 2:ne edel:ne wittnen intygadt det ländzman Lars Ollson med lof fiskiat i elfwen men Moo och Swänsta wille hafwa \der/ mäst att säija. Dy såsom af alt detta klart är, att Horsta ingen häfd hafwer på 1/3 part af fisket i elfwen, dy bör effter Sweriges lag utj det 26 cap. § 1 och 27 § 1 B.b. ländzman, som ena sijdan uthåth elfwen emoot Hårsta och Swänsta innehafwa, det hälfften äga, och såledz effter det 25 ejusd. tit. § 4, effter dess ägo der utj, halfwe fisket honom tillhöra och h. fendriken der emoot med Swänsta enkian den andra hälfften [fol. 49v] hwilket wijd notedrächten och elliest frambgeent skall observeras, att ländzman emoot Hårsta och Swänsta, niuter allena så mycket, som dee tillhopa.

Sidst angående fisket i siön sunnan Bränöön och Hwijthällorne, så emädan derwijd kommer att twistas om skillnaden i siön emellan Swänsta, Horsta och Moo alt effter diupet, hwilket nu icke kan synas; dy warder det till en laga tijd utsatt och lembnadt. [fol. 50r]

27. Till ödhmiukhörsamste föllie af h. gen. majorns och öfwerstens wälborne h. Carl Gustaf Fröligz remiss d. 2 decembr. nästl:ne, för ryttmästaren wälb. h. Magnus Gabriel Willenssens, om utslag öfer dess \1697/ till rätta satta bessmar, är på befal:m:s wälb:de Lorentz Bakmans begiäran, ryttmästaren hijt till Undersåkers ting instämd, efftersom här i tingelaget och wijd Jerpen och krutetz uttagande för cavallerie compagnie, samma bessmar är brukad och \som/ orichtigt angif:it, uppå hwilken stembning ryttmästaren wid Rödens ting lät ingifa en skriffit, som nu uplästes, insisterandes aldräförst, att dhenne saken icke till Undersåker hörde, emedan han der ingen gierning giordt der med, först underofficerarne 2 g. haf:a det i Undersåker brukadt wid krutets uttagande, men till dess utdelande skall det mehra på Frössön och i Röden blif:it brukadt. Och efftersom b:te bessmar af befal:m. och särdeles stykejunkaren Scröder sökes, som rustmästm. skolat honom der med förfördelat, för hwilket han på dem *vice versa* citation begiärat genom dess bref d. 24 jan. sidstl:ne at swara för sådant tillmäle, deremot han der med så mycket mindre skall kunnat stykejunkaren förfördela, som bissmaret är af Johan Loo justerat, [fol. 50v] som stämpelen effter naglarne skall utwijsa, till 1½ *pund*, haf:andes samma man den så titulerade cronobissmaren justerat, och detta han så mycket säkrare brukadt, som han ej annat wettat, än det som af en edsworen man warit justerat, iu måtte wara rätt. Sitt bessmar har han haft sedan 1684, genom en ryttare köpt från Stockholm, det skal och warit justerat först i Örebro till 2 *pund*, men emot den titulerade cronobissmaren, är ryttmästarens bessmar emot bessmaret wid Jerpen så när 2 m:k starkare wid *pund* naglarne, men wijd 1½ *pund* naglar på hans bissmar emot häradzfogdens bessmar, så när 2 *pund*, hwilken differens ryttmästaren lembnar justeraren \answara/, som däm bägge justerat.

Wijdare moverar ryttmäst. emot Scröders angifande, att lodet i klumpen rinner löös etc; begiärandes att Scröder måtte förklara, hwad han der med förstår, om han förmenar at bessmaret sedan det i hans händer kom, skall i någon måtto wara ändrat, på hwilken händelse han på honom söker laga reconvention. Om en spik är utfallen kan han ej wetta, h. advocatfiscalen Carlheim skall samma plåt [fol. 51r] uptagit och lodet besedt, finnandes dhen af järn, och för hade ryttmästaren ej wettat hwad dher uti war. Med stykejunkaren har han ingen handell, utan qwartermästaren och corporalerne, efftersom ryttmästaren allenast \sedan/ 1687 en à 2 g:r utlefwereringen af krutet skall påsedt, och måge fördenskull underofficerarne med stykejunkaren sins emellan utföra om de i wägende hwaranen någon oförrät tilfogadt.

Tilståendes ryttmäst. wijdare, at med hans bessmar ammunition äf:enwäl i compagniet är utdelt, efftersom han iu håller det så rätt, som den titulerade cronobessmaren, ty om längre framkommer, lär finnas, att hans bessmar till *pund* lär wara rättare än cronobessmaren, men \at/ naglarne of:an ett *pund* icke äro rätt satte, emot det andra bessmaret, det må justeraren swara, dy med h. ryttmäst:s bessmar är wid ammunitions uttagande, honom *intet* för, är skedt. Dessutan moverar ryttmästaren någo[t] om differencen emellan bessmars och skålwikt, effter hwilken senare stykjunkaren all ammunition undfår, men lell den effter bessmars wicht utlef:ererat, och när stykjunkaren af en tunna [fol. 51v] uthlef:ererat 10 *pund* effter ryttmäst. bessmar, är dock ibland lijtet i *tunnan* öf:rblif:it, som han sidst 1693 hade på Frössön sedt, så at han *intet* har orsak at klaga, men kanskee det går honom förnär, att wid krutetz utwägande han ej låtit Scröder niuta något till bästa, som der af pröf:as, at han sig ingen skålwicht förskaffadt, ty om man en hehl tunna med \denne/ cronobessmaren will wäga, förwisso skal en god dehl af krutet öf:rblif:a, och som Scröder honom har citerat för förfördelande, så påstår han på honom reconvension för sådant tillmäle, sampt expenser 10 d. s.m:t som sielf:a skrifften detta wijdare förmäler, N:o 7.

Befalm. protesterade emot h. ryttmäst. at han såledz will giöra cronobessmaren suspect, äf:en och Scröder emot dhe honom tillagde beskyllningar, effter som med ryttmästaren han *intet* will haf:a at giöra.

Wijdare uplästes stykjunkarens bref till befal.m:n d. 23 julij 1697 denne bessmaren angående N:1, och sedan Plantingz attest d. 21 junij samma åhr, N:2. Sedan befal.m:s bref till häradzhöfdingen af d. 13 maj 1697 om detta bessmaretz anhållande N:3, och ryttmästarens swar [fol. 52r] dher om d. 14 julij N:4, sampt länsmans bref om cronobessmaren N:5, och sidst stykjunkarens swar d. 23 decembr. nästl. N:6.

Med ryttmästarens förklaring äro och några attester fölgde, hwilka och uplästes, nembl. först cornetens edell och manhafftig Hendrik Moogz af d. 9 huius, att då han 1688 skulle uttaga ammunition, lef:ererade honom stykjunkaren krutet i en tråkappe, som skulle wara et skått, och blyet effter stykjunkarens bessmar, men wid utdelande till compagniet brukade han effter ryttmäst. befallning hans bessmar, och då kom corneten något till korta.

Anno 1689 effter ryttmästarens befallning tog han uth krutet icke effter trämått utan bissmars wikt, den Scröder haftt, och sagdt woro crono bissmar, men utdelte det med ryttmästarens bessmar, då han och kom till korta.

Äfwen och så 1690, och effter han såledz 3 g. kom till korta, brukade han h:r ryttmästarens bessmar, så till uttagningen som utdehlningen till compagniet och kom då *intet* til korta \som/ N:8 widare utwijsar.

Qvartermästaren Christopher Pihlfelt betygar i dess attest d. 10 huius, att icke [fol. 52v] allenast då han war corporal, utan och sedan 1695 han blef qvartermästare han af ryttmästaren blif:it beordrat uttaga ammunition effter hans bessmar, der med han och den utdelt till busarne, men blyet hade stykjunkaren wägit med crono-bessmaren, elliest hade han aldrig hört honom klaga sig der medelst kommit till korta, förrän 1697 in junio wid uttagningen N:9.

Corporalen Anders Wulf i dess attest af samma dato, berättar det effter ryttmästarens ordres, han 1696 emottagit krut med hans bissmar \och så från sig til Pilfelt wägit/, men *intet* hade stykjunkaren klagat, at han der igenom kommit till korta, dock hade han med cronobessmaren gierna welat wäga krutet, men blyet wägdes med den samma N:10.

Till att närmare om dessa bessmar blif:a underrättad \påstod befal.m. at/ dhe hwar emot annan måtte proberas, då bägge bessmaren, som sedan 1692 in junio legadt i Rödens soknekista förwarade nu framhades, warandes wäl ryttmästarens af honom förseglat så framman till genom kroken draget med en reem, som och korsswijs öfer klumpen, hwilket uti nämndens och de fleres närwaro upbrötz och med cronobessmaret jembfördes, hwar wijd först observerades, att lodet bak uti ligger löst, så att det röres af och an [fol. 53r] och war på ändan föreslagit med

en järnplåt och 2 spijkar, som alt *intet* rördes, på sielf:a stängen funnes 2:e wichter, dhen ena emot hwilken på klumpen Örebro märke swarar, woro naglarne uttagne, så när som på 3 st. inwid kroken, justerarens namn A. S. fans och på klumpen inbrändt. Uppå samma klump finns och S med crona öfer wäl inbrändt, och der under årtalet 1684, som ej wäl synes.

Effter ryttmästarens påstående skall under årtalet ståå J. L. men J är i synnerheet mycket mörkt. På wänstre sijdan nedan för de borttagne naglarne, war en utsat wicht till $1\frac{1}{2}$ *pund*, [*Renov. har $\frac{1}{2}$ pund*] men *intet* geent emot [S. W].

[*Se bilder s. 180*]

Sedan proverades wichterne och fans

1) Att det som på cronobessmaret N:1 låg mitt på marken, låg \på/ h. ryttmästarens N:2 bakom nagelen at dhen syntes, men när klumpen föll bak uti, syntes något mera än nagelen.

2) 2:e *mark* på N:1 mitt på nagelen, låg på N:2 bakom nagellen att dhen ej allenast syntes utan och $1\frac{1}{2}$ *gång* så bred som nagelen.

3) På 5:te m:k nagelen war nästan lijka difference.

4) Men $\frac{1}{2}$ *pund* på N:1 gjorde på N:2 allenast 9 m:r så at nagelen syntes inom $\frac{2}{3}$ del. [*fol. 53v*]

6)[!] Sedan 16 m:k på N:1 war på N:2 14 m:k men när lodet släptes framtill, syntes så när hela 14 m:k nagell.

7) Ett *pund* på N:1 låg på N:2 \mitt/ emellan 16 och 18 m:k nagelen, men när lodet lemnades fram åth, så låg wichten in på 18 m:k nagelen.

8) Ett *pund* och 5 m:k på N:1 låg på N:o 2 öf:er *pund* naglarne, så at dhe $\frac{2}{3}$ del syntes, men när lodet släptes framåth, syntes *pund* naglarne hehl och hållen rätt wäl.

9) Ett och halfft *pund* på N:1 gjorde på N:2 ett *pund* 5 m:k och när lodet föll framåth, syntes nagelen ljtet innan före.

10) Men $1\frac{1}{2}$ *pund* på N:2 wägit, gjorde på N:1 2 *pund*, wäl wägit.

11) Sedan wägdes 2 half:a *pund* på N:2 hwar för sig, som ihopalagde wägdes, och lågo mitt emellan 18 *mark*- och *pund*naglarne på samma bessmar N:2.

12) Men trenne half:a *pund*, på b:te N:2 särskilt wägde, \men sedan/ tilhopa lagde och wägde, gjorde på N:2 allenast 1 *pund* 5 m:k, så wäl wägit at marken $\frac{2}{3}$ delar syntes.

Befallingzman Bakman lemnade tingzrätten här utaf att finna, att på ryttmästarens bessman finns ej allenast [*fol. 54r*] en difference emot cronbessmaren, utan är det sielfft uti marketalen ojempt. Och aldenstund h. ryttmästaren uti sin skriff tilstår, det han ej allenast tagit emot med dhenne wikten till ett och halfft *pund*, utan och med dhen samma wägit uth till compagniet, förmodel. med dhen mindre, alt så synes der af att på hwart $1\frac{1}{2}$ *pund* han \lär/ prospererat till 4 m:k, och emedan han sig understådt ett så fehlachtigt bessmar, att sända till Kongl. Majj:tz magazin, derest tillförene war ett rätt krönt bessmar, så påstod befal.m. att ryttmästaren derföre måtte wederbörl. plichta, dhen blasme han tilläger justeraren Loo, lär han sielf behörigen utföra.

Styckejunkaren Scröder blef och här wid hörd och berättade, at år 1696 om han rätt mins, då corporalen Wulff tog uth ammunition med h. ryttmäst. bessmar, wägde han från honom i 2:e wichter ell. $1\frac{1}{2}$ *pund*, 2 *gång*er wägit, 14 m:k som sagnades, och då kunde han förstå, det samma bessmar war gali; dherföre 1697 då kvartermästaren Pilfelt tog ut ammunition äf:en med samma bessmar, skulle i tunnan wara 5 *pund*, men blef *intet* mehra än 4 *pund* 6 m:k och då gjorde sig Scröder [*fol. 54v*] betalt, behållandes både assignation och qvittance på 5 *pund*, fast det ej war mehra än 4 *pund* 6 m:k, hwar på h.ryttmästaren aldrig hade talat det ringaste.

Honom förhölts hwij han antog denne wickt när han för hade cronobessmaret? Sw. at både Pilfelt och Wulf hade så godt som welat obligera honom det at bruka, efftersom han och i förstone hade trodt det wäl. Så skall \han/ en gång på hösten 1691, om han rät mintes, wägit ut ammunition, då ryttmästaren war med och tilhölt honom bruka detta bessmar, samma gång skall Gripen warit adjutant, och då kom Scröder 24 sk. *pund* på tun. till korta, det han måst köpa igen för egna medel i Hedmora och undrade wäl då hwadan den kom, det han nu omsider finner.

Camperingen näst der effter wille han *intet* leferera till ryttmästaren något kruut, utan fick det till majorn och han till ryttmästaren. Dhen gången 1691, hade och Pilfelt och \gl./ länsman Pålak warit der wid.

Befalningsman påminte, at här af sees jembwäl, at ryttmästaren städse[?] låtit bruka detta felachtige bessmar, i dy at [fol. 55r] han sielf warit medh och eij allenast sielf brukat, utan och beordrat andra det giöra, derföre bör ryttmästaren ståå för saken sielf, aldenstund det är *intet* wärdt, hwad han i sin skriff påstår, det officerarne böra för detta sökias af Scröder. Att han begiärer expenser, kan så myket mindre skee, som hans orichtige bessmar, är orsaken till all denne oredan, påståendes befall.m. som endast för denne saken har måst resa hijt up denne *gång*, 10 d. s.m:ts expenser.

Stykjunkaren Schröder sade för sin dehl att han fåt sin förnöijelse för det, som sidst blef bortwägit, så har han med ryttmästaren här uti *intet* att giöra, ell. sig med honom i någon action inlåta.

Detta allt blef af häradsrätten öf:rlagdt, och resolveradt, att som ryttmäst. Willenssens äntel. påstår dess bessmar war rättare än cronobessmaret, som wid magazinet finnes, hwilket af justeraren wälb:de Joh. Loke finnes wara justerat och krönt, insisterandes ryttmästaren, at han jembwäl skall hans bessmar justerat, hwarom [fol. 55v] häradsrätten icke egentel. kan wara underrättadt, och fördenskull finner rätten nödigt detta wälborne h. gen maj. och öf:rsten i ödmiukhet referera, tijt och self:a bessmaret försegladt öf:rsändes, men cronobessmaret är af:enwäl försegladt wid magazinet behållitt, blif:andes saken imedlertid för lemnad afsluten och expenserne wederbörande förbehåldne.

28. Ehuruwäl att Olof Jacobsson i Lund förmente sig närmare wara att inlösa Pär Olssons hem:n i Östlijen om 2 t:l; dock emedan Pär Olsson som har Hervars brors datter datter, effter det [?] som detta hem:t ägde, i föllie af det 3 cap. Erfd.b. L.L. är närmare än Olof Jacobsson, hwars moder war med \denne/ Hervar syskonebarn, fördenskull dömdes Pär Olsson på hustruns wegna effter det 6 cap. Jord.b. L.L. b:te hem:n att behålla.

29. Sidst anbelangande de 2 *pund* järn som visiteuren öf:rkommit hos Heming Olsson i Wästbyn, så och 4 st gråskinn, så emedan Heming dem aldeles förtegadt, dy dömas de att wara confiscationen underkastade, järnet wärderas för 20 öre *pund* och gråskinnen för 1/2 öre st. [fol. 56r]

30. Afsades at dragoun Östen Skutberg och Pehr i Biörnenge skulle till h. fändriken Holmer, Jöns i Hårlund och And. Sporre betala 3 ort ell. 1 d:r 4 s.m:t, för det han föst up en biörn de hwarfwat, der medelst de flere dagar till dess ärtappande haf:r måst använda, och så frij.

31. Bewilliades länsman Hans Månsson fasta på Moo hem:t 3 2/3 t.l. bytt af Hans Pärsson i Bäрге emot samma hem:n och 50 d:r s.m:t mellanlag, effter det war lagbuditt och lagstånditt, och hans K. M:t i dess nådige rescript till K. Cammarcolegium d. 6 julij sidstl. tillåter, at länsman må få fasta på detta utom bördnen tilbytte hem:n.

32. Bewilliades Olof Pärsson i Forsse fasta på det ena hem:t ibidem om 1 t.l. inbördat af Jon Olsson i Dufwe, Lars Olsson i Brattland och Pär Olsson på sine och de andra syskonens *wägnar*, effter kiöpschillingen war betalt och det elliest lagfarit, utan klander.

33. Opskiötz saken emellan tullnären Fræstadius och And. Matzon i Bärge, om några tullen förbij practicerade bo[c]kskinn, till dess Bengt i Staa kommer heem. [*fol. 56v*]

34. Öfwersågz hållen husesyn d. 13 septembris sidstl. på skattehem:t Wijk, capiteins tildelingz hem:n wid Räfsundz compagnie, hwars fehlachtigheter skattades till 22 d. 20 $\frac{2}{3}$ s.m:t, dhem Nilss Olsson som \til/ hem:t effter fadren kommen är, sig åtog att bättra, förblifandes jorden imedlertijd K:l. M:t till säkerheet.

35. Förehades husesynen på Olof Jonssons cronohem:n Öfwer Konäs 2 t.l. capiteins tildelingzhemman wijd Owijkz compagnie. Dess fehlachtigheter finnes till s.m:t 35 d. 18 ör. Och hade Olof Olsson derå settat 18 åhr och i förstone niutit 2 åhrs frijheet, han hade wäl i sin tijd uptagit åkeren, upsat fähuset, stallen, badstufan, lagat herberget, kornladan sammaledz, så och stängdt en hoop gierdzellgårdar, men när honom alt sedan, effter Kongl. husesyns ordn. honom beräknades emot frihetzåhrens räntor och 18 åhrs byggnad, hade han nu bordt haf;a gården frij och färdig \derföre bör han för desse 35 d:r 18 häfta/. Och såsom af synen fans, at han skall illa bruka åkeren så anhöllo Jon Olssons arfwingar i Bärgom, som jempte Olof Olss. fader för honom caverat, att anten fåå slippa sin caution ell. och sielfwa söria för åboo der på. Då befal.m. tilsade Olof Olsson, att om han ej skaffar andra löfftesmän måtte han från hem:t.

36. Opböd Jöran i Upland den från hans hem:n kombe eng, etc; 2 g. då Nilss Hindersson i Byom klandrade. [*fol. 57r*]

37. Tillsades rusthållarne af midsomars terminen innehålla dragounernes mantalsp:r.

38. Tienstelöse för 1698 woro inga, men hoos Olof i Ränberg angafz en *benemnd* And. Simsson, som effterskickades då Olof kom hijt, föregifandes, at han wore hans lagstadde dräng. Men denne Olof hade allenast [*lucka*] tunl. ell. [*lucka*] -dels hem:n, och utom Anders ändå en dräng, som på ett så ligtet hem:n emot d. 2 § tienstefolkz stadgan ej kan tillåtas, dy kunde rätten honom ej annars hålla än för lösdri:are, då skulle Anders höras i Hallen och äntel komma tijt.

Hos Pär Jonsson i Dufwe angafz och drängen Pär Olsson, men han hade der tagit åhrstienst och flere än honom hade Pär Jonsson *intet*.

39. Öf:r dhen elg som lappen Jon Tomsson skall skiutit, kunde ingen underrättelsse nu erhållas, derföre lemnades saken till vidare bewijs.

40. Såsom drängen Pär Ersson i Staa, utom tullen boendes, skall kiöpt en biörnhud af Ottsiö-drängarne, så föredrog häradzfogden det samma, förmenandes at han det giort, at practicera samma hud tullen förbij till Norrie. Pär wille i förstone neka, at han kiöpt huden men blef omsijder af Lars Olsson i Hållund och länsman öf:rtygad hafa gif:it derföre 13 d. kopp.m:t, hwarföre blef han så mycket mehra misstänkt, och dy sattes huden in sequestro til nästa ting, at Ottsiö [*fol. 57v*] karlarna med honom kunna hörde blifwa.

41. Tilstod h. Olof Brening dess till probsten Lundell gifne obligationer af d. 25 majj 1695 och 6 sept. 1696 på 25 d. och 30 d. k.m:t.

42. Förentes rustmäst:n Colling med sin landboo Marcus, at för sit ena åhr Markus brukat en dehl bostället, han skulle föra fram 3 tolffter timber, hålla en karl i 3 dagar at arbeta, 4 wågar näf:er och bark der till, hvar med de skulle wara åtskilda.

43. Alldenstund förmedelst Kongl. M:tz nådigste förordning för gräntzetullen de a:o 1696, alla skinwarors utförssell wid confiscation äro förbudne, fördenskull warde och det rääfskin som Nils Kiälsson i Holbacken och Mattmars s:n welat utföra, för confiscabelt förklaradt. Wärderat för en dal. s.m:t.

Ting 30 och 31 oktober 1699

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:20b, fol. 402r–421v, ÖLA. (Renov: E XI e:3190 s. 1223.)

Anno 1699 d. 30 och 31 octobr. höltz ord. laga ting med allmogen af Undersåkers pastorat, närwarande häradsfogdhen wälb:de Lorentz Backman och nämndhen, som wijd sidsta ting fins anteknad, allenast att i Olof Larssons ställe i Bratteggen, antogz [*lucka, renov. har: Pär ibidem*] hwilken dess huldheetz och domare edh först afladhe.

1. Oplästes dhe Kongl. placater, som wijd förra protocoller anteknade finnas.

2. Såsom h. baron, gen.majorn och landzhöfdingen, högwälb. h. Axel von Scaar d. 4 sept:br. sidstl. til häradsrättens ransakning remitterat Nilss Anderssons i Miäla, Simon Gunnarssons i Wästbacken, Pär Pärssons i Huf:elswijkens och Olof Nilsons från Biärte och Rödens tingelag giorde ansökning, att emot åhrlig afrad till Kongl. Maj:t och cronan fåå behålla Skåhlhäll bodarne, hwilka dhe och deras förmän för dhem, från långliga tidher emot wiss afgifft till Jerpe byemän haf:a innehafft, efftersom och Jerpe byemän dessutan haf:a öf:rflödig skog och betzmark, så at de detta wäl skola kunna umbära, men Rödens män små hem:n, ringa slått och föga mulbete.

Tolfman Gunnar Pärsson i Jerpen på sine och dess grannars wägnar wille desse ägor [*fol. 402v*] icke umbära, aldenstund dhe inom deras rågång äro belägne och deras ägor tilförene nog knappa äro, förmedelst att Jerpe skantz dher på är bygd, så att alt skantze- och wachtefolket der på måtte sin nyttning taga, och de åhr Rödens boerne wid fäbodarne haftt deras boskap, särdeles 1697 och 1698 skola dee dhem på deras slätter stoor skada tillfogadt, hwilket dhe så mycket mehra lära haf:a att befructa, om de der till skola fåå någon rättigheet. Nilss Andersson i Miäla på Rödens boernes wägnar förklarade att deras boskap ingen skada giordt, ej heller på tilfrågan kunde jerpeboerne bewijsa sig dher öf:r för haf:a klagadt ell. den låtit syna.

Nilss Andersson inlade wijdare en attest daterat d. 24 huius af Lars Ersson i Faxnäliden och Olof Jonsson i Smedzåsen dheruti de betyga, att Rödensboerne öf:r 100 åhr och uhrminnes tidher nyttiat desse fäbodas emot afgifft. Gunnar kunde *intet* neka det iu de dem länge nyttiat, dock icke allenast på Jerpe utan och Bratteggz skogen, dheröf:r och Olof Larsson klagade, att detta och lände Bratteggens man till skada. Nämnden kunde ej heller annat betyga, än Rödens boerne lenge [*fol. 403r*] haftt desse bodhar och dem brukat, men om Jerpe man kunde dhem umbära wiste nämnden *intet*, efftersom de om deras skog icke woro så kunnige. På effterfrågan förslagz wijs angafz Jerpe mans skog öst och wäst wara 1/2 mihl bred, och norr och söder 3/4 mihl lång. Rödensboerne hade åhrl. om de warit 3 ell. 4 gif:it hwardera för wallen 2 ör s.m:t till mans, som alt tillstodz.

Nilss Anderson klagade, att förl. vår tilletto Järpe man dhem der flyttia wallen längre och byggia nya huus, men willia nu drif:a dhem från sitt arbete, anhöllo dy till Kongl. M:t och cronan der före få gif:a en wiss afradh, efftersom de och påstodo det Skåhlhäll lågo utom afradzmilen och kunde af Järpeboerne umbäras.

Hwarföre och wid så beskaffadt saak, kunde rätten här till ej wijdare giöra, utan högre handen i ödhmiukhet underställa, om detta icke bör synas och Rödens boerne imedlerijd wijd deras upbrukade fäbodas förblif:a.

3. Gunnar Månsson i Knytta och Frössö s:n med brodren Bängt Månsson i Bergom käradhe till brodren Erich Månsson i Byom, om deras dehl uti de 50 r.d. courant jorde *penningar*, som deras moder i Byom effter arfskiffet d. 1 apr. 1672 tilkom, och de för än effter [fol. 403v] modrens död ej kunnat åtala. Erik Månsson tilstod sig dess 50 r.d. ej utbetalt, men förmente sig böra dhem slippa, emedhan hem:t warit förfallit, men dhe andra påstodo contractet, ell. och wille Gunnar gif:a Erick dess utlagde p:g:r, hwar till han ej heller wille sig beqwämma. Dessutan fodrade Gunnar apart för dess kläde-p:g:r som rest, hwilka på arfskiffet till hwart barn afsatte 5 r.d. emedhan Erik skall medell och annat dher till upborit, men der till nekade han och påstod att Gunnar hade wijd bytet, som de andra syskonen, derpå fått en sedell, det och Bängt Månsson wittnade, och wijdare bewijs hade Gunnar *intet*. Med dhe 7 r.d. klädep:g:r systren Lucia fodrade och dessutan 2 r.d. war samma beskafenheet, emedan Erik till dhem nekade.

Emellan Gunnar Månsson i Knytta och Frössö s:n med Bengt Månsson i Bärjom kärande och brodren Erich Månsson i Byom swarande, angående deras delar uti de 50 r.d. courant jord p:g:r i Byom \som/ dem effter modren tillkomma, så och 5 r.d. klädep:g:r som Gunnar fodrar,

Resolwerades. Att såsom af 1672 åhrs arfskiffte hem:t [fol. 404r] Byom finnes wärderat för 150 r.d. dher af 100 r.d. woro fäderne, dem syskonen sins emellan skiffat, dy kan Erick Månsson med så mycket mindre foog dess syskon deras andehl wägra af de 50 r.d. möderne som han på samma wärdering har hem:t tilträdt, och dhem aldrig för än nu emotsagt, uthan effter executions stadgans 7 § låtit den laga krafft winna. Fördhenskull böra syskonen som äro 3 bröder och 3 systrar ell. deras barn, dher af sina delar niuta, kommandes på systren [*lucka*] d. s.m:t och brodren dubbelt dher emot. Dhe 5 r.d. klädep:g:r kunna Gunnar Månsson ej bestås, förän bättre bewijs anskaffas.

4. Det beswärade sig Carl Ollsson i Mörwijken öf:r dhen skada, han åhrl. så på sin åker som slått taga måste, dher af att Lars Nilsson, Pär Jonsson och Pär Olsson i Lijen ej willia upstängia och wijd macht hålla skilliehagan dhem emellan, efftersom han upstängdt sin dehl så och Olof Pärsson men de andra *intet*, hwar igenom till 16 skylar korn blifit skadde, och tolfman ~~Olof Pärsson i Forsse~~, Nilss Olsson i Lijen wärderat till 1 d. s.m:t, och aldenstund Pär Jonsson *intet* laga uhrsächt hade hwarföre [fol. 404v] han och Lars Nilsson \med Pär Olsson/ ej stängdt hagan, dy effter det 9 cap. B.b. L.L. pålades de at betala skadan med 1 d. s.m:t och böta 3 m:k. Skolandes gierdzellgården effter det 26 [cap.] B.b. af 2:ne tolfmän dehlas samtl. interessenterne emellan i Lijen och Mörwijken, effter proportion af hwars och ens tunneland och ägor, wijd laga straf om det wijdare försummas.

5. Ehuruwäl at Jon Estensson i Tegom genom sonen Hendrck påstod än några åhr bruka dhän fäbowall han på Hambre ägor upgiordt, till dess för dess arbete han fått sin förnöijlsse. Dock emedan Hendrik tilstod at hans fader redan hafft samma wall emot 20 åhr, så pröf:ade nämnden att \när han brukar honom 2 åhr till/ han der medelst för sitt omak kunnat giöra sig betalt, så att Danill då må samma wall tilträda.

6. Emedhan Tryg-ängen lågo nedan Jon Estenssons gård i Tegom och inom hans rää och rör, så att dhen skall synas liggia till Tegom, och \eij/ till Bergom som Hans Pärsson åbor, dy påstod sonen Hendrik Jonson dhen till Tegom att återwinna; dock emedan Hendrik eij kunnat [fol. 405r] påståå, mindre bewisa att dhen till Tegom hördt el. huru dhen dherifrån kommit, uthan fast mehra har dhen af ålder lydt under Bergom, aldherföre effter det 1 cap. Jordb. L.L. bör Hans Pärsson wijd dess uhrmines häfd förblif:a.

7. Frambledne fältwäbelen Hendrick Örn's enkia hustru Kirstin Larsdåtter föredrog en dess döde mans skriff, angående något owäsende med signerie och annat, som Oloff Olsson i Brattland skall wara, så wäl som hustrun befunnen medh, bestående af 11 §. Widare klagar hon och att Oloff Olsson skall henne illa hantherat och hennes kläder sönderrijf:it då hon en gång, sedan hon från hem:t kommen war, gick tijt till dr. Scutberg att taga igen en räck han åth henne lagadt. Då skall Olof Olsson henne först öfwerfallit för något hon skall honom wara skyldig, då hon räknat dher emot, och bedit få komma till liqvidation, aldenstund hon och hade att fodra af honom, men \det/ skall Olof intet achtat utan knytt näf:an henne för munnen, förändes henne uth på dören och gården. Hon hade äntel. med bön kommit in igen, och begynt så tala om samma saak, då hade Olof tagit henne om halssen och [fol. 405v] dragit uth på gården slijtandes halsduken, gråskins kragan och korlet [klädet?] af halssen sönder, sände wäl sedan kragan effter henne, men hon skall honom intet emottagit, begiärandes at för sådant Olof Olsson måtte straffas. Olof nekade icke det han iu hafft uth henne 2 gånger effter hon kom och med munbruk öfwerföll honom i dess huus, men inga kläder slijtit sönder på henne.

Till wittnes kallades Schutberg som med parternes samtycke aflade eeden, som wittnade at hust. Kierstin kom till honom effter en räck, då begynte Olof och hon talas wid om gl. räkningar, der wid de begynt at bruka onyttig mun, men hon war wärst, dher före hade Olof henne uth på gården, men hon kom straxt in igen och begynte lijka så som för, då hade Olof henne uth andra gången och huru hon i förstuf:an tog emot, gick kragen af henne, om Olof slet af honom, såg Scutberg intet, ell. \om/ hon sleet af sig sielf. Olof gick så bort till qwarnen och då kom Kierstin tijt igen brukandes mun, då hade hans hustru slagit ett wattuembar på henne så att och Scutberg fåt något med och så gick hon sine färde, mehra wiste han intet.

Detta öf:rlades af rätten. Det förra angående, uppskiötz emedan dher [fol. 406r] öf:r 1692 el. 1693 skall wara ransakadt, effter samma protokoll eij woro tilstädes, det senare fans af intet wärde, och kunde eij heller något der till göras.

8. Såsom Erich Pärsson i Walne och Jon Essbiörsson i Rödö och Altzens s:n, til Kopparberget woro afreste när sidsta ting höltz, så att de eij blef:o citerade för det dhe förl. decembr. månad med 3 t:r sill hwardera, reste tullen förbij. Dy effter undfången stembning infunno de sig nu, jempte dr. Sven Forssman och Nilss Nilsson i Ytteråcke, visiteuren Sven Tideman till swars. Då aldräförst undersöktes, huru dhe kommit till, att resa elf:en utåth nedan tullen, då Erick Pärson förklarade, att Sven Forssman hade först accorderat här om med Nils Nilsson att han wille skaffa hans lass fort utan tull, deremot Nilss honom gif:it halfa tullen ell:r 3 ort, och huru de sutto och drucko öfwertalte Forssman honom Erick Pärsson och Jon Erssbiörson att låta dheras hästar och lass föllia med, men de gof:o honom intet dherföre. Nilss Nilsson beklagade at Forssman honom hade härtill bedragit, i dy att straxt han kom frågade han om Nilss hade norska hästar [fol. 406v] så wille han skaffa de lassen fort, om han finge half:a tullen, då Nilss af oförstånd gif:it honom 3 ort ell. 1 d. 4 s.m:t. Forssman sadhe att Nilss hade legat honom hårdt an, att hielpa sig i tullen, gif:andes honom öhl och bränwijn, så at han blef drucken och wijste så intet hwad han gjorde, när han fått half:a tullpeningarne, reste han sin koos tagandes dhe andra 2 lassen med sig. När han nu på wägen \och/ märkte, att det intet kunde gåå an, och visiteuren kom satte han straxt peningarne frå sig i Tegom. Nilss påstod at

Forssman war orsaken, williandes af honom haf:a sitt skadestånd, i öfrigit hemstälte visiteuren hwad Forssman för detta sitt förfarande wijd Kongl. M:ts tull har förtient.

Resolutio. Såsom hwad de 3 t:r sill angår som Erik Pärsson i Wallne tilhöra och 3 t:r Jon Essbionsson i Röu, dhe fulkombligt upsåat hafft dhem tullen förbij att practicera, hwilket och skedt om visiteuren dhem eij hade öf:rkommit, fördhenskull warde de i förmågo af Kongl. Maij:ts förordning för gräntzetullen confiscationen underkastade, wärderade à 4 d. s.m:t *tunnan*. Hwad dragoun [fol. 408r] Sven Forssman anbelangar, så emedan han emot half:a tullpen:garnes upbärande welat skaffa detta godz tullen förbij, och han såledz tilbiudit swijkeliga draga till sig Kongl Maij:t ingjæld, dy skall i anledning af det 30 cap. *Konungab. L.L.* \han/ böta 40 m:k s.m:t effter Kongl. M:ts speciale resol. d. 14 martij 1699, beslagaren hälfften.

9. Det räfskin som för Nilss Kiälsson i Hohlbacken blef confiscerat dömdt förledit ting, wärderades för 1 d. s.m:t.

10. Emedhan Joseph Matzon i Bärge, hade emot tolfmans Nilss Olssons i Lijen förbud, förl. winter till \Nilss/ Flink utsläpt det salt han tullen förbij infört, och dher före på sidsta ting dömdes för confiscabelt, så wille tullnären \wälb:de Petter Fræstadius/ för det samma, hålla sig till Joseph Matzson, aldenstund hoos Flink *intet* war att tillgåå, det tullnären af länsmans bref i Röden d. 24 huius bewijste. Joseph Matzon wille sig wäl enskylla, det Flinkens \son/ honom berättat, at han hafft tullnärens lof att uttaga saltet, hwilket honom förehöltz icke kunna hielpa, emedan han *intet* hade något skrifftl:it och blotta orden han eij bordt troo. Hoos Joseph Matzon betygade nämnden, att eij heller något war att tillgåå, emedhan han sedermera [fol. 408v] gif:it sig till dragoun, warandes hoos modren, som på ett cronohem:n sitter, allenast som en dräng, hwilken dessutan för arrestebrutt kommer att ansees.

Resolutio. Såsom hos Joseph Matzon *intet* är at tilgå hwar med han detta salt kan betala, så måtte tullnären der han något wijdare will sökia, hålla sig till Flinken, men \för/ arrestebruttet skall Joseph Matzon effter det 6 [cap.] *Kiöp.b. L.L.* § 1, böta 40 m:k s.m:t.

10. Såsom Olof Olsson i Brattland förl. april månad då tolfman Lars Olsson honom tillsadhe \för pen:gar/ att skiutza länsman i Altzen, hwilken effter Kongl. Maij:tz medell upp till tullen af befal.m. war skickat, dher igenom länsman blifit hindrat, altså och för en sådan treska fältes Olof Olsson til 3 m:k s.m:t.

11. Aldenstund Jon Pärsson i Backen tilstod det Åsmyran af åldher legat till Anders Jonssons hem:n Wästgård, och att \den/ emot 1 r.d. dhen kommit till Backen, hwarföre och Jon Pärsson den godwilligt till Anders Jonsson afstådt [fol. 409r] emot 1 r.d. åthniutande, hwilket med det 1 cap. *Jorde b. L.L.* enligit är, altdherföre fant rätten skiäligdt, att dhen wijd Anders Jonssons hem:n frambeent böör förblif:a, så att Bertel Johansson, som nyligen har kiöpt Backen, dherpå eij må klandra.

12. Bewilliades Hans Pärsson i Bärge skiötning och fasta på skattehem:t *ibid.* 3 t.l. hwilket han på sin hustrus wägnar sig tilhandlat af länsman Hans Månsson emot Moo hem:t och 50 d. s.m:t emellan-lag d. 4 febr. 1691. Hafwandes länsman det först kiöpt utom börden af Hans Pärss. hustrus morbrodher Elias Olsson, så at det war i bördh, efftersom länsman derpå eij erhållit fasta. Warandes det 3 g. upbudit och lagståndit alt sedan d. 22 octobr. 1698, och ingen mehra klander der å fans.

13. Oloff Pärsson i Forsse kärade till drängen Olof Jonsson om 100 alnar blaggarn, han förl:it åhr under resan till Norrie låtit bortstiäla, utaf de godz han om händer tagit att framföra,

påståendes att han dherföre måtte betala 5 r.d. efftersom lärfftet redan war förtullat och en lång wäg fordzlat. [fol. 409v] Olof Jonsson tilstod detta, beklagandes sin olycka, så att fast han med högsta flijt achtade lasset, har dock en dragoun Erick Hägg ben:dh det han sedan försporadt, honom stulit, förmenandes att Olof Pärsson borde hålla sig till honom. Att Hägg detta tilstådt det wiste Olof Pärsson, h. fendriken och flere intyga, men han hade nu rymdt af til Norrie, dock skall han uti fädernes hem:t Eggen än haf:a några jordep:g:r inneståendes.

Resolutio. Rätten finner skiäligt det Olof Jonsson detta emottagne och förkombne lärfftet af 100 aln:r bör betala med $4\frac{1}{2}$ r.d. i förmågo af det 9 cap. Kiöp.b. L.L. och söke sitt igen af dr. Häggz egendom och jordepennng:r i Eggen, hwilka till Olof Jonssons säkerheet för honom blif:a inteknade och förbudne.

14. Det tilltalade Pär Pärsson i Sundzvallen och Åhre s:n Olof Pärsson i Forsse och samptel. Dufwe byemän, för det de willia honom från afradzlandet och diurfångande uthsluta, ehuruwäl hans fosterfadher Olof Mikelsson hadhe så wäl som Duf:e männen graf:arne uparbetat, för hwilket de skola honom frambgeent lof:at en dehl af kiöttet med dhem. Duf:e män med Olof Pärsson swaradhe, att dhe för afradzlandet [fol. 410r] till Kongl. Maij:t och cronan en wiss taxa ärläggia men *intet* Pär Pärsson, och derför kunde han dher till ingen rätt prätendera, hälst för det Oloff Mikelsson hulpit dem grafarne upgiöra, han med dhem niutit nyttan i 16 åhr, men ingen afrad gif:it. Pär tilstod allenast 12 åhr. Och aldenstund Pähr Pärsson dher medelst nogsampt pröf:es för sitt omak wara förnöjd, så kan han här effter dher till icke någon rätt widare prätendera utan högre handens tillåtelsse, under hwars disposition sådane afradzland sortera.

15. På sin hustrus wägnar kärade Håkan Olofsson i Eggen till Jon Hindersson i Edzåsen, om något arf som honom effter arfzlängden d. 13 april 1685 skall tilkomma, nembl. för en half oxen 7 ort. Oxen tilstod Jon, men föregaf honom ej warit så mycket wärdd aldenstund han war allenast 2 åhr. Sedan för 1/2 bock en ort, men det wille Jon ej swara, emedan modren skall den till sig tagit; ost för 6 m:k sade Jon, att Håkan Olssons hustru sielf emottagit. Men åhrs-lönen 2 dal. effter orträknigen ell. 3 d. s.m:t tilstod Jon, men *intet* ett paar skoor, hwilka skor Håkans hustru tilstod sig fått; Önskandes betahlning allenast för 1/2 [fol. 410v] oxen och lönen, men 1/2 bocken och osten lembnade han der hän.

Hwarföre resolverades och pålades Jon Hindersson half:a oxen til Håkan Olsson betala med $2\frac{1}{2}$ d. s.m:t; så och ett åhrs löhn till hustrun med 3 d. s.m:t.

16. Opbödz fölliande *hemman*:

1.) Nilss Jönsson i Rijsta half:a h:t Stamgiärd $1\frac{1}{2}$ [t.l.] köpt af Olof och Pär Jöns söner för 58 d. 16 s.m:t, 1 *gången*, warandes kiöparen i swågerskap med sälliaren.

2.) Jöns Andersson i Gröttom 1/2 Kåhlås h:n köpt af Erich Nilsson, 2 g. med förbehåld af Kongl. M:ts höga rätt.

3.) Bertel Johansson 1/2 hem:t Backen $\frac{3}{4}$ t.l. det han inlöst till det andra 1/2, 3 g.

4.) Danill Carlsson i Hambre dess swärfaders hem:n ibid inlöst för 122 d. 8 s.m:t, 2 g.

5.) Opböd Jöran Pärsson i Uppland en jordepart och engie inlöst till sitt hem:n der det för legat, från Nilss Hinderssons hem:n i Byom 3 g; efftersom \och/ Nilss förklarade sig *intet* haf:a dher på at tala.

17. Såsom dhen förlijkning d. 17 junij sidstl. är treffadt emellan Lars Olsson i [fol. 411r] Hårlund och Salmon Olsson i Moo och Kall s:n angående någon stridig slått, af bägge parterne för rätta tilstodh, dy wardt och dhen som i sig billig, af rätten approberadt.

18. Såsom effter slutet af sidsta wårting befallningzman wälb:de Lorentz \Bakman/ angaf, hurusom en bondedräng från Staa, Pär Ersson \ben:d/ lagdt sig uti ett kiöp det han giort med Erik Jönsson i Ottsiö om en biörnhuud, hwilken saak då ej kunde ransakas, aldenstund Erick i Ottsiö och camraten Jon Hindersson \woro bortgångne/, allenast at det kortel. til protocolls fördes.

Altså äro de nu blifne instämde Pär Ersson i Staa och Ottsiö karlarne, då Erick Pärsson war siuk, och dy infant sig allenast Jon. Då befal.m. refererade at såsom Erick kom in till honom med huden handlade han med honom dher om, och blef:o så föorente om 12 d. och i det pen:garne woro upräknade och lågo på bordet, kom Jon inlöpandes och talade Erik sacht i örat, och som han kan förstå, lär han berättat att Pähr i Staa bödo mehra, och dy wille han *intet* sällia hudhen utan tog henne igen, det befal.m. ej stort skiötte om, lät honom så fåå huden, men såsom han sedhan fick wetta, det Pehr i Staa lagdt sig i kiöpet och budit mehra, lät han länsman anhålla huden till nästa ting, och har nu låtit stämma dem, Erick Jönsson för det han såldt twene ett, \och/ Pähr i Staa för det [fol. 411v] han lagdt sig i annans kiöp.

Jon sw. det huden war satt för 15 d. \och/ effter de wore 4 om henne, kunde hon *intet* sällias för 12 af Erik allena, påstod och at kiöpet *intet* war af Erik fulkombl. slutet, det befal.m. insisterade, men Jon sade att det *intet* skall bewijsas. Befal.m. tilsporde hwad han hade i detta \at/ säija, effter han *intet* wore inne uthan måtte Erik swara. Rätten remonstrerade befal.m. at såsom det är en civil sak och Erik är lagl. hindradt, kan *intet* honom wägras genom Jon at framföra sin uhrsächt, och hwad han har at säija, dock warnades Jon at bruka höflighet och bekiänna sanningen. Men han påstodh ändå, det fult kiöp ej war skedt.

Dherföre frågades effter wittnen, då bef.m. beropade sig på geweld. Raal Rase och Anders Sporre som wore tilstädz, förutan flera andra. Raal förklarade sig *intet* kunna dhenne handel \sig/ påminna, utan då han kom in låg hudhen på golf:et, den han *intet* hörde omtalas. Anders Sporre aflade eden och wittnade, at i det samma han gick in till befal.m. fölgde och Erik med att wijsa befal.m. huden, då Jon bød honom 9 d. men Erik swarat det häradzhöfdingen redan budit 12 d. s.m:t, då befal.m. [fol. 412r] skall och gifa dig 12 d. Men Erik sig utlåtit at för sin dehl, han wäl skulle wara dher med nögdh, dock ägde han dhen icke allena. I det samme kom Jon Hindersson in, och som han med detta ej war nögd, tog han igen huden.

Q. om Sporren på sin aflagde eed kan säija det Erik fulkombl. slööt kiöp om 12 d.? Sporren sw. det han sagdt, att han icke kunde det fulkombl. göra aldenstund han ej war allena dher om, för sig kunde han wara nöjd, men wille tala med de andra först, befal.m. lade och pen:garne fram på bordet, men han wille *intet* taga dhem. Tog afträde.

Befal.m. sadhe at Pär i Staa allenast till dhen ändan kiöpt huden, att emedan han bor uthom tullen, att practicera henne uth til Norrie, och såsom Pehr kiöpt den wahra honom *intet* anstår \at handla med/, och såledz giordt landzkiöp, så påstod han att Pähr måtte dherföre lagl. plichta. Pähr betygade sig på betingen kiöpt huden åth en hälssing, det och Hendrik i Tegom och tolfman Olof Pärsson i Forsse wittnade. Befal.m. moverade, att i Hälsingeland är bättere om hudar och behöfer *intet* kiöpas här ifrån. På tilfrågan sade Pehr, det han lof:at 13 d. för huden hwilket skall warit långdt effter det [fol. 412v] Erick war in hoos befallm. som Jon påstod, af hwilken handell Pehr betygade sig *intet* wettat.

Om några wittnen woro som kunde betyga att Pär sändt Jon in at hindra handelen med befallningzman, och at straxt dhe utkommit han kiöpt huden, \dehr til/ kunde *intet* några wittnen produceras, ehuruwäl befall.m. påstod det Jon kommit in at klandra kiöpet och straxt de kommo uth kiöpte Pehr hudhen. Jon betygade at han *intet* talade med Pehr, för än han gick in till befall.m. eller någon handell med honom giort, det på befal.m. begiäran han edel. wille erhålla, de woro 4 om hudhen och kunde med så ringa *intet* wara nöjde. Lars Olsson i Hårlund hördes och förklarade, at han ej så noga gaf acht på deras handell, lade det ej heller på sinnet, effter han så oförmodel. kom at höra det, kan ej annars sig erinra än det war 12 d. men sidst hade han berättat med länsman 12 d. det länsman nu ej mintes. Ellist sade befal.m. at

sidst hade Pehr i förstone ej welat tilstå det han köpt dhenne hud, uthan sagdt at hon wore hoos [fol. 413r] honom nedsatt. (det och några flere af nämnden sig erinrade) och det til ingen annan ände skedt \än/ at han skulle wara i förwäg till Norrie, det Pehr nekade. Befal.m. insisterade att Erik ej gick uth från honom med huden, för än han fick wetta det Pähr för henne lof:at mehra. Pehr sade att effter huden honom bödz köpte han den för hällsingen. Pehr frågades wijdare om han icke i våras tilstådt och i förstone sagdt att Ottsiökarlarne hoos honom nedsatt huden? Det han så förklarade, att effter de hade bråttom heemåth, lembnade de samma hud hoos honom, att om befal.m. wille henne köpa skulle han fåå, men intet til den ändan att han skulle föhra henne till sitt hem:n. Befal.m; det faller af sig sielfff, at om huden hoos honom war nedsatt, skulle han och föra henne heem. Pehr sade at i förstone tordes han intet säija at han henne köpt, fruchtandes at befal.m. skulle blif:a wreed dher öf:r.

Och som ingen hade mehra att påminna, dy sedan protocollet war reciterat slöötz saken enhelleligen som följer.

Emellan befal.m. ehrborne och wälb:de [fol. 413v] Lorentz Bakman kärende och Erick Jönsson med Jon Hindersson i Ottsiö sampt Pehr Ersson i Staa swarande, angående en biörn-hudh, dhen Erick Jonsson först skall såldt till befallningzman, men sedan skall Pehr i Staa lagdt sig dher uti då Erik Jonsson köpet åtrat, och samma hud till Pehr Ersson försåldt, som protocollet utwijsar.

Resolwerades. Det påståår fuller befal.m. att Erick Jönson skall med honom ett fulkombligt köp om denne biörnhud giordt för 12 d. kopp.m:t men dher under skal Pehr i Staa lagdt sig uti samma köp, och in i stuf:an, der befal m. och Erick Jonsson handlade, insändt Jon Hindersson, hwilken dher om taladt Erick Jonsson i örat, det befal.m. straxt ej förstådt, och dy lembnad honom att taga igen huden, men såsom han sedermehra om dhenne underhandell fått kunskap, påståår han det för sådant olaga förfarande samptl. måtte plichta: Erick Jönsson för det han såldt twene ett, Pehr Ersson i Staa för det han lagdt sig uti annans köpenskap, jembwäl och insisterandes, det Pehr Ersson här med [fol. 414r] har begådt landzkiöp, i det [han] handlat en sådan wahra, som honom intet anstod at köpslaga med.

Dock emedhan af ransakningen och de afhörde wittnen, det ej kunnat bewijsas att befal.m. med Erick Jönsson någon fulkomblig \laga/ handell om offta b:te biörnhud har slutit, efftersom ej heller i föllie af det 1 cap. Kiöp.b. L.L. några wittnen till bem: t handell blif:it kallade ell. dhen öf:rwarit, haf:andes Raal Rase hwilken som wittne blifit åberopat förklarar sig här af intet hört, och Anders Sporre som äntel. af en händelse warit inne edel. betygat, det han ej kunnat förståå at fult köp war giort om huden. Befal.m. hade lagdt peningarne på bordet, då Erick Jönsson swarat att han ej allena woro om huden, för sin dehl kunde han wäl wara nöijd. Nekandes på Erik Jöns. wägnar Jon Hindersson aldeles till köpet, efftersom de andra till förfång Erick ej kunnat offtab:te huud sällia. Sedhan hwad Pehr i Staa beträffar, så har det emot hans förnekande icke heller kunnat bewijsas att han lagdt [sig] uti denne handell, ell. huden påtrugadt, medan Erick med dhen samma war [fol. 414v] inne, hwilket så mycket mindre om honom kan säijas, som befal.m. med Erick Jönsson hwarken om ett wist prijs öf:renskommit ell. Erick pen:garne emottagit ell. någon handsträkning giort, utan hwar tagit sitt åter.

Fördenskull och i anseende till allt detta warda swaranderne i detta måhl från befal.m:ns åthall befrijade. Men at Pehr i Staa skall medelst det han sedan till sig handlat dhenne hudh, drifit landzkiöp el. och dhen tänkt till Norrie öf:r föra, det kan häradzrätten honom så mycket mindre gravera före, som det senare är en ogjord ting, hwilken icke dömas, mindre straffas kan, och det förra icke är af dhe omständigheeter, att som landzkiöp det till det 6 cap. Kiöp. b. L.L. och 17 § uti 1617 åhrs handels ordinance tillämpas kan, uthan fastmehra \har/ hans Kongl. M:t uti 1664 åhrs stadga om jachter och diurfång § 14 nådigst lembnat hwar och en som ska[de] diur faller, hudarne at försällia åth hwem honom täckes i städerne och på landet, utan befallningzmäns hinder i någon måtto. Aldherföre warde Pär Ersson jembwäl uthi \detta/

aldeles frij erkiennhd. Emot denne dom appellerede befalningsman. Wederparterne protesterade på expenser, hinder och skadestånd. [fol. 415r]

19. Befal.m. wälb:de Lorentz Bakman föredrog hurusom en dehl af almogen i detta tingelaget, särdeles i Åhre s:n, skola sig undandra och emotsättia att ärläggia några räntor, såsom

1.) Rye byggmästare *peningar* för hwilket han befallet länsman dhem instämma, som af dess bref d. 3 huius länsman bewijste, begiärandes att sådan motwillighet wederbörl. måtte afstrafas. På tilfrågan hwilka de woro som sig såledz emottsatt? Sw. sokneskrifwaren att alla det giort, då honom befaltes at utnembna några wissa, en i sänder; då han angaf Nilss Olsson i Wijken, hwilken bekiende tidernes swårigheet och at han nyligen kommit at utlösa et hem:n, så at han *intet* hafft råd, det har hela tijdhen varit så många utgiffter med et och annat. De andra af allmogen hade och sagdt at dhe *intet* kunde gif:a dhem uth, men ingen kunde han specificera.

Allmogen tilspordes dy om någon wägrar sig desse *peningar* utgifa, då alla närwarande der till sw:de Neij. Hwarföre befaltes honom det någon specificera, då han nämde Pär Olsson i Östlien, som i fiohl nekat gif:a uth Rye-p:garne och dessutan welat på honom med stören, då han med Nilss Olsson war [fol. 415v] hoos honom; dher till Pär Olsson nekade och dy hördes Nilss Olsson som intygade det han med sokneskrifaren wore hos Pehr at utfodra någon rest, och som Pehr stod på timbringen och *intet* wille betala, hade sokneskrif:aren sagdt han wille gåå till fähuset, \men Pehr swarat/ du skall låtat blif:a nu, om du giör det, skall iag wijsa dig annat. Pär Olsson nekade sig welat giöra dhem något ondt, uthan lof:at betala då han finge medell. Befal.m. frågade huru det kommit till at Ryep:garne stått inne för några åhr. Länsman sw. at de nu äro betalte wid sidste stembningen. Allmogen föregaf at de *intet* blif:it kräfde, men dher emot wijsade dhem länsman, att han så offta befal.m. Curj kommit han pålyst dher om.

2.) Med skåttpengarnes clarerande skall allmogen wijsa en lijka geensträf:igheet, som befal.m. klagade, hwar till allmogen frågades orsaken, då en dehl swarade sig *intet* blif:it krefde, en dehl tilstodo at läsman läst up ordres dher om, men de hållit före at de borde dhem slippa, efftersom den som skiuter en biörn får både huden och kiöttet och haf:r så[le]dez betahning nog. [fol. 416r] En dehl och som skutit biörnar haf:er *intet* begiärt för omaket. Fändriken Holmer berättade, att han war på kyrkowallen då länsman om skåttpengarne påminte, dem allmogen då sagdt sig gierna willia slippa. Nilss Olsson i Wijken sade att det är fattigt folk, en dehl har råd gif:a uth, en dehl och *intet* till bästa. Anders Sporre och Jöns i Hålland sade sig för dhen biörn de skutit begiärt, men *intet* fått skåttpen:gar, fast uthräkning war skedd.

Befal.m. begiärte at en sådan motsträf:igheet måtte alfwarl. ansees, ty så länge som allmogen ej erhållit befrijsse för desse och Ryepen:garne, måste dhe dem ärläggia och \at/ *intet* hoos dhem \står/ om dhe skola gåå uth ell:r ej.

Dherföre warnades allmogen på det alf:arsamaste för sådant sig at wachta och med hörsamheet effterkomma hwad som Kongl. M:tz. befallningzhaf:ande till Kongl. M:tz tienst påbiude, dit de och utfäste och lof:ade. [fol. 416v]

20. Upböd Christen Hindersson i Mörssell dess fädernes inlöste hem:n ibidem, 1 g.

21. Det sökte wähl på Anders Månssons wägnar i Lijen, Pär Olsson ibid. om några pen:gar som Anders Månsson skall försträkt sin brors son And. Sporre i Nyland, till 29 d. s.m:t, dhå äntel. And. Månsson och Sporren förentes, det Anders Månsson effter förre aftahl gif:r sig hoos Sporren, dess brors son till sytning, dher emot han och niuter dess egendom effter dess död, och skall Sporren wäl föde och fohla Anders Månsson, och hederl. låta komma til graf:en, skolandes länsman med tolfman Hemming i Hålland inseende haf:a dher på at Sporren honom redel. hantherar.

22. Ehuruwäl at tolfman Lars Olson i Brattlandh d. 24 octobr. 1696 af Olof Jonsson ibid. inlöst half:a hem:t Brattland, för 37 d. 8 s.m:t, det han och lagl. har 2 g. upbudit, jembwäl och hemmanet hehl förfallit emottagit med stoor bekostnadt i dhenne swära tijden förbättrat, hwarföre han det samma ej wille afträdha. Dock emedan Olof Olsson [fol. 417r] i Wijk på dess fästermöes Kirstin Nilssdåtters wägnar, hwilken är Olof Jonsson till det tridie slächt och såledz i bördh, haf:r intra fatalia effter det 27 cap. Jord. b. L.L. detta kiöp klandrat, dhy bör Olof Olsson framför Lars Olsson, som obördig är, dett half:a hem:n tilträda, när han först betalt Lars Olsson dess utlagde pen:gar 37 d. 8 s.m:t, så och all dhen melioration och förbättring han dher å giordt haf:r, så at för än honom det till fullo haf:r åthniutit effter gode mäns wärdering, bör han hem:t ej af trädha. Hwad Lars Olsson på Sigrid Olssdåttter kostat bör honom apart förnöijas.

23. Det wille wäl rätten afsluta saaken emellan Östen Skutberg ifrån Sää och Pär i Biörnenge med Jon i Tegom, om den lapp *benemnd* Mats Tomsson dhe gif:it lof på skogen, hwar medelst på dheras afradzland han giordt skada, til hwilken ände Skutberg hade wittnen Nils Hålfast och Jöns i Hålland med sig, men som de ej wijdare af detta wiste, än att lappen detta för honom sagdt, dy kunde de ej höras för än lappen kommer tilstädes, som til nästa ting skee bör. [fol. 417v]

25.[!] Öf:r dhen åwerkan som Anders Olsson och Anders Andersson i Wallom skola tillfogadt Olof Pärsson i Forsse på fisket i afradzlandet, blef dhänne gången uppskutit, emedhan drag. Åkerman som wittne i saaken ej war tillstädes.

26. Attesteradhe nämndhen och närwarande allmogen dätt Jöran Pärsson i Uppland, dr. Jon Åhman och Hendrik Christensson i Byom hadhe förl. d. 6 octobr. på skogen of:an Mörssell emot Bratteggen fast tagit en från lijfcompagnie förrymd dragoun Oloff Frisk benämnd, hwilken sedhermehra förra wekan är på krijzrätten till döden dömd, som h. fändrick Holmer berättade, anhållandes desse karlar, att som de här wid hafft stort beswär och dhenne dragoun fölgdt öf:r 2 mijl till skogz innan de honom ärtappade, att dherföre niuta dhen wedergjällning, hans K. M:t allernådigst förordnadt, hwar om dem lembnades högre handen i underdånigheet att sökia.

27. Uthlofade Nilss Olsson i Wijk till brofogden Raal Rase betala dess återstående brofogde tull, nekades enständigt ha [fol. 418r] wägrat dhem till *sockenskrifaren* betala, utan påmint, att så som h. gen. majorn och landzhöfdingen Fröligh på 1695 åhrs landzting dhem lof:ade böcker på all deras utgift, hwilka de och nu fått, men der uti finnes all annor dheras utgift, och *intet* brofogdelönen, dherföre har han hördt det allmogen för dhen samma skulle wara frij. Honom med den öfrige allmogen sades, att så länge brofogden effter förra förordningen bör wara måtte han niuta sin löhn, men willia de blifa honom qwitt åligger dhem hoos högra handen dher om ansökning giöra.

28. Mårten Stensson i Bräcken kärade till dess hustrus målsman Knut Nilsson i Mörwijken, om en kiettell på hennes arf fallit och blif:it såldt till fältwäbel Örn för 6 ort, dhen han fodrar åter, dher till Knut nekade, säijandes sig ej warit hennes målsman, uthan allenast som god man på skifftet. Pähr i Biörnenge berättade det han ej annat kunde sig erinra, än att Knut sålde kiettelen till Örn för 6 ort, men han nekade. Mårten mente at Knut lär willia detta afdraga [fol. 418v] för de lägersmåls bötter hans hustru fältes till, som Knut honom för swarat, men det hade Pehr i Biörnenge betalt, för någon boskap han hade öf:r sommaren, det Lars i Hålland intygade. Och effter arfzlängden ej war wijd handen dy skiötz detta upp till nästa ting.

29. Förehades hållen husesyn på Edzåsen 1 t.l. skatte, tildelningz hem:n för leutn. wijd h. öf:rstens compaignie, hwilket Jon Hindersson effter swärfadren en tijd har åbodt. Fehlachtigheterne pröfades till 39 d. 7 s.m:t, för hwilka hans Kongl. M:t förbehöltz dess säkerheet i jordhen efftersom och hem:t tillförne är uppbudt, då swågrarne Erik Olsson i Eggen och Håkan Olson förbehöllo sig på deras hustrurs wägnar deras andehl i jorden, effter de äro 4 systrar dher till ärf:ande, haf:andes Jon Hindersson allenast 1/4 part, uti ett tunnel. Hwarföre warnades dhe at tilse på hwad sätt hem:t må till rätta komma, i widrigt fall lär hans M:t kiennas dher wijd, efftersom och Jon Hindersson ej skall altid med uthlagorne wara richtig, så att dher Jon Hindersson ej skaffar säkerheet till Thomas mässo, för hemmanetz häfd, kan han der wid ej bibehållas.

30. Dhe 49 d. 25: 8 s.m:tz fehlachtigheeter som [fol. 419r] funnes wijd Olof Jonssons hem:n Kåhlåsen 1 1/3 t.l. skatte och 2/3 t.l. crono, tildelt munsterskrif:aren wijd Bergz compaignie, dömdes skatteägarna Jon Pärsson, samt Anders Ersson med And. Jönsson inom 3 åhr at bättra. I medlertijd förblif:r deras skattejord Kongl. M:t till säkerheet, för dhen byggnad på cronodelen brister, dhen de jempte skattejorden brukadt, och upbuden 1 g:n.

31. Till ödhmiuk hörsamste föllie aff h. baron gen.majorns och landzhöfdingens remiss d. 1 septembris, att ransaka om Segerdals afradzland, det Daniel Jonsson i Röo will uptaga till 1/4 dels hem:n, efftersågz i protocollen och fans redan wid sidsta ting dher om undersökt, och effter 1664 åhrs skogzordn 2 § det till syn utstält, om sådane lägenheter äro, att hem:n der uptagas kan, hwar till länsman med tolfmän Jon Jonsson i Konäs och Bengt i Bärgom förordnades.

32. Allmogen till rättelsse, blef på h:r kyrkioherdens begiäran upläsen Kongl. M:ts resol. d. 21 oct. 1686 att de skola prästegårdarna wid macht [hålla], som däm tilsades effterlef:a. [fol. 419v]

33. Förehades boskapslängdhen. 2) Med förmedlingarne war samma bescaffenheet som för lidit åhr. 3) Gierningzmen woro här inga. 4) Bränwijnsbrännerijet kunde ingen sig antaga. 5) Tienstelösa woro här inga för förl. åhr förutan Anders Simsson i Renberg, hwilken sidsta ting för lösdrifare förklarades till dragoun, men då straxt gådt öf:r till Norrie, men skall nu kommit igen och hålla till i Medstuf:an och der tagit tienst, men effter han för är förklarad för lösdrif:are och up i fiällen på gräntzen han ej lär giöra något godt, dy skulle han tagas som för är sagdt.

34. Såsom Pär Olsson i Dufwed, Pär Pärsson i Sundzwallen och Jon Estensson i Tegom skola innehaf:a et cronones afradzland, ben:d Gullfinsdalen utan afgifft, dy blef de förhörde huru der med wore bescaffat, förklarandes sig Pär Olsson at de derföre ingen afrad ärläggia, uthan det från lånplige tijdher under sine hem:n brukat. Det war för en tijd sedan såldt från Duf:e till Eggen, men Pär Olsson löst det igen för 6½ R.d. dem de andra jempte honom betalte, och dherföre nyttiat det med honom, fåendes dher tilhopa 6 lass höö, af myr- [fol. 420r] och engeshöö; öf:r hwilken slått Pär Olsson i Duf:e sade sig haf:a kiöpebref och dom. Fördhenskull upskiötz här med till nästa ting att då be:t bref framskaffas.

35. Länsman Hans Månsson beswärade sig, att förl. pingestijd då han effter \befallningmans/ ordres skulle för lappen Torkel Olsson förrätta execution hoos Jöns Larsson i Gråsiön, haf:andes med sig i följe tolfman Jon Jonsson i Konäas, med Olof Olsson och Johan Jonsson ibid. samt Åke Jönsson i Engh, hade Jöns warit i Kåhlåsen dijt han sände en karl effter honom, ståendes han med dhe andra på gården; då Jöns kom förstod han wäl ärendet, satte så

bössan utom gården wid badstuf:an, det länsman ej afwiste, frågandes länsman när han kom på gården hwad han wille. När länsman sagt sitt ährende, fohr han till wäggen effter skjidspiutet, och så omkring gårdhen till badstuf:an dher bössan stod, hotandes och undsäijandes dhem \med spänthe bössan/, att om en skulle röra ett håår ell. gåå honom förnär, skulle han lägga dhen neder, och när länsman gick till boskapen hade Jöns sworit till, att han skulle liggia der om han dem rödde, och måtte altså länsman med dhe andre, med oförrättade saker [fol. 420 v] fahra heem igen. Straxt effter skall och Jöns fahrit öf:r till Norrie med hustru, barn och all sin boskap, derest han nu skall sittia straxt inom gräntzen på ett boställe, kyrkioherden på Snasen tillhörigt, Gundalen bend:t. När han rest bort och hwem hafft hans boskap emedhan han in på sommaren först skall hämptat honom wiste ingen, aldenstund hans näste grannar från Kåhlåsen, Eng och Gråsiön ej woro här, allenast Christen i Böhle berättade, at han *intet* hört af honom sedan länsman war der. H. fändrik Holmer refererade att Jöns har måst warit hijt i sommar effter dr. Matz Törn klagadt det Jöns fixerat honom öf:r med sig till Norrie och Gundalen, hwilken dr. sedermera godwilligt nyligen igen kommit, och berättas det Jöns medh hustru der boor, haf:andes af prästen sin föda, dessutan skall der och wara Jon Grelsson i Kåhlåsen, som i wåras rymde öf:r sampt Jon Olsson ib:m, hwilken för någon tid sedan gådt här ifrån, haf:andes alla af prästen deras föda, efftersom der *intet* annat folk bor, ej heller är der någon åker, det samma sade och länsman at han hört berättas, han med nämnden wiste och betyga at desse karlar woro alla elaka sällar, särdeles Jöns Larsson, hwilken [fol. 421r] i sidsta fäijde rymde öf:r och när de norske komo in, han dhem ledsagadt, sedan och för några åhr tillbakas, drog han öf:r och hölt till i Norrie några åhr.

Så att fördenskuil befal.m. påminte, att noga achtning borde skeep, att Jöns nu wijd desse tijdher ej må komma in ell. lijdas i landet, efftersom han är en öf:rgif:en sälle, som snart torde giöra någon skade, hälst han med skjidlöpande om ~~winteren~~ \somaren/ och elliest till foot om winteren kan komma fort, om han[?] icke hos högre handen för fogelfrij kunde förklarar, aldenstund ingen kan elliest honom fånga, det och nämnden och allmogen intygadhe. Och emedan det fans efftertänkeligt det 3:ne sådane bof:ar rymdt här från och satt sig neder wid gräntzen niutandes af prästen deras underhåld; dy skulle detta med ransakningen h. baron, gen. majorn och landzhöfdingen underställes huru med \dem/ må tillåtas procederea i fall dhe komma öf:er och ej med gode willia låta fånga sig. Allmogen tilsades alfwarl. at ingen dhem må hysa uthan heller fasttaga och till länsman försända, dher till hwar och en sin högsta flijt, och hielp skall använda, wijd straff tillgiörandes. [fol. 421v]

36. Uppbödz Lars Olsson i Hållånd dess fädernes hemman ibidem, af syskonen dels inlöst dels ärffdt, 1 g.

Uppböd Nilss ifrån Ottsjö 2 g. dhen dehl i Nylandz hem:t han af Jöran Erssons enkia sig tilhandlat d. 17 febr. a:o 1698.

Ting 16–17 maj 1700

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:21a, fol. 194r–211v, ÖLA. (Renov: E XI e:3818 s. 825.)

Anno 1700 [d.] 16 och 17 maj höltz ordin. laga ting med allmogen af Undersåkers pastorat, närwarande häradsfogdhen wälb:de Bertold Alander och nämnden.

Nilss Hindersson i Byom
Jöran Pärsson i Uppland
Nilss Nilsson i Stamgiähl
Olof Pärsson i Forsse

Hämning Jonson i Hållånd
Nilss Olsson i Wijk
Jon Olsson i Dufwed
Gunnar Pärsson i Jerpen

Olof Pärsson i Krook
Jon Jonsson i Konäas

Erich Andersson i Harbösta
Bängt Månsson i Bärjom

1. Uthi Lars Olssons ställe i Brattland och Olof Larssons i Bratteggen antoges Erich Andersson i Harbösta och Oloff Pärsson i Krook, som aflade deras nämдемans eedh.

2. Såsom Pär Nilsson i Hålland och Kierstin Jonsdåtter bægge tilstodo det lägersmål som länsman dhem anklagade före, men kunde icke förmås att ächta hwarannan, dy sakfåltes dhe effter Kongl. M:ts resolution 1693, han at böta 40 m:k och hon 20 m:k s.m:t och ståå uppenbara kyrkioplicht, dessutan skall och Pär Nilsson effter Kongl. resolutionen 1697 åhrl. til dess barnet kan sig födan tienå ärläggia till dess underhåld 3 d. s.m:t. [fol. 194v]

3. Visiteuren Sven Tideman angaf hurusom han blifit warsse, det Hendrick Jonsson Tegom hade tullen förbij practiceradt något godz till Dufwe, och dy hade han der effter ransakadt och funnit hoos Pär Jonsson uti en hööstall 1300 aln lärfft ell. grofft blaggarn, 1½ pund humbla, 1 st. stoor elgzhud, 2 st. bockskin unga, 15 aln walmar och 2 *pund* lijn.

Hendrick berättade at dhen dagen kommo fählemånnen mäst, och dy medan han satt hemma och drack, hade qwinfolken om natten såndt en gosse föruth med lasset, hwilket honom owitterligt war, och han rest tullen förbij, på hwilket lass allenast warit 1300 aln blaggarn och 1½ *pund* humbla, men det öfrige godzet kiendes han intet wijd. Pär Jonsson betygade, det han ej heller afwiste, af hwem eller när, detta godz är dijt kommit, emedan och huset hwaruti det leget warit olåst, som Tideman och biföll, och åndock man gjorde sin flijt att fåå igen råtta ågarna till altsammans, så kunde det dock ej skee.

Blaggarnet och humblan hade Hendrick emodt borgen åf Pär i Biörnenge/ fått uth, men bad nu för sin medellösheet skull om förskoning. [fol. 195r]

Resolutio Såsom utaf det godz visiteuren Tideman öf:erkommit hoos Pär Jönsson i Dufwe uti dess olåste höboodh, Hendrick Jonsson i Tegom allenast wederkienes 1300 aln blaggarn wårderat för 5½ d. s.m:t [å] 100, så och 1½ *pund* dale-humbla å 1½ d:r s.m:t *pund*, hwilken tullen förbij warit practicerat, dy blif:r det i förmågo af Kongl. M:tz förordning för gråntzetullen för confiscabelt förklaradt, \och der Hendrick ej är solvendo bör löfftesman Pehr i Biörnenge det umgiålla. Vide n. 31 infra./ Sammaledz och de öfrige sorterne som Hendrick ej welat kiånnas wijd, nembl. en elgzhud wårderat för 2 d. s.m:t, 2 st. rissbijte skinn å 10 ör. s.m:t, 15 aln wallmar å 4 ör. aln, 2 *pund* lijn å 1 d:r 21: 8 s.m:t st.

Af samma beskafenheet fans och det såågblad hwilket Oloff Olsson i Wijk welat tullen förbij utföra och Tideman öferkommit, derföre och det confiscationen wår/ underkastadt och wårderadt för 2 d:r s.m:t.

4. Tullnåren wålb:de Petter Fræstadius föredrog, hurusom förl. winter han erhållit effter-råttelsse om något godz, som tullen skulle warå förbij fördt och hoos Olof [fol. 195v] Pårsson inlagdt, hwarföre hade han fahrit tijt och då war Olof intet hemma utan i Norrie. När tullnårn frågade om der war tijtkommit något godz förbij tullen hade hans folk swarat nej, utan det de haf:a sielf:a det voro inom låst, dherföre ransakade tullnåren och fant i en höbod under hööet 2 halftunnor smör, en 2 åhrs elgzhuud, och 6 st. rissbijte skinn, hwilket alt som tullnåren hördt, skall tillkomma Lars Olsson i Hålland, hwilken nekade sig åga det samma.

Men Olof Pårson i Forsse påstod det ware sitt godz, hwilket wid hemkomsten han hade tullnåren förehållit och begiårat fåå det igen, smöret hade han tagit i betahling, 1/2 t:a hoos And. i Tångböle och 1/2 t:a hoos Pål i Nordhallen, sammaledz och bockskinnen, men elgzhuden stådt i en graf, der han och gaf ett skått på diuret, haf:andes han årnat på marknaden förýttra smöret, och dy intet tagit det med sig till Norrie, ehuruwål han effter sina 3 hästar intet lass hade. Tullnåren påstod åndå att det war annat godz, och att Olof intet för ån

nu hade angif:it det wara sitt, med begiäran att [fol. 196r] han måtte utsäga ägaren, i widrigt fall lär han med skiäl der till blif:a öf:rtygad, men Olof Pärsson nekade ändå, och såsom det fans nödigt at höra Olof Pärs gårdsfolk, så och de bönder han skall köpt smöret af, fördhenskull upskiötz saken till nästa ting, att dhe måge inkomma.

5. Nils Anderssons fodran i Kiösta och Altzens s:n 5½ d. s.m:t inteknades i Carl Nilssons hemman i Sää, honom till all giörlig säkerheet.

6. Öfwersteliutnanten wälborne h. Bengt Ribbing angaf, hurusom 2 dagar effter sidstl. Gregorij marknad, då hans drängiar woro till Blekåsen, de mött Olof Jacobsson i Totten och Per Jonsson i Lijen, och som de hafft med sig en b:d And. Skåre, hwilken för några åhr sedan fått afsked härifrån och dragit till Norrie, hade drängen Olof Matzon sagdt till Pär Jonsson, om det icke war en bagge han hade med sig, då Pär Jonsson swarat näij, och Skåren i det samma stijgit bakom Pähr, men när [fol. 196v] drängen andre g. frågade, hade Olof Jacobson swarat, det är en bagge. När nu drängen wid heemkomsten det omtalade, skickade h. öf:rstl:n straxt bud dher om till länsman, som lät der [om] gåå bref hijt till Undersåker, men det hinte honom ingen, uthan är han således kommen öf:r till Norrie, sedan han så fått passera fritt genom landet, och om ett och annat till Norrie bringa kundskap.

Desse bönder förklarade, att den gången lågo de om natten hoos Nilss i Wijken, och när de om morgon kommo på siön, hade Nilss Torkelsson i Glösa, dhem hint och hafft Skåren med sig, fölliandes dem till Kiösta, derest han och Skåren gådt in hoos länsman, men de ute på wallen hwijlat sina hästar lijtet och så kiört sin koos. När de kommo till Blekåsen hade Skåren hint dhem, och iblandh anat de talat, hade Olof Jacobsson honom tilspurdt, om han finge få fritt passera, hwar på Skåren gif:it till swars, iag har ährligen kommit hijt in, så må iag och ährl. komma här ifrån, han hade här i landet fodrat upp sin gjäld och alt folk kiende honom, haf:andes [fol. 197r] han wijdare fölgdt dhem till Ähre kyrkia, och der skildz från dhem, hwem sedan fohlat honom fort wijste de intet. Olof Olsson i Brattland berättade, at när länsman begynte låta slåå effter honom, hade Skåren tagit wägen söder om Kall siön, hwar effter han sedt Sparren. På tillfrågan, hwij Pär Jonsson nekade, då h. öf:rsteliutn:s dräng honom titalade om Skåren? Sw. at såsom han war swänsk född, hade och slächt här i landet, så kunde han intet hålla honom för bagge.

Desse bönder, så wäl som hela allmogen förehöly allfwarl. huru illa det är att låta någon opassad framkomma, och at dhem som der med beträdes, lär ett swårt straff haf:a att förwänta. Elliest detta måhl angående, så kan det eij slutas, för än Nils i Glösa och länsman i Altzen blifwer confronterade.

7. Öf:rste wälb:e h:r Bengt Ribbing påminte hurusom på cronohem:t Gråsiön upp i Kall sockn in emot gräntzen sig nedsatt en karl And. Peruk benemd hwilken för warit dragoun en lång tijd sedan, men icke wist huru han [fol. 197v] kommit dher ifrån. Denne Peruk skall wara en ilak sälle, och esomofftast fahra till Norrie, hållandes h. öf:rst.l. före det icke wara rådeligit at han wijd desse tijdher der må blif:a sittiandes. Huru han på detta cronohem:n kommit, wiste ingen, uthan förmente nämnden at han sielf tagit possession dher aff. Hwarföre slötz at han skulle hämptas fram till befallningzman, och fås om det ena som det andra examinerad blif:a.

8. Begieradhe h:r öferste-l. at såsom dr. Mårten Brask hwilken här till brukadt cronohem:t Romo emot löfftes män, och nu måtte det qvittera och föllia med marchen, at löfftesmännen måtte hemmanetz ansvar sig åtaga. Gunnar Pährsson i Jerpen med Erich i Ottsiö som caverat, anhållo att slippa answaret, sedan de hem:t fulbyggt, hwilket eij kunde resolveras öf:r, för än hem:t synadt blif:r, till hwilken ända det i sommar bör synas, och nu innewarande åhr är derpå landboo. [fol. 198r]

9. Upwisade rustmästaren Jöns Colling det contract han d. 22 martij sidstl. hade giordt \med Pär Aronsson/ om dess boställes Rista och däss häfd och byggnad, som tilstodhz af bägge. Denne Pär Aronsson hade 4 st. koor, förutan småboskap, så och en häst, börandes nu i sommar detta hem:n honom tilsynas.

10. Emedan Pär Månssons enkia i Stamgiäl skall illa sitt hem:n häfda och bruka, och ej mechtig wara det uprätthålla, dy effter 27 § i Kongl. husesyns ordn. warnades hennes slächt at see hem:t före, som nu blif:it upbudit 3 g:n.

11. Oloff Pärsson i Forsse med Dufwe byemän kärade till Anders Olsson och Anders Andersson i Wallan och Åhre s:n öfver det intrång de skola dhem tilfoga uti deras taxerade afradz-fiske Ån och Kiösiö, påståendes för det samma på dhem laga plicht. Anders Andersson sade sig intet wijdare gåå än synebrief:et af årh 1681 d. 30 junij tillåter, af innehåld, att Wallan i anseende till [fol. 198v] den ymbinge slått och \til/ lydande fiske är skattlagdt för fierdels hem:n inom fölliande råmärken, nembl. på Tångböhle sijdan till kiällan wästan wägen, så till elf:en som utur Wallans siön rinner i Tångböle siön, emot Handöls sijdhan i en öö mitt i siön till Halsnässet och så i elf:en, som kommer wäster uhr fiällen, etc. uthom hwilka märken Anders sade sig intet haf:a gådt. Olof i Forsse påstod att elf:en som löper utur Wallan i Tångböle siön, kommer under Åsens fiske, och i samma elf lijda de största skadan, i dy att Wallans män boo när dher in till och der alt stadigt fiska, så att när Duf:e män komma tijt fåås ingen fisk. Anders påstod, at som samma elf är dem emellan en skillnad, det måtte han och niuta hälfften af fisket, hwilket och wid skattläggningen honom och hans granne blifit lof:adt och de här tils brukat, dhet och länsman, som den gången warit med, wiste betyga. Kunnandes och icke Duf:e män neka, det iu Wallans män altsedan här i elfen med dem fiskat. Klagandes Anders at ingen dem det wägrat [fol. 199r] för än Olof i Forsse kom i lag med Duf:e män. Olof insisterade, att emedan Landwärkz slått, som hörer under Kiösiö fiske ligger längre uth, det måtte då elf:en som inom är belägen höra Duf:e män till. Länsman förklarade, att det så är, men samma slått blef Duf:e män effter afradzbref:et förbehållen, och skillnaden satt i elf:en, derest Wallans åbor skulle haf:a half:a fisket, det dess utan de ej haf:a så särdeles.

Af 1666 åhrs afradzbref så wäl 1667 åhrs confirmation fans intet förmält om denne elf, utan allenast om Kiösiö och Åhnns fiske, som äro siöar. Olof Pärsson sade, at till Wallan äro 2:ne st. siöar dess utan, Grässiön och Herssiön, hwilka berättades wara små kiernar, och af ingen särdeles fisk, Wallan woro och en swår ort, der sällan fåås säd, uthan måtte bönderne där sig föda af boskapen och fiskiande, och dessuthan kunna dhe intet beståå; men Duf:e och Forsse män haf:a fiskerijen nog och der hoos godh kornjord wijd byen. Detta ärendet blef af nämnden öfwerlagdt, hwar wijd påmintes det Wallan war crono, som med afradzlandet, hwilket och crono är, kommer at [fol. 199v] twista, hwars afslutande till högwälb. h. baron gen.majorn och landzhöfdingen hörer, och dy blifwer och detta dijhän i krafft af Kongl. M:ts för[or]dning ödmiukel. remitteradt, niutandes Walloms byemän imedlertid deras g:l. häfd i fisket tillgoda.

12. Uppå capiteins wälb. h. Michel Plantingz wägnar kärade länsman Hans Månson till Jon Pärsson och And. Ersson i Kåhlåsen, först för resterande utlagor och sedhan för huseröta, för hwilken dhe wid sista ting äro dömde till 49: 25 öre s.m:t. Jon Pärsson kunde för oföhre ej comparera, men Anders Ersson bewisade, at han dess utlagor clareradt för 1699, jembwäl och måst för Jon Pärson betala 6 d. s.m:t, de huus som på honom komma hade han reparerat, men Jon intet, effter som han har hwarken koo ell. häst, och dy beklagade Anders, det han för honom måste all tunga med skiutz och annat draga, hwarigenom han och blifwer utmattad,

begiärandes dy at få bruka de 2/3 del. crono som i detta hem:n [är] och dem jempte 1/3 t.l. skatte få till sitt ena tunl. inlösa.

Detta hem:n fans [fol. 200r] beståå af 2 t.l, ett t.l. hade And. Ersson inlöst af Jon Jonssons datter, det andra t.l. woro 2/3 del. crono och 1/3 del skatte, hwilket t.l. Pär Pärsson åbor, kommandes det 1/3 t.l. skatte effter tingzdomen 1699 in febr; Salmon Olssons barn till. Att Jon Pärsson illa häfdade cronodelen det wittnade nämnden, men deremot war And. Ersson en fljigtig och behållen bonde, så att befal.m:n wille honom cronodelen uplåta at häfda, dock som innewartande åhr ingen ändring här uti skeep kan, måtte And. Ersson til hösten derom, så wäl som de betalte utlagor, instämma dess granne Jon Pärson.

13. Opbödh Jöns Anderssons måg i Gröttom, And. Ersson 1 t.l. i Kåhlåsen och Kall s:n, 3 g:n, köpt af Erick Nilsson för 24 d. s.m:t efter köpeskrifften d. 26 januarij 1698 och det med förbehåld af Kongl. M:t höga rätt, effter And. Ersson är obördig, hwarföre måtte det hans Kongl. M:t i underdånigheet heembiudas, warandes det tilldelningz hem:n för munster-skrif:aren wijd Bärgez compagnie, bestående af fråstländ åker effter det ligger ibland fiällen, och fåås [fol. 200v] der sällan \moget/ korn, har tarf:elig eng af myrslått, godt fiske och mulbete, skog till alla tarfwer och qwarnställe samp[t] diurfång.

I lijka måtto anhölt Anders Ersson at fåå lösa det 2/3 t.l. crono i samma hem:n, biudandes därföre 16 dal. s.m:t och högre pröf:ade nämnden det eij wärdt wara, ell. wille någon gif:a, hwilket högre handen ödmiukel. underställes, efftersom och på det sättet detta hem:n som mycket förfallit är, kunde för sig komma, hwilket at uprätta Anders Ersson duchtig finnes.

14. Förelades länsman och Nilss Bängtsson med Anders Sporre i Nyland wijd 3 d. s.m:t wijte, 5:te dag pingst sig att inställa wijd dhen dem emellan utstälte sexmanna synen, dheras ägoskillnad angående.

15. Olof Olsson ifrån \Wijk/ hwilken d. 30 octobr. sidstl. genom dom har igenwunnit i börd half:a hem:t Brattland ifrån Lars Olsson, beswärade sig dheröfwær huru han Olof Jonsson, hwilken på samma hem:n sitter, eij allenast will afskiära honom något af den dehl, Lars Olsson hafft och Olof Olsson inlöst, uthan [fol. 201r] skall Olof Jonsson jembwäl willia förbyta åkrarne och tiltråda de stycken Lars hafft och wäl upbrukat, men dher emot lembna Olof Olsson, dem som han, Olof Jonsson, wanbrukadt, efftersom och Olof Jonsson illa skall sin dehl häfda, emedan han inga creatur äger, för hwilken orsak Olof Olsson allan tungan, så med skiutz, breflopp och skantzarbetet måste undergåå, begiärandes dher uti rättens handräkning.

Oloff Jonsson sw. att dhen åker han igentagit woro hans, dhen han utaf wänskap tillåtit Lars Olsson att bruka medan han der war, men nu wil han haf:a den igen, hälst de 5 r.d. som än på hemman köpet återståå, Olof eij will betala.

Olof Olsson inlade Lars Olssons köpebref på 1/2 hem:t utaf Olof Jonsson d. 24 octobr. 1696 för 37 d. s.m:t, upbudit d. 16 febr. 1697 och d. 22 octobr. 1698, hwilket köp Olof Jonsson bestridde, efftersom 1/2 gården mehra war wärd. Sedan inlade Olof Olsson det sytningzbref, som Sigrid Erssdatter gif:it Lars Olsson d. 22 octobr. 1698 på dess andehl i Brattland, hwilken effter häradzdomen d. 16 febr. 1698 sig bestijger till 46 d:r 16 ör. s.m:t och säkerheet derföre i hem:t, men [fol. 201v] der på hade Lars Olsson allenast betalt till Sigrid 9 d. s.m:t, hwilka 9 d. jempte 40 d. 16 ör. s.m:t för half:a hem:t uthgifne, Olof Olsson hade Lars betalt, effter qvittencet, som nu jembwäl tilstodz. Hela hem:t är 2 och 2/3 t.l. hwilket effter nämndens intygande 2:ne åbor tåla kan, hwilka der och altid settat. Af Lars Olssons köpebref på 1/2 hem:t kunde det icke finnas, att Olof Jonson det underskrif:it, uthan allenast 3 st. det attesteradt, af hwilka 2 st. äro Lars Olssons skyldemän. Sedan hwad dehlningen angår, så är wijd Lars Olssons anträde den icke richtig för sig gången, uthan de tagit effter behag, detta blef med nämnden öf:rlagt och resolverat.

Att såsom Olof Jonsson påståår half:a hemmanet Brattland mehra wara wärdt än 40½ d. s.m:t som Lars Olsson och effter honom Olof Olofsson derföre welat gif:a, dy bör det utaf nämnden wärderat blif:a d:r s.m:t [!] aldenstund för dess stoorä wanbruk det ej nu har kunnat skattas och emedan uti åker och andra ägor ingen rätt jembning är skedd, dy bör dhen med första af 4 gode män wärkställas, så at hwar och en får sin andehl emot skatten, blif:andes [fol. 202r] för Olof Olsson 1/2 hem:t upbudt nu 3:de g:n. Anbelangande beswär med skiutz och annan tunga, så bör Olof Jonsson den med Olof Olsson lijka till hälfften draga, ell. och effter mätismanna ordom sådant wedergjälla.

16 Upböd Christen Hindersson i Mörszell dess faders inlöste hem:n, 2 g.
Opböd Lars Olsson i Hållund dess inlöste fädernes hem:n ibid. 2 g:n

17. För Olof Olsson, åbo på cronohemanet Öfwer Konäs, caverade Lars Jonsson i Hwassnäs och Jacob Jonsson i Ytter Konäs, för hemmanetz häfd och bruk, med förbehåld, att dher Olof Olsson ej will bättra sig med byggiande och annat, willia de haf:a sin hand igen ell. och hem:t med annan åbo försee, och såsom desse löfftesmän pröfades solvendo, dy dimitterades Jon Anderssons arfwingar i Bärjom för deras wid besagde hemman gågne caution, så at de det ej wijdare skola ansvara.

18. Utlof:ade allmogen betala sokneskrifaren Flodal för fracht af qvittance böckerne hijt up, 1 öre s.m:t til mans, Mörszell redan betalt. [fol. 202v]

20.[!] Christen Olsson i Böhle fodrade wäl effter en lista på dhen egendom hans swåger frambl. Swän Jonsson effter sig lembnat, dess hustrus andehl. Men såsom Erik Andersson i Hårbösta dher emot inlade Christen Olssons egit qvittance d. 11 april 1693, at han dess hustrus 1/3 part, af besagde löösören undfått, hwilket och i arfz-instrumentet effter Abram Jonsson i Konäas af samma dato fins infördt och utsatt till 5 d. 24 s.m:t, det alt af länsman och de flere som bytet öfwerwarit intygade haf:a sin richtighet, dy kunde häradsrätten Christen Olssons käromål här wid icke attendera.

21. Lars Olsson i Hållund och Kall s:n fodrade af Pär Pärsson i Biörnenge 3 korss-riksdaler som effter Pär Pärssons transport, han skulle taga, hoos frambl:ne Carl Nilsson i Såå, hwaruti som Pär warit honom hinderlig, at han samma pengar ej fick emottaga, när de honom budes, påstodh Lars Olsson att Pär Pärsson måtte honom samma 3 r.d. umgiälla. Pär Pärsson nekade icke till dhenne handell, men [fol. 203r] wille nu mehra [med] Lars Olsson intet haf:a att beställa. (Detta öfwerlades medh nämnden, som wiste betyga, att der Pehr ej hindrat Lars Olsson, hade han länge sedan haft dess pen:gar. Och dy)

Resolwerades. Att såsom hand bör hand föllia och Pär Pärsson hindrat Lars Olsson i dess betahling, dy böör han sielf ståå för dhetta, och betala Lars Olsson det han af honom bekommit hafwer.

22. Anhöllo Salmon och And. Olsson i Moo, med Olof Andersson och Anders Olsson i Nedergård, att såsom Summelssiön skall lyda till wästra Anians fiske dhe 1695 emot taxa antagit, det måtte Anders i Swedie, Hendrick Jonsson i Tegom och Pehr i Biörnenge der ifrån dömas. Swaraderne förklarade att Summelsiön ligger till Reensiö taxerade fiske, hvaröfwer de inlade 1669 åhrs afradzbrief, men dher uti nembnes allenast Reensiölandet, inom hwars märken tolfman Nilss Olsson sade sig ej annat funnit än det Summelsiön synes böra komma.

Af 1695 [fol. 203v] åhrs ransakning om Anians fiske, fans ej heller någon rättelisse ang. Summelsiön, men Kallbyggierne hade honom här tils brukadt. Och emedan Kall-byggierne ej

wore nögd med Nilss Olssons berättelse, dy skulle detta i 4 tolfmäns närwaro synas till hwars rågång det må synas närmast liggia, hwarpå slut föllia skall.

23. Såsom Mårten Pärsson i Uppland och dr. Jon Åhman lagl. af länsman stämde äro, för slagzmål, men ej comparerat, dy effter processens 2 § dömdes till hwar sin 1 d. s.m:t och nästa ting sig infinna.

24. Såsom Olof Jacobsson i Lund emot häradsrättens dom d. 16 febr. 1699 ej godwilligt betalt de 53 d. s.m:t för Lund gårdhen för än han der til trädde, resterandes än derpå 9 d. s.m:t däm Olof Jacobsson ännu wille afkorta för honom, hwarföre och för domqwal fältes Olof Jacobsson till 3 m:k s.m:t effter det 39 cap. Tings b; så och genstan betala Lars Nilsson dess 9 d. s.m:t, så och i expenser 1 d. s.m:t.

25. Aldenstund det arf, som Anders Olsson [*fol. 204r*] i Sällswäd fodrade af hust. Ingrid i Bärke effter dess farbror Markus Andersson, befans för 24 år sedan wara fallit och icke imedlertijd wederbörl. åtalat, dy i krafft af Kongl. M:tz resolution de a:o 1680 ansåg det för en förlegad saak, dhen Anders Olsson ej nu haf:a fog att åtala.

26. Angående den badstuf:a som Nilss Olsson i Nederwijk låtit förderf:a af eld, då han henne af Pär Pålsson lånat, så pålades han dhen till midsommar att förfärdiga, så och i expenser gif:a 3 m:k s.m:t.

Anbelangande den r.d. specie, som Nilss Olsson för Pähr Pålsson innehållit emot den hästehandel han med Pährs son skall giort i Norrie, och han ej fått intressera uti. Så emedan Pähr Pålsson till samma handell nekat, Nilss Olsson dhen icke heller gittadt bewijsa, fördhenskul åligger Nilss Olsson samma r.d. till Pär Pålsson genstan att återleverera. [*fol. 204v*]

27. Mårten Swänsson i Backen fodrade Knut Nilsson i Mörwijken och Pähr Pärsson i Biörn-äng om något arf, som dess hustru effter 1683 års längdh tilfallit, och hon ej utbekommit. Nembl. ett kittell för 6 ort, 1 d. 10 ör. s.m:t i kopparm., 1 d. 16 för qwarn och järnredskap, så och 4 d. som dess utan hoos Pehr insatte blif:it. Desse senare påsterne nekade Pär Pärsson intet till, men kittelen bestridde han aldeles. Mårten Swänsson hade ej heller om kittelen några bewijs, fördenskul kunde rätten ej wijdare graverä Pär Pärsson, än då han utbetalar de 1 d. 10, 1 d. 16 och 4 d. s.m:t, blifandes såledz Knut Nilsson i Mörwijken frij.

28. Opböd Nilss Jönsson 1/2 hem:t Stamgiäl utom börden inlöst, och dy med förbehåld af Kongl M:tz höga rätt, 2 g.

Opböd Nilss ifrån Ottsiö den dehl i Nyland 3:die g; han af Jöran Erss. enkia sig tilhandlat d. 17 febr. 1698.

29. Angående de 11 r.d. som Nilss Jonsson i [*fol. 205r*] Edzåsen fodrade utaf Olof Jonssons enkia i Suhlwijken, Lucia Jonsdåtter, föreentes parterna således, att 7 r.d. afkortas på Olof Jonssons jordepen:gar i Edzåsen, och utaf dhe resterande 4 r.d., betalar enkian till hösten 3 r.d. gif:andes Nilss Jonsson 1 r.d. effter.

30. Aldenstund Olof Jonsson i Stamgiäl blef wid sidsta ting dömd till Olof Pärson i Forse at betala de 100 aln lärfft med 4½ r.d. som dr. Hägg i Norrie för honom bor[t]stahl, dy sökte han nu sin betalning hoos Häggens broder Oloff Bäng[t]sson i Eggiom, af Häggens i hem:t innestående jordepenngar. Dher emot påstod Olof att Hägg för sin afresa till Norrie fått sina penngar fult uth, det han af ett hans qvittance wille wijsa till 16 d. s.m:t, men emedan \det/ hwarken war med wittnen verificeradt ell:r Häggz bomärke inunder, dy kunde det ej

attenderas, utan på dess anhängande lemnades Oloff dilation till nästa ting bätter bewijs sig att förskaffa. [fol. 205v]

31. På tullnärens begiäran, hördes och dr. Sven Forssman \och/ emedan tullnären berättade at han war den förste, som angif:it för honom om det smör etc. som i Forsse war inpracticerat, derföre kunde han som delator *intet* admitteras till eden, refererandes at dr. Elg och Forssman blef:o det först warsse, och så kom Forssman att tala dher om för tullnären hwilken straxt fohr tijt och godzet igenfann, men hwars godz det war, brodrens ell:r någon annans wiste han *intet*, kiöpandes Olof Pärsson myckit godz om året, det Forssman ej af weet, effter han mäst är borta. Tullnären sade, att då Elgh och Forssman detta för honom angof:o kunde han ej underlåta här om at ransaka.

32. Upplästes dhe Kongl. placater som wid Röden specificeras.

2.) Förehades mantalslängden.

3.) Contributions längdhen.

4.) På Undersåkers prästebord effter pastoris berättelse såås 8 t:r och i Kall 1½ t:a men Åhre och Mörssels prästebord äro för den frästlände jorden lagde till slått, som [fol. 206r] och nämnden intygade sant wara berättadt.

5.) Sokneskrif:aren niuter i lön af en dehl 8 ör. s.m; en dehl 6 ör. men får *intet* uth af alla, haf:andes den för 1699 stigit till 16 d. s.m:t.

6.) Profossen niuter 2 ör. s.m:t till mans af hwar bonde effter jordeboken.

7.) Färijeman sammaledz effter jordboken 3 kan. korn af hwar bonde i Åhre, Kall och Undersåker.

8.) Lijka så fiällstugumännen, 1 kan:a till mans af hwar bonde.

9.) Äf:en och brofogden.

10.) Löösdrif:are och organister woro här inga.

11.) Uplästes h. majorn von Wulfvens bref i dag daterat, att ingen må sig understå dag ell. natt öf:r elf:en fahra annorstädz än wijd Skantzen, etc. Hwar om allmogen dessutan warnades.

33. I ödhmiukhørsamste föllie af hans nådes, h. baron, gen.majorn och landzhöfdingens resolution d. 4 septembr. 1699 [fol. 206v] för Oloff Pärsson i Forsse och Åhre s:n, att såsom han åbor ett hem:n af 2 t.l. under 2 rökar, och måtte i ordin. uthlagor åhrl. gif:a 20 d. 20 ör. s.m:t, förutan tijonde, contribution och andra *extraordinarie* utlagor, det måtte honom desse 2:e tunnel. under en rök förunnas, \som de til förene warit,/ efftersom de särskilt hwar för sig med en apart åbo ej skola kunna beståå, med mehra; Hwilket h. baron gen. majorn och landzhöfdingen till tingzrätten remitterar, att ransaka om detta hemmanetz hwilkor och beskaffenheet.

Så intygades af nämnden och elliest de äldste af närwarande allmogen, att forna tijdher för 40 år sedan eller mehra, hade der å warit en åbo, men sedermehra genom arf kommit att delas och skillias, så att altsedan och för 3 år sedhan, har Olof Pärsson uthlöst dess skyldeman Lars Olsson \hwilken sig derpå ej kunde begå/ och nu desse bägge tunnel:d brukar, dock under 2:ne rökar. Detta hem:n är elliest belägit högdtt upp inom fiällen, så att der sällan fåås moget och duchtigt korn, har dock god slått och mulbete, sampt andra tarfwer med skog och fiske, kunnandes om året föda högst 10 koor och 2 hästar. Denne Olof [fol. 207r] Pärsson har wäl på sitt ena tunnel. sig temmelig stådt, emedan \han/ brukar mycket att resa, men Lars Olsson ej så, och der en åboo sig frambeent här på skulle kunna bärga och beståå, hölt nämnden före det ej låta sig giöra, utan at det blifwer under en rök, hwilket alt högre handen ödhmiukel. underställes.

34. Trädde för rätten Jon Abrahamsson från Konäas och Kall s:n begiärandes skiöting och fasta på Ytterkonäs, ett hem:n om 2 t.l; af Jon Olsson i Hwassnäs inlöst för 70 r.d. courant, efftersom det sedan 1696 har effter 3:die upbudet oqwalt ständit. Men aldenstund alla upbuden med förbehåld af Kongl. M:tz höga rätt äro skedde, efftersom Jon Abramsson är obördig, dy måtte det först hans Kongl. M:t i underdånigheet heembiudas, warandes det indelt till [*lucka, renov. har: munsterskrif:arens af Bärgez*] compaignie, består af swag och fråstländ åker, knapp mulbete, tarf:elig skog, mäst myrslått, litet quarnställe, fiske \och skog/ till nödtorfft, så och elgzwånor ibland. [*fol. 207v*]

35. Carl i Mörwijken påminte nu om slut om dhen wijd sidsta ting anhängige saak, angående Gulfinsdalen, dhen han emot afrad wille haf:a, effter dhen på allmeningen skall liggia och afradzland wara. Men Pär Olsson i Dufve, Jon Estensson i Tegom och Erick Pärsson i Sunswallen, anhöllo den at fåå behålla, särdeles Erick Pärsson, som på ett cronohem:n sitter, och med dhe andra ringa slått äga, inläggjandes och Pär Olsson häradzrättens fastebref d. 25 octobr. 1675 för Pär Anderssons enkia i Eggen, hwar af fans huru han kiöpt Gulfinsdalen af Erik Andersson och Olof Carlsson i Dufwe för 12 r.d, effter den afsijdes sör om fiellet från Duf:e war belägen. Men sedermehra hade de den igenlöst, då Sunswallen och Tegom kommit dheruti med, skolandes denne Gulfinsdal beståå af någon slått i forna tijdher till 26 lass, men nu ej högre än 12 lass. Nämnden berättade, att detta nampnet woro kommit af en benämnd Gulfinne som der bodt, men ej kunnat sig bärga för den fråstlände orten. Från Duf:e skall det liggia öf:er 1 mijhl, men från Tegom [*fol. 208r*] allenast 3/4 m. Pär Olsson i Duf:e förklarade sig med dess interessenter, att såsom detta i alla tijdher är samskatte såldt och kiöpt, samt fasta derpå gif:it, så haf:a de förment det komme under gårdzskatten, men för än de det kunna umbära willia de sig en billig afrad påtaga. Och emedan rätten först wille wara informerad, huru högt höet här af kan sig bestijga, och sedhan om dess situation och märken, hwar effter sedan afraden proportioneras. Dy skulle det af 4 tålfmän synas till nästa ting blif:andes possessorerne i medlertijd dher wijd orubbade.

36. Såsom Hans Brant har för sig bortlegdt h. kyrkioherdens dräng, der medelst han utur *dragone* tiensten blif:it dimitterad, fördhenskull fans billigt, att han böör skaffa kyrkioherden dräng igen, ell. och arbeta sielf till tiensteåhret är ute.

37. Comminister wällärde h. Oloff Bremming med dess hustru, och Anders Sporre med dess moder, hade uti åtskillige måhl hwarannan instämtdt, såsom:

1.) Om åtskillige oqwädins ordh, hwar till som å ingenthera sidhan [*fol. 208v*] något det ringaste skiäl ell. bewijs fans, dy blef det uphäf:it.

2.) Klagade de å båda sijdhor der öfwer, att uti åkeren, den ena skall plöjdt in på dhen andra, hwilket till gode mäns besichtning först utstältes.

3.) Beswärade sig h. Olof at hustr. Sara för 1699 innehölle hans capplans tull, dhe Anders Sporre sadhe sig giordt, efftersom på en hästebyte, som h. Olof brööt han skall lof:at 1/4 *tunna* korn. Men emot h. Olofs förnekande, kunde han det intet bewijsa, och fördhenskull resolverades det hust. Sara bör h. Oluf dess 1/4 t. korn straxt utlef:erera.

4.) Har hust. Sara instämtdt h. Olofs hustru för begådt sabbatz och storböndagzbrutt för 2 år sedan, i dy att lördagzafftonen hon sändt till qwarn, och en annan gång, om storböndagz morgonen lagat till målder at skicka till qwarn. Här till nekade h. Olofs/ hustru enständigt, men hust. Sara påstod det, och dy hördes hennes wittne Pär Jonsson i Stamgiäl som ej annat sedt, än h. Olofs hustru om böndagz morgonen hade sållat och gjorde undan wid spijsen [*fol. 209r*] hwilket han sedan sade för Sporren, at hon sållade, och fördhenskull emot h. Olofz exception och som en delator, kunde denne Pähr till eeden ej admitteras. H:r Olofz hustru nekade och påstod med stoorra contestationer sin oskuld. Drängen som fahrit til qwarnen war

och här ifrån till Hälssingeland fahren, fördhenskull kunde rätten wid beskaffad saak, ej heller fälla h. Olofz hustru utan bättre skiäl framtees.

Imedlertijd och i de öfrige § blef:o bägge hustrurne förlikte och hwarannen handen rakte, så att ingen skall den andra mehra oförrätta, och 3 d. s.m:t wijte satte, för den som först bryter till kyrkian att gif:as.

38. I anledning af hans Kongl. M:tz allernådigste bref och resolution d. 21 martij sidstl. angående Jon Andersson i Nordhallen, som blif:it angif:en tagit penningar i Norrie, att dher emot härifrån skaffa kundskap, hade befall.man wälb:de Bertoldh Alander instämndt Jon Andersson, samt angifwaren Nilss Olsson i Nederwijk med wittnen Olof Pärsson i Forse och Pär Carlsson i Sää, begiärandes at de måtte lagl. examineras [fol. 209v] och höras. Och emedan hans M:t wijd slutet af högst b:te bref förordnar det Jon Andersson skulle föras neder åth landet på annat hem:n, till dess finnas skulle frambdeles hwad grund detta hade.

Dy togz detta före, då tullnären Fræstadius refererade, att in febr. effter befallningz mans Bakmans begiäran, han i länsmans, rustmästar Collingz och tolfman Nilss Olssons närwaro hade detta förhördt och hwad annoterat blif:it till befalm. är öfwersändt, hwar af tullnären dock intet hade conceptet wijd handen.

Hwarföre wardt nu undersökt hvem detta först uppenbarat, och intygade länsman at Nilss Olsson i Nederwijk det angif:it för honom, det och Nilss sade sig haf:a giordt, efftersom han ej kunde tijga med det, som woro emot hans Konung. Pröf:ades altså Nilss Olson wara angifaren, och dy emot processen fick han ej giöra eeden, uthan tilhöltz ändå berätta saningen, då han refererade, att han och Jon Andersson med flera jemptar hwijlade i en by i Norrie ben:d Leerfall, då dijt hade kommit först en capitein, hwilken gif:it i tahl med Nilss Olsson, och noga sökt fåå kundskap huru här tilstod, men Nilss hade hwarken om det ena ell. andra gif:it honom det ringaste besked. Dher effter hade Jon [fol. 210r] kommit in, då Nilss effter en stund gådt uth till sitt lass, efftersom och capitein skall wijsadt honom uth, men Jon blef qwar, dricka wankade der braf. En stund der effter kom en major, som och godt in i stuf:an, där Nilss fölgdt effter, och då hade Jon warit något drucken, tahl hade de hafft med Jon hwar om wisste han intet, utan när majorn och capitein drogo bort, hade Jon sagdt till Nilss, at han fåt af dem 3 slätt dal. ell. 3 d. s.m:t och tilspordt om han wille wara med skulle han fåå halfparten, då Nilss frågat hwaruti, hwar på Jon sw. at han fått desse pen:gar på det han skulle bära kundskap öfwer igen, hwad i Jempteland förehades, och wara kundskapskarl, då Nilss sw. Neij, uthan hade Jon tagit dhem emot, må han dhem behålla, men desse pen:gar hade han intet sedt, ej heller hade han mehra kundskap här om, uthan när han kom hem berättade han genstan för länsman.

Jon Andersson förklarade, och tilstod at de i Lerfall woro tillhopa, jembwäl at officerarne komo tijt, hwilka både med honom och Nilss, samt de flere hade talat, men intet på detta sättet, allenast frågat med et ord, huru \det/ stäär till i Jemptelandh, [fol. 210v] samt talat om ett och annat, dhe hade och druckit och gif:it andra med sig, men huru här tilstodo hade Jon intet swarat, ell. lof:at någon kundskap gif:a, mindre några penngar der på med fått, hwaruti Nilss honom aldeles skall oskyldigt angifit. Men som Nilss dher emot påstod sin utsaga, så förehöltz Jon Andersson huru han så skall kunna osant på honom. Jon sw. att han warit Nilss något skyldig, och som han ej så straxt fick sin betalning hade han der öf:r blifit wred på honom. Men Nilss nekade aldeles till någon owänskap, berättandes wijdare, att när Jon war inne hoos officerarne och Nilss kom inn effter, hade Jon för honom fodrat, det och han skulle fåå något dricka med.

Till upplysning härutinnan blef:o wittnen edel. hörde för Pär Carlsson i Sää, hwilken refererade, att i Leerfall hade Jon frågadt honom om han hade lass, hwar till då sw. Ja, hade Jon sagdt, om du ej hafft lass hade iag skolat läija dig, hwar på Pehr frågat om han hade pen:gar, der på Jon till swars gif:it, iag fåår wäl något af capitein i stuf:an. Pehr hade der på

spordt Jon [fol. 211r] till om han hade skinwaror at sällia el. annat? då Jon sw. det wore huru will der om. Widare hade de intet talat här om, ej heller hade Pehr sedt några penngar. På tilfrågan om Jon hade något tahl med officerarne swarades at han war wäl inne hoos dem i stuf:an och fick dricka, men widare hade Pehr intet hört här om hwad de talade, icke heller hade de warit ihop med Pehr om någon kundskap. Toog afträde.

Dher näst inkom Olof Pärsson i Forsse, emot hwilken Jon exciperade, aldenstund emedan han altid warit hans af:undzman och särdeles uti Suul honom illa slagit, det Olof tillstod effter Jon warit owettig, der före hördes Olof utan eedh, säijandes att Jon kommit in der Olof satt och af wärden fått ett stop öhl, hwarutaf som Jon fick med honom dricka, hade han blif:it sticken och sagdt, iag har och pen:gar, hwiskandes Olof i örat, will du hålla halfa skadan med mig. Hwad han dher med tänkt hade Olof ej förstådt, ej heller han sedt några pen:gar. Jon sw. at han wille det Olof skulle half:a öhlkannan med honom betala, större uplysning kunde Olof [fol. 211v] här utinnan ej gif:a, ej heller, war någon annan, som här om wiste något berätta.

Jon Andersson betygade sin oskuld på det högste, nekandes iembwäl sig sagdt för Pähr, om några pen:gar han af capitein skulle fåå, efftersom han ej heller några af honom bekommit.

39. Uppå Jon Estenssons begiäran i Tegom inskrefz för samma hem:n till bonde sonen den älte Hendrik Jonsson, effter gubben för ålderdom ej längre årkade medh hem:t.

Ting 2, 3 och 5 november 1700

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:21b, fol. 434r–451r, ÖLA.

Anno 1700 d. 2, 3 och 5 novembr. höltz laga ting med allmogen af Undersåkers pastorat uti Moo. Närwarande länsman Hans Månson och nämnden:

Gunnar Pärsson i Jerpen	Nilss Hindersson i Byom
Bängt Månsson i Bärgom	Jöran P. i Upplandh
Nils Olsson i Wijk	Erich Andersson i Harbösta
Hemming Jonsson i Hålland	Nils Nilsson i Stamgiäl
Olof Pärsson i Krook	Lars Jonsson i Hwasnäs
Olof Pärsson i Forsse	

1. Uthi Jon Jonssons ställe i Konäas antogz effter aflagdh eedh Lars Jonsson uthi Hwassnäset.

2. Uplästes dhe Kongl. placater som wijd Rödens ting specificeras.

3. Oppbödh Lars Olsson i Hårdland och Kall s:n dess fädernes inlöste hem:n 3:e gång, hwar öfwer äntel. sedan sidsta ting han med syskonen är förlijkt d. 31 octobr. sidstl.

3.[!] Till ödmiukhörsamt föllie af h. baron gen. majorn och landzhöfdingens ordres d. 6 sept:br. sidstl. företogz dhen af krijgzrätten d. 5 sept:br. sidstl. remitterade saak, öfwer bondhen Oloff Ersson i Rånberg, angående det han skall af dragoun Pehr Klingberg sig förpantadt [fol. 434v] dess liverie byxor, då Olof sig förklaradhe, att dragoun för honom sade, at de wore hans egne byxor, derföre och på hans trägne begiäran lånade han honom 12 ör. s.m:t,

dhem han skulle haf:a att köpa betzell före, emedan han sitt hade förloradt, och blef han så godt som nödgad at giöra detta låhn. Honom förelästes Kongl. M:tz förbud \1696/ så wäl krijzarticl. § 115 hwilket han betygade sig alldrig af wettadt ell. hördt, efftersom han här från tingzplatzen är 4 mijhl boendes, och sällan plägar gåå hijt, det han edel:n wille erhålla, så och att han ej wettat \annat/ än det war dragouns egne, och icke hans commiss-byxor. Af krijz-rättens ransakning fans ej heller, at bonden wettat desse byxor höra liveriet till, när han dhem sig tillpantade, ej heller kunde länsman honom det nu påbörda.

Detta blef med nämnden öf:rlagdt och för skiäligdt funnit i anledning af det 19 cap. Tings b./ det Olof Ersson bör till nästa ting sig med sielf sins ede behwijsa dät har honom okunnigt warit, at desse byxor då han dem af Klingenberg i pant tog woro liveriet tilhörige, hwar på rätten will sig definitive i saaken utlåta. [Se även § 42 nedan.]

4. Gunnar Pärsson i Jerpen titalade Lars [fol. 435r] Olsson i Hårdland, för det under afradz-landet Segerdalen, han will sig tillwälla fisket i Anie-kiern och Aniebäcken, hwilket dock af ålder skall hördt till det afradzfiske, Gunnar Pärsson 1696 emot 1 d. s.m:t i östra ändan af Anian siön bekom, hwar öf:r han d. 11 sept:br. 1699 har erhållit h. baron, gen.majorns och landzhöfdingens confirmation. Lars Olsson sw:de att samma kiärn och bäck skola af ålder lydt till Segerdalen, dem haf:a hans förmän för honom, och han effter dhem brukadt. Gamle Jon Olsson i Hwassnäs wille påståå, att denna kiärn och bäck blif:it brukade till Anians fiske, men grannen Pär Jonsson intygade twärt emot, att i sin ungdom, när [han] tiende Lars Olss. fader, som brukade Segerdalen, fiskade alltid i denne bäck och kiärn, efftersom den af 1/8 mijhl allenast från Segerdalen belägit är.

Af 1696 åhrs protocoll, så wäl som 1698, d. 21 octobr. när Gunnar Pärsson detta fiske begiärade, fins allenast omördrdt fisket i östra ändan af Anians siön men intet dherutom. Nämnden berättade och at der Anian siön stannar, kallas landet sunnan elf:en Segerdalen och nord om Gråsiön, och som de hördt säijas, dhenne kiärn och bäck höra Segerdalen till, efftersom och [fol. 435v] Gunnar Pärsson ej kunde wijsa at sedan 1696 då han först fick Anians fiske, han haftt denne siön och bäck under sin possession \emedan han ej afwettat för, at det hört der till/.

Och fördenskull till högre handens vidare godtfinnande, bör Lars Olsson det under Segerdalen behålla, som det honom härtill haftt haf:r.

5. Emedan dhen wijd sidsta ting resolverade syyn emellan Salmon och And. Olsson i Moo, med Olof och Anders Olsson i Nedergårdh å den ena, och Anders i Swedie, med Hendrick Jonsson i Tegom och Pehr i Biörnänge [å den andra sidan], om Summelsiön, anten dhen skall liggia till wästra Anians afradz fiske ell. till Reensiö afradz fiske, ej war för sig gången, förmendelst parternes trögheet, om öfwereens kommandet af terminen till synen, dy sattes dem före wijd 5 d. s.m:t wijte, instundande d. 20 junij 1701 på twisteplatzen sig infinna, åliggiandes länsman på begiäran förordna hwardera de tolfmän, de äro nöijde medh.

6. Uppstego tolfmännen Hemming Jönsson i Hålland, Nilss Nilsson i Stamgiäl, Erich Andersson i Harbösta och Nilss Olsson i Wijk, [fol. 436r] berättandes, af effter de dem wijd sidsta ting gifne ordres, de i Carl Olssons närwaro i Mörwijken, Pär Olssons i Dufwed, Hendrick Jonsons i Tegom och Pär Pärsson i Sundzwallen hade besichtigadt det omtwistade slättegodzet Gulfinsdalen i Åhre s:n och funnit det belägit, från Duf:ed 1 mijhl, från Tegom 5/8 mijhl wijd pass och från Mörwijken 7/8 mihl, en tract i trekant, bestående inalles till 12 lass eng, starr och åfoder, uti 2 st. små ängiar, öf:re och nedre, hwarutom dät ingen skog ell. mulbete fans. Deromkring wore fölliande märken, på norra sijdan Dalsberget, öster sijdan Edzås slätten, Hänsiö myran ben:d, söder sijdan en lijten skogzkijhl och så Stor- ell. Litz-wählen, på wästre kanten Daniel Hambres skattskog. Denne slått hade nu förtijdhen inne, Pär

Olsson i Duf:et 1/2 och Pär Pärsson i Sunswallen med Hendrick i Tegom hvar sin 1/4 part, dock utan afgifft, och dy hade Carl Olsson i Mörwijken sig redan 1698 angif:it och begiärat den emot afrad, det han och nu påstod. Men Pär Olsson med sina interessenter wille den icke mista, inläggandes et tingzrättens fastebref d. 25 oct. 1675, [fol. 436v] hwar af fans det hust. Brijta i Eggen, hade från Duf:ed köipt det samma år 1665 d. 28 martij emot 12½ r.d. men sedan sade Pär Olsson att han med Tegoms och Sunswalls man hade det igen löst, hwar på dhe lell intet bewijs hade, men förmente dock at det lydde under gårdzskatten. Carl Olsson nekade der till, ty då hade Tegom och Sunswallen intet att giöra der, uthan woro det på allmenningen belägit, uthan gådt från den ena till dhen andra, så som först till Eggen, så till Stamgiäl, \Biörnänge/ och Sää, så att Kongl. M:t der före aldrig niutit någon ränta. Hwilket ej förnekas kunde och efftersom de andra icke haf:a det af nöden när de det så bortlåtit, wille Carl Olsson det emot afrad niuta. Erick Pärsson i Sundzwallen wille ej heller sin 1/3 part mista emedan han hade ett cronohem:n och wijd Skantzens byggiande i Duf:ed lijdit skada på dess eng, doch kunde han ej soustinera dess 1/4 part i Gullfinsdalen, under 1698 åhrs skedde skattläggning på Sunswallen begrijpas.

Parterne å både sijdor påstodo at niuta [fol. 437r] denne Gullfinsdalen emot behörig afradh. Detta blef med nämnden öf:rlagdt och ehuruwäl Gu[l]finsdalen pretenderas liggia till Duf:e som dess skatterätt, så kan dock rätten det så mycket mindre bifalla, som \effter 1664 åhrs skogsordn./ den ej allenast uthom skattmijhlen är belägen, uthan har jembwäl på många åhr, af andra blif:it bruckadh, och fördhenskull förklaras dhenne Gullfinsdalen för ett cronones afradzland, hvartill Carl Olson i Mörwijken, som det först uppenbarat och afrad förr budit, synes wara närmast uti Pär Olssons i Duf:e och Tegoms 3/4 delar, men Sunswalls man, synes dess 1/4 wäl betarf:a, \dock/ emot afrad till cronohemetz uprätthållande. Nu i förstone och för än Gullfinsdalen rätt blif:er upbrukad, kunde nämnden dess afrad ej högre läggia än en dal:r s.m:t, det alt högwälb. h. baron, gen.majorn och landzhöfdingen ödmiukel. underställes, så wäl som tullnärens Fræstadij begiäran att få det under tulplatzen böxla.

7. Anders Ersson i Kåhlåsen kärade till dess granne Jon Pärsson

1) om betahlning för 1699 åhrs utlagor, han för Jon Pärhsson har måst till h. capitein Planting betala, [fol. 437v] 6 d. 7 s.m:t.

2) Att han måtte fåå hela hem:t Kåhlåsen besittia, efftersom Jon Pärsson, det ena tunnel. han åbor aldeles bortskiämmer, haf:andes han hwarken koo ell. häst, som till hem:ts häfd ärfodras. Jon Pärsson lof:ade betala de 6 d. 7 af åhrswäxten. Anders Ersson sw:de, at dhen woro mäst redan borto, och ändå stodo 1700 åhrs utlagor obetalte. I hem:t ägde Jon Pärsson intet, ty 2/3 del. tunnel. woro crono, och det 1/3 del skatte, tilhörde Salmon Olssons barn.

I föllie af häradzdomen d. 16 febr. 1699 på gården war och 49 d. 25 s.m. huseröta effter domen på höstetinget 1699. Wijd sidstl. wårting är och intygadt det Jon Pärsson illa häfdade hem:t och dy hade befallningman updragit cronodelen And. Ersson. Häradsrätten som effter förmyndareordn. bör invigilera puppillers egendom, kunde honom ej heller längre betro Salomon Olss. barns 1/3 t.l. at bruka, efftersom nu 2 åhrs utlagor för honom inneståå, för hwilka på länsmans begiäran han ingen säkerheet ställa kunde.

Och blef resolveradt att Jon Pärsson så från cronodelen som Salmon Olss. barns dehl i Kåhlåsen utsäijes, så at med dhen han ej widare [fol 438r] må sig befatta, blif:andes \så/ för 1699, som innewarande åhrs utlagor hans egendom seqvesterad till dess \de/ så wäl som huserötan äro betalte, hwarom länsman nu straxt bör sig försäkrad giöra.

8. Erich Ersson i Mykelgård med Erich Ersson i Eggen tiltaladhe deras granne Olof Bäng[t]sson i Eggen och Mörsell s:n om 2 deler i heemfisket med noot och teenar, och några lass eng östan Simmelbroon, benämd Half:ars fetten, hwilket ifrån långlige tijdher legat till dheras hem:n men kommit sedan till Olof Bängsson, och fastän Olof hade 1694 in novembr.

uti Nilss och Christen Hinders. närwaro i Mörsell samma fiske och eng ewärdel:n afstådt, som af orig. förlikningen fans, hwilken han då ingick, efftersom de elliest gådt fram på 1695 års landzting, men så skola de lell aldrig fått komma der till, hwar öf:r de sig nu beswärade. Olof Bängtson nekade icke till förlikningen, men sadhe att käranderne hade dhen sielf:a uphäf:it, i det de hade ändå med saken gådt fram på landztinget, och fördenskulle wille [fol. 438v] han nu hålla sig wijd tingzdomen d. 13 octobr. 1685, som i förmågo af et gammalt pergamentzbref, desse ägor dömer under Olofz hem:n, wijd hwilken dom han sedermera d. 5 oct. 1688 är bibehållen, hwar wijd han och påstod blif:a. Käranden sw:de att dhe aldrig talat på dhenne förlikning, uthan sig derwijd hållit. Men Olof påstod sin här gjorde berättelsse, då äntel. Erick Ersson i Wästereggen ingaf en suppliqve han 1695 på landztinget har inlagdt, om de 4 mälingar åker, som Olof från hans hem:n hade, hwilket d. 25 febr. till tinget är remitteradt, men der uti röres intet om \detta/ fisket och slåtten, som i 1694 års förlikning är infördt.

Föraren Johan Storm, som i Myckelgård har sitt boställe, anhölt det böndernes lidne nöd måtte ansees, haf:andes Wästereggen och Mökalgård först warit et hem:n à 5 t.l, men nu delt i 2:ne. Men Olofz hem:n Östereggen allenast 3 t.l. och lijkwäl will han tillägna sig allt fisket och skogen emot Åcke-man, som ligger öster om dess gård, och att granarne som med honom i en by boendes äro, icke skola niuta något [fol. 439r] der af medh. Olof Bängsson påstod domen, elliest om han miste desse ägor kunde han intet beståå, det och Storm sade å de andras sijda.

Här emodt hade Olof Bängsson *vice versa* instämddt Erick Ersson i Myckelgård och Erick Ersson i Wästereggen, för det de honom owitterl. skolat nedsatt och wittiat hans fisketeenor. Illi [De] sw:de det Olof förl. währ lof:at dhem effter förlikningen at interessera uti fisket, derföre hade de när fisketiden inföll gådt och tilsagdt honom der om, då Olof dem wägrat, men de hade swarat at effter samet de ändå gingo åstad. Olof nekade sig någonsin haf:a gif:it dhem \lof/ at fiska. Till wittnes åberopades Nilss Hindersson i Byom och Christen ibidem, hwilka hördes separatim. Först Nilss, som sade at han war i Eggen då käranderne tilsade \Oloff/ at de wille gåå åstad och fiska effter samet, det Olof dem wägrat. Det samma besannade och Christen. Olof sade at då redan hade de warit åstad, det käranderne sade näj till, påståendes sig giort effter samet, och dy ingen orätt honom tilfogadt. [fol. 439v]

Emellan Erik Ersson i Myckelgård med Erik Ersson i Wästereggen kärande och Oloff Bängsson i Östereggen swarande, angående två del:r i heemfiske med noot och tenor, så och några lass eng östan Simmelbroon, ben:d Half:ars fetten, som käranderne, effter \en/ dhem emellan in novembri 1694 i gode mäns närwaro upprättade förlikning prætendera och påståå, hwar emot Olof Bängtsson klagar öf:r någon åwärkan, de honom i detta fiske skola giordt.

Resolwerades. Att emedan Olof Bängsson imedelst dhen a:o 1694 i gode mäns närwaro ingångne förlikning, med tydeliga ord effterlåter desse grannar, att fåå igen de 2:e delar i heemfiske med noot och thenor, at bruka lijka här effter som för warit, så och efftergif:it til dhem några lass eng öst från Simmelbroon, ben:d Halvars fetten, hwilket fiske och eng, dem och deras barn skulle tilhörigdt wara, så at hwarken Olof Bengsson ell. hans arfwingar skulle derpå tala ell. klandra, och käranderne besagde förlikning icke präf:as i någon måtto haf:a brutit ell. rif:it. Fördenskull skall och den [fol. 440r] samma de uti alla delar tillgodo nu och i framtijdhen niuta och nyttia, uthan Olof Bängtssons, ell:r hans barns och effterkommandes intrång i någon måtto. Dhen åwärkan käranderne skola för Olof Bängsson i fisket giordt, uppskiuts till bättre bewijs.

9. Kläckaren Erick Jönsson i Rista kärade till drängen Carl Jöransson, hwilken förl. höst, då krutet i bössan för honom blif:it wått, skall lagdt bössan i elden, då ej bättre händt, än bössan brunnit af och skutit hans hustru genom lijf:et, hwilket i förstone gif:it fahra om lijf:et, men woro dock äntel. nu bättre; fodrandes af Carl fältskiärlönen 20 d. s.m:t och om bötterne stälte han till rätten. Carl beklagade sin olyka och bad om tilgiff.

Äntel. föreentes at Carl Jöransson skulle betala 1/2 omkostnaden 10 d. s.m:t, så och i åhr tiena honom för löhn, men \för/ såramålet sakfältes han effter det 1 cap. Såram. [med] wåda L.L. till 6 d. s.m:t.

10. Oppbödes fölliande hem:n: [fol. 440v]

- 1.) Jöran Pärsson i Uppland dess hustrus inlöste hem:n Uppland [3] t.l. 1 g. klanderlöst.
- 2.) Christen Hindersson Byoms hem:t Mörsell dess fäderne 3 g; 2½ t.l.
- 3.) Joel Olsson dess morbroders hem:n Anders Jonsson i Wästgård effter contractet d. 28 oct 1699, 1 g.
- 4.) Nilss Jönsson half:a hem:t Stamgiäl 1½ t.l. för 58 d. 16 s.m:t, inlöst af Olof och Pär Jons söner 3 g. då Olof Jönsson klandrade, som wid nästa ting bör utföras.

11. Angående dhe 10 d. 28 ör k.m:t som hust. Kierstin Jonsdåtter i Stamgiäl har för dess dragoun Jacob Åckermans löhn innehållit, emot dhe 13 d. 16 k.m:t hon i dess 2:e åhr har utlagdt till monderingen och liverie kistan, och hon nu återfodrar af Åkerman och dess syskon, som effter henne till hemmanet kombne äro, blef slutit, att henne af samma 13½ d. bör 1/3 part \el. 4 d. 16 ör/ bestås, det hon af Åkermans löhn, som en interessent må innehålla, och det öfrige till honom genstan betala, dock så att för det Åkerman således på dess löhn, kommer at brista, syskonen skola honom proportionali[ter] umgiälla. [fol. 441r]

12. Lars Olsson i Bärge tiltaladhe pijgan Marit Jonsdåtter, för det sedan hon förl. höst af honom tagit städiepenning, hon ej welat i tiensten gåå. För Märit swarade Carl Olsson i Mörwijken, klagandes det Lars skall i otijd och honom oåthspordt bortstedt från honom dhenne pijga, och dy henne behållit effter hon ej heller sin dienst upsagdt. Lars Olsson bekiende att för än han städiade pijgan, han ej först tilspordt Carl om hon war ledig, och fördhenskull effter d. 4 och 6 § i Kongl. lägihions stadgan afsades, det Märit skall förblif:a åhret om hoos Carl Olsson, och för detta sitt förseende wid nästa ting si[g] inställa, då och Carl Olsson har Lars at instämma för det han honom owitterl. dess pijga bortstädiat.

13. Wachtkarlen Erich Jonsson begiärade af tingelaget, at såsom nu ingen färjeman wore i Jerpe sundet, honom tillåtas måtte samma beställning, efftersom han sedan wachthuset der war, hade några hus bygd och små ägor upbrukadt, för hwilka han will utgiöra det som påfodras. Nu i någre åhr hade der settat drag. Högman, men som han ej woro säker för upbrutt, som och förl. sommar hände, at allmogen sielf måtte [fol. 441v] färia, dy woro nemden med allmogen alla eensse att antaga Erich Jonsson till färieman, emot dhen wanlige löhnen, hwar wijd han och bör förblif:a. Elliest begiärade och tingelaget, at såsom Mörsell s:n är tagen här från till Sunsbaksundet, at det måtte läggias hijt igen, hwar om tingelaget ansades på nästa landzting ansökning giöra, dhe ägor Erik kan upbrukat skola näst kommande wåhr taxerade blif:a.

14. Det beswårade sig länsman Hans Månsson, att ehuruwäl han på tinget d. 18 febr. 1699, erhållit tingzrättens dom öf:r fisket i elf:en, att det honom helfften tilkommo, och fändricke bostället Horsta med Swänsta man, dhen andra hälfften, så skall lijkwäl enkian i Swänsta, med sin särskilte noot willia komma i elf:en efftersom h. kyrkioherden hon med sig intagit, och fändriken med sin noot och hon således warp om warp med länsman fiskia, på hwilket sätt länsman ej fåår mehra än 1/3 part, begiärandes at sådant må rättas.

Hustru [fol. 442r] Elin i Swänstad med sin måg sokneskrifaren Flodahl förklarade, at af ålder Swänsta man skola hafft en noot emot Moo, men som för en tijd sedan hennes fiske-redskap upbrunno, har hon sedan måst taga h. kyrkioherden i lag med sig, då fisket påståår, så at Swänsta altid hafft en noot för sig, efftersom å ene sijdan elf:en utföre han råder om

stranden, begiärandes dher wid at blif:a bibehållen, hälst til sitt han intet afradzland ell. fiske skall haf:a, dessutan wijd notedragande dhen sommaren skola de hennes slått illa trampa.

Länsm. sade att effter domen hör honom så mycket till som Horstad och Swänsta, men då nooten drages drager fändricken och enkian hwar sit hwarp emot länsmans, så at honom kommer allenast hvar 3:die hwarp, i stället för hvar annat. Fändrick Hålmer sade sig wara nögd med domen att Swänsta enkian och han fiska tilhopa lijka med länsman, till den ändan hade han och budit henne at wara i noutlag med sig, men det har hon intet welat.

Här öfwer resolverades

Vid N. 31 infra. [Se § 31 nedan.] [fol. 442v]

15. Lapparne Torkel och Thomas Nilssöner tiltaladhe lappen Mårten Jonson Kranks enkia, hust. Ragnil och dess 2:ne söner om Töfverdals och Handöls Rijsfiällen, hwilka deras fadher Nilss Jonsson 1656 d. 15 decembr. böxlat af häradzfogden Jacob Christophersson, fodrandes det åter, aldenstund samma fiäll skall i deras omyndige åhr dem frångådt. Dher emot inlade hust. Ragnil häradzfogden Flodins bref d. 22 oct. 1680 dherest hennes man uplåtes Töfverdals Tenåhn och Bunnerfiället emot åhrl. taxa, för hwilket han och hon altsedan afraden ärlagdt, ingafs och h. gen.lieutn. Fröligz försäkring 27 febr 1695 at Mårten Hansson Krank med flera andra lappar, skulle wijd deras fiäll förblif:a. Men käranderne påstodo ändå få fiället igen, som fadren haftt. Huru Nilss Jonsson kommit dher från wittnade nämnden, at han blef utfattig och öf:rgaf fiället, och så har Mårten, som war broderen, tagit det emot, elliest sades och at Eenåhn och Bunnerfiället woro et med Täfverdalen, men Flatrun hade Jonas lapp innan. [fol. 443r] Därföre och wid så beskafad saak tilsades Torkel och Thomas Nilssöner till \dess/ högre handen ingen ändring giordt, låta hust. Ragnil med dess barn orubbat wijd desse fiäll blif:a, hälst de och 1698 d. 16 febr. der om äro warnade.

16. Erich Månsson i Byom tiltalade mäster Swän Råå cronosmedh, om ett stoo han förl. pingst han af honom legdt och förrijdit, så at när det kom fram till Altzen det eij skall kunnat ståå, hwilket med länsmans och Nilss Anderssons attest i Kiösta han bewijsa wille. Sven Råå sw. at straxt han kom till grinden wid kyrkian, begynte stoet halta på båda fötter, så at han nappast kunde föllia stykjunkaren S[c]röder åth, uthan har det ofärdigt warit, rijdandes de intet hårdare än smått traf, och 3/4 mijhl från Altzen blef han effter. Stykjunkaren blef till wittne kallad, den parterne efftergaf eden, och betygade, at stoet wid Mörsell grinden begynte halta på båda framfötter, de redo intet hårdt, och vid Blekåsen blef Sven Råå effter, hwilken påstod at stoet hade för warit [fol. 443v] ofärdigt, men wille edel. erhålla, att genom hans hantherande ell. rijdande, det eij skedt woro, det och rätten i krafft af d. 8 cap. Kiöp.b. L.L. fant skiäligt honom påläggia.

17. Anders Olsson i Wallom föredrog, hurusom han war skyldig And. Pärsson i Swedie 12 plåtar, hwar emot han honom i betalning updragit de 12 plåtar, Matz Eliæson från bruket honom And. Olsson skyldig war, hwar på Matz Eliason genstan betalte 6 plåtar, för resten skall And. Pärsson tagit honom godh. Men icke dess mindre will han nu sökia, honom And. Olsson, för bem:te rest ell. 6 plåtar, och innehålla den fodran, han hoos honom haf:r. And. Pärsson sade sig eij wijdare tagit Matz Eliason god, än som han samme 6 plåtar betalte. Men det att bewijsa blef på And. Olssons begiäran Jon Steensson i Horstad eedel. hörd, hwilken wittnade, at han war öf:r dhenne handell och hörde fullkombl. dät And. i Bärge tog Matz Eliæson för desse 6 plåtar god, utan [fol. 444r] något förbehåld, om de skulle falla ut ell. eij. Och aldenstund Anders i Swedie har således för dessa 6 plåtar kiendt Matz Eliason god, så bör han och derföre sig till honom, som sin man hålla, blifwandes Anders i Wallom i detta måhl frijerkiend, dock pro *absentia* wid upropet bötar han effter processens 2 § 1 d. s.m:t.

18. Attesterade nämnden och närwarande allmoge, det drag. Måns Bymans fader, Erik Månsson i Byom och Mörsell s:n, hade för dess höga ålder nu qvitterat sitt hem:n och det will updraga sonen Byman, efftersom han der till woro närmast och dessutan en god arbetskarl hem:t at föreståå.

19. Efftersom sedan Jon Olsson i Totten och dess hustru för ett åhr ell. annat blef:o döde, ingen åbo på det cronohem:n i Totten kommit, de häfdade, utan dheras 3 ogiffa döttrar det nu i 1½ åhr brukadt, hwar med de ej längre kunde uthärda, så anböd sig dr. And. Viborg att taga älsta dåttren till ächta och för cronohem:t swara, hwilket så i sanning wara. [fol. 444v] Nämnden wittnade, jembwål \och/ att Viborg woro duchtig, cronohemmanet at emottaga och föreståå.

20. Carl Kielsson i Engeland, tiltalade Danill Calsson i Hambre, om en slått, Stafans änge à 4 lass wijd pass, hwilket för 30 åhr sedan woro kommit från Engeland till Hambre, fast det af ålder legat till Engeland, wiljandes dy nu haf:a den åter. Danil sw. at det först woro genom arf kommit från Hambre, men af hans swärfader för 30 åhr sedan inlöst, och dy wille han det behålla, hälst skatten stodo i Hambre.

Resolutio. Såsom denne slått 30 åhrs tijd legat til Hambre, sedan hwilken tid räntornes förhögnig \och/ wissa tijonden är på kommen, så och indelningen skedd, dy effter K. M:tz resolution d. 12 febr. 1696 bör of:anb:te eng under Daniell Carlsons hem:n förblif:a, derest den så lång tijd warit haf:r.

Pro absentia wid upropet böta desse parter hwar sin dal:r s.m:t.

21. Emedan Olof Bångsson i Eggen är pålagd at wijsa huru dess afrymde broder dr. Erik Hägg, har dess arf uti Eggen [fol. 445r] bekommit, aldenstund drängen Olof Jönsson har d. 30 oct. 1699 fått dom, att der af giöra sig betalt för de 9 d. s.m:t för 100 aln lärffft, Hägg för Olof Jonsson i Norrie bortstulit. Dy ingaf Olof Bångsson nu en attest att till Halfar i Blekåsen och flera i Altzen han betalt 12 d. 5 s.m. hwilka kiendes goda, sedan och ett qvittance af Hägg d. 3 april 1699 på 16 r.d. ell. 24 d. s.m. jordp:r, hwilket med sokneskrifarens hand war skrif:et, och dy hördes han om Hägg war närwarande då det skrefz?, det Flodahl nekade, uthan woro det skrif:it effter Olofz berättelse. Dem förehöltz sådant wara et fuult styke, för hwilket länsman bör dhem bägge tiltala.

Hem:t war 3 t.l. der till 4 bröder o. 3 systrar, och kunde det förslagzwijs ej ringare än 120 d. s.m:t skattas, effter Olofz egen wärdering i det falska qvittencet, när deraf drages 30 d. s.m:t gammal giäld wardt desse barn el. 7 systerdelar 90 d. s.m. till delning, kommandes på brodren 24 d. s.m:t, der af giörs Olof gådt effter Halfars qvittance i Blekåsen 12 d. 5 ör. då ändå i [fol. 445v] behåld blif:r 11: 25 s.m:t hwilka Olof Bångtsson ej kunde wijsa sig utbetalt; och dy resolverades.

Att såsom sedan all Erik Häggz giäld är betalt, af hans fasta \i Eggen/ ändå finnes 11 d. 25 s.m:t i behåld, dy åligger brodren Olof Bångsson dher af betala till drängen Olof Jonsson, för det bortstulne lärffftet, 9 d. s.m:t effter tingzdomen d. 30 octobr. 1699.

22. I följe af rättens resolution d. 16 majj sidstl. instälte sig tulnären wälb:de Petter Fræstadius, uti saken emot Olof Pärsson i Forsse, angående 1 tunna smör, en 2 åhrs elgzhud och 6 st. risbijte skinn tullnären förl. winter öf:rkommit i en höbod under höet hoos Olof Pärsson, och fördhenskull det anhållit effter det war uthom tullen, då Olof Pärsson första tingdagen upropades, men kom intet, och dy effter processens 1 § fältes han till 1 d. s.m. Andra dagen kom han, men drucken, så att rätten måtte låta honom gåå uth först at sof:a, och dy wijd upropet ansågz som absens [fol. 446r] med 1 d. s.m. effter högstbem:te §.

Emot afftonen instälte han sig, då i hans närwaro, hördes \edel./ de af honom åberopade wittnen, Pähl i Nordhallen och Anders i Tångböhle, af hwilka han hwardera kiöpt 1/2 t. smör.

Men de nekade hvar för sig, det de så mycket smör såldt, ell. at Olof Pärsson förl. åhr något smör af dem fått, uthan 1 *pund* talg hade Anders i Ränberg honom såldt. Då Olof Pärsson förhøltz hwad osaning han sidsta ting förebracht, som lär honom illa bekomma. Widare frågades om han hade sitt gårdzfolk här at betyga om elgzhuden och bockskinnen, hwar till han swarade näij, utan påstod det höra honom till. Sidsta tingz protocoll förelästes, hwar effter tultnären påstod, att såsom Olof Persson ej gitter wijsa detta wara hans godz, det och på ett misstänkt rum är funnit, att det fördenskull måtte ansesför confiscabelt. Dessa perzeler wärderades, smöret är förl. wår af befallningsman tagit till militiens underhåld, och wägit tilhopa 10 *pund* 12 *marker* à 1 d:r 21: 8 s.m:t, elgzhuden 2 d. s.m:t och båckskinnen 10 ör. s.m. st. Sedan öf:rlades saken till doms som föllier: [fol. 446v]

Emillan tultnären wälb:de Petter Fræstadius och Olof Pärsson i Forsse, angående 2 half tun. smör, 1 st elgzhud och 6 st rijsbijte skinn, som förl. winter tultnären, effter gifen kundskap, utom tullen öf:r kommit hoos Olof Pärsson i Forsse i en oläst bod, under höet förwarade och han dy påstår wara confisiable, resolverades:

Det finner häradsrätten af ransakningerne, at wid det tultnären för detta godz taltalade Lars Olsson i Hårdlund, har Olof Pärsson i Forsse frambstijgit och wille sig det samma tilägna, skolandes han smör kiöpt 1/2 tun. af Påhl i Nordhallen och 1/2 t:a af And. i Tångböle, elgzhuden fått i graaf och bockskinnen kiöpt, hwilket alt wid hemkomsten från Norrie han ärrnat föra på marknaden och dher förytttra. Men aldenstund detta godz först på et misstänkt rum är öf:rkommit, efftersom om det warit Olof Pärssons ell. han tänkt det föra på marknaden, han icke hafft af nöden giömat under höet, då han rum elliest hade öferflödigt. Sedan och haf:a hans föregifne [fol. 447r] hemulsmän aldeles nekat sig något smör til honom såldt, hwaruti Olof Pärsson med osanningar beslagen. Dess gårdzfolk och flere, som han är pålagd at hijt skaffa om skinwarorne at gif:a uplysning, har han ej heller welat framhaf:a, hwilket alt nogsampt wijsar at med detta hans föregifande ej rättel. före wetter, uthan at han, ell. den \som/ bem:t godz i denne höbod insatt, har det tullen förbij practicerat, otullat til Norrie at föra, och fördenskull kan rätten ej annat än i krafft af Kongl. M:ts resolution 1690 för gräntzetullen, förklara merbem:t godz confiscationen wara underkastadt, blif:andes smöret 10 *pund* 12 m:k wärderat för 1: 21: 8 *pund*. Elgzhuden för 2 d. och bockskinnen för 10 ör. s.m. st.

I expenser skall Olof Pärsson till tultnären gif:a 1 d. 16 s.m:t.

23. Företogz hållen husesyn på cronehem:t Romo 3 tunl. hwilket dragoun Mårten Hindersson i 16 åhrs tijd brukat åth löfftes männen derføre, nembl. Gunnar Pärsson i Jerpen, och Erich Jönssons fader i Ottsjö, hwilket [fol. 447v] nu fans till alla dess delar fulbygdt och färdigdt, hwarføre anhöllo löfftesmännen blif:a dess caution lediga, det och häradsrätten fans skiäligdt, så at för besagde hemman och dess ansvar de blif:a befrijade.

Dher wijd anhölt dragoun Mårten Hindersson, at effter han så lenge har samma hem:n brukadt, honom det samma här effter uplåtas kunde, det länsman på befallningzmans wägnar honom tilsade, om han får afsked uhr dragoune tiensten, betygandes nämnden det at han woro en fljigtig man, som till hemmanetz cultivation stoor fljigt anlagdt, och at ondt woro fåå en så duchtig åbo igen.

24. Olof Olsson i Brattland taltalade Olof Jonsson ibidem om hemmanet Brattland af 2 2/3 t.l.; det Olof Olsson först skall hälften inbördat af Lars Olsson d. 31 oct. 1699 och sedan hade hans hustrus faster Segrid Ersdotter dess 1/4 part i hem:t honom emot syting updragit d. 2 aug. sidstl; men icke dess mindre skall Olof Jonsson icke willia honom tillåta mehra än half:a hem:t. Olof Jonsson bewijsade med fastebref:et 1674 att halfa hem:t, [fol. 448r] 1¼ t.l. han kiöpt af Olof Olss. swärfader Nils Ersson för 35 r.d; dhen andra hälfften woro honom af Nilss Ers. systrar Lucia och Si[g]ri pantsatt, emot 20 r.d. och dy är han dömd til fasta derpå, och utbetala öf:rskuttet af panten med 45 d. s.m:t hwilka penn:gar de ej welat emottaga, och dy

äro de i kyrkians kista insatte, dem Olof äntel. som länsman honom påtygade hade tagit igen, och altså ägde Sigrid 45 d. s.m:t dher emot i half:a hem:t. Olof Olsson påstod, at Olof Jonsson såldt 1/2 hem:t til Lars Olsson, det Olof sedan inlöst, och dy wille han utom den hälfften hafa 1/4 part i Olof Olssons 1/2 part för Sigridz 45 d. s.m:t. Olof Jonsson sw. at han til Lars Olsson aldrig sålde mehra, än 1/4 part, derföre han och gaf 37 d. 8 ör. s.m:t men half:a hem:t kostadt 75 d:r s.m:t och fördenskull måtte Olof ej mehra påståå än halff med honom. Olof klagade dess utan, at Olof Jonsson wil honom afhända de wäl brukade åkrar och slätter som Lars Olsson hafft, så och at Olof Jonsson med skiutz och annat all lasten på honom devolverar.

Dhetta slötz: Emellan Olof Olofsson och Jon Olsson i Brattland, angående hemmanet Brattlandz fördelning med mehra.

Resolwerades [fol. 448v] Att såsom det befinnes det Olof Jonsson allenast 1/4 part af detta hemman har till Lars Olsson försåldt, dy kan Olof Olsson som dess rättz innehafare ej heller mehra påståå, till hwilken 1/4 när det lägges den 1/4 part som hust. Sigrid än har behållen emot dhe 45 d. s.m:t som Olof Jonsson tagit igen och Sigrid nu testamenterat dess brodersdotter, dhen Olof Olsson har till echta, förblif:r och hans andehl half:a hem:t, ell. 1 1/3 t.l. Dock åligger Olof Jonsson till Sigrid ell. Olof Olsson återbetala 7 d. 16 s.m:t han mehra tagit än dhen 1/2 delen kostat. De åkrar och slätter, som under hwars och ens hemmandehl här tils warit, bör hwar behålla, allenast det jembkas om dhen ena el. andra ej skulle haf:a sin fylnad. Med skiutz och annan tunga skola desse åboer lijka wara dehlachtige, dheröf:r länsman dhem emellan kan jembka.

Pro absentia bötar Olof Jonsson 1 d. s.m:t.

25. Anbelangande de 12 d. k.m. constabelen Johan Pust fodrade af Pär Olsson i Dufved, för en skuld till hans fader, så blef det upskutit till dess att Hendrik [fol. 449r] i Medstufan tilstådes kommer, som skall denne rest upborit. Pro abs. böter Pär Olsson 1 d. s.m:t.

26. Twisten emellan bröderne Mårten och Olof Pärsson i Upland, upskiötz till nästa ting, så framt de ej kunna dess inan om hem:t och arf:et öf:rens komma.

27. Efftersom drag. Jonas Åhman och Mårten i Uppland skola något otidigt lef:erne föra med slagzmål, hwar till de dock nu bägge nekade, dy förbödz det dhem här effter wid laga plicht; hwar på sexman skall inseende haf:a.

28. Angående den slått som Olof Jonsson i Nordhallen fodrade från Pål Olsson ibid. ben:d Huf:udstupmyran, Äggsjö myran och Kuusdrolet, så skulle samma tvist på parternes begiäran först synas af 6 gode män.

Pro absentia wid upropet \2 gången/ böter Pål Olsson effter processens 2 § 2 d. s.m:t.

29. Samptl. tingelagetz allmoge blef wijd 40 m:k wijte förbudit dhen olofl. wägen genom Kall åth Snasen i Norrie, utan skola alla wijd sama straff resa till tullen och så åth Suul.

Vid N. 34 infra. [Se § 34 nedan.]

30. Upböd Lars Jacobsson dess fädernes hem:n i Sälsjö 1 g. inlöst af syskonen för 210 d. s.m:t. [fol. 449v] Nilss Jonsson hem:t Edzåsen af syskonen inbördat för 160 d. s.m:t. 1 g.

31. Såsom häradzdomen emellan länsman Hans Månsson med fändriken ädel och manhafftig Lars Holmer, derwid och hustru Elin Hindersdatter war inkommen, tydel. förmår, att länsman skulle effter lag haf:a half:a fisket i elf:en, och h:r fändriken med Swänsta enkian hälff dher emot, så har och enkian samma dom sig at effterrätta, så at när länsman drager noot ett dygn ell. natt, tilkommer fändriken och henne andra dygnet ell. natten, ell. och att de låta länsman

stadigt med sin noot draga hwar natt, och h. fändriken ell. enkian med länsman tillijka hwar annan natt, fiska med deras nootar, hwilket dhe hälst utwällia och öfwerens komma om, men hwilken här emot brijster, skall wara fallen till 3 d. s.m:t wijte.

32. Förehades boskapslängden. 2.) Gierningsmän woro här inga. 3.) Eij heller tienstelösa. 4.) Bränwijnsbrännerijet wille ingen antaga. 5.) Förmedlingarne woro nu som för. [fol. 450r]

33. Förehades contributions längden. 2.) Sokneskrif:arn af en dehl 8, en dehl 6 öre s.m:t. 3.) Profossen 2 ör. s.m. 4.) Färieman 3 kan. korn i Kall, Åhre och Undersåker. 5.) Lijka så fiällstuf:u männen 1 kan. korn om frijd blif:r. 6.) Så och brofogden 1 kan. korn. 7.) Lösdrif:are och orgnister woro här inga.

34. Tillstod Jon Pärsson i Kåhlåsen att Olof Larsson i Röo och Bängtz son i Kåhlåsen förl. sommar rest öf:r till Norrie från Kall till Snasen, den förra köpt ett stoo, men hward ährende den senare hafft wiste han intet. Hwilka, som de farit en förbuden wägh, dy skulle de till nästa ting citeras.

35. Confirmerades dhen förlijkning som Jöran Pärsson i Uppland giordt d. 22 octobr. 1698 med Nilss Hindersson i Byom, om ett engzstycke, som Nilss hafft från Jörans hem:n och in wijd Jörans port belägit, att Jöran skulle det fåå igen emot 86 d. s.m:t, aldenstund han och skatten dherföre droge.

36. Bewilliades tolfman Hemming Jönsson i Hålland fasta på dess mödernes inlöste hem:n Hålland af 3 t.l. det utom påtagen huseröta à 46 d. s.m:t han betalt till mostrarne [fol. 450v] Marin, Kierstin och Giölu, dess moders dehl också inberäknad 75 d. s.m:t efftersom samma hem:n war lagfarit och lagståndit altsedan d. 22 oct. 1698.

37. Bewilliades Bertel Johansson dombref och fasta på half:a hem:t Backe i Kall s:n, 3/4 t.l. hwilket han inlöst af morbrodren Jon Pärsson till det 1/2 hem:t i Backe, han för haf:r och med det andra tilförene war ett, emedan alt war lagfarit.

2. Pär Jonsson på hem:t Room i Undersåker 1 2/3 t.l. dels inbördat dels genom sytning bekommit af Kierstin Pålsdåtter och dess dåtter Elin, effter föreningen d. 5 april 1689, aldenstund det war lagl. procederat.

3. Danill Carlsson på dess swärfaders hem:n Hambre, af swågarne Nils och Jöns Larssöner inbördat, för 122 d. s.m:t hwilket och war lagfarit.

38. Uppbödth Gunnar Pärsson i Jerpen dess fädernes inlöste hem:n ibidem 1½ tunl. 1 g.

39. På Handöls mäns wägnar förbödz wijd 40 m:k att ingen, som icke har rätt till, må hugga steen i tälstens bärget. [fol. 451r]

40. Pär Jonsson i Lijen fodrade Knut i Mörwijken först 6 daler och 1 pund 6 m:k smör han woro hans hustru skyldig, det Knut wille afkorta, emot dhe 27 d. 16 k.m:t han för hennes förra man har måst här til Pär Olsson i Dufwed måst betala, för dhen giäld Pär Jonssons förre man gjorde hoos borgare i Huswald jempte Pär Olsson till 30 d. hwardera, efftersom Pär Jons hustru eij hade at betala med, och dy måtte Knut hielpa henne. Pär Olsson sade at Pär Jons. hustrus förra man betalte honom, och intet Knut. Men Knut sade at han lef:ererat desse penningar åt köpman, hwar på han lell intet qvittance hade, beropandes sig på dom i saken, för 14 åhr sedan, emellan Pär Olsson i Dufwed och Pär Jonsson i Wijk, som skall först effter-sees.

41. Rustmästaren Collingz sak emot dess landbonde Pär Aronsson om dess boställes byggnad, inlades wäl contractet, men som det fans obilligdt och af bonden disputerades, dy skulle det anstå till Collingz ankomst då sådant bättre kan honom förhållas.

42. Effter slutet wid tinget frambsteg Olof Ersson i Ränberg i anledning af domen, med han[d] å book aflade eeden, om de byxor han [af] drag. Klingenberg sig tilpantat.

Bilaga: Kontrollmärke på besman.

Se s. 147 i denna utgåva.

Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:20a, fol 53r, ÖLA.

Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv, vol E XI e:3189, fol.891v, RA.

Förteckning över återgivna protokoll

Nedan förtecknas alla protokoll som ingår i denna utgåva. Protokollen gäller ordinarie ting i Undersåkers tingslag om inte annat anges. Siffror hänvisar till sidor i utgåvan.

1691 21, 23/2	11	1696 26–27/10	11	99
1691 21–22/10	17	(1697: vårting hölls ej)		
1692 26–27/2	23	1697 13/3 edsavläggelse		107
1692 29–31/10, 2/11	28	1697 18–20/10		108
1693 3–5/4	38	1698 16–17/2		117
1693 1/8 husesyn i Hårsta	48	1698 1/8 syn och rannsaking		125
1693 26–30/10	50	1698 4/8 rannsaking		126
1694 16–21/5	59	1698 21–22/10		128
1694 14/7 rannsaking vid Järpe torn	72	1699 16–18/2		136
1694 5–9/10	73	1699 30–31/10		150
(1695: vårting hölls ej)		1700 16–17/5		160
1695 17–19/10	82	1700 2–5/11		170
1696 21–24/2	90			

I serien *Källor till Jämtlands och Härjedalens historia* har Landsarkivet i Östersund och Jämtlands läns fornskriftsällskap hittills publicerat följande elektroniska utgåvor:

- 2009: *Härjedalsbrev 1531–1645*. Red. av Christer Kalin.
2010: *Fale Burmans dagböcker över resor genom Jämtland 1793–1802*.
2011: *Hammerdals tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Georg Hansson.
— *Revsunds tingslags domboksprotokoll 1649–1700*. Red. av Ingegerd Richardsson.
2012: *Jämtlands avradsland 1649 och 1666*.
2013: *Undersåkers tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Karin Bark.
2014: *Offerdals tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Curt Malting.
2015: *Skogsavvittringen i Jämtland. Protokoll från Ragunda tingslag 1755–1758*. Andra, utökade utgåvan 2017. Red. av Anders Sjöberg.
— *Svegs tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Marianne Andersson.
2016: *Hammerdals tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Georg Hansson.
— *Offerdals tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Curt Malting.
2017: *Alsens tingslags domboksprotokoll 1649–1679*. Red. av Curt Malting.
— *Lits tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Sonja Olausson Hestner och Monica Kämpe.
2018: *Häggenås sockenstämmoprotokoll 1821–1862*. Red. av Birgitta Nyman.
— *Ragunda tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Tobias Sundin.
— *Rödöns sockenstämmoprotokoll 1742–1862*. Red. av Märta Ohlsson och Georg Hansson
— *Skogsavvittringen i Jämtland. Protokoll rörande Ragunda tingslag och Borgvattnet 1759–1779*. Red. av Anders Sjöberg.
— *Undersåkers tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Karin Bark.

Serieredaktörer: 2009–10: Olof Holm; 2011–17: Olof Holm och Georg Hansson; 2018: Olof Holm, Georg Hansson och Mats Göransson.

www.fornskrift.se

www.diva-portal.org